

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**213 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİNİN
TRANSKRİPSİYON VE DEĞERLENDİRMESİ
1801–1802(H 1215–1217)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Fatih AKARSU

**Enstitü Anabilim Dalı : Tarih
Enstitü Bilim Dalı : Yakınçağ Tarihi**

Tez Danışmanı : Prof. Dr. Atilla ÇETİN

MAYIS–2006

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

213 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİNİN
TRANSKRİPSİYON VE DEĞERLENDİRMESİ
1801–1802(H 1215–1217)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Fatih AKARSU

Enstitü Anabilim Dalı : Tarih
Enstitü Bilim Dalı : Yakınçağ Tarihi

Bu tez 27/06/2006 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oybirliği ile kabul edilmiştir.

_____
Jüri Başkanı
Prof.Dr. Atilla ÇETİN

_____
Jüri Üyesi
Doç.Dr. Mehdi ERGÜZEL

_____
Jüri Üyesi
Yard. Doç.Dr. Turgut SUBAŞI

BEYAN

Bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

Fatih AKARSU

26.05.2006

ÖNSÖZ

Osmanlı Devleti merkez teşkilatının en yüksek idarî makamı Divan-ı hümayun'dur. Divan-ı Hümayun'da alınan kararların kaydedildiği defterler arasında ise Mühimmeler en önde gelenlerdir.

Üzerinde çalışmış bulunduğumuz defter, III. Selim'in saltanatı dönemine denk gelen 1801–1802 yıllarında Mısır'a sefere çıkan ordunun gittiği güzergâhlarda Sadr-ı Azam başkanlığında toplanan Divanlarda alınan kararları ihtiva etmektedir. Bu nedenle ordunun gidiş geliş yolları ve buralara yakın yerlere gönderilen birçok hükmü de barındırmaktadır. (örn. Diyarbakır, Erzurum, Rakka, Sivas v.b.)

Mısır konusunda ülkemizde yapılan çalışmalar maalesef çok azdır. Mısır Osmanlı Devleti açısından olduğu kadar o dönemin güçlü devletleri içinde çok önemli bir bölgedir.

Bu çalışmanın amacı mühimme defterlerinin önemi ve değerini vurgulayarak bu yıllar arasında Mısır ve Osmanlı Devleti konusunda bundan sonra yapılacak çalışmalara bir ışık tutabilmektir.

Çalışmamız kolaylık sağlaması açısından mühimme defterleri, o dönemin tarihi olayları ve Mısır'ın durumu ve öneminden bahsettikten sonra 213 numaralı mühime defterinin tahlil ve transkripsiyonuna geçilmiştir.

Bu çalışmanın hazırlanmasında büyük yardımlarını gördüğüm başta danışmanım Prof. Dr. Atilla Çetin olmak üzere saygı değer hocalarım Prof. Dr. Azmi Özcan, Yard. Doç Dr. Turgut Subaşı ve Doç. Dr. Mehdi Ergüzel'e, çalışma süresince her türlü fedakârlığı gösteren sevgili iş arkadaşlarım Nesrin, Banur, Yasemin, Dilek ve Emel hanımlara ve Serkan Bey'e ayrıca tabiki hiçbir şekilde haklarını ödeyemeyeceğim saygıdeğer aileme en içten şükranlarımı sunarım.

Fatih AKARSU

30 Mayıs 2006

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR.....	iii
ÖZET.....	iv
SUMMARY.....	v
GİRİŞ.....	1
BÖLÜM 1: MÜHİMME DEFTERLERİ VE MİSİR'İN ÖNEMİ.....	4
1.1 Mühimme Defterleri.....	4
1.2 Mısır'ın Tarihi ve Önemi.....	12
BÖLÜM 2: METİNİN TAHLİLİ.....	20
2.1. Şekil Özellikleri	20
2.1.1 Dış Özellikler.....	20
2.1.2 Teknik Özellikler.....	20
2.1.3 Tarihler.....	22
2.2. İçerik Özellikleri.....	23
2.2.1 Eşkiyalık Hükümleri.....	23
2.2.2 Memuriyeti Suistimal Hükümleri.....	23
2.2.3 Yol Üzerinde Koruma ve Kolaylık Sağlanmasına Dair Hükümler.....	24
2.2.4 Tevcih Hükümleri.....	24
2.2.5 Birinin Maiyetine Girilmesine Dair Hükümler.....	24
2.2.6 Vergi Muafiyetine Dair Hükümler.....	25
2.2.7 Ordu Mahkemesine Celp Hükümleri.....	25
2.2.8 Levazım Teminine Dair Hükümler.....	25
2.2.9 Diğer Hükümler.....	26
BÖLÜM 3: HÜKÜM ÖZETLERİ.....	30
BÖLÜM 4: METİN TRANSKRİPSİYONU.....	60
KAYNAKÇA.....	219
EKLER.....	221
ÖZGEÇMİŞ.....	264

KISALTMALAR

AGE.	:Adı Geçen Eser
AGM.	:Adı Geçen Makale
BKZ.	:Bakınız
BOA.	:Başbakanlık Osmanlı Arşivi
BOAKR	:Başbakanlık Osmanlı Arşivi Katolokları Rehberi
BOAR	:Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi
C	:Cilt
D. G. B. İ. T.	:Doğuştan Günümüze Büyük İslam Tarihi
DİA.	:Diyanet İslam Ansiklopedisi
ED.	:Editör
HKM.	:Hüküm
MEB.	:Milli Eğitim Bakanlığı İslam Ansillopedisi
MHM.	:Mühime
S.	:Sayfa

Tezin Başlığı: 213 Numaralı Mühimme Defterinin Transkripsiyon ve Değerlendirmesi (1801-1802)	
Tezin Yazarı: Fatih Akarsu	Danışman: Prof. Dr. Atilla Çetin
Kabul Tarihi: 27/06/2006	Sayfa Sayısı: IV (ön kısım) + 219 (tez) + 42 (ekler)
Anabilimdalı: Tarih	Bilimdalı: Yakınçağ Tarihi
<p>Divan-ı Hümayun Osmanlı Devleti'nin Padişah'tan sonra en üst düzey karar organıdır.</p> <p>Mühimme Defterleri ise bu toplantılarda alınan önemli kararları kaydedildiği defterlerdir.</p> <p>Siyasi, askeri, sosyal, ekonomik v.b. alanlarda çok önemli bilgilerin bulunabileceği bu defterler aynı zamanda devlet mekanizmalarının işleyişini anlamada da eşsiz bilgiler içermektedir.</p> <p>Bu çalışma 213 numaralı mühimme defterinin (H. 1215–1217/M. 1800–1802) Transkripsiyon ve değerlendirmesinden oluşmaktadır.</p> <p>Çalışmamızın giriş bölümünde ilk olarak mühimme defterleri hakkında bilgi verdikten sonra yardımcı olması açısından devrin siyasi tarihini kısaca özetledik.</p> <p>Değerlendirme bölümünde şekil ve içerik özellikleri olarak iki ana başlık altında metnin tahlilini yaptık ve arkasından okuyucuların yararlanabilmesi için metin içindeki hükümlerin özetlerini sunduk.</p> <p>Son olarak metnin tamamının transkripsiyonunu ve arkasından da orijinal kısmını çalışmaya ekledik.</p>	
Anahtar Kelimeler: Osmanlı İmparatorluğu, Divan-ı Humayun, Ferman, Mühimme Defteri.	

Title of the Thesis: Transcription and evaluation of Number 213 Muhimme Book (1801-1802)	
Author: Fatih Akarsu	Supervisor: Prof. Dr. Atilla Çetin
Date: 27/06/2006	Nu. of pages: IV (pre text) + 219 (main body)+ 42 (appendices)
Department: History	Subfield: Modern Age
<p><i>Divan-ı Hümayun</i> is the top level judgment organization in the Ottoman Empire after Sultan. <i>Muhimme Books</i> are the notebooks which the judgments of the meetings of the <i>Divan-ı Humayun</i> written.</p> <p>These notebooks, where you can find useful political, military, social and economic etc. information, also includes unique knowledge about the processing of the administrative mechanisms.</p> <p>This study comes into existence with the transcription and the evaluation of the 213 numbered <i>Muhimme Book</i> dated 1801-1802.</p> <p>At the introduction chapter of our study, after we gave information about the <i>Muhimme Books</i>, we summarized the political history of the period which can help us to understand them.</p> <p>At the evaluation chapter we evaluated the text under two chapters called formation and contents and after that we presented the summaries of the verdicts which can help the readers to understand them.</p> <p>And finally, we have added the transcription of the whole text and the originals to the study.</p>	
Keywords: Ottoman Empire, Divan-ı Humayun, Firman, Muhimme Book	

GİRİŞ

Tezin Konusu:

Divan-ı Hümayun denilen bugünkü Bakanlar Kurulu hüviyetini haiz oluşum Osmanlı Devleti'nin en yüksek karar merciidir. Kuruluş ve yükselme döneminde Osmanlı Devletinde merkezi bürokrasinin en yetkili kurumu olan Divan-ı Hümayun'un teşkil tarihi, üyeleri ve çalışma şekli hakkında kuruluş dönemi için kesin bilgiler vermek mümkün değildir. Orhan Gazi (1326–1359) zamanında diğer kurumlar gibi divanında belirgin hale geldiği ancak asıl gelişmenin I. Murat (1359–1389) döneminde vezir sayısında meydana gelen artış ve Kazaskerliğin kurulması ile sağlandığı söylenebilir.

Kuruluş döneminde her gün toplanan divan Fatih Sultan Mehmet (1451–1481) devrinden itibaren haftada dört güne inmiş ve bunun iki gününde arz günü olarak kabul edilmiştir. XVII. Yüzyıl ortalarında haftada iki gün toplanmaya başlamıştır. III. Ahmet (1703–1730) zamanında haftada bir gün toplanan divan bir ara kaldırılmış ise de görülen lüzum üzerine tekrar teşekkül etmiştir.

Fatih Sultan Mehmet devrine kadar bizzat hükümdarın başkanlık ettiği divana bundan sonra Vezir-i Azam'lar başkanlık yapmış ve Mühr-i Hümayunda kendisine verilmiştir.

Divanın asıl üyeleri Vezir-i Azam, Vezirler, Anadolu ve Rumeli Kazaskerleri, Nişancı ve Defterdar'dır. Divanda siyasi, idari, askeri, örfi, şer'i, mali, adli işler şikâyet ve davalar görüşülüp karara bağlanırdı. Divana hangi meslek, din, cinsiyete mensup olursa olsun herkes şikâyet hakkına sahipti.

En basit tanımla bu kurulda alınan kararların kaydedildiği defterlere Mühimme Defterleri denmektedir. Bu çalışma Başbakanlık Osmanlı Arşivi Mühimme tasnifinin 213 numarasında kayıtlı olan ve 1801–1802 yılları arasında yaklaşık bir buçuk yıllık süreçte bu divan toplantılarında alınan kararların kaydedildiği defterin transkripsiyon (latinize) ve tahlilinden oluşmaktadır.

Osmanlı Devleti'nin de ordu sefere çıktığında kayıt defterleri de Serdar-ı Ekrem sıfatını alan Sadr-ı Azam ve ordu ile birlikte gönderilir ve gidilen yer neresi olursa olsun Sadr-ı Azam başkanlığında yapılan toplantılarda alınan kararlar yine kaydedilirdi. Bu tür Mühimme defterlerine “Ordu Mühimesi” denmektedir. İncelediğimiz defter bir ordu Mühimesi olup, ordu bu dönemde Mısır seferinde olduğundan Mısır ordu Mühimesi olarak kayıtlara geçmiştir.

Tezin Amacı:

Mısır eyaleti Osmanlı Devleti açısından; gerek tahıl, gerek parasal gelir kaynağı ve gerekse stratejik konumu göz önüne alınırsa belki de en önemli eyalettir. Ülkemizde maalesef Mısır konusunda yapılan çalışmalar çok azdır.

Çalışmamızın içerdiği yıllar bakımından (1801–1802) 1798 yılında Fransa Mısır'ı işgal etmiş daha sonra Osmanlı Devleti İngiltere ve Rusya ile antlaşma yapmak zorunda kalmış ve Mısır'a sefer düzenlemiştir. Bu süreç içinde merkezi otorite zayıflamış ve eşkıyalık olayları ve suistimaller çoğalmıştır.

Bu çalışmanın amacı, Mısır konusunda yapılan çalışmalara ışık ve kaynak oluşturabilmek ve Osmanlı Devletinin o yıllarda ki durumunu resmi kayıtlarla ortaya koyabilmektir.

Tezin Önemi:

Mühimme defterleri Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde bulunan defter serileri içerisinde en çok incelenen ve önem atfedilen defterlerdir.

Üzerinde çalıştığımız defterin bir ordu Mühimesi oluşu, ordunun Mısır seferi sırasında tutulan kayıtlardan oluşması, Mısır konusunda ülkemizde yapılan çalışmaların azlığı ve bu eyaletin Osmanlı Devleti içerisinde ki yeri ve önemi dikkate alındığında konunun önemi daha da netlik kazanmaktadır.

Ayrıca Mühimme defteri olduğundan Osmanlı Devleti'nin o yıllardaki dâhili ve harici durumu konusunda da çok net bilgiler bulabilmek mümkün olmaktadır.

Çalışma Aşaması:

Saygıdeğer hocam Prof. Dr. Atilla ÇETİN'in öneri ve yönlendirmeleri doğrultusunda çalışma konusunu belirledikten sonra bir seri Osmanlı arşivi rehberini inceledikten sonra çalışacağımız defteri tespit ettik.

Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde bulunan Mühimme Defterleri mikrofilm yöntemiyle bilgisayar ortamına kaydedildiğinden temini çok zor olmasa da CD ortamında bazı sayfalar okunamadığından defterin aslına bakmak zorunda kaldık. Daha sonra en zor ve uzun kısım olan transkripsiyon çalışmasına başladık. Bu aşamadan sonra okuyucuya faydalı olması açısından hükümlerin özetlerini çıkartıp çalışmaya ekledik.

Çalışmamızın anlaşılabilmesi açısından tabî ki Mühimme Defterleri konusunda daha ayrıntılı bilgi vermek gerektiğinden bir bölüm halinde Mühimme Defterleri'nin önemi, tarihi gelişimi ve şu ana kadar bu konuda yapılan çalışmalar hakkında bilgi verdik.

Çalışmamız Mısır'a yapılan sefer boyunca tutulan kayıtlardan oluştuğundan, deftere kaydedilen hükümleri anlamada yardımcı olacağı düşüncesiyle o yıllarda Osmanlı Devletinin, Mısır eyaletinin durumu ve Mısır'ın tarihini kısaca özetlemeyi uygun bulduk.

Tahlil bölümünde şekil özellikleri başlığı altında defterin şekli, durumu, hükümlerdeki tarihler, yazılarda kullanılan teknik ve diplomatik yazışma konusunda o günün sistemini anlatmaya çalıştık. İçerik özellikleri başlığı altında ise defterde bulunan hükümleri sınıflandırmaya çalıştık. Tabi ki çok çeşitli hükümler bulunduğundan belli başlıklar altında sınıflandıramadığımız hükümleri diğer hükümler başlığı altında özetlerini sunmak zorunda kaldık.

Son olarak defterin orjinalinin bir kopyasını ekler bölümünde çalışmamızın sonuna ilave ettik.

BÖLÜM 1: MÜHİMME DEFTERLERİ VE MISIR'IN ÖNEMİ

1.1 Mühimme Defterleri

Divan-ı Hümayun toplantılarının yapıldığı zamanlarda her divan toplantısında görüşülen siyasî, ictimaî, malî, örfî, idarî kararların kayıtlarını içeren defterlere “Mühimme defterleri” denir (Uzunçarşılı, 1988: 79).

Osmanlı merkez karar organı olan Divan-ı Hümayun’da dâhili ve harici meselelere ait birçok konunun görüşülüp karara bağlanması nedeniyle hemen her konuya ait hükümler bulmak mümkündür. Konuların veya hükümlerin hangi kıstasa göre mühim sayılıp deftere kaydedilme gereği duyulduğu konusu tam aydınlatılamıştır, yani görüşülen konular sonucu alınan kararların hepsi bu defterlere kaydedilmemiştir. Divan kalemlerinin şefi olan Reisülküttab’ın “*ehemm-i umur*”dan saydığı konuların yazımı ile Mühimme defterleri oluşmuştur. Bu gün bize hiç de önemli gelmeyen bazı konuların o günün şartları içerisinde önemli sayıldığını görmek mümkündür (Kılıç, 2003: 249–260).

Mühimme defterlerinin terkinde şekil ve içerik açısından bir gelişmeden söz etmek mümkündür. Klasik döneme ait (1553–1642) ilk defterler başlık taşımazlar. İlk dönem Mühimme defterlerinde yazılar daha karmaşıktır. İlk sayfalarda başlık yerine sadece kayıt tarihini belirten toplantı günü ve onun hemen altında ay ve yıl yazılıdır. 90 nolu Mühimme defterinden itibaren defterlerin ilk sayfalarında hükümlerin hangi sadrazam zamanında çıktığı ve hangi reisülküttabın başkanlığında kaleme alındığını belirten başlıklar görülmektedir. 1649 yılına kadar bütün fermanlar ve hükümler, bu tarihten itibaren yalnız devlete ait işler kaydolunmuş, şahsî davalara veya şikayet konularına ait fermanlar ise şikayet defterlerine kaydolunmuştur. 1553 yılından önceki Mühimmelerin durumu hakkında pek fazla bilgi bulunmamaktadır (Çetin, 1979: 56).

Mühimme Defterleri, hükümlerin verildiği divanlara göre dört grup halinde değerlendirilir.

1- Mühimme: Padişah ve Sadr-ı azamın İstanbul’da olduğunda Sadr-ı azam başkanlığında ki divan toplantılarındaki hükümlerin kaydolduğu defterlerdir.

2- Rikâb Mühimmesi: Sadr- azam sefer veya başka bir nedenle İstanbul dışında olduğunda yerine bıraktığı Rikâb Kaymakamı veya Sedaret kaymakamı başkanlığında divan toplantılarının ki hükümlerin kaydolduğu defterlerdir.

3- Ordu Mühimmesi: Ordu ile sefere çıkan Sadr-ı azam'ın seferdeyken yaptığı divantoplantılarındaki hükümlerin kaydolduğu defterlerdir.

4- Kaymakamlık Mühimmesi: Hem Padişah hemde Sadr-ı azamın İstanbul dışına çıktığında tayin edilen kaymakam başkanlığında yapılan divan toplantılarında ki hükümlerin kaydolduğu defterlerdir (BOAR, 2000: 7–8; Pakalın, 1993, C 2: 605).

Ayrıca devlet yönetimi açısından çok gizliliği olan özel önemdeki hükümlerin kaydedildiği Mektum Mühimmesi'nin sayısı onu geçmemektedir. Mısır'ın merkezden uzak olması ve bölgesinde önemli bir mevkide olma eğilimini kazanmasından dolayı divan oluşumu kendiliğinden meydana gelirken burada görüşülen konularla *Mühimme-i Mısır* adlı defterler oluşmuştur (Uzunçarşılı, 1988: 82; Emecen, 2006: 107–139).

Önemli bir hususta deftere kaydolmayan hükümlerin fermanı yazılsa bile geçersiz sayılmasıdır (BOAR, 2000: 8).

Mühimme defterleri muhteva bakımından Osmanlı Devleti'nin merkez ve taşra teşkilatındaki idari ve askeri organların yapısı, karşılıklı münasebetleri, çalışma tarzları Osmanlı Devleti'nin işleyişini anlama da, ayrıca komşu ülkeler, gayrimüslim teba ile olan münasebetler, azınlıkların hukuku, halkın sosyal ve ekonomik durumu, hac organizasyonları, kültür ve sanat faaliyetleri sağlık, eğitim, belediye işleri ve askeri tarih, lojistik hizmetler konularında birinci elden kaynak olma özelliğine sahiptirler (BOAR, 2000: 9).

Bu defterler divan-ı hümayünda alınan kararların sürelerinin kaydedildiği zabıtlar olduğundan içerik itibariyle birçok konuda bilgi verebilmektedirler. Üzerinde en çok durulan modern Tarih çalışmalarında oldukça erken Tarihlerde fark edilen temel kaynaklar olarak dikkat çeken Mühimme defterleri Osmanlı Arşivinin ilk sırada gelen defter serilerinden biridir. Bu serilerin tasnifi son yıllarda bulunanlarla birlikte 267 adetten

ibarettir. Bu defterler H. 961–1323/M.1553–1905 yılları arasını içermektedir. 1 ve 2 numaralı defterin Latin harfli ve eski Türkçe, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 23, 24, 25, 26, 28, 261 numaralı defterlerin ise eski Türkçe indeksleri mevcuttur. 5 ve 7 numaralı defterlerin ise sadece indeksleri vardır. 3 ve 5 numaralı Mühimme Defterleri Osmanlı Arşivi tarafından yayınlanmıştır (BOAKR, 1995: 189–190). Son tesbit edilen 267 numaralı defter 18. yy'ın ikinci yarısına aittir. Mühimme tasniflerindeki defterlerin tamamı klasik Mühimme değildir. Mesela bir ve iki numaralı defterler tahvil ve ruus hükümlerini de içerir. Bu tip defter sayısının 13 olduğu tesbit edilmiştir. 20 numaralı defter ise mevcut değildir (Çetin, 1979: 56). Klasik Mühimme formundaki defter sayısı iki yüz elli beş olarak gösterilse de bu defterlerin bazıları da maliye ve şikâyet hükümleri içerdikleri görülmüştür. Mesela 42 numaralı defter maliye ve ruus kayıtlarını ağırlıklı olarak içerirken 92 numaralı defter başlığında şikâyet hükümlerini içerdiği belirtilir (Emecen, 2006: 107–139).

Mühimme defterleri tasnifi yapıldıktan sonra bulunan defterler “*Mühimme zeyli*” defterleri adı altında toplanmıştır. Bu tasnifte H. 980–1195/M. 1572–1780 yıllarını içine alan 17 defter vardır. 17 numaralı defter daha sonra Name-i Hümayun tasnifine katılmıştır. 1781 yılından sonra tutulmuş olan askeri teşkilat, tevcihatlar, askeri sahadaki ıslahatlar ve askeriye ile ilgili önemli konularla ilgili kararların yazıldığı “*Mühimme-i asakir*” defterleri kataloğunda H. 1196–1328 / M.1781–1910 tarihleri arsını içeren 68 adet defter bulunmaktadır. Divan-ı Hümayun defterleri kataloğundaki “*Mühimme-i mektume*” defterleri tasnifinde H. 1203–1302/ M. 1788–1885 yılları arsını içeren 10 adet defter bulunmakla birlikte Bab-ı asâfi defterleri kataloğunda H. 1223–1224 / M. 1808–1809 tarihleri arasını içeren 44 sayfalık bir adet “*Mühimme-i mektume*” defteri mevcuttur. Mısır ile ilgili olarak bu eyaletin önemi ve işlerinin yoğunluğu açısından buraya ait hükümlerin suretleri ayrı bir defter serisi halinde oluşturulmuştur. Bu defterler H. 1119–1333/M. 1705–1915 yıllarını içeren 15 defterden oluşmaktadır. Ayrıca yeni oluşturulan A.DVN. MHM. Kodu altında H. 977–1252/M. 1570–1836 tarihleri arasında çoğu parça halinde 43 adet defter vardır. Farklı hüküm kayıtlarını içeren parçalara rastlamak mümkündür. Kamil Kepeci tasnifinde Ahkâm defterleri adı altındaki 70 ve 71 numaralı

defterlerin Mühimme defteri oldukları anlaşılmıştır. *Hadariye Defterleri* içinde kayıtlı 5 numaralı defterin de Mühimme olarak kaydedildiği anlaşılmaktadır. Ayrıca arşivin çeşitli defter ve evrak serileri ile ilgili tasniflerde Mühimme parçalarının bulunma ihtimali büyüktür. Henüz tasnif edilmekte olan ve 5 milyon olduğu tahmin edilen merkez evrakında da bu kabil parçalar çıkabilir (Emecen, 2006: 107–139; BOAR, 2000: 18).

BOA'den başka yurtiçi ve yurtdışındaki bazı kütüphanelerde de Mühimme defterlerinin mevcut olduğu bilinmektedir. İstanbul'da Köprülü Kütüphanesi'nde 1734–1735 yıllarına ait bir sefer mühümmesi vardır. Ayrıca yurt dışında 1660–1665 yıllarına ait bir ordu Mühimmesi ve 1680 tarihli bir şikâyet defteri vardır. Bunun dışında milli kütüphanede 1563–1564 yıllarına ait bir Mühimme defteri varsa da su teması nedeniyle yazıları okunamaz hale gelmiştir (Emecen, 2006: 107–139).

Divan toplantıları sırasında önemli konuların zaptı, bunların bir deftere kaydedilmesi, hazırlanan defterlerin türleri ve ne zamandan beri tutuldukları henüz tam olarak aydınlatılamamıştır. Divan-ı hümayunun oluşumundan beri alınan kararların bir suretlerinin kaydedildiği defterlerin ortaya çıkışı bu gün Osmanlı arşivinde bulunan “*Mühimme defterleri*” adı altındaki tasnifte yer alan defterler ile açıklığa kavuşturulamamıştır. Bu tasnifte yer alan 1 ve 2 numaralı defterler klasik Mühimme şeklini taşımamaktadırlar. 3 numaralı defterin ise tam bir Mühimme şeklinde olduğu aşikârdır. Ancak bu defter ilk Mühimme örneğini oluşturmamaktadır. Bu özellikteki ilk defter Topkapı sarayı müzesi arşivinde bulunan 1552 yılına ait defterdir. Bundan önce herhangi bir defter gerçekten var mıdır? Sorusuna karşı 1884 yılında Mısır meselesi ile ilgili bir araştırma yapılması istenince Divan-ı Hümayun kalemî tarafından bu yıldan (1552) bir kayıt olmadığı cevabı verilerek bir sonuca ulaşılamamıştır. J. Matuz ise en eski defterin 1544–1545 yıllarına ait olmasının bundan önce bu tip defterlerin olmayacağı anlamına gelmeyeceğini söylemiştir.

Tasnife Ahkâm defteri adıyla giren 1501 tarihli defter şekil itibariyle dar ve uzun tipte olup klasik Mühimme tarzına benzememekle birlikte benzer türde hükümler içermektedir. Sadece timarla ilgili hükümlere pek rastlanmaz. Nitekim bu konuda başka defterlerin mevcut olduğu bilinmektedir. Klasik Mühimme defterleri şeklindeki bir başka seriye Kamil Kepeci tasnifindeki “*Ahkâm defterleri*” adıyla rastlamaktayız. Bu serideki 13 defter

içinde 1520–1521 tarihli mali kayıtların ağırlıkta olduğu defter 1501 tarihli defter ile paralellik göstermektedir. 1501 tarihli ve 1544–1545 tarihli defterler ile klasik formuna kavuştuğu anlaşılan Ahkâm kayıtlarını ihtiva eden defterlere başlangıçta Mühimme denmediğini belirtmek gerekir. Defterlerin üzerlerine Mühimme defteri ve ait olduğu tarihler yapıştırılmış ise de bunlar 19. yy da yapılan ciltleme sırasında hazırlanmıştır (Emecen, 2006: 107–139).

Bilindiği üzere divanda konuşulan konular sonunda çıkan kararlar hukuki bir çerçeveye sahip olup ileride tekrar aynı mesele gündeme gelirse bunlara yeniden bakılıp ilgili kaydı bulmak Kalemîye için önemli bir mesele oluşturuyordu. Bürokratik işlemler açısından eski kayıtlara dönmek icab ettiğinde bunların çabucak bulunması için bir takım usuller geliştirilmesi doğaldı. 1544–45 tarihli defterin müsvedde tarzındaki belge suretlerini ihtiva etmesi, bunların kaydediliş şekilleri o sırada görevde bulunan divan kâtiplerinin tercih şekilleridir (Emecen, 2006: 107–139).

Müzakere sonucu alınan kararların sureti divan kâtipleri tarafından yazılır ve Reisü'l-küttab tarafından gözden geçirilir, doğrulanır daha sonrada ilgili yere tuğra çekilerek yollanır, müsvette kayıtlar defterde yer alırdı. Bunlar genellikle müzakere sırasında değil sonradan kaydedilirdi (Uzunçarşılı, 1988: 79–80). U. Heyd bir şikâyet yahut arz karşılığı doğrudan divanın kararı üzerine buna uygun bir metin taslağı hazırlanır, gerekiyorsa üzerine düzeltmeler yapılır, bu işlemler sırasında metin taslağının düzeltilmiş şekilleri bir araya getirilerek Mühimme defterlerine kaydedilir. Bir bakıma Mühimmeye kaydedilen suretler son aşamada fermanın gönderilmesinden hemen öncesine aittir (Emecen, 2006: 107–139).

16. yy. nişancılarından Feridun Bey 1570 yılında Reisü'l-küttab tayin edildiğinde “*divan kalemi*”nin halini perişan bulmuştur. Reisü'l-küttab divandan gelen asıl ferman suretlerini birer kâğıt parçasına temize çekmekte ve bunu yerine yazmakta ihmal göstermiş bu yüzden önemli karışıklıklar çıkmıştır. Feridun Bey müsvette defteri usulünü getirmiş, ulaşan emirleri buraya kayd ve kim yazdıysa kâtibin adı belirtilmek üzere bir sistem oluşturmuştur. Bu durum müsvette meselesine bir açıklık getirmektedir (Emecen, 2006: 107–139).

Defterlerin şekil itibariyle değişimi yeni ahkâm suret defterlerinin ortaya çıkışıyla bağlantılı olmalıdır. Nitekim tam bu devirde adli ve idari konuların birbirinden ayrıldığı, şikâyetlerle ilgili olarak yeni bir defterin tutulmaya başlandığı görülür. Bu defterlerin oluşmasıyla Mühimme defterlerinin içeriğinde bir zayıflama görüldüğü kesindir. Fakat bu defter ayrımlarının kesin bir çizgiyle olduğu söylenemez. Aynı tür hüküm kayıtlarının farklı defterlerde bulunduğu görülmektedir. 1699 yılından itibaren Name-i Hümayunlar için ayrı defterler tanzim edilmiş böylece “*Name-i Hümayun*” defterleri ortaya çıkmıştır. Mühimmelere bağlı olarak doğan şikâyet hükümlerinin suretlerini içine alan defterler tasnifte 1649–1837 tarihleri arasında *Atik Şikâyet Defterleri* koduyla belirtilmiş ve atik, ordu, rikab olarak bölümlenmiştir (Emecen, 2006: 107–139).

Mühimme defterlerinde Hüküm metninin başında sağ üst kısımda “*yazıldı*” kaydı vardır. Bu söz konusu metnin ferman veya emir şeklinde ilgili yere gönderildiği anlamına gelir. Bunun üzerinde bazen “*ba-hatt-ı şerif*” yazısı bulunur, bu yazı bizzat padişahın kendisi tarafından yazıldığına işaret eder. Bu kısımda bazen metnin yazılış aşamalarını ilgilendiren ibareler de bulunabilir. Hükümün sol üst tarafında hükümün kime teslim edildiğine dair şerhler düşülür. Yine üst tarafta “*bu dahi*” ibaresine sık sık rastlanır. Bu ifade yazılan emrin bir üstteki emirle ilişkisini anlatır ve hükümün teslim edildiği şahsa bunun da verildiği anlamına gelir. Hükümün altında ise birkaç yeri veya şahsı ilgilendiriyorsa “*bir sureti*” klişesi ile sadece muhatab yazılır, metin tekrarlanmaz (Emecen, 2006: 107–139).

Hükümler içinde geçen bazı dua cümlelerinin kullanılış yerlerini ve bazı memuriyetlerin anlamlarını ve durumlarını açıklamak faydalı olacaktır. Ancak metin incelendiğinde de görüleceği üzere bu dua bölümleri değişebilmektedir.

Dâme ikbâlehu: Beylerbeyi, Muhassıl-ı Emvâl, Muhafız, kaymakam

Dâme mecduhu: Mütesellim, Kethuda, Voyvoda, mutasarrıf

Tâle bekahu: Reisülküttab

Zîde mecduhu: Voyvoda, mütesellim

Zîde fazluhu: Kadı

Zîde ilmuhu: Nâib

İclâlehu: Vezir

zîde kadruhu: Ayan, zabitan

dâmet meâliyhû: Mirmiran (Kılıç, 2003: 249–260).

KADI:

Kadınların herkesce malum adli görevleri dışında bir çok idari görevleri vardır. Çarşıda, pazarda satılan malların nitelik ve fiyatlarını denetleyen kadınlara bu konuda Muhtesip denen görevli yardımcı olur. Vakıfların kurallara uygun yönetilmesini, vergilerin kanunlara uygun toplanmasını denetleyen, imam, hatip, vaiz gibi görevlileri tayin eden, has ve timarları teftiş eden bugünkü belediye hizmetlerini yerine getiren bir kamu görevlisidir. Ayrıca ordu seferde iken ihtiyaç duyduğu levazımatın temininde kadının görevidir.

NAİB:

Kadılar tarafından belirli bir süre veya belirli bir iş için görevlendirilen kadının en önemli yardımcısıdır. Kadı olmadığı zamanda onun görevlerini üstlenir. Birde bazı kadılar görev yerlerine gitmeyerek yerlerine bir naib göndermektedirler.

MÜTESELLİM:

Vali ve Sancakbeyi'nin sefer veya başka bir nedenle görev yerlerinde bulunmadıkları zamanlarda yerlerine tayin ettikleri kimselerdir. Ancak bunun için merkeze arz yazılırdı. 18. yy'da sancaklar vezir rütbesindeki devlet adamlarına verilmeye başlayınca bunlar merkezden ayrılmayarak yerlerine mütesellim gönderdiklerinde bunların sayılarında büyük bir artış görülmüştür.

MUHASSIL:

Önceleri sadece vergi toplayan görevlilere verilen bu ünvan 18. yy'dan itibaren birtakım idari görevlerde üstlenmiştir. Çok suistimale açık olan bu görev için bazen voyvodalar görevlendirilirdi.

AYAN:

Şehir ve kasabalarda devlet ile halk arasındaki münasebetleri düzenleyen halkın oyu ile seçilen ayanlık ilk defa 17. yy'ın sonlarında ortaya çıkmıştır. Merkezden tayin edilmeyip o yöredeki ileri gelenlerinden seçilmiştir. Bölgelerinde birçok idari görevde üstlenen ayanlar tanzimattan sonra yavaş yavaş ortadan kaldırılmıştır (Ed. İhsanoğlu, C 1: 236–239; C 2, : 397–39).

1.2 Mısır'ın Tarihi ve Önemi

Mısır konusunda ülkemizde şimdiye kadar yapılan çalışmaların yetersizliği, dolayısıyla tarihi bakımdan bu kadar önemli bir yerin bilimsel açıdan hak ettiği teveccühü görmemiş olması ve Avrupa'yı istila ederek dengeleri alt üst eden Napolyon önderliğindeki Fransa'nın bu yüzyılın en önemli hareketinin basamak noktasını teşkil eden Mısır seferinin tarihi önemi bizi bu çalışmayı yapmaya itmiştir. Ancak bu konuya girmeden evvel Mısır'ın tarihi süreci hakkında kısaca bilgi vermek yerinde olacaktır.

Dünyanın en eski medeniyetlerinden biri olan Mısır Afrika kıtasının kuzeydoğusunda Nil nehrinin aşağı kesimlerinden başlayarak her iki yanından Akdeniz'e kadar uzanır. Kuzeyde Akdeniz, batıda Libya, güneyde Sudan, doğuda Kızıldeniz ve İsrail ile sınırlıdır. Çok az bir kısmı verimli, büyük bir bölümü ise çöl olan Mısır'da insanların büyük çoğunluğu Akdeniz'in 5000 km güneyinden doğan Nil nehrinin vadisi etrafında toplanmışlardır (DGBİT, 1993, C 13: 295).

Mısır çok eski ve önemli medeniyetlerin mirasına sahiptir. Sümerler ile çağdaş olan eski Mısır Firavunları konusunda şimdiye kadar edinilen bilgiye göre otuz sülale ve üç yüz otuz firavun Mısır'ı yönetmiştir.

Bundan sonra Mısır, M.Ö. 332–30 yılları arasında Yunanlılar'ın, M.Ö. 30–M.S. 395 yılları arasında Romalılar'ın, M.S. 395–642 yılları arasında Bizans'ın yönetiminde kalmıştır. Helen uygarlığının da izlerini taşıyan Mısır, daha sonra Hz Ömer Döneminde Amr Bin As tarafından fethedilerek İslam hâkimiyetine girmiştir. Bu fetihden sonra “Fustat” ismiyle kurulan ordugâh şehri gelişerek bugünkü Kahire haline gelmiştir. Bundan sonra tamamen İslam egemenliğine geçen bu bölge sırasıyla Emeviler (658–750), Abbasiler (750–880, 905–935), Tolunoğulları (880–905), İhşitler (935–969), Fatimiler (969–1171), Eyyubiler (1171–1250), Memlûklüler (1250–1517), Osmanlılar (1517–1882)¹, İngilizler (1882–1954)'in egemenliği altında kalmıştır (DGBİT, C 13: 299–302; Hekimoğlu, 2001: 258–259).

Osmanlı idaresinde salyaneli ve mümtaz bir eyalet olan bu ülke, Yavuz Sultan Selim'in Memlûkler üzerine düzenlediği sefer sonucu 1517 yılında Osmanlı egemenliğine girmiştir. Yavuz Sultan Selim ve Kanuni Sultan Selim zamanlarından itibaren Mısır vilayetinde başkentten gönderilen vezir rütbesinde bir “vali” ve bu valinin kabinesi anlamında “küçük divan” , olağan işleri görüşmek için toplanan memleket ileri gelenlerinden kurulu “büyük divan” , ayrı ayrı ödevleri bulunan “yedi askeri ocak” ve mülki idareyi ellerinde tutan “kölemenler” den kurulu bir örgütlenme bulunuyordu (Çetin, 1998: 13; DİA, C 29; MEB, C. 8)². Mısır'dan her sene karayolu ile İstanbul'a “irsaliye hazinesi” namında nakdî ve aynî vergi yollanırdı. Bundan başka harp esnasında “fevkalade irsaliye” olarak asker, hayvan, buğday ve barut yardımında bulunulurdu (Soysal, 1999: 218).

Yavuz Sultan Selim burayı fethettikten sonra burada hüküm süren kölemenleri hala idarede söz sahibi olarak bırakmıştı. Kölemen kuruluşunun özünü Kafkas ve Çerkez köleler

¹ Mısır ayrıca 1798–1800 yılları arasında Osmanlı hâkimiyetinde iken 2 yıl Fransız işgalinde kalmıştır.

² Kaynak olarak geçen DİA ve MEB İslam ansiklopedilerinin “Mısır” maddelerinden yararlanılmıştır.

oluşturuyordu. Bey denilen kölemen başbuğlarının askeri terbiyesi ile “kaşif” adıyla mülki idarede kullanılır, kabiliyetli olanlar bey sınıfına yükselirdi. Bu kuruluşun en önemli şahsiyeti “Şeyh’ül Beled” idi. Kölemenler tarihteki biricik Çerkez saltanatına son veren Osmanlı Devletine karşı her zaman bir husumet içerisinde olmuşlardı.(Çetin, 1998: 14-15) Osmanlı devleti’nin gerilemeye başlamasıyla valiler kölemen derebeylerinin adeta esiri haline gelmişlerdi (Soysal, 1999: 218). Ancak Osmanlı hâkimiyetinde kendi aralarında “kasımiye” ve “fıkariye” namıyla fırkalara ayrılarak sürekli çatışma içerisinde bulunmuşlardır. 18. yüzyılda büyük Avrupa devletlerinin de teşvikiyle birçok kez bağımsız bir devlet olmak gayesiyle harekete geçmişlerdir. Bulut Kapan Ali Bey, İbrahim, Murat ve İsmail Beyler bunların başlıcaları olup Kaptan-ı Derya Gazi Cezayirli Hasan Paşa’nın gayretleri ile düzene sokulmuşlarsa da bu sükûn devresi uzun zaman devam etmemiştir. Kölemenler ile Osmanlı arasındaki bu mücadeleler sırasında ezilen Mısır halkı kozmopolit bir özellikteydi (Çetin, 1998: 14–15).

Yedi yıl savaşlarında (1756–1763) denizaşırı sömürgelerinin büyük bir kısmını rakibi İngiltere’ye kaptıran Fransa Amerikan bağımsızlık savaşına verdiği destek yüzünden ekonomisinin bozulmasının da etkisiyle 1789’da bir ihtilal ile çalkalanmış ve bu ihtilali tüm Avrupa’ya yayma istekleri diğer büyük Avrupa devletlerinin düşmanlığını çekmişti. Yeni siyaseti anavatana yakın yerlerde yeni sömürgeler elde etmek olan Fransa’nın bu amacına en uygun yer ekonomik bakımdan çok zengin fakat dâhili olarak çok zayıf olan ve aralarındaki husumetten dolayı İngiltere’nin Hindistan ticaret yolu üzerinde çok mühim bir yeri olan Mısır’dı (Çetin, 1998: 15; Soysal, 1999: 176).

Directoire hükümetinin en büyük düşman ilan ettiği İngiltere’yi adaya çıkartma yaparak vurmak yerine Mısır’ı zaptederek ölümcül bir darbe planını kuran Napolyon ve Talleyrand’a göre Osmanlı İmparatorluğu yirmi beş seneden fazla yaşamayacak ve Rusya ile Avusturya’ya yem olacaktı. Bu kanaat Montesquieu’nun tezi ile çelişse de Fransa bu yüzden kendine en uygun payı almak için harekete geçmeliydi (Çetin, 1998: 15; Soysal, 1999: 177). Uzun ve pahalıya mal olan Ümit Burnu yolu yerine Süveyş üzerinden Hindistan ticareti yapılması Fransız ekonomisi için birçok fayda sağlayacağı gibi İngiltere aleyhine bir gelişme olacaktı. Bu konuda Bâb-ı Âli’nin kendilerine harp ilan etme

ihtimalini pek imkân dâhilinde görmeyen Talleyrand'a göre Bâb-ı Âli'nin Mısır'da otoritesi zayıfladığından oradaki Kölemen beylerinin Fransız tacirlerine karşı giriştikleri zulümlerin önüne geçememesi ve Mısır'dan çok fazla fayda görmemeleri nedeniyle kendilerine bu seferin gerçekte İngilizlere karşı düzenlendiği ve bu hususun Osmanlılar içinde çok faydalı olacağı anlatıldığı takdirde Mısır kolayca elde edilebilirdi. Ancak directoire hükümeti bu hareketin Avrupa'nın diğer büyük devletlerin tepkisini çekeceğinden tek düşman olarak gördükleri İngiliz ana vatanına direk çıkarma yapmanın daha doğru olacağını düşünüyordu (Soysal, 1999: 180–182).

III. Selim döneminde Paris'e büyükelçi olarak gönderilen Ali Efendi Fransa ile Osmanlı arasında tam Mütekabiliyete dayanan bir ticaret sözleşmesinin derhal müzakeresini teklif etmişti. Bunun anlamı tek taraflı imtiyazları ihtiva eden kapitülasyonların ortadan kaldırılması idi ki bu Fransızların hiç işine gelmiyordu. İhtilalin çıkmasından beri Fransız gemilerinin Akdeniz'deki seyirleri durmuş gibi idi. Otuz yılı aşkın bir süredir Fransız tacirlerinin Osmanlı ülkesinde emniyetli bir şekilde ticaret yapamadıklarını defalarca Bâb-ı Âli'ye şikâyet eden Fransızlar Bâb-ı Âli'nin bu isteklerine cevap verecek güçte olduğuna inanmıyordu (Soysal, 1999: 201–204).

Napolyon'un Tulon Limanındaki hazırlıkları biryandan devam ederken diğer yandan İngilizleri şaşırtmak için kuzey denizinde de filo bulundurmaya ihmal etmiyordu. İngiliz amirali Nelson Atlantik'te mi yoksa Akdeniz'de mi konuşlanacağını kestiremiyordu. Ali Efendi'nin şüphelenmesi üzerine Talleyrand ile yaptığı görüşmelerde Talleyrand kaçamak cevaplar vererek seferin Mısır üzerine olacağını gizli tuttu. Bu konuda Fransa'nın İstanbul büyükelçisi Ruffin ile görüşen Reisülküttab Atıf Efendi Ruffin'in gerçekleri saklamak amacıyla söylediklerine kızarak "Bâb-ı Âli Fransız tacirlerinin emin olarak ticaret yapabilmeleri için gerekli tedbirleri aldı, semeresi de görüldü. Her memlekette itaatsizlikler olabilir. Fransa'da ihtilal çıktığında memleketinizde ihtilal var ve müdiranın nüfuzu kalmadı diye Bâb-ı Âli Marsilya'ya donanma ve asker gönderse Fransa bunu reva görür mü?" demiş ve Fransa'nın Mısır'a olası bir seferinin savaş sebebi olacağını vurgulamıştır (Soysal, 1999: 204–210).

Napolyon Mısır seferine çıkarken ilk durağı bu adanın Akdeniz hâkimiyeti için kilit görevi görmesi nedeniyle Malta adası olmuştur. Ali Efendi seferin Malta adasına olduğunu öğrenince tüm hazırlıkların Malta adasına olduğu zannına kapılarak Bâb-ı Âli'ye bir rapor göndermiş, onun bu hareketi görevini layıkıyla yapmayan bir büyükelçi sıfatıyla anılmasına neden olmuştur. Ancak hareketleri büyük bir endişeyle takip eden İngiltere'nin dahi seferin Mısır'a olduğunu anlayamamasını da göz önüne alırsak bu yargının çok haksız olduğu aşikârdır.

Malta adasını işgal ederek bir kısım asker bırakıp buradan ayrıldıktan sonra Napolyon İskenderiye'ye doğru hareket etti. İngiliz amirali Nelson bu sırada Akdeniz'de Napolyon'u aramaktaydı. Napolyon'un İskenderiye'ye doğru gittiğini tahmin eden Nelson gümrükçü Sait Mehmet Kerim'e Fransızları takip ettiklerini şayet gelirlerse her türlü yardıma hazır olduklarını bildirdi ancak bunu bir İngiliz hilesi olduğunu zanneden ve kölemen kuvvetine güvenen Sait Mehmet İngilizlerin bu teklifini geri çevirdi. Napolyon İtalya seferinde olduğu gibi işgal edeceği memleket halkının menfaatlerine, inanışlarına, adetlerine saygıya önem vererek onların itimadını kazanma hesaplarını yaptığından harekât sırasında hırsızlık, yağmacılık, zorbalık yapanların ölümle cezalandırılacağını zorba memlûklere ait emlakın ise müsadere olunacağını ilan etmişti. Mülazım Emin Kaptan ile yaptığı görüşmede Fransızların amacının memleketi kölemen zulmünden kurtarmak ve kendilerine edilen hakaretlerin intikamını almak olduğunu açıklamıştır (Soysal, 1999: 218–222; DGBİT, 1993, C 11: 268). Bu arada Napolyon'un İskenderiye'ye girdiğinde yapacağı ilk iş daha önce hazırlatıp bastırıldığı beyannamesini ilan etmek olacaktır.³ Ancak ne Bâb-ı Âli

---

³ Çok ilgi çekici olduğundan bu beyannamenin özetini vermek istedik. Doğuştan Günümüze Büyük İslam Tarihi, İstanbul, 1993, c.11, s. 269–270 ve İsmail Soysal, Fransız ihtilali ve Türk-Fransız Diplomasi Münasbetleri, Ankara, 1999 s. 224'te bu beyanname özet olarak şu şekilde belirtilmiştir. Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla, Allahtan başka tapacak yoktur ve onun evladı ve ortağı yoktur. Uzun zamandan beri Mısır'a musallat olmuş olan beyler, Fransız milletini hakir görüp şerefini lekelemekte ve tüccarlarını birçok zarara uğratmaktadırlar. Şimdi onların sonu gelmiştir. Ne yazık ki bunca zamandan beri Kafkas dağlarından getirilmiş kimselerden kurulu bu memlûk sürüsü dünyanın bu en güzel yerini çoktan beri zulüm içinde tutuyordu. Fakat her şeye kadir olan Allah artık bu hükümdarlığın son bulmasını emretmiştir.

Mısır'ın işgaline razı olacak ne de Müslümanlar ona inanacaktı. Bab-ı Ali Napolyon'un yapmış olduğu propaganda faaliyetlerini izale için Müslüman halkı ikaza başladı. Bu maksatla "Fransız taifesi kafir ve asidir. Tanrının birliğine ve peygamberimize iman etmezler. Artık diğer dinleri de tanımıyorlar. Onlara göre her şey bu dünyadadır. Bu batıl itikatlarından kilise mallarına da el koydular, rahip ve keşişleri soydular. Fransızlar kurdukları dünya düzenini kabul etmeyenlere karşı aç köpekler gibi saldırdılar. Onların dinlerini ve idarelerini yok ettiler. Fransızlar hileleri ve iyi sözleri ile sizleri kandırmak istiyorlar. Asıl maksatları Mekke'yi ve Medine'yi ve Kâbe'yi bütün mescit ve camileri tahrip ederek çocuk ve kadınlardan başka bütün erkekleri katletmektir. ey tanrıya ve peygambere iman eden Müslüman halkı, bu dalalete sapmış kafirlerle mücadele etmek hepimize farzdır" (Soysal, 1999: 240).

İskenderiye'yi kolayca alan Napolyon buradan Kahire'ye doğru harekete geçti.(6 Temmuz 1798) Mısır valisi Ebubekir Paşa ve kölemen beyi Murat büyük divanı toplayarak konuyu müzakere ettiler ve Kahire'deki Fransız konsolosluğu mensupları dâhil bütün Fransızlar hapsetme ve Murat Bey'in ordusu ile Fransızlara taarruz etmesine karar verdiler. 13

Ey Mısırlılar! Size benim buraya dininizi yıkmak için geldiğim söylenecektir. Bu açık bir yalandır. Mütégallibelere benim buraya onlar tarafından gasbedilmiş haklarınızı size iade için geldiğimi, memlûklerden daha fazla Allah'a ve peygamber Muhammed ile hayranlığımı celbeden Kur'an'a hürmet ettiğimi söyleyiniz. Onlara Allah'ın huzurunda bütün insanların eşit olduğunu aralarında ancak akıl, fazilet ve bilgi bakımından fark bulanabileceğini ifade ediniz. Nerde verimli toprak varsa memlûklere aittir. Eğer Mısır toprağı onların çiftliği ise Allah'ın bunu onlara verdiğine dair tapu senedini gösterebilirler. Fakat Allah adil ve merhametlidir. Onun yardımıyla hiçbir Mısır'lı önemli memuriyetlerden uzak tutulmayacak herkes en yüksek mertebelere yükselebilecektir.

Ey Şeyhler, imamlar, çorbacılar ve memleketin ileri gelenleri! Halka deyinizki Fransızlar halis Müslümanlardan sayılırlar. Bunun ispatı Fransızlar, hristiyanları Müslümanlarla daima savaşa kışkırtan Papa'nın taht kurduğu Roma'ya varıp tahrip etmişlerdir. Sonra Malta adasını alarak Müslümanlarla savaşı bir din borcu sayan şovalyeleri oradan kovmuşlardır. Bununla beraber İslam Padişahı Fransızların hakiki dostu olup düşmanına düşmandır. Ne mutlu bizimle zaman geçirmeden birleşecek Mısır halkına ki, onların geleceğı daha iyi olacak itibarları yükselecektir. Fakat memlûklere katılanların ve onlara bizimle savaş yapmak üzere yardım edenlerin vay haline! Onlar için hiçbir kurtuluş yolu yoktur. Dünyadan vücutları silinecektir.

Temmuz 1798 Rahmaniye ve 21 Temmuzda Piramitler’de Fransızlar Murat Bey’in ordusunu bozguna uğratarak Kahire’ye girdiler. Napolyon Kahire’ye girdikten sonra halkın korkması gereken hiçbir şeyin olmadığına dair bir beyannameyi burada da yayınlamıştır (Soysal, 1999: 228–231; DGBİT, 1993, C 11: 272–273).

Bu sırada Osmanlı Devleti’nde Fransızların bu beklenmedik hareketi sonrası III. Selim devletin ileri gelenlerine layihalar hazırlatmaya başlamıştı. Atıf Efendinin “Müvazene-i Politikaya dair”, yazdığı layihada Fransızların başka devletlerin topraklarında gözü olmadığına dair iddiaların yalan olduğu, bunun Sardunya ve Felemek’in ilhakı ile ortaya çıktığı, İspanya ve İtalya ile perçinlendiği Fransa’nın dost düşman ayırmadan her tarafa saldırdığı Osmanlı Devleti’nin Fransız işgaline karşı gösterdiği tarafsızlık politikasının diğer devletlerin şikayetlerine sebep olduğu gibi bir bakıma Fransa’ya yardım ettiği buna karşılık Napolyon’un Arnavutluk sahili ve yedi adayı buradaki reayayı istiklal için teşvike başladığı açıklanmış, Osmanlı’nın Fransa’ya karşı Avrupa’da oluşan ittifaka katılıp katılmaması sorgulanmış, dış politikada iki esas vurgulanarak birincisi içinde bulunulan olağanüstü koşullardan dolayı normal şartlara dönülünceye kadar Fransa’ya karşı mücadele ve diğer devletlerle ittifak yapılmasının daha doğru olacağı ikincisi ise Avusturya ve Rusya’nın kadim düşman oldukları ve bunların güçlenmemesi için düşmanları ile ittifak yapılmasının lüzumu belirtilmiştir (Soysal, 1999: 207–208; DGBİT, 1993, C 11: 279–280).

Fransızlar Kahire ve İskenderiye’yi ele geçirip Mısır’a yerleştikten sonra amiral Nelson komutasında ki İngiliz kuvvetleri saldırıya elverişli konumdaki Fransız donanmasını ortadan kaldırarak onların anavatanla olan bağlantısını kesmiş oldu (1 Ağustos 1798) (Soysal, 1999: 232; DGBİT, 1993 C 11: 282; Aksun, 1994, C 3: 56; MEB, C 8; DİA, C 29; Öztuna, 1994, C 5: 88–95). İngilizlerin bu yardımından sonra Osmanlı devleti İngiltere ve Rusya ile yakınlaşma içine girdi. İngiltere’nin Hindistan yolu üzerindeki menfaatlerine yukarıda değinmiştik. Aynı şekilde Rusya’nın da Osmanlı devleti üzerindeki emellerine güçlü bir Fransa’nın bu bölgede yerleşmesi ters düştüğünden Rusya devleti de Osmanlı ile yakın ilişki kurma yollarına başvurdu. Özellikle Fransa’dan yayılan akım ve Fransa’nın Adriyatik’e doğru genişleme politikası Rusya’yı rahatsız ediyordu. Rusya Fransa’nın eline geçen Arnavutluk sahillerini ve yedi adayı Fransa’dan geri almak için 23 Aralık 1798’de

Osmanlı ile ittifak antlaşması düzenledi. 28 Aralıkta bir İngiliz-Rus antlaşmasını müteakip İngiliz-Osmanlı ittifak antlaşması da akdedildi (DGBİT, 1993, C 11: 288–292; Aksun, 1994, C 3: 56; MEB C 8; DİA, C 29; Öztuna, 1994, C 5: 88–95). Adriyatik’te yapılan savaşlar sonunda Fransızlardan alınan adalarda “birleşmiş yedi ada cumhuriyeti” kuruldu ki bu ada Osmanlı’ya bağlı olup ona vergi verecek ve Rusya’nın kefilliği altında olacaktı (DGBİT, 1993, C 11: 293–294; Aksun, 1994, C 3, : 60).

Napolyon Mısır’ı ele geçirdikten sonra Osmanlıların İngiltere ve Rusya ile ittifak imzalamasıyla Mısır’da yerleşmekten başka çaresinin olmadığını anladığından Suriye üzerine sefer düzenledi. 22 Aralık 1798’de yola çıkarak Şubat 1799’da El Ariş’i 24 Şubat’ta Gazze’yi aldı. 24 Şubat’ta Akka önlerine gelerek şehri kuşattı. Ancak muhasarada başarı gösteremeyip Cezzar Ahmet Paşa’nın da üstün zekâsı ile hayatının en büyük ve ilk yenilgisini alarak geri çekildi. Bundan sonra Köse Mustafa Paşa komutasında denizden Mısır’a gönderilen öncü Osmanlı kuvvetleri bazı İngiliz kuvvetleri ile birleşerek İskenderiye’ye çıkarma yapmışlarsa da Suriye seferinden dönen Napolyon tarafından bozguna uğratılmışlardır (17 Temmuz 1798). Napolyon Fransız kuvvetlerinin Avusturya önünde yenilmeye balaması üzerine komutayı 22 ağustos günü Kleber’e bırakarak Fransa’ya döndü. Bundan sonra Fransızlar, Mısır’da tutunmanın imkânsızlığını kavradığından Mısır’dan çıkma teklifinde bulundular. Ancak 24 Ocak 1800’de başlayan barış görüşmeleri akim kaldı. Bundan sonra ise Yusuf Ziya Paşa kumandasındaki Osmanlı ordusu 20 Mart 1800 de Kalyop’ta Fransızlar tarafından bozguna uğratıldı. Bu olay bir müddet daha Fransızların Mısır’da tutunmasını kolaylaştırdı. 8 Mart’ta Fransızların yenilmesinden sonra İskenderiye’de kuşatılan Fransızlar önce 27 Haziran’da Kahire’yi üç gün sonra da İskenderiye’yi terke mecbur kaldılar. 25 Haziran 1802’de yapılan Paris antlaşması ile Mısır Osmanlı devleti’nin elinde kalıyor, Fransa yedi ada cumhuriyetini tanıyor, kapitülasyonlar aynen yenilenmiş sayılıyordu (DGBİT, 1993, C 11: 298–305; Çetin, 1998: 17–19; Aksun, 1994, C 3: 56; MEB C 8; DİA, C 29; Öztuna, 1994, C 5: 88–95; Armaoğlu, 2003: 86–87).

BÖLÜM 2: METİNİN TAHLİLİ

2.1. Şekil Özellikleri

2.1.1 Dış özellikler

Başbakanlık Osmanlı Arşivi Mühimme tasnifi 213 numarada kayıtlı bulunan defter; 38 x 17 cm. ebadında, ebrû cildli olup, 91 sayfadan oluşmaktadır. Ancak 84. sayfadan itibaren boştur. Defterde herbirisine teknik olarak "hüküm" adı verilen 130 karar sureti bulunmaktadır. Ancak 18. sayfada 27 nolu hüküm 21. sayfada 32. hüküm 28. sayfada 38. hüküm 43. sayfada 60. hüküm 78. sayfada 122. hüküm terkin kaydı olduğundan yapılmamıştır.

Defterde geçen hükümler yazılış ve diziliş bakımından diğer Mühimme defterlerinde yer alan hükümlerle benzer özellikler göstermektedir.

2.1.2 Teknik Özellikler

Defterdeki kayıtlar, Divan-ı Hümayun'dan çıkan ve hüküm olarak adlandırılan kararların suretleri olup, asıllar ilgili makamlara gönderilmekteydi. Hükmün aslında bulunan davet, tuğra, mahall-i tahrir ve tarih gibi rükünler defterde yer almamaktadır.

Hükümlerin hemen başında hitap formülleri bulunmaktadır. Genellikle şahsın görev yaptığı yer ve makamından oluşan hitaplar, bazen şahsın adı ve eski görevini de ihtiva eder ve "...hüküm ki" ibaresiyle son bulur. " Rakka valisi vezîre hüküm ki"(Bkz. Hkm. 54), " Sabıka Şam valisi olub bu def'a Karaman eyaleti kendüye tevcîh olunan vezîrim el-Hâc Abdullah Paşa'ya hüküm ki"(Bkz. hkm. 79).

Hitaptan sonra, hükmün yazılmasına sebep olan olayın anlatıldığı nakil-iblâğ rüknü gelmektedir. Bu bölümde, genellikle, Divan-ı Hümayun'a sunulan arz, arz-ı hâl, mektûb veya şahısların bizzat Divan'a gelerek yaptıkları şikâyetler ve verdikleri ifadeler yer almaktadır.

Nakil-iblâğdan sonra, karşı tarafın neler yapacağı veya yapmayacağını öğütleyen emir-hüküm rüknü gelmektedir. "siz ki mevlânâ ve voyvoda ve serdâr vesâir mûmâ ileyhimsiz (Bkz. Hkm. 63)", "sen ki vezîr-i sâibü't-tertîb ve müşîr-i dirâyet-masîr-i müşârun ileyhisin (Bkz. Hkm. 36)". V.b. klişelerle başlayan bölümde, nakil-iblâğ rüknünde bahsedilen şeyler kısaca tekrar edilir. Bazen bu bölümden sonra " şöyle ki" ibaresiyle başlayan ve durumun önemine binaen yumuşak veya sert olabilen te'kîd-tehdîd rüknü gelmektedir.

Hükümler, " hilâf-ı fermân ve münâfî-i ta'ahhüd mikdâr-ı zerre hâlet ve hareket hudûsünü tecvîz ile bâ'is-i peşîmânî ve nedâmet olmakdan gâyetü'l-gâye tehâşî ve mübâ'adet eylemen bâbında (Bkz. Hkm. 88)", "ber vech-i meşrûh amel ü harekete kemâl-i ikdâm ü dikkat ve hilâf-ı fermân ve mugâyir-i rızâ ednâ tekâsül ü rehâvet vukû'uyla mazhar-ı muâheze ve ikâb-ı şâhânem olmakdan gâyetü'l-gâye tehâşî ve ittikâ-i tâmm eylemeniz bâbında (Bkz. Hkm. 120)" gibi ifadelerle bitmektedir. Hükümlerin sonlarında karar tarihleri yazmaktadır ancak; genellikle hükümlerin yazım tarihlerine rastlanmaktadır. Eğer aynı hüküm birden fazla yere gönderilecek ise hükmün sonuna;

“Bir sûreti:

Mardin voyvodasına ber minvâl-i meşrûh.

Bir sûreti:

Diyarbakır mütesellimine siyâk-ı sâbık üzre.

Bir sûreti:

Rakka vücûhundan Kapucıbaşı Hâcî Bey dâme mecduhûya kezâlik.

Bir sûreti:

Ruha(?) kâdîsına ve yeniçeri zâbiti zîde mecduhûya ve vücûh-ı memleket ve iş erlerine ber minvâl-i muharrer.

Bir sûreti:

Dergâh-ı âlî kapucubaşlarından mîrâhûr-ı evvel pâyesi olan Mîr Abdi Bey'e emr-i âlî hikâye olunarak iktizâsına göre.

Bir sûreti:

Ergani ma'deni emîni zîde mecduhûya minvâl-i muharrer üzre.

Bir sûreti:

Çermik Beyi zîde mecduhûya ber vech-i meşrûh.

Bir sûreti:

Eğil beyi zîde mecduhûya üslûb-ı sâbık üzre.

Bir sûreti:

Palu beyi zîde mecduhûya siyâk-ı meşrûh üzre.”(Bkz. hkm. 36)

Şeklinde gönderileceği yerler yazılır.

Defterin transkripsiyonunda, daha önce yayınlanmış olan Ahkâm ve Mühimmeler esas alınarak basit bir yol izlenmiştir. Yazının bozukluğu veya mikrofilm çekiminden dolayı okunamayan yerler düz noktalarla (...), ayn işâreti düz apostrof (‘), elif, vav, ya 'ya karşılık gelen harfler â, î, û harfleri ile; kaf ve gayın harflerinden sonraki vokal durumundaki sedâlî harfler (â,) transkripsiyon harfleri kullanılarak gösterilmiştir.

2.1.3 Tarihler

Tarihler, hükümlerin sonlarında solda kısımda atılmıştır. Ancak günün târihi "evâ'il", "evâsıt" veya "evâhir" şeklinde tahmînî olup, ay isimlerinin rumuzları kullanılmıştır. Örneğin “Fî evâil-i Ra. Sene (1)217, Fî evâhir-i S. sene (1)217” gibi.

Hükümlerin sıralanışında kronolojik bir sıra takip edilmediği anlaşılmaktadır. Çünkü bazen önceki hükümde belirtilen olay hakkında bir sonraki hükümde olmamış gibi hareket edildiği anlaşılmaktadır. Örneğin Evâil-i M. 1216 tarihli 49 nolu hükümde, Hüseyin Paşa'nın Haleb Valisi tarafından yakalanarak hapsedildiği bildirilmekte ancak aynı tarihli 50 nolu hükümde, Sivas valisi vezir Mustafa Paşa'ya Hüseyin Paşa'nın yakalanması emredilmektedir. Yani deftere kaydederken tarihler günü gününe değil yalaşık verildiği için kronolojik sıra takip edilmesi gerekirken bu yapılmamıştır.

2.2. İçerik Özellikleri

Defterdeki kayıtlar, hicri Evâhir-i N. (1)215 / Evâhir-i Ra. (1)217 Miladi Şubat 1801 / Temmuz 1802 tarihleri arasında, yaklaşık bir buçuk yıllık sürede, başta eşkiyalık ve sūistimaller olmak üzere çeşitli konulardaki kararlardır. Bu hükümlerin hepsini sınıflara ayırmak mümkün değildir ancak bazı ortak konularda toplamaya çalıştık.

2.2.1 Eşkiyalık Hükümleri

Çeşitli bölgelerde türeyen eşkiyaların genellikle insanları öldürdüğü, mallarını gasbettiği, yol kesip bac aldığı görülmektedir. Bu hükümlerde eşkiyaların yakalanarak öldürülmeleri emredilir. Eğer katli istenen kişi önemli bir kişi ise başının kesilerek gönderilmesi istenir. Bazen 300–400 eşkiyanın toplandığı olaylar bile vardır. 39., 62., 63., 66., 68., 70., 75., 76., 80., 81., 83., 89., 93., 96., 97., 108., 110., 119., 128., 129. ve 130. hükümler bu olaylarla ilgilidir. Örn. Behisni kaymakamı Seyyid Abdurrahman'a hüküm ki; Urban kazasında Kızık Voyvodası Kara Mehmed'in eşkiyayı yanına toplayarak halka zulm ettikleri Ordu-yu Hümayun tarafından kişinin yakalanması için üzerine asker ishal olduğu askerin varmadan firar edip kaçtığı bundan böyle bu kişinin nerede baş gösterse cezasının verilmesi (Bkz. Hkm. 76).

2.2.2 Memuriyeti Suistimal Hükümleri

Belirli bir memuriye atandığı halde bu memuriyet yetkilerini kullanarak halka zulmettiği, mallarını aldığı ve hatta ölümlere varan olayların yapıldığı ve bu nedenle azledilip katledilmeleri veya mallarının müsadere edilmesine dair hükümlerdir. Bunlardan en çok göze çarpanı Rakka Valisi Hüseyin Paşa'dır. Sefere çağrıldığında bile giderken yol üzerinde geçtiği kasabaları yağmalamıştır. Belki savaşta bir faydası olur diye cezası tehir edilmişse de Seferde de Fransızlar hücum edince kaçtığından katli emredilmiştir. Gönderilen hükümlerden nerelere gittiği ve neler yaptığı açıkça izlenebilmektedir. Bunu dışında her türlü üst düzey memurun suistimalleri görülebilmektedir. 31., 36., 37., 40., 41., 42., 43., 44., 45., 46., 49., 50., 52., 64., 69., 73., 74., 77., 85., 104., 117. ve 123. hükümler bu olaylarla ilgilidir. Örn. Halen Bağdat, Basra, ve Şehr-i Zor Valisi Süleyman Paşa'ya hüküm ki; Rakka valisi Hüseyin Paşa'nın Mısır tarafında Ordu-yu Hümayun'dan firar ettiği ve geçtiği şehirlerde zulmetmesi ve halkın mallarını gasb etmesine rağmen, belki savaşta faydası olur diye affedildiği halde tekrar ettiğinden başının kesilerek kesik başının Ordu-yu Hümayun'a gönderilmesi (Bkz. Hkm. 36).

2.2.3 Yol Üzerinde Koruma veya Kolaylık Sağlanmasına Dair Hükümler

Bu hükümler bir işe memur edilen bazı önemli memurların, para taşıyan mübaşirlerin ve görevlilerin, Sure alaylarının ve yanlarındaki hacıların, özel olarak bazı yabancı beyzadelerin güzergâhları üzerindeki yerleşim yerlerinin yetkililerine gönderilen hükümlerdir. Kolaylık sağlanmasına veya silahlı muhafızlarla korunmasına yönelik olabilir. 4., 5., 10., 22., 23., 29., 48., 67., 88., 98., 105., 120. ve 121. hükümler bunlara ilişkindir. Örn. Maraş Beylerbeyisi Kalender Paşa'ya hüküm ki; Surre Emni ve hacıları Haleb'ten Bozok sancağı hududunda mutasarrıfına teslimine kadar refakat edilmesi (Bkz. Hkm. 105).

2.2.4 Tevcih Hükümleri

Vali, mutasarrıf, Defterdar v.b. üst düzey memurların yer değişikliği suretiyle başka bir yere atanması veya bulunduğu yere tekrar atanmasına veya görev ve yetki değişikliğine ilişkin hükümlerdir. 3., 11., 12., 13., 14., 16., 18., 19., 21., 35., 51., 58., 126. hükümler bununla ilgilidir. Örn. Seyyid Hafız Mehmed Paşa'ya hüküm ki; Rumeli Beyler beyi payesiyle Arpalık olarak Aksaray Sancağı'nın kendisine ibka kılındığı (Bkz. Hkm. 13).

2.2.5 Birinin Maiyetine Girilmesine Dair Hükümler

Bir paşanın başka bir paşanın veya bir muhassılın bir mutasarrıfın maiyetine girip ona göre hareket etmesini işaret eden hükümlerdir. Genelde Mısır daki olağanüstü durum nedeniyle Mısır Valisi Hüsrev Paşa'nın maiyetine girilmesine dair hükümlerdir. 1., 6., 14., 57. hükümler bununla ilgilidir. Örn. Mirmiran İçel sancağı mutasarrıfı ve Dimyat muhafızı Ahmet paşa'ya hüküm ki; Mısır valisi Hüsrev Paşa'nın emir ve yönlendirmesine göre hareket etmesi (Bkz. Hkm. 6).

2.2.6 Vergi Muafiyetine Dair Hükümler

Bu hükümlerde bazı kişilerin veya taşıdıkları malların vergi den muaf tutulmasına dair hükümlerdir. 4. ve 17. hükümler bu konuyla ilgilidir. Örn. Kahire'den Sa'id va adalara kadar ki kadılar, naibler, mütesellimler, voyvodalar v.s. ye hüküm ki; İngiliz beyzadelerinden Corci Mastofi'nin Kahire iklim-i Said Bahrı Sefid ziyaretinde rencide edilmeyip cizye ve diğer örfi vergilerden muaf tutulmasına dikkat edilmesi (Bkz. Hkm. 4).

2.2.7 Ordu Mahkemesine Celb Hükümleri

Bu dönemde ordu seferde olduğundan ve Sadr-azam da ordunun başında olduğundan ordunun geçtiği yerlerde düzen ve asayiş sağlamak için kayda değer olayların tarafları sadr-ı azam huzuruna çıkarılır ve muhakeme edilirdi. Bu hükümlerde tarafların sadr-ı azam

huzuruna gelmeleri emredilir. 28., 55., 56., 99. hükümler bu konu ile ilgilidir. Örn. “Diyarbakır Mütesellim, Naib ve Müftüsü’ne hüküm ki; İki yıldır meydana gelen Hüseyin Paşa olayından dolayı ahalinin düzeninin bozulduğu, bu süre içinde meydana gelen olaylarda ki tarafların Malatya’ya giden Ordu-yu Hümayun’a götürülmesi (Bkz. Hkm. 56).

2.2.8 Levazım Teminine dair Hükümler

Bu hükümlerde genelde İstanbul’da eksik olan malzemelerin temini veya ordu seferde olduğundan ordunun ihtiyaç malzemelerinin orduya gönderilmesine dair hükümlerdir. 8., 24., 25., 79., 109., 113., 114. ve 116. hükümler bu konuyla ilgilidir. Örn. Haleb kadısı Haleb kale dizdarı ve Haleb muhassılı’na hüküm ki; Çıkan olaylardan dolayı Vezirazam el-Hac Gazi Yusuf Ziya Paşa Şam’dan Haleb’e gelene kadar balyemez toplarının tekerlek ve arabalarının tamiri ile hazır edilmesi (Bkz. Hkm. 24).

2.2.9 Diğer Hükümler

Yukarıda bahsettiğimiz gibi çok değişik konularda hüküm verildiğinden belli bir sınıfa sokamadığımız birçok hüküm bulunmaktadır. Bunlara değinmek elzem olduğundan kısaca bahsetmek gerekecektir.

Hali hazırdaki Mısır Ümerası fukara ve Araplara zulm ettiğinden azledildiklerinden, Mısır ümerasının Devlet-i Aliye’nin müttefiki İngiliz devleti ile yapılan anlaşma gereğince belli bir maaş karşılığı belli bir yerde ikamete mecbur olduklarından, bu hususa aykırı davranan umeranın görüldüğü yerde yakalanması firar edenlerin İngiliz devleti ile Devlet-i Aliye’nin arasının açılmasına sebebiyet verebileceğinden İngiliz askeri yetkililerine teslimi(Bkz. Hkm 2), Ölen kişilerin mallarının mirasçıları arasında paylaşılması, hüccetlerden harç alınmaması ve binde yirmi beşten fazla kesinti yapılmaması (Bkz. Hkm. 7), Serdar-ı Ekrem ve Sadrazam Ziya Yusuf Paşa’nın Mısır’dan Dersaadet’e hareketinden sonra evail-i zilhicce ye kadar Mısırda kalıp düzeni sağlaması (Bkz. Hkm. 9), Seyyide Zeynep hazretleri tarafından yaptırılan Kahire’deki caminin Sadrazam Yusuf Ziya Paşa tarafından tamir

edilmesi için es-seyyid el-Hac Ahmet Mehraki'nin görevlendirilmiş olması nedeniyle bu kişiye kolaylık sağlanması (Bkz. Hkm. 15), 1211–1212–1213–1214–1215 senelerinin temessukatı olan Meadin-i Hümayun malı olarak bulunan Şiro, Gerger, Taşili boyu, İzdilli v.s. den toplam doksan iki bin iki yüz yedi buçuk kuruşun toplanarak vezir-i azam Yusuf Ziya Paşa'ya teslimi (Bkz. Hkm. 20), Cerde başbuğu Ahmed'e hacıların hediyeleşmeye gelmeden önce Cerde başbuğuna yardım etmeleri ve erkenden Şam'a hareket etmesinin sağlanması (Bkz. Hkm. 26), Ahali Vezir Timur Paşa'yı Rakka'nın içine sokmadığından Vezir Timur Paşa ve mübaşir tayin olunan Ahmed'e ahaliye üç kere adam ve haber göndererek hareketlerinden vazgeçmelerini söylemeleri, vazgeçmezlerse cebren girerek elebaşlarının cezalarının tertib edilmesi (Bkz. Hkm. 33), Rişvan aşiretinin Sivas'tan Mağden, Malatya, Behisni, Hısn-ı Mansur ve Haleb taraflarına giderken geçtikleri yerlerde tarlaları talan ettikleri ve ahalinin mallarını gasb ettiklerinden bu hususun araştırılması ve sorumlularının Ordu-yu Hümayun'a sadrazam huzuruna çıkarılmasının sağlanması (Bkz. Hkm. 47), Bayazid ve Muş mutasarrıflarıyla aralarındaki husumetten halkın bitap düştüğü ve bu nedenle ittifakın bölgedeki asayiş için kurulmasının elzem olduğu (Bkz. Hkm. 53), Haleb kalesindeki muhafızların görevlerini terk ettiklerinden bunların dirliklerinin kale içinde mukim kimselere verilerek kale muhafazasının güvenli bir biçimde yapılması (Bkz. Hkm. 59), Tokat'a nühas tabhına memur edilen mir Hasan efendiye sermaye akçesi olarak kırk yedi bin sekiz yüz on sekiz kuruşun şahıs öldüğünden verilen kimselerden toplanarak sadrazam oraya geldiğinde mübaşirin el-Hac Hüseyin Şakir'e teslimi (Bkz. Hkm. 61), Haleb sancağı alaybeyisi, tımar defterdarı ve muhtarlar verdikleri mahzarda 1213–1214 senelerinde sefere katıldıkları halde mal bedeli talep edildiğini bildirdiklerinden bunlardan 1213–1214–1215 senelerine ait mal bedellerinin alınmaması (Bkz. Hkm. 65), Hala Kudüs sancağında mutasarrıf olan Es-Seyyid el-Hac Mehmed Paşa ile Kudüs ahali ve ileri gelenleri arasındaki nifakın giderilmesi için mübaşir tayin olunan Abdullah Ramiz'in aracılığı ile aradaki husumetin giderilmesine ve ahali ve ileri gelenlere Paşa'ya itaat göstermeleri (Bkz. Hkm. 71), Cezzar Ahmed Paşa çok iyi bir vezir olmasına rağmen haklarında ferman sadır olan Süleyman ve İsmail Paşaları yanına alıp emirlerine asker verdiği bunları Kudüs, Yafa, Gazze ve Şam'a sevk edilip el-Hac Mehmed Paşa'ya karşı yönlendirdiği haber alındığından bu hareketlerin Devlet-i Aliye'ye karşı ihanet niteliğinde

olduğu bu vesileyle eğer Delilbaş'ının devlete bağlılığı varsa derhal Cezzar'ın yanından ayrılıp Şam valisinin yanına gitmesi (Bkz. Hkm. 72), Yafa'da Cezzar Paşa ile harp hazırlığı içinde olan Şam valisi Mehmed Paşa'ya yardım edilmesi (Bkz. Hkm. 78), Malatya'daki Gerger, Taşili ve Kahta'da tahsili lazım gelen malların geciktirilmeden ve tamamen toplanması ve eşkıyanın Tazyik ve tecavüzünün önlenmesi (Bkz. Hkm. 82), Hüseyin Paşa'nın cezalandırılması üzerine Ayıntab ahalisinin teşekkür olarak yüz bin guruş vereceklerini bildirmeleri üzerine, bunun 15–20 gün gecikmesi sebebiyle bu hüküm ele geçer geçmez tez yoldan bunun Ordu-yu Hümayuna gönderilmesine ve özrünün sebebinin bildirilmesi (Bkz. Hkm 84), Şam Valisi Veziri es-Seyyid el-Hac Mehmed Paşa'ya itaat edilmesine ve Cezzar Ahmet Paşa'ya karşı Mehmet Paşa'nın yanında olması (Bkz. Hkm 86), Cezzar Paşa vezaretten atılan İsmail Paşa ve Mir Miran Süleyman Paşa'yı Şam valisi Mehmed Paşa'nın üzerine göndermekle hemen iki yüz askerin Mehmed Paşa'nın yardımına gönderilmesi (Bkz. Hkm 87), Cezzar Paşa'nın Şam valisi ve Kudüs mutasarrıfı olan Seyyid Mehmed Paşa ile olan çarpışmasına karşın Seyyid Mehmed Paşa'ya gönderilen yazıların derhal kendisine Yafa'dan teslim edilmesi (Bkz. Hkm. 90), Bu bölgedeki halkın refah ve selametine dikkat edilmesine ve vergilerin tastamam alınıp Ordu-yu Hümayun'a gönderilmesi (Bkz. Hkm. 91), Palu umerasından Ali Bey ve kardeşlerinin zimmetlerinde olan maden-i hümayun'un sim sermayesi bu kişilerin Hac'dan döndüklerinden sonra ellerinden alınıp maden-i humayun emini Mir Abdi eline verilmesi (Bkz. Hkm. 92), Mısır'istila eden Fransız askerlerinin kovulması hususunda orduya çağrılan ancak cihad etmesi gerekirken firar edip bölgedeki halkı katl, namuslarına göz dikmeleri, medrese, mescit ve dükkânları yağma ettiklerine binaen bunların keşif ve tamiri için lazım gelen raporun Ordu-ı Hümayun'a gönderilmesi (Bkz. Hkm. 94), Hacı Ahmed ve diğer Ahmed isimli kimselerin kurduğu vakıfiyeye mugayir olarak evlatlarına değil başkasına verildiğinden araştırılarak ona göre işlem yapılması (Bkz. Hkm. 95), Çemişgezek'ten Erzincan'a kömür çıkarılmak ve nakledilmek hususunda Şeyh Hasanlı Aşireti ihtiyarlarından Mikail ve Seydi Han'ın memur kılındığı (Bkz. Hkm 106), Yaylaklarından kışlaklarına geliş gidişlerde yollardaki kasaba ve çevrelerine zarar verdiğinden bu defa bir daha böyle şeyler yapmamaları şartıyla ve Bozok mutasarrıfı Cabbarzaede'nin ricası ile ordunun üzerlerine gönderilmesinden vazgeçildiği (Bkz. Hkm.

107), Ankara ve Karaviran'dan Yozgat'a kadar bir dinlenme ve durak yeri olmadığında Mısır'da sefer olduğundan posta ulaklarının Sivas tarafından Bozok sancağına saptığı ve Kura ahalarına eziyet ettikleri haber alındığından ve Mısır seferi bittiğinden bu yola sapan ulakların diğer yoldan gitmelerinin sağlanması (Bkz. Hkm. 111), Tokad nuhas emini Hasan Efendi'nin Tokad ahalarının zimmetlerinde nühas sermayesi malı olarak iki kıta temessük mucibince on yedi bin sekiz yüz on sekiz gurusu alacağı bittamam eda etmesi gerekirken eda edilmemesine istinaden Tokat naibi Sarı Fakihoglu Ömer Efendi ve Hafız Ali Efendi ve Sabık Müftü Seyyid Hüseyin Efendi ile Mahmud ve Ömer isimli kimselerden toplanarak mübaşir tayin olunan Mehmed Şakir'e teslimi ile Sadrazam Ankara'ya varıncaya kadar teslim edilmesi (Bkz. Hkm. 112), Ordu-ı hümayun nüzül emîni Şerif'in Rakka şehrine girmesine Eski Millü aşireti iskânbaşı İbrahim ve arkadaşları karşı çıktıklarından bunların Rakka dışına çıkarılması ve ortalığın sakinleşmesine ihtimam gösterilmesi (Bkz. Hkm. 115), İbrahim Paşa memleketin olan Alaiye'ye gitmek için izin istediğinden sancağını uygun bir mütesellime tevdi ile memleketine gitmesine müsaade edildiği (Bkz. Hkm. 118), Tokad hassından İlükli nahiyasi ahâlerinden haksız olarak yüz kese alındığından ve yedi kişinin kalebend olarak Sivas'a gönderildiği anlaşıldığından bunların derhal serbest bırakılması ve halka iyi davranılması (Bkz. Hkm. 124), Ayıntab ahâlerinden ordu-ı hümayuna temessük karşılığı olarak yüz bin gurusun toplandığı bunların otuz üç bin yüz gurusu daha önce gönderilmiş, şimdide yirmi bin gurusu gönderilmekle kalan kırk dokuz bin yedi yüz gurusun senin elinde olduğu bildirildiğinden derhal gönderilmesi (Bkz. Hkm. 125), Sivas sakinlerinden Sipahi Binbaşı Hamza Mısır seferinden kaçmakla daha önceden malları zabt edilmişti. Şahıs gelerek yaptığı işten pişmanlığını anlatmakla evladına merhameten af edilmesi ve eski hükmün terk edildiği (Bkz. Hkm. 127).

Görüldüğü üzere hemen her konuda hüküm bulunabilmektedir.

BÖLÜM 3: HÜKÜM ÖZETLERİ

Hüküm 1:

Tahir Paşa'ya;

Mısır Valisi Hüsrev Paşa'nın emir ve yönlendirmesine göre hareket etmesine dair.

Hüküm 2:

Arap kabile ve aşiret ileri gelenlerine;

Hali hazırdaki Mısır Ümerası fukara ve Araplara zulm ettiğinden azledildiklerinden, Mısır ümerasının Devlet-i Aliye'nin müttefiki İngiliz devleti ile yapılan anlaşma gereğince belli bir maaş karşılığı belli bir yerde ikamete mecbur olduklarından, bu hususa aykırı davranan umeranın görüldüğü yerde yakalanması firar edenlerin İngiliz devleti ile Devlet-i Aliye'nin arasının açılmasına sebebiyet verebileceğinden İngiliz askeri yetkililerine teslimine dair.

Hüküm 3:

Mısır valisinin kapıcılar kethüdası olan Hasan'a;

Mısır valisinin kapıcılar kethüdası olan Hasan'ın mirmiran rütbesiyle iklim-said ve cerce hükümetine atanması ve buralarda Mısır ümerasına kölemenlerden devlete itaat etmeyenlerin müftüler tarafından verilen fetva hükmünce yakalanıp idamları ve Mısır valisi Hüsrev Paşa'nın vergileri toplaması ve bu yörelerin muhafazasının sağlanmasına dair.

Hüküm 4:

Kahire'den Sa'id va adalara kadar ki kadılar, naibler, mütesellimler, voyvodalar v.s. ye İngiliz beyzadelerinden Corci Mastofi'nin Kahire iklim-i Said Bahrı Sefid ziyaretinde rencide edilmeyip cizye ve diğer örfi vergilerden muaf tutulmasına dikkat edilmesine dair.

Hüküm 5:

Mısır'dan İskenderiye ve İstanbul'a kadar yol üzerinde ki kazaların kadı, naib, gümrük emini ve voyvodalarına;

Divan-ı Hümayun tercüman vekili Yanaki'ye ve yanındaki kâtibe yol boyunca gerekli kolaylıkların gösterilmesine dair.

Hüküm 6:

Mir miran içil sancağı mutasarrıfı ve Dimyat muhafızı Ahmet paşa'ya Mısır valisi Hüsrev Paşa'nın emir ve yönlendirmesine göre hareket etmesine dair.

Hüküm 7:

Mısır valisine ve kadısına;

Ölen kişilerin mallarının mirasçıları arasında paylaşılması, hüccetlerden harç alınmaması ve binde yirmi beşten fazla kesinti yapılmamasına dair.

Hüküm 8:

Mısır Valisi Hüsrev Paşa ve Mısır Defterdarı Mehmed Şerif'e;

Mısır muhafazası için asker istihdamı gerektiğinden Bulak gümrüğü'ne ve Mısır havalisinden gelen gelirlere ihtimam gösterilmesine dair.

Hüküm 9:

Sadrazam kethüdası Osman'a;

Serdar-ı Ekrem ve Sadrazam Ziya Yusuf Paşa'nın Mısır'dan Dersaadet'e hareketinden sonra evail-i zilhicce ye kadar Mısırda kalıp düzeni sağlamasına dair.

Hüküm 10:

Mısır'dan Selanik İzmir ve Adalara kadar kzarların kadı, naib, mütesellim, voyvoda v.s. ye;

İngiliz General Lord Kaven'in tercümanı olan Rico'nun hareketinde kolaylık gösterilmesine dair.

Hüküm 11:

Mısır valisi Hüsrev Paşa'ya;

Tevliyet-i Mısır-ı Kahire'nin tamamen kendisine tevcih kılındığına dair.

Hüküm 12:

Halen Şam valisi olan el-Hak Abdullah Paşa'ya;

Nablus sancağının da tevcih kılındığı ve hacıların gidiş gelişlerine ihtimam gösterilmesine dair.

Hüküm 13:

Seyyid Hafız Mehmed Paşa'ya;

Rumeli Beyler beyi payesiyle Arpalık olarak Aksaray Sancağı'nın kendisine ibka kılındığına dair.

Hüküm 14:

Mehmet Tahir Paşa'ya;

Rumeli Beyler beyi payesiyle Arpalık olarak Karahisar-ı Sahib sancağı kamekan kendisine ibka kılınan Mehmet Tahir Paşa'nın Mısır Valisi Hüsrev Paşa'nın maiyetinde olmasına dair.

Hüküm 15:

Mısır vâlisi vezîr Hüsrev Mehmed Paşa ve Mısır Defterdârı Şerîf Mehmed'e;

Seyyide Zeynep hazretleri tarafından yaptırılan Kahire'deki caminin Sadrazam Yusuf Ziya Paşa tarafından tamir edilmesi için es-seyyid el-Hac Ahmet Mehraki'nin görevlendirilmiş olması nedeniyle bu kişiye kolaylık sağlanmasına dair.

Hüküm 16:

Haleb Valisi İbrahim paşa'ya;

Haleb eyaletinin kema-kân kendisine ibka kılındığının ve buraların nizamının sağlanmasına dair.

Hüküm 17:

Bulak gümrük emini ve İskenderiye gümrük emini'ne;

Divan-ı Hümayun tercüman vekili Yanaki'nin Mısır'dan 1000 erdeb hinta alarak İstanbul'a getireceğinden ondan vergi alınmamasına dair.

Hüküm 18:

Seyyid Kalander Paşa'ya;

Halen Rumeli Beylerbeyi payesinde Maraş kaymakamı olan Seyyid Kalander Paşa'ya Maraş eyaletinin ibka kılındığına dair.

Hüküm 19:

Halen Şikk-ı evvel defterdarlığı payesinde Mısır defterdarı olan Mehmed Şerif'e;

3 şevval 1216 da tekrar Mısır defterdarlığının tevcih olunduğuna dair.

Hüküm 20:

Behisni kâimmakâmı Rişvânzâde Seyyid Abdurrahman'a;

1211–1212–1213–1214–1215 senelerinin temessukatı olan Meadin-i Hümayun malı olarak bulunan Şiro, Gerger, Taşili boyu, İzdilli v.s. den toplam doksan iki bin iki yüz yedi buçuk kuruşun toplanarak vezir-i azam Yusuf Ziya Paşa'ya teslimine dair.

Hüküm 21:

Kudüs-i Şerif sancağı mutasarrıfı olan es-Seyyid el- Hac Mehmed Paşa'ya

Ordunun Yafa, Gazze ve Ariş'te ikameti ve ihtiyaçlarının karşılanmasında gösterdiği gayreti Sadrazam Yusuf Ziya Paşa'nın bildirmesi üzerine Küdüs-i Şerif Sancağının ber vech-i malikâne olarak kendisine tevcih edildiğine dair.

Hüküm 22:

Gazze'den Üsküdar'a kadar yol üzerindeki kadı, naib, mütesellim, voyvoda v.s.ye;

Ordu Gazne'den İstanbul'a geldiğinden orduda amed-şüd eden telhis tatarlarına gerekli kolaylığın gösterilmesine dair.

Hüküm 23:

Gazze'den Üsküdar'a kadar yol üzerindeki kadı, naib, mütesellim, voyvoda v.s.ye;

Bağdat valisinin tatar ağası Hacı Cevat'ın adamlarıyla İstanbul'a geleceğinden geçtiği yerlerde kolaylık gösterilmesine dair.

Hüküm 24:

Haleb kadısı Haleb kale dizdarı ve Haleb muhassılı'na;

Çıkan olaylardan dolayı Vezirazam el-Hac Gazi Yusuf Ziya Paşa Şam'dan Haleb'e gelene kadar balyemez toplarının tekerlek ve arabalarının tamiri ile hazır edilmesine dair.

Hüküm 25:

Trablusşam Kadısı ve Mütesellimi'ne

Cerde levazımatının Cerde Başbuğu Ahmed'e teslim etmelerine dair.

Hüküm 26:

Şam-ı Şerif Kadı, Müftü ve Mütesellimi'ne

Cerde başbuğu Ahmed'e hacıların hediyeleşmeye gelmeden önce Cerde başbuğuna yardım etmeleri ve erkenden Şam'a hareket etmesinin sağlanmasına dair.

Hüküm 28:

Haleb vâlisi Vezîrim İbrahim Paşa'ya, Edlib ve Riha kâdîları ve voyvodaları'na;

Sabık Melde mütesellimi Yahya ve Kudur Bey ve Mehmed bey'in Ordu-yu Hümayun'a ihzar edilmelerine dair.

Hüküm 29:

Şam'dan Üsküdar'a kadar kazaların Kadı, Naib ve Ayan'larına;

Telhis tatarlarının hızlarının kesilmemesi için gerekli tertibatın alınması ve kolaylığın gösterilmesine dair.

Hüküm 30:

Laskiye Muhassılı'na

Rüstemzade Ali'ye ihtimam ve mükafa-i mezburenin uhdesine ihalesine dair.

Hüküm 31:

Şam mütesellimi Hasan'a;

Binbaşı Mustafa'nın bölükbaşlarından Baba Ali'nin ordu hareket ettikten sonra Şam'da Kaldığı anlaşılma ile bulunarak kale bend edilmesine dair.

Hüküm 33:

Rakka Valisi Vezir Timur Paşa'ya ve mübaşir tayin olunan Ahmed'e;

Ahali Vezir Timur Paşa'yı Rakka'nın içine sokmadığından Vezir Timur Paşa ve mübaşir tayin olunan Ahmed'e ahaliye üç kere adam ve haber göndererek hareketlerinden vazgeçmelerini söylemeleri, vazgeçmezlerse cebren girerek elebaşlarının cezalarının tertib edilmesine dair.

Hüküm 34:

Şam-ı Şerif Kadı ve Mütesellimi'ne;

Şam'daki mevaliden Ganemzade es-Seyyid Abdurrahman Şam ve Kudüs ahalarına zulm ettiği ve ordunun levazımını geciktirdiğinden dolayı verdiği arzuhal ile ihtiyarlık ve çocuklarına merhameten affedildiğine ve Haleb'de ikamet eylemek üzere gözetim altında tutulmasına dair.

Hüküm 35:

Hama Naibi ve Hama Mütesellimi olan Es-Seyyid Abdullah'a;

Sabık Hama mütesellimi Osman'ın ahaliye zulmettiği ve mallarını gasb ettiğinden dolayı görevden azledilmesi ve Şam Valisi gelip birisini bu göreve atayana kadar mütesellimlik görevini yapmasına dair.

Hüküm 36:

Halen Bağdat, Basra ve Şehr-i Zor Valisi Süleyman Paşa'ya;

Rakka valisi Hüseyin Paşa'nın Mısır tarafında Ordu-yu Hümayun'dan firar ettiği ve geçtiği şehirlerde zulmetmesi ve halkın mallarını gasb etmesine rağmen, belki savaşta faydası olur

diye affedildiği halde tekrar ettiğinden başının kesilerek kesik başının Ordu-yu Hümayun'a gönderilmesine dair.

Hüküm 37:

Sivas valisi vezir Mustafa Paşa'ya;

Sabık Diyarbakır valisi Hüseyin Paşa'nın geçtiği yerleri ve Sivas'ın kazalarını dahi harab ve bitab ettiğinden ve Yıldız'lı denilen yerde ikamet ettiğinden Bozok Sancağı Mutasarrıfı Cabbarzade'nin de katılımıyla adı geçen paşanın yakalanıp idam edilmesine dair.

Hüküm 39:

Bozok mutasarrıfı Cabbarzade'ye;

Divanegan eşkıyasından Bejikoğlu Kara Halil ahaliye zulm ve mallarını gasb ettiğinden dolayı Ereğli civarında Çapan Derbendi civarında olduğundan yakalanarak cezasının tertib edilmesine dair.

Hüküm 40:

Rakka valisi vezir Timur Paşa'ya

Katline ferman buyurulan Hüseyin Paşa'nın Haleb tarafına gittiğinden izinin sürülerek Mardin ve Siverek voyvodaları ve Çirmen, Eğil ve Palu beyleri ile birlikte etrafının çevrilerek üzerine varılıp cezasının tertibine dair.

Hüküm 41:

Erzurum valisi vezir es-Seyyid Abdurrahman Paşa'nın hakkında katli ferman bulunan Hüseyin Paşa'nın Sivas havalisine sızma ihtimaline karşı gerekli tedbirlerin alınarak Kemah, Gercaniş ve Kuruçay voyvodaları ile bahsi geçen paşanın firar etmesine izin verilmeyip cezanın tertib edilmesine dair.

Hüküm 42:

Amid kadısı ve Diyarbakır Voyvodası'na;

Eski Diyarbakır mütesellimi İbrahim'in ve azledilen vali Hüseyin Paşa'nın halktan cebren mal ve akçe aldığı ve bazılarını katlettiğinden bunların tüm mal varlığı müsadere olunarak hak sahiplerine dağıtılması ve bu konuda tutulan defterin Ordu-yu Hümayun'a gönderilmesine dair.

Hüküm 43:

Erzurum valisi es-Seyyid Abdurrahman Paşa'ya

Katline ferman verilen Hüseyin Paşa, Sivas valisi Vezir Mustafa Paşa ve Bozok Mutasarrıfı Cabberzade Süleyman Bey'le Yıldızlı denilen yerde sıkıştırıldığından ve buradan Erzurum taraflarına doğru firarı muhtemel olduğundan yolların tutulması ve oralara gelirse yakalanmasına dair.

Hüküm 44:

Erzurum valisi es-Seyyid Abdurrahman Paşa'ya

Firari Hüseyin Paşa'nın nereye gittiği belli olmadığından yakalandığında kesik başının Ordu-yu Hümayun'a gönderilmesine dair.

Hüküm 45:

Güneyde sakin Fettahoğlu ve bunu için mübaşir tayin edilen şahs'a

Katli ferman buyurulan Hüseyin Paşa'nın Ayıntab Voyvodalığını cebren ele geçirdiği ve halktan zorla para topladığı ve orduya katılması için asker toplamak amacıyla önceden hazineden para aldığından bu şahsın tüm mal varlığının müsadere edilmesi ve Ordu-yu Hümayun'a gönderilmesine dair.

Hüküm 46:

Beylanlı Mustafa Paşa'ya;

Beş-altı yüz kişilik seçilmiş bir süvari birliği ile Ayıntab'a giderek Hüseyin Paşa ve kardeşinin oğlu Ahmed'in bütün mallarının zabt edilmesi ve teslim olmazlarsa cebren ele geçirilerek Ordu-yu Hümayun gelinceye kadar bölgenin muhafaza edilmesine dair.

Hüküm 47:

Hâlâ Rişvan Mîr aşîreti Seferizâde Ömer Bey ve eski Rişvan aşîreti boybeyisi Hasan Bey ve Ömer Bey'e, Celikânlı ihtiyârı Mehmed ve Hasan ve Kaçyanlı ihtiyârı Yusuf Kethüdâ ve Bereketlü ihtiyârı Osman ve İmranlı ihtiyârı Ali ve Akmanlı ihtiyârı Süleyman'a;

Rişvan aşîretinin Sivas'tan Mağden, Malatya, Behisni, Hısn-ı Mansur ve Haleb taraflarına giderken geçtikleri yerlerde tarlaları talan ettikleri ve ahalinin mallarını gasb ettiklerinden bu hususun araştırılması ve sorumlularının Ordu-yu Hümayun'a sadrazam huzuruna çıkarılmasının sağlanmasına dair.

Hüküm 48:

Haleb'den Üsküdar'a kadar yol üzerinde ki kazaların Kadı, Naib, Mütesellim, Voyvoda v.s.ye;

Sadrazamın iç çuhadarı yanında boğçalarla İstanbul'a geleceğinden Haleb'den Üsküdar'a kadar bütün kazalarda muhafazasının yapıp yanına silahlı asker verilmesine dair.

Hüküm 49:

Haleb vâlisi vezîrim el-Hâc İbrahim Paşa, Haleb kâdîsı ve Haleb kalesi Dizdârına;

Firari Hüseyin Paşa Haleb valisi vezir el-Hac İbrahim Paşa tarafından yakalanmakla şahsı muhkem habsetmeleri ve firarına mahal bırakmamalarına dair.

Hüküm 50:

Sivas valisi vezir Mustafa Paşa'ya;

İskefser, Niksar ve kaza-i erba'a nın voyvodoları ile birlikte firari Hüseyin Paşa'nın üzerine varıp ele geçirilerek katledilmesine dair.

Hüküm 51:

Ayıntab Naibi, Ordu-yı hümayun Ayıntab'a varıncaya kadar Ayıntab voyvodalığına atanan Osman'a;

Eski Kapıcılar kethudası Osman'ın ordu gelinceye ve bu göreve biri atanıncaya kadar Ayıntab Voyvodalığına atandığı ve gereken düzen ve asayişin sağlanmasına dair.

Hüküm 52:

Bağdat valisi vezir Süleyman Paşa'ya;

Eski Diyarbakır mütesellimi İbrahim'in sabık Vali Hüseyin Paşa'nın valiliği sırasında halkın mallarına el koyduğu halkı katlettiği bilindiğinden ve şahsın Mardin tarafına firar ettiği anlaşıldığından yakalanarak idamı ve kesik başının Ordu-yu Hümayun'a gönderilmesine dair.

Hüküm 53:

Van muhafızı Mehmed Emin Paşa'ya;

Bayazid ve Muş mutasarrıflarıyla aralarındaki husumetten halkın bitap düştüğü ve bu nedenle ittifakın bölgedeki asayiş için kurulmasının elzem olduğuna dair.

Hüküm 54:

Rakka Valisin'e;

Bizani aşiretinden Molla Hasan, Musa kethüda, Zoli Mehmed, Molla Müslim ve Hacı Mehmed v.s. kişilerin Suruç emini Çakır Bey tarafından mallarının gasb evlatlarının hapsedildiği anlaşılma ile tarafların Ordu-yu Hümayun'a götürülmelerine dair.

Hüküm 55:

Haleb valisi el-Hac İbrahim Paşa'ya Haleb kalesi dizdarı Hüseyin'in Haleb kalesi sakinlerinden isimleri yazılanların kalede asayiş bozdukları arz-ı hal ile bildirildiğinden bu kimselerin mahall-i aharda iskân ettiğine dair.

Hüküm 56:

Diyarbakır Mütesellim, Naib ve Müftüsü'ne;

İki yıldır meydana gelen Hüseyin Paşa olayından dolayı ahalinin düzeninin bozulduğu, bu süre içinde meydana gelen olaylarda ki tarafların Malatya'ya giden Ordu-yu Hümayun'a götürülmesine dair.

Hüküm 57:

Birecik mütesellimi'ne;

Tüm maiyeti ile birlikte Rakka valisi vezir Timur Paşa'nın hizmetine girmesine dair.

Hüküm 58:

Haleb muhassılı olup bu def'a Ayıntab Voyvodalığına atanan Mîr Mahmud, Ayıntab Nâibi, Ayıntab mütfîsi ve nakîbü'l-eşrâf kâimmakâmı'na

Haleb Muhassılı olan mir Mahmud'un Ayıntab voyvodalığına atandığına ve maktül Hüseyin Paşa'nın akraba ve yoldaşlarından Ayıntab'a gelen olursa hapsedilerek bilgi verilmesine dair.

Hüküm 59:

Haleb valisi el-Hac İbrahim Paşa'ya ve Haleb kalesi dizdarına;

Haleb kalesindeki muhafızların görevlerini terk ettiklerinden bunların dirliklerinin kale içinde mukim kimselere verilerek kale muhafazasının güvenli bir biçimde yapılmasına dair.

Hüküm 61:

Tokat Naib ve Voyvodasına;

Tokat'a nühas tabhına memur edilen mir Hasan efendiye sermaye akçesi olarak kırk yedi bin sekiz yüz on sekiz kuruşun şahıs öldüğünden verilen kimselerden toplanarak sadrazam oraya geldiğinde mübaşirin el-Hac Hüseyin Şakir'e teslimine dair.

Hüküm 62:

Rumkala'da sakin Sadık Bey'e;

Kara Mehmed isimli şahıs Karadağ yolunu kapatarak geçenlerden bac aldığı, katli nufus ve gasb-ı enval ettiği için ordudan bir kısım asker tarafından kuşatılmış ise de eşkıyanın sana sığındığı haber alındığından bu kişinin Ordu-yu Hümayun'a teslim edilmesine dair.

Hüküm 63:

Ayıntab Kadı, Müftüsüne ve Kilis voyvodasına;

Muslı isimli eşkıya katli nufus ve gasb-ı enval ettiği için o yörede görülürse ölü veya diri ele geçirilmesine dair.

Hüküm 64:

Erzurum Valisi Vezir Es-Seyyid Abdurrahman Paşa'ya;

Maktul Hüseyin Paşa'nın adamlarından ve onun valiliği sırasında ki Kadi çırağı Mehmed'in yakalanarak cezasının verilmesine dair.

Hüküm 65:

Haleb Muhassılın'a;

Haleb sancağı alaybeyisi, tımar defterdarı ve muhtarlar verdikleri mahzarda 1213-1214 senelerinde sefere katıldıkları halde mal bedeli talep edildiğini bildirdiklerinden bunlardan 1213-1214-1215 senelerine ait mal bedellerinin alınmamasına dair.

Hüküm 66:

Kızıklı aşireti boybeyisi Kahraman oğlu Mehmed ve aşiret ileri gelenlerine;

Eski aşiret boybeyisi Kara Mehmed Karadağ yolunu kesip halkın mallarını gasb ettiği ve geçenlerden bac aldığından Hobri aşireti boybeyisi Süleyman'la haberleşilerek yakalanıp kesik başının Behisni Kaymakamına gönderilmesine dair.

Hüküm 67:

Ayıntab'dan Üsküdar'a kadar yol üzerindeki yerlerin Kadı, Naib, Mütessellim, Voyvoda v.s. ye;

Maraş'tan tedarik edilen on bin re's ağnamın muhafaza ve ulaştırılmasına Seyyid Mehmed Arif'in tayin olunduğu ve Üsküdar'a gelene kadar muhafazasının sağlanmasına dair.

Hüküm 68:

Maraş valisi Kalender Paşa'ya;

Kıbrıs'da sakin olan Hasan bölükbaşı ve kardeşlerinin yol kesip mal gasb ettikleri anlaşıldığından yakalanıp cezalarının verilmesi ve bunun için Reyhanlı boybeyisi Haydar ile haberleşilmesine dair.

Hüküm 69:

Sadrzamin Malatya'daki Serçeşmesin'e (zabita);

Maktül Hüseyin Paşa'nın tataracağı olan Kürt İsmail'in yakalanarak ordu oraya gelinceye kadar hapsedilmesine dair.

Hüküm 70:

Maraş beylerbeyisi Kalender Paşa'ya;

Karadağında sakin Fettah oğlu Ahmet ve kardeşi Fettah ve İbişin huzursuzluk çıkarıp ahalinin mallarını zorla aldıkları, katlettikleri bu hususta lazım gelen müdahalenin Reyhanlı boybeyisi Haydar ile birlikte yapılması ve Ayıntab voyvodası Mehmet Bey ile de ittifak edilmesi, eşkıyanın ortadan kaldırıldıktan sonra ganimetlerin kendilerine verileceğine dair.

Hüküm 71:

Kudus-i Şerif Kadı, Müftü, Ulema, Zabitan, Alaybeyi v.s. ye;

Hala Kudüs sancağında mutasarrıf olan Es-Seyyid el-Hac Mehmed Paşa ile Kudüs ahali ve ileri gelenleri arasındaki nifakın giderilmesi için mübaşir tayin olunan Abdullah Ramiz'in aracılığı ile aradaki husumetin giderilmesine ve ahali ve ileri gelenlere Paşa'ya itaat göstermelerine dair.

Hüküm 72:

Delilbaşı'na;

Cezzar Ahmed Paşa çok iyi bir vezir olmasına rağmen haklarında ferman sadır olan Süleyman ve İsmail Paşaları yanına alıp emirlerine asker verdiği bunları Kudüs, Yafa,

Gazze ve Şam'a sevk edilip el-Hac Mehmed Paşa'ya karşı yönlendirdiği haber alındığından bu hareketlerin Devlet-i Aliye'ye karşı ihanet niteliğinde olduğu bu vesileyle eğer Delilbaş'ının devlete bağlılığı varsa derhal Cezzar'ın yanından ayrılıp Şam valisinin yanına gitmesine dair.

Hüküm 73:

Eğin Kadısına;

Eğin'de sakin zalim yeniçeri süvarisi Mehmed ve kardeşi Hasan'ın Divriği'de firar ettikleri, bunların Eğin'e gelmelerine engel olunması ve gelirlerse yakalanıp hapsedilmelerine dair.

Hüküm 74:

Şam Valisi Mehmed Paşa ve Şam kadısı'na;

Eski Şam valisi olan Abdullah Paşa'nın kethüdası, katırağası Cafer ağa oğlu Mehmed Derviş'in Şam re'ayasına ve Hicaz yakınındaki ahaliye zulm ve eza etmesi sebebiyle katledilmesinin teminine dair.

Hüküm 75:

Halep Muhassılı ve Ayıntab voyvodası Mehmed Bey'e;

Ayıntab voyvodası Sabık Hüseyin'in ve Fettahoğlu'nun güçlenmesinde etkili olan Köse Bekiroğlu Ahmed'in Ayıntab'a gidip kendisini iğfal etmek sevdasında olduğundan Şahsın cezasının tertib ve icra edilmesine dair

Hüküm 76:

Behisni kaymakamı Seyyid Abdurrahman'a;

Urban kazasında Kızık voyvodası Kara Mehmed'in eşkıyayı yanına toplayarak halka zulm ettikleri Ordu-yu Hümayun tarafından kişinin yakalanması için üzerine asker ishal olduğu askerin varmadan firar edip kaçtığı bundan böyle bu kişinin nerede baş gösterse cezasının verilmesine dair.

Hüküm 77:

Haleb valisi İbrahim Paşa'ya;

Sadrazamın kavvasbaşısı olup Haleb'te olan Mehmed'in yakalanarak cezasının tertib ve mallarının Ordu-ı Hümayuna gönderilmesine dair.

Hüküm 78:

Haleb valisi yanında delilbaşı olan Midillili İsmail'e;

Yafa'da Cezzar Paşa ile harp hazırlığı içinde olan Şam valisi Mehmed Paşa'ya yardım edilmesine dair.

Hüküm 79:

Eski Şam valisi olan Karaman valisi vezir Abdullah Paşa'ya;

Cezzar Paşa ile Yafa'da mücadeleye giren el-Hac Mehmed Paşa'ya levazımat ve mühümmatı tez elden ulaştırılmasına dair.

Hüküm 80:

Oltu naibine ve Hamşioğlu'na;

Tertib-i ceza konusunda hakkında ferman bulunan Haytabaşı Hüseyin'in Erzurum'dan firar edip Oltu'da hapsedilmiş bulunduğu, bu kişinin cezalandırılması ve malını Ordu-yu Hümayun'a gönderilmesine dair.

Hüküm 81:

Erzurum valisi Seyyid Abdurrahman Paşa'ya;

Kadı Çırağı olarak bilinen Delilibaşı'nın geçtiği mahallerde halka zulm ettiği bu hususta cezasının verilmesine dair.

Hüküm 82:

Behisni kaymakamı Abdurrahman'a;

Malatya'daki Gerger, Taşili ve Kahta'da tahsili lazım gelen malların geciktirilmeden ve tamamen toplanması ve eşkıyanın Tazyik ve tecavüzünün önlenmesine dair.

Hüküm 83:

Maadin-i Hümayun emini Mir Abdi ve Harput voyvodası;

Harput ağalarından Alibeyzade Eyüp Bey ve yirmi dokuzdan Hacı Menaf ve Hacı Mahmud Hacı Bayraktar ve altmış yediden Ahmed oğlu Said ve Hacı İbrahim oğlu Mahem ve Delibekir oğlu ve elli ikiden Beyoğlu Ömer ve Bakırcıoğlu Veli Odabaşı Ömer'in Harput'da fitne fesat çıkarıp 400 kişinin katline sebebiyet verdiklerinden cezalarının tertib edilmesine dair.

Hüküm 84:

Ayıntab voyvodası Mir Mehmed'e;

Hüseyin Paşa'nın cezalandırılması üzerine Ayıntab ahalisinin teşekkür olarak yüz bin guruş vereceklerini bildirmeleri üzerine, bunun 15-20 gün gecikmesi sebebiyle bu hüküm ele geçer geçmez tez yoldan bunun Ordu-yu Hümayuna gönderilmesine ve özrünün sebebinin bildirilmesine dair.

Hüküm 85:

Rakka valisi Timur Paşa'ya;

Birecik mütesellimi Ahmet katline fetva olduğundan derhal cezasının tertib ve kesik başının Ordu-yu Hümayun'a teslimine dair.

Hüküm 86:

Şam mutasarrıfı'na;

Cezzar Ahmet Paşa'ya karşı Şam Valisi Vezir Es-Seyyid el-Hac Mehmed Paşa'ya yardım edilmesi ve ona itaat edilmesine dair.

Hüküm 87:

Lazkiye Muhassılına;

Cezzar Paşa vezaretten atılan İsmail Paşa ve Mir Miran Süleyman Paşa'yı Şam valisi Mehmed Paşa'nın üzerine göndermekle hemen iki yüz askerin Mehmed Paşa'nın yardımına gönderilmesine dair.

Hüküm 88:

Aziz sancağı Mutasarrıfı Küçük Alizade Halil'e;

Payas'dan Misis civrine varıncaya kadar yolların eşkıya ve haramzadelerden korunması ve surre-i hümayun ve hacıların salimen gönderilmesine dair.

Hüküm 89:

Rakka valisi Timur Paşa'ya;

Araban ovası sakinlerinden Kara Mehmed nam kişinin kızık boybeyisi olan Kahraman uşaklarını katlettiği ve yol keserek mallarını gasbetme gibi fiiliyat içinde olduğu, yakalanması için gönderilen askerler varmadan önce şahsın kaçtığı, şu an orada olduğu bilinmekle Kara Mehmed'in firar ettirilmemesi ve cezasının tertib olunmasına dair.

Hüküm 90:

Lazkiye muhassılın'a;

Cezzar Paşa'nın Şam valisi ve Kudüs mutasarrıfı olan Seyyid Mehmed Paşa ile olan çarpışmasına karşın Seyyid Mehmed Paşa'ya gönderilen yazıların derhal kendisine Yafa'dan teslim edilmesine dair.

Hüküm 91:

Kemah, Gercanis ve Eğin kazaları voyvodası Sağırzade Abdalbaki, Timur Bey ve Hasan Bey'e;

Bu bölgedeki halkın refah ve selametine dikkat edilmesine ve vergilerin tastamam alınıp Ordu-yu Hümayun'a gönderilmesine dair.

Hüküm 92:

Haleb valisi İbrahim Paşa'ya;

Palu umerasından Ali Bey ve kardeşlerinin zimmetlerinde olan maden-i hümayun'un sim sermayesi bu kişilerin Hac'dan döndüklerinden sonra ellerinden alınıp maden-i humayun emini Mir Abdi eline verilmesi babında.

Hüküm 93:

Eğin kadısı ve Eğin voyvodasına;

Eğin sakinlerinden Hacı Mehmed ve kardeşi Hüseyin'in fesatlıkları ve katliamlarına binaen bunların zabt edilmesi ve kimlerin malları varsa verilip kalanının Ordu-yu Hümayun'a takdimine dikkat edilmesine dair.

Hüküm 94:

Maden-i Hümayun emini Mir Abdi ve Harput Kadı, Müftü, Ulema ve Süleha'ya;

Mısır'istila eden Fransız askerlerinin kovulması hususunda orduya çağrılan ancak cihad etmesi gerekirken firar edip bölgedeki halkı katl, namuslarına göz dikmeleri, medrese, mescit ve dükkânları yağma ettiklerine binaen bunların keşif ve tamiri için lazım gelen raporun Ordu-ı Hümayun'a gönderilmesine dair.

Hüküm 95:

Maden Emini ve Malatya Naibine;

Hacı Ahmed ve diğer Ahmed isimli kimselerin kurduğu vakıfiyeye mugayir olarak evlatlarına değil başkasına verildiğinden araştırılarak ona göre işlem yapılmasına dair.

Hüküm 96:

Mirmiran-ı kiramdan Rumeli beylerbeyi payesi olup Maraş beylerbeyisi olan Seyyid Kalender Paşa'ya;

Efrada kötü muamele ederek Akçadağ'da ki kömür madenlerinde çalışan işçilerin mal ve işyerlerine zarar verdiğiinden, ulema, suhela ve ahali bu konuda mahzar yazdığından Malatya'ya hucum eden Kürte ve Kürecik kürtlerinin Behisni Kaymakamı ile birlikte üzerlerine gidilip itaat altına alınması ve bu konuda Elbistan ve Darende voyvodalarına yazı yazıldığına dair.

Hüküm 97:

Meadin-i Hümayun emini Mir Abdi ve maden kazası Naibine;

(...) ahailerin Kura ahailerine zulm ettiği ve haklarını gasbettiklerinden bunların şeriat üzere hakları tazmin edilerek itaat altına alınmalarına dair.

Hüküm 98:

Haleb ve Ayıntab'tan İznikmid'e gelene kadar yol üzerindeki tüm Vali, Mutasarrıf v.s. ye;

Sure emini ve yanındaki Hacıların salimen korunarak İznikmid'e kadar getirilmesine dair.

Hüküm 99:

Meadin-i Hümayun emini Mir Abdi, Harput Kadı ve Voyvodasına;

Ordu seferdeyken çıkan olaylar nedeniyle tarafların ordu Harbrut'a geldiğinde Sadrazam huzuruna çıkarılmalarına dair.

Hüküm 104:

Lefkoşa Naibi ve Kıbrıs Muhassılı'na;

Eski Trablusşam Valisi Yusuf Paşa fitne ve fesat çıkararak halkı katlettiğinden kendisi Kıbrıs muhafazasına memur kılındığından buraya gelirse yakalanarak kesik başının gönderilmesine dair.

Hüküm 105:

Maraş Beylerbeyisi Kalender Paşa'ya;

Surre Emîni ve hacıları Haleb'ten Bozok sancağı hududunda mutasarrıfına teslimine kadar refakat edilmesine dair.

Hüküm 106:

Çarsancak ve Çemişgezek Voyvodaları ve Şeyh Hasanlı Aşireti ihtiyarlarından Mikail ve Seydi Han'a;

Çemişgezek'ten Erzincan'a kömür çıkarılmak ve nakledilmek hususunda Şeyh Hasanlı Aşireti ihtiyarlarından Mikail ve Seydi Han'ın memur kılındığına dair.

Hüküm 107:

Rişvan aşiretinin söz sahiplerine;

Yaylaklarından kışlaklarına geliş gidişlerde yollardaki kasaba ve çevrelerine zarar verdiği için bu defa bir daha böyle şeyler yapmamaları şartıyla ve Bozok mutasarrıfı Cabbarzaade'nin ricası ile ordunun üzerlerine gönderilmesinden vazgeçildiğine dair.

Hüküm 108:

Bozok sancağı mutasarrıfı Cabbarzade mir Süleyman'a

Kozanoğlu Deli Yusuf isimli eşkıya fakirlerin malını gasb ettiği, katl-i nufus ve kasabaları tahrib ettiğinden ve üzerlerine asker gönderildiğinde Kozan dağına sığındığı ve çevredeki aşiretlerden zahire sağladığı bilindiğinden ve gönderilen askerlerin piyadesi olmadığından yakalanamadığından yöredeki ve civar yerlerdeki askerleri toplayarak üzerine varıp yakalanarak idam edilmesine dair.

Hüküm 109:

Trabzon Valisine;

Tophane ve Hasköy'de yapılacak olan tophane için lazım olan dört yüz araba kavak ağacının Canik ve havalisinden toplanarak Samsun iskelesine sevk edilmesine dair.

Hüküm 110:

Halep muhassılı ve Ayıntap Muhassılı Mir Mehmed'e

Gâvur dağındaki Fettahoğlu Ahmed ve kardeşi İbiş Muslu ve kürt Mehmedoğlu Bekir Bey isimli eşkıyaların Maraş Beylerbeyisi Kalender Paşa ile haberleşilerek üzerlerine varılıp ortadan kaldırılmalarına dair.

Hüküm 111:

Ankara ve Karaviran kazaları Nâiblerine;

Ankara ve Karaviran'dan Yozgat'a kadar bir dinlenme ve durak yeri olmadığında Mısır'da sefer olduğundan posta ulaklarının Sivas tarafından Bozok sancağına saptığı ve Kura

ahalilerine eziyet ettikleri haber alındığından ve Mısır seferi bittiğinden bu yola sapan ulakların diğer yoldan gitmelerinin sağlanmasına dair.

Hüküm 112:

Bozok sancağı mutasarrıfı Cabbarzade Mir Süleyman'a;

Tokad nuhas emini Hasan Efendi'nin Tokad ahalilerinin zimmetlerinde nühas sermayesi malı olarak iki kıta temessük mucibince on yedi bin sekiz yüz on sekiz guruş alacağı bittamam eda etmesi gerekirken eda edilmemesine istinaden Tokat naibi Sarı Fakihoğlu Ömer Efendi ve Hafız Ali Efendi ve Sabık Müftü Seyyid Hüseyin Efendi ile Mahmud ve Ömer isimli kimselerden toplanarak mübaşir tayin olunan Mehmed Şakir'e teslimi ile Sadrazam Ankara'ya varıncaya kadar teslim edilmesine dair.

Hüküm 113:

Haleb Valisi İbrahim Paşa'ya,

Haleb'de mevcut havanlardan yuvarlak ve takımlarıyla iki kıta hazır edilerek Rakka Valisine tekrar iade edilmek şartıyla teslim olunmasına müsaade edildiğine dair.

Hüküm 114:

Rakka valisi Timur Paşa'ya;

Haleb'den gelecek havanları yine Haleb'e gönderilmesi hususuna müsaadelerinin olmasıyla bölgedeki eşkıyanın kovulmasına dair.

Hüküm 115:

Rakka'da bulunan Firuz Paşa ve Rakka Kadısı'na;

Ordu-ı hümayun nüzül emini Şerif'in Rakka şehrine girmesine Eski Millü aşireti iskânbaşı İbrahim ve arkadaşları karşı çıktıklarından bunların Rakka dışına çıkarılması ve ortalığın sakinleşmesine ihtimam gösterilmesine dair.

Hüküm 116:

Erzurum valisi Abdurrahman Paşa'ya ve Erzurum'dan İstanbul'a kadar ki kazaların kadı, naib, voyvoda ve mütesellimlerine;

Rumeli ihtilali nedeniyle İstanbul için yeteri kadar ağnam mübaya'a olunamadığından bu bölgeden toplanarak emniyetle İstanbul'a sevk edilmesine dair.

Hüküm 117:

Bozok Sancağı Mutasarrıfı Cabbarzade Mir Mehmed'e;

Rakka Valisi Hüseyin Paşa ordu ile sefere katılmak için geçtiği yerlerdeki kasaba ve yarlaşım yerlerini harap ettiği ve Mısır seferinde de bir işe yaramayıp kaçarak Konya taraflarına gitmeye niyetli olduğu haber alındığından bu şahsın Adana ve güneyine gitmesine izin verilmeyip üzerine gidilerek yakalanıp başının kesilerek orduya gönderilmesine dair.

Hüküm 118:

Kırşehir Sancağı Mutasarrıfı Alaiyeli Sadık Paşazade İbrahim paşa'ya;

İbrahim Paşa memleketin olan Alaiye'ye gitmek için izin istediğinden sancağını uygun bir mütesellime tevdi ile memleketine gitmesine müsaade edildiğine dair,

Hüküm 119:

Bozok Sancağı Mutasarrıfı Süleyman Bey'e;

Hekimoğlu, Yiğit Ömer ve Mehmed isimli eşkiyalar 300-400 kişilik bir eşkiya gurubu ile Nevşehir'e girip onyedi kişiyi öldürüp, sekiz kişiyi esir alıp ve seksenbin guruş para gasbettiklerinden bunlardan yakalananların cezalandırılması ve bu hususa dikkat edilmesine dair.

Hüküm 120:

Bolu Voyvodası'na ve Karacaviran'dan Ordu-ı Hümayunun olduğu yere kadar ki kazaların kadı, naib, voyvoda ve mütesellimlerine;

Yirmi bir bin guruş hazine-bend toplanarak Karacaviran'a geldiğinden bu paranın ordu-ı Hümayun'a teslimine kadar yol üzerinde dikkatlice muhafaza edilmesine dair.

Hüküm 121:

Ordu-ı Hümayundan Üsküdar'a kadar ki kazaların kadı, naib, voyvoda ve mütesellimlerine;

İbrahim Bey ve yanındaki adamlar Ordu-ı Hümayundan İstanbul'a geleceğinden yo üzerinde menzil bâgirlerinin tedarik edilerek Üsküdar'a kadar ulaştırılmasına dair.

Hüküm 123:

Beypazarı civarındaki kazaların Voyvoda, Ayan ve Zabitlerine;

Bir senedir Beypazarı'nda Voyvoda olan Kel Hüseyinoğlu'nun halka eziyet ettiği bilinmekte olup kaçtığı ve yakalanamadığından Beypazarı Voyvodalığına Ayaş Voyvodası Mesud'un atandığı Kel Hüseyinoğlu ve adamlarından kazalarında görülenlerin yakalanarak Yeni atanan Voyvoda'ya teslimine dair.

Hüküm 124:

Sivas Valisi Vezir Mustafa Paşa'ya;

Tokad hassından İlükli nahiyasi ahalilerinden haksız olarak yüz kese alındığından ve yedi kişinin kalebend olarak Sivas'a gönderilidiği anlaşıldığından bunların derhal serbest bırakılması ve halka iyi devrenilmesine dair.

Hüküm 125:

Ayıntab Voyvodası Mir Mehmed, Ayıntab Nabi, mehterler Kethüdası Halil ve memuriyetle orada bulunan Mehmed Emin'e;

Ayıntab ahalilerinden ordu-ı hümayuna temessük karşılığı olarak yüz bin gurusun toplandığı bunların otuz üç bin yüz guruşu daha önce gönderilmiş, şimdide yirmi bin guruş gönderilmekle kalan kırk dokuz bin yedi yüz guruşun senin elinde olduğu bildirildiğinden derhal gönderilmesine dair.

Hüküm 126:

Eski Karaman valisi olup şimdi Karahisar-ı Sahib sancağına atanan Vezir Es-Seyyid Alaeddin Paşa'ya;

Karahisar-ı Sahib sancağı uhdesine tevcih olunduğundan derhal buraya giderek göreve başlamasına dair.

Hüküm 127:

Sivas Valisi Vezir Mustafa Paşa'ya;

Sivas sakinlerinden Sipahi Binbaşı Hamza Mısır seferinden kaçmakla daha önceden malları zabt edilmişti. Şahıs gelerek yaptığı işten pişmanlığını anlatmakla evladına merhameten af edilmesi ve eski hükmün terk edildiğine dair.

Hüküm 128:

Cabbarzade Mir Süleyman'a;

Çukurviran ahalisinden Kırmızıoğlu, kardeşi Halil ve bölükbaşı Tüysüz isimli eşkiyalar Yabanabad kazası sakinlerinden Seyyid İbrahim isimli kişiyi katlettikleri ve Karcılıoğlu Hüseyinle işbirliği yaparak yol kesip tüccarların mallarını aldıkları ve bir karyeden bir kızını zorla kaçırdıklarından bunların yakalanıp hapsedilerek bildirilmesine dair.

Hüküm 129:

Gümüşabad, Düzce ve Safranbolu Naiblerine, Kocaeli mütesellimi Ahmed ve Akyazı ayanı Mustafa'ya;

Akyazı'da Eğridere denilen yerde eşkiyaların toplanıp insanları öldürüp, mallarını gasbettiklerinden üzerilerine varılıp buralardaki emniyetin sağlanmasına dair.

Hüküm 130:

Kocaeli sancağı mütesellimi'ne ve Kocaeli bağlı kazaların Kadı, Naib, Ayan, ve Zabitlerine;

Zaman zaman bu bölgedeki kazalarda eşkiyaların toplanarak insanları öldürüp, kamu için yapılan binalara zarar verdiklerinden her nerede görülürler ise üzerlerine varılıp bu bölgelerde emniyetin sağlanmasına dair.

BÖLÜM 4: METNİN TRANSKRİPSİYONU

Lâmi'î Efendi'ye verilen defter.

Mısır Ordusu Mühimme Defteridir.

Sahife No : 1
Hüküm No :
Tarihi : **Evâhir-i N. 1215**

Defter oldur ki; Ordû-yı hümâyûndan sudûr eden evâmir-i mühimme-i müsta'cele ve muhâfızîn-i kılâ' ve me'mûrîn-i sâire der-zemân-ı sadr-ı sudûrû'l-vüzerâ hazret-i el-Hâc Yusuf Ziya Paşa yessera'llâhu mâ-yürîd ve mâ-yeşâ' ve fî ayân-ı Reîsü'l-küttâb Mahmud Raif nâle mâ-yetemennâhü'l-vâkı' fî evâhir-i N. sene 1215

Sahife No : 1
Hüküm No : 1
Tarihi : **Evâhir-i N. 1216**

Mîrmîrân-ı kirâmımdan Tahir Paşa dâme ikbâlühûya hüküm ki:

Ber muktezâ-yı vakt ü hâl Mısır vâlîsi düstûr vezîrim Hüsrev Paşa iclâlehû ma'iyetinde mîrmîrân-ı kirâmımdan nâmdâr ve sadâkatkâr ve dirâyet-şî'ârlarından bir iki üç nefer mîrmîrân bulunub Mısır vezîr-i müşârun ileyhın emr ü re'yine mutâba'at ve mutâva'at ve ta'yîn ve istihdâm eylediği kâffe-i hıdemât-ı mühimme-i Devlet-i aliyye'mde ibrâz-ı sadâkat ü istikâmet eylemeleri lâzımeden olduğu âşikâr ve sen ki paşa-yı mûmâ ileyhın senin evsâf-ı mezkûre ile ittisâfın ma'lûm ve bedîdâr ve senden rızâ-cûyâne ve sâdikâne hizmet-i perverî bedîhî ve nümû-dâr olduğuna binâen Mısır vâlîsi vezîr-i müşârun ileyh ma'iyetine me'mûriyyetin husûsuna irâde-i aliyyem ta'alluk etmeğın me'mûriyyetini

şâmil mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (boş) ile tisyâr olunmuşdur imdi sen ki paşa-yı mûmâ ileyhsin vezîr-i müşârun ileyh ma'ıyyetinde olub emr u re'yine mutâva'at ve ta'yîn ve istihdâm eylediği hıdemât-ı mühimmenin te'diyesine ve ibrâz-ı hüsn-i hizmet ve sadâkate ez-cân ü dil sa'y ü gayret eylemen matlûb-ı mülûkânem olduğu ma'lûm-ı dirâyet-melzûmun oldukda ber vech-i meşrûh amel ü harekete ve senden me'mûl ve muntazar-ı şâhânem olan âsâr-ı kâr-güzârî ve dirâyet ve mâye-i kâr-âgâhî ve sadâkat muktezâsını icrâya sarf-ı vüs'-i miknet ve hilâf-ı fermân ve münâfî-i rızâ hâlet vukû'undan gâyetü'l-gâye tehâşî ve mucânebet eylemen bâbında.

Fî evâhir-i N. sene [1]216

Bir sûreti:

Mısır vâlisî vezîr-i müşârun ileyhe i'lâm-ı hâli hâvî.

Sahife No : 2

Hüküm No : 2

Tarihi : Evâhir-i N. 1216

Sadr-ı fermânine'l-âlî ve emirne'l-celîli'l-hakânî ilâ mefâhirü'l-kabâil ve'l-aşâyir evlâd-ı vâfi Mehmed ve Ali ve'l-cehme ve amâyim ve debâyi'-i sâlih ve sa'âdetihî ve'l-fevâyid-i meşâyih ve urbân-ı men kalût umûmen zîdet aşîretihim ba'de vusûli't-tevkî'i'r-refî'i'l-hümâyûn el-hükmi tahiyutûn-ı ulemâ innehû bi-avn ü inâyeti'l-Bârî hîn-i takaddem zabt ü teshîr-i iklîmü'd-diyâri'l-Mısriyye min taraf-i saltanane's-seniyye fî zâlike'l-vakt ümerâi'l-Mısriyye mucîb-i mâ-tekaddem ve vaka'a minhüm fî hakki'l-fukarâ ve'l-fellâhîn ve'l-urbân sükkânü'l-bâdiye vesâirü'r-ra'iyye mine'l-mezâlim ve'l-cevr ve't-ta'addî ve selbü'l-envâl ve harâbü'l-bilâd ve ızhârî'l-bağî ve'l-fesâd meşhûr ve ma'lûm inde külli ahadin ve ba'de'l-ân lev-iktizâ ikâmetihüm Mısır li-âdû lemmâ-kânû aleyhi min envâ'i'l-mezâlim bi'z-ziyâde ekser-i mine'l-evvel bi-aşîreti mirât yâbisâli'l-eziyye ve'l-mazarrât ile'l-fukarâ ve sükkânü'l-bilâd ve'r-re'âyâ vedî'a-i hâliki'l-berâyâ ve vukû'u't-ta'addî ve'z-zulm zâhirün minhüm ve meczûm felyüsbib zâlike kad ta'allukat idâretüne's-seniyye yedfa'u'l-ümerâ mine'd-diyâri'l-Mısriyye külliyyen ve ikâmetihim tekevvin-i fî bâb-ı devletine'l-aliyye ve ta'yîn-i

ma'âş lehüm kadri'l-kifâye ve'l-ümerâ ellezî kânû fî Mısri'l-Kahire hîn-i def' û cümle min taraf-ı sadrîne'l-a'zam ve serdârîne'l-ekrem mansûrû'l-ilm ferren li-ba'zı mine'l-ümerâi ve'l-keşşâf ve'l-memâlîk ellezî ferrû ve mâ itâ'û ve inneküm eynemâ vücide temevvehüm taktülûhüm ve ta'tenimû emvâlehüm ve huyûlihüm ve eslihatihüm ve fakat tersilû ruûsihimi'l-maktû'a ilâ ordunine'l-hümâyûn ve tenbîhnâ ve ekidnâ aleyküm bâ evâmirne'-ş-şerîfeti'l-münteqire bi-iklîmi's-Sa'îd feba'de neşr-i evâmirnâ bi't-tenbîh ve't-te'kîdne'l-ümerâi ellezî kânû merfû'în fi'l-habs edsilû ba'zu'l-müte'allikîn bihi'l-hafiyye ve vaka'û kablîn alâ re's-i askeri'l-İngiliz ellezî bi'l-ceyze ve İskenderiye ve Devletü'l-İngiliz min e'azzu'l-muhibbîn ve'l-müttefikîn ma'a devletine'l-aliyye ve re's-i askeri'l-müşârun ileyh tercâ mine'd-devleti'l-müşârun ileyhâ inne'l-ümerâ yetesellimûhum velâ yühassil lehüm zarar-ı alâ ervâhihim ve emvâlihüm ve innehû yûtîlehüm min mahall-i münâsib ma'âş ve yestekîmû fî zâlike'l-mahal fe-cerâ müzâkere zâlike beyne devletine'l-aliyye ve beyne devleti'l-İngiliz ve tercû behdi'l-husûs ve kâne kable zâlike'l-ke'âm tekaddem-i teslîmü'l-ümerâ ilâ re's-i asker-i devleti'l-İngiliz ve'l-hâletü hâzihi'l-ümerâi'l-merkûmûn mâ-rahtû bi'llezî râve münâsib-i Devleti'l-İngiliz ve hafiyyeti ferrû min indi Devleti'l-İngiliz ve hâribîn ilâ cânib-i iklîmi's-Sa'îd ve câü'l-hayr bi-zâlik ilâ ordune'l-hümâyûn min taraf-ı re's-i asker-i Devleti'l-İngiliz fe'l-ümerâi'l-mezkûre mağzûbîn ve matrûdîn min devletine'l-aliyye ve kezâlik matrûdîn min taraf-ı Devleti'l-İngiliz ve lâkin (...) -ümerâi'l-mezkûre li-ecl-i selâmet-i enfüsihim yekûlû ilâ ehli'l-bilâd innâ nahnü sâirîn bi-izn-i re's-i askeri'l-İngiliz ve enne Devleti'l-İngiliz murâdihe'l-i'âne li-tarafînâ ve ta'ddüdi nak'adi fî Mısır ve yenşüru'l-ekâvîli'l-bâtıla ve'l-erâcîfi'l-kâzibe li-ecl-i tecrîmi'l-fukarâ ve ahz-ı emvâlihüm ve mevâşihüm ve eklihâ ve bel'ihâ kemâ-kânû mu'tâdîn alâ selb-i emvâli'l-fukarâ mütehammili yeka'a minhüm zâlike bi-tarîki'l-kizbi ellezî yenşirûhu fi'l-bilâd ve'l-hâsıl inne'l-ümerâi'l-mezkûre mühribîne'd-devleti ve innehüm mağzûbîn-i saltanatînâ ve matrûdîn-i devletinâhüm ve a'vânihüm ve avnetihüm zümre'l-memâlîk felâ ahadin minküm yesma'u ve yesgâ li-akvâlihimi'l-kâzibe ve erâcîfihimi'l-bâtıla ve kezâlik min hareketihimi'l-mugâyire kat'â Devleti'l-İngiliz min ba'de'l-ân lâyakbilu'l-ümerâi'l-mezkûrûn ve ittefakû ma'a devletine'l-aliyye innehüm aleyhim sûi'l-ümerâ ve a'vânihüm ve ketebû evrâk-i bi-lisâni'l-Arabî ve'l-Efrecî mefhûmihâ innehüm lâ yakbilu'l-ümerâ ve a'vânihüm kat'â külliyyen bel eynemâ vecede temevvühüm fî nevâhiküm taktîlûhum ve

tağtenimû emvâlihîm ve eslihatihîm ve huyûlihîm ve fakat tersilû ruûsihîmî'l-maktû'a ilâ ordine'l-hümâyûn ve lâ tahşû min şeyin fîmâ ba'd min iğtinâm-i emvâlihîm mehmâ kânet velâ teselû anhâ ve ma'âza'llâhi te'âlâ ellezî ya'melû ma'ahüm meveddeti ve bi-aynihîm bi'l-ekli ve'ş-şürbi ve alef-i huyûlihîm fîmâ ba'd yetarettübü cezâhu ve yezûl-i vücûdihî li-ennehu mürselîn min halkihîm asâkir-i vâfire ve müdâfi' ve mühimmât ve'llezî bi-tab'i ve yünkâdü ilâ devletine'l-aliyye min zümreti'l-memâlik ve yahzaru li-indi'l-me'mûrîn min taraf-ı devletine'l-aliyye felâ ahadin mu'ârâza ve bi-mâni'a bi'l-huzûr li-inde'l-me'mûrîn min taraf-ı devletine'l-aliyye fe-binâen alâ zâlik ısdarnâleküm fermânine'l-âli'ş-şerîf fehâli vusûlihî ve vukûfiküm alâ mantûkihî ve mefhûmihî ta'melû bi-mûceb-i mazmûn-i emrine'ş-şerîf kemâ hüve muharrer ve meşrûh ve tectenibû ahlâfî mâ hüve mastûr ve mevzûh i'lemûhu ve i'temedûhu gâyetü'l-i'timâd ve'l-hazer sümme'l-hazer mine'l-hilâf. Fî evâhir-i N. sene [1]216

Bir sûreti:

İlâ mefâhiri'l-kabâil ve'l-aşâyir meşâyihî'l-urbân ve meşâyihî'l-fillâhîn vesâir ahâlî'l-bilâd ve'l-kurâ min hudûdî'l-ceyze ilâ Cerce'l-bilâd el-vâki'în alâ sevâhili'n-Nil ve'l-urbân umûmen zîdet itâ'atühüm ber siyâk-ı sâbık.

Bir sûreti:

İlâ mefâhiri'l-kabâil ve'l-aşâyir el-Hâc Ali et-Tahâvî ve'ş-şeyh-i Terhûn alâ Ebû Ferâc vesâir urbânü'l-mine umûmen tahiyyutüne ilmen siyâk-ı sâbık üzre.

Bir sûreti:

İlâ mefâhiri'l-kabâil ve'l-aşâyir meşâyih-i urbân-ı muhârib ve meşâyih-i urbâni'z-zu'afâ ve meşâyih-i urbân-ı huveyle vesâir urban-ı benî seyf zîdet-aşîretihüm ber vech-i muharrer.

Bir sûreti:

İlâ mefâhiri'l-kabâil ve'l-aşâyir meşâyih-i urbani'l-cevâbis ve meşâyih-i urban-ı galus ve meşâyih-i urbâni'l-hûne ve'l-fercân vesâir urbâni'l-feyûm umûmen zîdet aşîretihüm ber vech-i meşrûh.

Bir sûreti:

Îlâ mefâhiri'l-kabâil ve'l-aşâyir meşâyih-i urbâni'l-Ceyze Yunus Necme ve Ebû Talib zîdet aşîretihim umûmen ber minvâl-i muharrer.

Bir sûreti:

Îlâ mefâhiri'l-kabâil ve'l-aşâyir-i urbân evlâd-ı Ali vesâir urbân-ı evlâd-ı Ali umûmen ber vech-i meşrûh.

Bir sûreti:

Îlâ mefâhiri'l-kabâil ve'l-aşâyir meşâyih-i urbâni'l-hünâdî ve urbâni'l-cibâl vesâir urbâni'l-bahîra umûmen zîdet aşîretihim minvâl-i meşrûh üzre.

Sahife No : 4

Hüküm No : 3

Tarihi : Evâhir-i N. 1216

Hâlâ Mısır vâlisinin kapucular kethüdâsı olub bu def'a bâ-rütbe-i mîrmîrân kadr u şânı terfî ve Cerce(?) Hükûmeti uhdesine tevcîh olunan Hasan dâme ikbâlühûya hüküm ki: Sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsin öteden berü akrân ve emsâlin beyninde yarar ve kâr-güzâr ve me'mûr ve müstahdem olduğun hıdemât-ı Devlet-i aliyye'min te'diye ve temşiyetlerine nisâr-ı nakdîne ve sa'y ü iktidâr edegeldiğin zâhir ve âşikâr ve bundan böyle dahi senden dîn ve Devlet-i aliyye'me lâyük ve hâtır-hâh-ı mülûkâneme muvâfık hıdemât-ı ber-güzîde ve etvâr-ı pesendîde-i pervezî me'mûl-i zamîr-i âlet-mesmîr-i(?) mülûkânem idiği nümûdâr ve çerâklığa kâbiliyyet ve ehliyyetin nezd-i mekârim-i ferd-i cihân-dârânemde bedîdâr olduğuna binâen hakkında münîr-i âlem-ifrâz-ı hüsrevânem pertev-efken ve bahr-ı bî-pâyân-ı hidîvânem mücezîn(?) olub bu def'a avâtıf-ı aliyye-i şâhânem ve avârik-ı behiyye-i pâdişâhânemden iklim-i Sa'îd ile Cerce Hükûmeti bâ-rütbe-i mîrmîrânî iklim-i merkûmun bugât-i ümerâ vesâir eşkiyâdan muhâfazası şartıyla sana tevcîh ve ihsân-ı hümâyûnum olmağla dâireni şân-ı mîrmîrânîye şâyân vechile tanzîm ve levâzımâtını serî'an tetmîm birle mükemmel ve muntazam kapun halkı ve asâkir-i mazbûta ile bu taraftan hareket ve

iklîm-i Sa'îd'e varub makarr-ı hükûmet olan Cerce'de ikâmet ve cevânib ü etrâfa nezâret ve nice vakitden berü iklîm-i Mısıriye ahâlîsi ve fellâhînin hilâf-ı şerî'at-i garrâ ve mugâyir-i rızâ emvâl ü eşyâ ve hayvânâtın gasb ü gâret ve katl-i nüfûs ve envâ'-ı cevr u ezâyı âdet edüb bu def'a taraf-ı Saltanat-ı seniyye'mden ve İngiltere Devleti cânibinden matrûd olub bu esnâda Sa'îd taraflarına firâr eden ümerâ-yı Mısıriye ve Kölemen zümresinden cânib-i Devlet-i aliyye'ne itâ'at eylemeyüb ve dahîl düşmeyüb ve etdikleri hıyânete tâib ve müstağfir ve peşîmân olmayub bâğyâne ve tâğyâne etvâra ictisâr edenlerin buldukları mahallerde bi'l-ittifâk üzerlerine varılıb mahrûse-i Mısır'da kâin ulemâ a'vâm ve mezâhib-i erba'a müftîleri taraflarından verilen mufassal ü meşrûh fetâvâ-yı şerîfede muharrer olduğu üzre usât-ı merkûmenin ve ânlarla i'ânet ve muvâfakat edenlerin katilleri şer'an vâcib olmağla kahr u kam' ve i'dâm ve izâleleriyle şürûr u mazarratlarından bilâd ve ibâdı tahlîs ve te'mînine ve iklîm-i mezbûrdan emvâl-i mîriyyenin Mısır defterdârı tarafından verilen sened mücebince yerlü yerinden cem' vakt ü zemânıyla cem' u tahsîl ve hazîne-i Mısıriyye'ye ba's ü tesyîr olunması esbâbının istikmâline ve herhâlde zabt u rabt-ı memleket ve himâyet ü sıyânet-i ahâlî ve ra'iiyet ve def' u ref'-i şürûr-ı erbâb-ı mefsedet husûslarına ve hâlâ Mısır vâlîsi düstûr vezîrim Hüsrev Mehmed Paşa iclâlehûnun herbir mâddede emr u re'yi üzre amel ü harekete dâmen-der-meyân gayret ve (...) hamiiyet eylemen husûsuna irâde-i kâtî'a-i pâdişâhânem ta'alluk etmeğın me'mûriyyetini şâmil işbu emr-i şerîfim ısdâr ve tevcîh hükm-i münîfime melfûfen (boş) ile irsâl olunmuşdur imdi hükûmet-i merkûmenin uhde-i dirâyetine ihâlesi vedî'atu'llâh olan fukarâ ve zu'afâ ve ahâlî ve re'âyâ üzerlerine bast-ı cenâh-ı re'fet ve neşr-i me'ser-i ma'delet birle her hâlde vücûh-ı mezâlîm ü ta'addiyâtdan himâyet ü sıyânetleri irâdesine mebnî idiği ve ümerâ-i matrûdîn ve zümre-i memlûkînden cânib-i Devlet-i aliyye'ne dahîl düşmeyüb ve itâ'at ü inkıyâd eylemeyüb mazarr-ı ibâd ve sâ'î-i bi'l-fesâd olanların ve ânlarla tebe'iiyet ve i'ânet ve muvâfakat edenlerin cânib-i şerî'at-i mutahhara[dan] verilen fetâvâ-yı şerîfe müceblerince bi'l-cümle ahâlî ile bi'l-ittifâk üzerlerine varılıb icrâ-yı mücâzât-ı lâyıkaları ile def'-i şürûr u mazarratları emrine ve herhâlde Mısır vâlîsi vezîr-i müşârun ileyhın emr u tenbîhi ve tahrîr ve siyâseti üzre amel ü harekete ve istihsâl-i âsâyiş ve ahâlî ve re'âyâ ve muhâfaza-i cevânib ve enhâya kemâl-i ikdâm ve sa'y-i mâ-lâ-keâm eylemen matlûb-ı kat'î-i pâdişâhânem olduğu zümre-i ümerâ ve memlûkînden berâ-yı istîmân ile tarafına

gelüb Devlet-i aliyye'min kulluğunu ihtiyâr ve kemâl-i itâ'at ü inkıyâdı bedîdâr olanların mâl ve cânlarına kat'â müdâhale olunmayub âminen ve sâlimen Mısır vâlfisi müşârun ileyh tarafına irsâl eylemen lâzımeden idiği ve Cerce ahâlîsi her hâlde emr u re'yine mutâva'at ve eşkiyâ-yı merkûmenin ahz ü izâleleri husûsunda seninle bi'l-ittifâk sa'y ü gayret eylemek üzre Cerce kâdîsına ve bi'l-cümle ulemâ ve sulehâ ve meşâyih-i kurâ ve fellâhîne bu bâbda lâzım gelen tenbîhât derciyle Arabiyyü'l-ibâre başka emr-i şerîfim sâdır olduğu ma'lûm-ı dirâyet-melzûmun olarak ber vech-i muharrer bu taraftan mükemmel ve muntazam kapun halkı ve asâkir-i Kahire ile hareket ve Sa'îd iklimine varub makarr-ı hâkimi olan mahallde ikâmet ve zabt u rabt-ı memleket ve dahi def' u ref'-i şürûr-ı fesede ve eşkiyâ ve himâyet ü sıyânet-i ahâlî ve re'âyâ husûslarına ve aksâ-yı murâd-ı şâhânem olan usât-ı merkûmenin havâlî-i merkûmeden kat'-ı urûk-ı mefsedetleri emrine ve senden me'mûl ve muntazar-ı şâhânem olan kâr-güzârı ve dirâyet ve mâye-i hoşmendi ve reviyet muktezâsını icrâya ve hakkında derkâr olan hüsn-i zann ve i'timâd-ı mülûkânemi te'yîd ve tasdîka sarf-ı bî-nihâyet vüs' ü kudret ve bezl-i bâ-re'y-i liyâkat ve bir mâddede tekâsül ve kusûr ve rehâvet ve fütûr vukû'unı tecvîzden gâyetü'l-gâye tehâşî ve mübâ'adet ve lâzımü'l-inhâ olan ahvâl ve ahbârı vâlî-i müşârun ileyh tarafına tahrîr ve işâret eylemen bâbında.

Fî evâhir-i N. sene [1]216

Sahife No : 5

Hüküm No : 4

Tarihi : Evâhir-i N. 1216

Mısır-ı Kahire'den nihâyet-i Sa'îd'e ve ândan Bahr-ı Sefîd'de vâkı' cezîrelere ve havâlîlerinde kâin sâir mahallere varub gelince yol üzerinde kazâ ve cezîrelerin kuzât ve nüvvâbına ve mütesellimler ve voyvodalar ve kethüdâyerleri vesâir iş erleri zîde kadruhuma hüküm ki:

İngiltere beyzâdelerinden Corci Mastofi nâm beyzâde ordû-yı hümâyûnuma arz-ı hâl edüb li-ecli's-seyâhat iklim-i Sa'îd'e ve ândan Bahr-ı Sefîd'de vâkı' cezîrelere ve havâlîlerinde

kâin sâir mahallere varub geşt ü güzâr ve ebniye-i kadîmeleri ziyâret murâd eylediğın inhâ ve geşt ü güzâr eylediği mahallerde ve esnâ-yı râhda bir mahalde bi-hasebi'l-iktizâ hîn-i meks ü ikâmetinde cizyedâr taraflarından cizye talebi vesâir ehl-i örf câniblerinden dahi bî-vech ta'addî vü rencîde olunmayub ber mûceb-i ahidnâme-i hümâyûn himâyet ü sıyânet olunarak emîn ü sâlim mürûr u ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ vesâir mûmâ ileyhimsiz Devlet-i aliyye'min İngiltere Devleti dost-ı ehabbü'l-esdaki olub âdemlerinin ber mûceb-i ahidnâme-i hümâyûn himâyet ü sıyânetleri matlûb-ı pâdişâhânem olduğu ma'lûmunuz oldukda ber vech-i muharrer beyzâde-i mersûm ve Mısır'dan mahâll-i merkûmeye varub gelince geşt eylediği mahallerde ve esnâ-yı râhda bir mahalde bi-hasebi'l-iktizâ hîn-i meks ü ikâmetinde cizyedâr taraflarından cizye talebi ve ehl-i örf tâifesi câniblerinden dahi bî-vech rencîde vü ta'addî olunmayub ber mûceb-i ahidnâme-i hümâyûn himâyet ü sıyânet ve emîn ü sâlim mürûr u ubûruna ihtimâm ü dikkat ve hilâfından mübâ'adet eylemeniz bâbında.

Fî evâhir-i N. sene [1]216

Sahife No	: 5
Hüküm No	: 5
Tarihi	: Evâhir-i N. 1216

Mahrûse-i Mısır'dan nehren İskenderiye'ye ve ândan bahren Âstâne-i aliyye'me varınca esnâ-yı râhda vâkı' kazâ ve cezîrelerin kuzât ve nüvvâbına ve voyvodalar ve gümrük emînleri ve a'yân-ı vilâyet ve iş erleri zîde kadruhuma hüküm ki:

Ordû-yı hümâyûnumda Dîvân-ı hümâyûn'um tercümânı vekîli olan Yanaki veled-i İstefalo zîde rüştühü bu def'a me'zûnen bahren Der-aliyye'me azîmetine izn ü ruhsat-ı aliyyem erzânî kılınmakdan nâşî siz ki mevlânâ vesâir mûmâ ileyhimsiz tercümân-ı mersûm ma'iyetinde olan bir nefer kâtibiyle esnâ-yı râhda her kangınızın taht-ı hükûmet ve kazâsına dâhil olursa kendüye ve yanında olan âdemlerine kat'â ta'addî vü rencîde olunmayub herhâlde himâyet ü sıyânet ve bi-hasebi'l-iktizâ bir mahalde meks ü ikâmetinde

muhâfazası husûsuna ihtimâm ü dikkat olunarak âminen ve sâlimen savb-ı maksûda irsâli emrine kemâl-i ihtimâm ü dikkat-i tâmm eylemeniz matlûb-ı şâhânem olduğu ve kendüye ve yanında olan âdemlerine bir vechile rencide vü ta'addî olunduğuna kat'â rızâ-yı aliyyem olmadığı siz ki mevlânâ ve gümrük emînleri vesâir mûmâ ileyhimsiz ma'lûmunuz oldukda ber vech-i muharrer tercümân-ı mersûm her kangınızın iskele ve kazâsına dâhil olur ise herhâlde himâyet ü sıyânet ve emîn ü sâlim Der-aliyye'me tesyîrine ihtimâm ü dikkat ve hilâf-ı fermân ve münâfî-i rızâ mikdâr-ı zerre ta'addî vü rencide vukû'unu tecvîz ile mazhar-ı muâheze ve ikâb olmakdan tehâşî ve mübâ'adet eylemeniz bâbında. Fî evâhir-i N. sene [1]216

Sahife No	: 6
Hüküm No	: 6
Tarihi	: Evâhir-i N. 1216

Mîrmîrân-ı kirâmımdan İçil sancağı mutasarrıfı ve Dimyat muhâfızı Ahmed dâme ikbâlühûya hüküm ki:

Sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsin hâlâ Mısır vâlisi düstûr vezîrim Hüsrev Paşa iclâlehûnun emr u re'yine mutâba'at ve mutâva'at ve tahrîr ve tenbîhi üzre amel ü hareket ve nâmdâr ve sadâkat-kâr ve dirâyet-şi'ârlarından bir iki üç nefer mîrmîrân bulunub ve ne makûle hizmete ta'yîn eder ise derhâl te'diyesine dâmen-der-meyân gayret ve ibrâz-ı hüsn-i hizmet ve sadâkat eylemen husûsuna irâde-i aliyyem ta'alluk etmeğın me'mûriyyetini şâmil mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (boş) ile irsâl olunmuşdur imdi sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsin vezîr-i müşârun ileyhın emr u re'yine mutâva'at ve rızâ-cûyâne hareket ve ne makûle hizmete ta'yîn ve istihdâm eder ise derhâl te'diyesine ve ibrâz-ı hüsn-i hizmet ve sadâkate ez-cân ü dil sa'y ü gayret eylemen matlûb-ı kat'î-i mülûkânem olduğu ve emr-i mülûkâneme münâfî mikdâr-ı zerre hâlet vukû'una rızâ-yı aliyyem olmadığı ma'lûm-ı dirâyet-melzûmun oldukda vech-i meşrûh üzre amel ü harekete ve senden me'mûl ve muntazar-ı şâhânem olan âsâr-ı kâr-güzârî ve dirâyet mâye-i kâr-âgâhî ve sadâkat muktezâsını icrâyaya sarf-ı vüs' u miknet ve hilâf-ı fermân ve münâfî-i hâlet vukû'undan gâyetü'l-gâye tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında. Fî evâhir-i N. sene [1]216

Bir sûreti:

Hâlâ Mısır vâlisî vezîr Hüsrev Paşa iclâlehûya kezâlik i'lâm-ı hâli hâvî iktizâsına göre.

Sahife No : 6

Hüküm No : 7

Tarihi : Evâhir-i N. 1216

Mısır vâlisî vezîre ve Mısır kâdîsına hüküm ki:

Memâlik-i mahrûsemde vâkî' olan mevtâ-yı askeriye ve gayr-i askeriyenin sağîr ve sağîresi veyâhûd gâibde vârisi olsun ve olmasun ale'l-ıtlâk terekelerini hükkâm tahrîr ve resm-i kısmet nâmıyla külliyyetlü mebâliğ tahsîl eyledikleri zâhir ve mütehakkık olmakdan nâşî fîmâ ba'd vâkî' olan mevtâ-yı askeriyenin sağîr ve sağîresi olup müceb-i tahrîr olan muhallefâtını tahrîr ve terkîm ve ba'dehû ihrâcü't-tehîz ve't-tekfîn düyûn-ı müsbete ve sülûs-i vesâyâsı var ise ba'de'l-edâ ve't-tenfîz her ne bâkî kalur ise beyne'l-verese alâ mâ-faraza'llâhu te'âlâ tevzî' u taksîm etdirilmek ve tereke-i bâkiyye-i mezkûreden ücret-i kassâmiyye ma'a'l-kâtibiyye ve hüddâmiyye min haysü'l-mecmû' fukahâ-i izâm rahamehumu'llâhu te'âlâ hazretlerinin ta'yîn buyurdıkları ücret-i rub'u'l-öşr ke'z-zekât bin guruşda yirmi beş guruşdan mâ'adâ bir şey talep olunmakdan ve nafaka ve vesâyet hüccetlerinden harc alınmakdan ve terekelerden hâkim taraflarından metâ' ve eşyâ iştirâsından ve sağîr ve sağîresi olmayub tahrîri müceb olmayan terekelerden ve verese tâlib değil iken tahrîriyle nesne mutâlebesinden gâyetü'l-gâye ictinâb ve ihtirâz olunmak husûsu bi'l-fi'l şeyhü'l-islâm ve müftû'enâm olan Ömer Hulusî edâma'llâhu te'âlâ fezâiluhûnun Rûmeli kâdîaskerliği evânında tarafından i'tâ olunan kısmet mektûblarında ve mürâselâtında tahrîr ve tenbîh olunmuş olup lâkin ba'zı mahallerde hilâfı hareket ve tahrîri müceb olmayun terekeleri dahi ke'l-evvel verese râgıb olmaksızın hilâf-ı şer'-i şerîf tahrîr irâdesiyle verese tazyîk olduğu bi'l-ihbâr ma'lûm olmağla fîmâ ba'd sağîr ve sağîresi veyâhûd gıyâbında vârisi olmayan müteveffânın verese tâlib değil iken terekelerini tahrîr irâdesiyle verese tazyîk ve rencîde olunmamak ve verese sığâr veyâhûd gıyâbında olan müteveffânın terekesi tahrîr olundukda bâlâda tafsîl olduğu üzre techîz

ve tekfîn ve düyûn-ı müsbete ve sülûs-i vesâyâsı ba'de'l-ihrâc ancak bâkî kalub veresesine taksîm olunacak terekesinden bin guruşda yirmi beş guruşdan mâ'adâ bir nesne taleb olunmamak ve nafaka ve vesâyet hüccetlerinden harc alınmamak ve terekelerden hükkâm taraflarından metâ' ve eşyâ iştirâ olunmamak ve sağır ve sağîresi veyâhûd gıyâbında vârisi olmayub vereseşi cümle kibâr mevcûd olduğu hâlde fevt olanların terekelerinden verese tâlib olmaksızın tahrîr veyâhûd bitirme nâmıyla nesne mutâlebesiyle veresesini tazâyık vukû'a gelmemek üzere müşârun ileyhin bâ-tahrîr ifâdesine mebnî bin iki yüz on üç senesi evâil-i Saferü'l-hayrı târihiyle müverrah Rûmeli'nin üç koluna neşr olunan evâmir-i aliyyemde eytâma âdiyyen intikâl eden hâne ve akâr-ı mevkûfe bedellerini defter-i kassâma bedel nâmıyla tahrîr etdirilmeyüb idâne-i vasî nasbıyla vasîye idâne birle mülkiyyet tahrîr olunmak şürûtu dahi derc ile te'kîdi hâvî müceddeden Der-aliyye'me imrârı husûsu bâ'is-i ecr-i cezîl idüğün Rûmeli kâdîaskeri sâbık bâ-i'lâm ifâde eyledikde vech-i meşrûh üzere emr-i şerîfim sudûrunu şeyhü'l-islâm-ı müşârun ileyh işâret etmeleriyle işâretleri mücebince amel ü hareket ve hilâfından ittikâ vü mücânebet olunmak husûsu sene-i mâziyyede ısdâr ve tisyâr olunan emr-i şerîfimle tenbîh ü te'kîd olunmuşidi ancak el-hâletü hâzihi tenbîhât-ı mezkûreye ri'âyet olunmadığı bi'l-ihbâr tahkîk olunmaktan nâşî mukaddem ve muahhar şeref-rîz-i sudûr eden evâmir-i aliyyem müceblerince tenbîh ü te'kîdi muhtevî emr-i şerîfim sudûrunu şeyhü'l-islâm-ı müşârun ileyh bu def'a dahi işâret etmeleriyle işâretleri mücebince amel olunmak bâbında memâlik-i Anadolu ve Rûmeli'nin sağ ve sol ve orta kollarına evâmir-i aliyyem neşr olunmuş olmağla müceddeden zabt ve tahlîs olunan arâzî-i mübâreke ve Mısıriye'de dahi neşr-i me'ser-i adâlet-şîme-i mülk-dârî ve Saltanat-ı seniyye'm levâzımından olmakdan nâşî siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ-yı mûmâ ileyhimâsız bâlâda beyân olunduğu üzere işbu irâde-i hayriyyeyi mahrûse-i Mısır ve cevânib ve etrâfında icrâyâ ihtimâm ü dikkat-i tâmm eylemeniz fermânım olmağın tenbîhen ve te'kîden hâssaten işbu emr-i şerîfim ısdâr ve tisyâr olunmuşdur imdi bâlâda beyân olunduğu üzere amel ü harekete ale'd-devâm ihtimâm olunması husûsuna irâde-i aliyyem ta'alluk etdiği ve işbu emr-i şerîfimin müceb ve muktezâsı üzere amel ü harekete dikkat olunmak matlûb-ı kat'î-i hüsvânem olduğu ve hilâfı halet ve hareket vukû'una bir vechile rızâ-yı aliyyem olmadığı siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ-yı mûmâ ileyhimâsız ma'lûmunuz oldukda işbu emr-i şerîfimi alenen feth ü kırâet ve sicillât-ı mehâkime sebt ü

kayd ve mazmûn-ı itâ'at-makrûnunu cümleye i'lân ve işâ'at birle dâimen ve müstemirran mûceb ve muktezâsı üzre amel ü harekete mezîd-i ikdâm ü dikkat ve fîmâ ba'd hilâf-ı şerî'at-i garrâ ve mugâyir-i rızâ kânûn ve tenbîhât-ı şâhânem vaz' u hareket vukû'unu tecvîz etmekden be-gâyet hazer ve mücânebet olunmak bâbında. Fî evâhir-i N. sene [1]216

Sahife No : 7

Hüküm No : 8

Tarihi : Evâhir-i N. 1216

Mısır vâlisî vezîrim Hüsrev Paşa iclâlehûya ve mütehayyizân-ı ricâl-i Devlet-i aliyye'mden Mısır defterdârı Mehmed Şerîf dâme ulüvvuhûya hüküm ki:

Birkaç seneden berü temâdî-i sefer hasebiyle cânib-i mîrî hasâret-i azîmeye dûçâr ve beytü'l-mâl-ı müslimînde zarûret ü muzâyaka emmâresi nümû-dâr ve iklîm-i Mısır'ın cevânib ve etrâfının muhâfazası zımnında asâkir-i vefîre istihdâmı lâzım geldiği ve bu vechile dahi masârifin kesreti bedîdâr olub cânib-i mîrîyi herhâlde himâyet ü sıyânet ve bâ-husûs Bulak gümrüğünden ve Mısır havâlisinden vukû' bulan mahlûlât mâddesine dahi kemâl-i ihtimâm ü dikkat ehemmi mehâmdan idüğü müstağnî-i ta'rîf ve iş'âr olmakdan nâşî siz ki vezîr-i müşâr ve defterdâr-ı mûmâ ileyhimâsız fîmâ ba'd Bulak gümrüğü ve Mısır ve havâlisinden vukû' bulan mahlûl ihbâr olundukda fevt olan kimesnenin evlâdı ihbâr eder ise sülüsânı ve evlâdı olmayub iyâl ve akribâsı inhâ eder ise nısfı ve bunların birisi ihbâr etmeyüb ecânibden olan kimesne ihbâr eder ise sülüsü verilüb bundan ziyâde bir akçe verilmemesine ve bu husûs Mısır rûznâmçesine vesâir lâzım gelen mahalle kayd birle ale'd-devâm bu vechile amel ü hareket olunmasına ve vakten mine'l-evkât hilâfı hâlet vukû'a gelmemesine kemâl-i ihtimâm ü dikkat-i tâmm eylemeniz husûsuna irâde-i seniyyem ta'alluk etmeğin mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur imdi işbu emr-i şerîfim Mısır rûznâmçesine vesâir iktizâ eden mahalle kayd ü sebt birle mûceb ve muktezâsı üzre ale'd-devâm amel ü hareket ve hilâfı hâlet vukû'a gelmemesine ve bu vechile dahi cânib-i mîrîye himâyet ü sıyânete ihtimâm ü dikkat eylemeniz matlûb-ı kat'î-i pâdişâhânem olduğu ve münâfî-i emr u rızâ hâlet vukû'una rızâ-yı aliyyem olmadığı

ma'lûm-ı dirâyet-melzûmun oldukda ber vech-i muharrer amel ü harekete ade'd-devâm i'tinâ ve nezâret ve vakten mine'l-evkât hilâfı hareket vukû'unu tecvîzden mübâ'adet eylemeniz bâbında. Fî evâhir-i N. sene [1]216

Sahife No : 8

Hüküm No : 9

Tarihi : **Evâhir-i N. 1216**

Küberâ-yı ricâl-i Saltanat-ı seniyye'min mu'teberlerinden olub hâlâ sadr-ı a'zamım kethüdâsı olan Osman dâmet me'âliyehû hüküm ki:

Sen ki kethüdâ-yı mûmâ ileyhsin öteden berü Devlet-i aliyye'min sadâkat-kâr ve hayır-hâhı ve uzmâ-yı ricâl-i Saltanat-ı seniyye'min dindâr ve istikâmet-şî'ârlarından olub bu ânadek me'mûr ve müstahdem olduğun mansıb-ı âdiye ve hıdemât-ı seniyyemde ve bâ-husûs işbu Mısır seferinde dîn ve Devlet-i aliyye'me lâyük ve hâtır-hâh-ı mülûkâneme mutâbık etvâr-ı âkilâne ve harekât-ı dirâyet-mendâne ibrâz etmiş olduğun bedfidâr ve sana bi'l-vücûh vukûf ve i'timâd ve hakkında hüsn-i teveccühât-ı pâdişâhânem derkâr olduğuna binâen bundan akdem karîha-i sabîha-i pâdişâhânemden rikâb-ı müstetâbımda sen sadr-ı a'zamım kethüdâsı nasb ü ta'yîn ile Mısır'a me'mûr kılındığın vaktde ordû-yı hümayûnumla sadr-ı a'zam sûtûde-şiyem ve serdâr-ı ekrem mansûru'l-ilmim düstûr vezîrim Yusuf Ziya Paşa edâma'llâhu te'âlâ iclâlehû vezâ'if-i bi't-te'yîd-i iktidârehû ve ikbâlehû Der-sa'âdet'ime avdet eyledikde sen Mısır-ı Kahire'nin iktizâ eden nizâmât-ı cedîde ve husûsât-ı lâzimesine nezâret eylemek için kethüdâlık üzerinde olarak bir iki mâh ikâmet eylemen husûsu taraf-ı şâhânemden bi'z-zât sana şifâhen ifâde ve telkîn olunduğundan mâ'adâ Mısır'a vusûlünden sonra dahi sadr-ı a'zamım müşârun ileyhe olarak şeref-efzâ-yı sudûr olan hutût-ı hümayûn-ı şevket-makrûn-ı şâhânemde bu husûs tenbîh ü te'kîd olunmuş olduğu ve el-hâletü hâzihi sadr-ı a'zamım müşârun ileyh bi-avnihi te'âlâ bu günlerde ordû-yı hümayûnumla Mısır'dan hareket ve der-i şevket-makrûn-ı atf-ı zimâma teveccüh ve azîmet eyleyeceği ve nizâm-ı mülkiye-i Mısriyye'ye dâir olan irâdet-i şâhâneme senin kemâl-i vüsûk-ı ittılâ'-ı tâmmın olduğu bedfihî ve bâhir olmakdan nâşî sadr-ı a'zamım müşârun ileyh ba'de'l-hareket kethadâlığı kemâ-kân uhdende olarak bir iki mâh Mısır'da ikâmet ve hâlâ Mısır vâlîsi

düstûr vezîrim Hüsrev Mehmed Paşa iclâlehû ve mütehayyizân-ı ricâl-i Devlet-i aliyye'mden Mısır defterdârı Şerif Mehmed dâme ulüvvuhû ile müzâkere ve müşâvere ve bu bâbda lâzım gelen ümerâ-i sâibe ve tedâbîr-i nâfi'ayı yoluyla icrâ ve muktezî olan husûsâtda ve muhâfaza-i emvâl-i mîriyye ve muhârese-i re'âyâ vü berâyâ mâddelerinde müşâr-ı mûmâ ileyhimâyı îkâz eyleyerek matlûb-ı şâhânem olan nizâm-ı mülkiyye-i Mısriyye'nin vech-i vecîh-i hüsn ü tavr-ı mergûb ve müstahsen olan tanzîm ve tensîkine ikdâm ve ahid-i karîbde karîn-i hüsn-i nizâm ve ihtitâm olmasına ihtimâm birle inşâallâhu te'âlâ evâil-i Zi'l-hicce'de bahren Âstâne-i devlet-âşiyâneme azîmete mübâderet eylemen şartıyla bir iki mâh Mısır'da ikâmetine irâde-i kâtî'a-i şâhânem ta'alluk etmeğin me'mûreyyetini ve bâlâda beyân olunduğu müddetden sonra bahren Der-aliyye'ne avdete ruhsat ve me'zûniyyetini müştemil mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve yedine i'tâ olunmuşdur imdi vezîr-i müşâr ve defterdâr-ı mûmâ ileyhimâ ile müzâkere ederek memâlik-i Mısriyye'nin tasmîm olunmuş olan hüsn-i nizâm ü intizâmı merrât-ı husûlde sûret-yâb olması esbâbının istihsâli husûsuna ve vedî'atu'llâh olan fukarâ-yı ra'iiyyetin herhâlde kesb-i istirâhat eylemeleri emrine bi'l-ittifâk ve'l-ittihâd sa'y ü ikbâb ve bir taraftan zulm ü ta'addî vukû' bulur ise fesâd-ı mâddeyi vezîr-i müşâr ve defterdâr-ı mûmâ ileyhimâyâ ifâde ve îkâz ile derhâl def' u ref'ine ikdâm ü şitâb eyleyerek bi-inâyeti'llâhi te'âlâ karîn-i hitâm olmasına ikdâm-ı tâmm olması matlûb-ı kat'î-i pâdişâhânem olduğu ve mâdde-i merkûme zımnında bâlâda beyân olunduğu üzre Mısır-ı Kahire'de nihâyetü'l-inhâya evâil-i Zi'l-hicce'ye kadar ikâmet ve ba'dehû istîzân olunmaksızın hareket ve bahren Der-sa'âdet'ime avdetine ruhsat-ı aliyyem erzânî kılındığı ma'lûm-ı dirâyet-melzûmun oldukda ber vech-i meşrûh amel ü harekete ve senden me'mûl ve bu ânadek meşhûd olan sadâkat-i kâmile ve dirâyet-i şâmileyi bu bâbda dahi ibrâz ve ızhâra sarf-ı mâ-hasal vüs' u kudret ve bir mâddede tekâsül ü rehâvet ve iğmâz ü betâet vukû'a gelmemesine ihtimâm ü dikkat eylemen bâbında.

Fî evâhir-i N. sene [1]2116

Bir sûreti:

Hâlâ Mısır vâlisi düstûr Mehmed Hüsrev Paşa iclâlehûya kethüdâ-yı mûmâ ileyih ile herhâlde merâsîm-i ittihâda ri'âyet ve her bir husûs-ı mezkûreye mübâderet eylemesiyçün

kethüdâ-yı mûmâ ileyhin me'mûriyyetini beyân zımında i'lâm-ı hâli mutazammın iktizâsına göre.

Bir sûreti:

Hâlâ Mısır defterdârı Şerîf dâme ulüvvuhûya Mısır vâlisi müşârun ileyhe yazıldığı vech üzere i'lâm-ı hâli mutazammın iktizâsına göre.

Sahife No : 9

Hüküm No : 10

Tarihi : Evâhir-i N. 1216

[Derkenâr]: Müfîd-i ricâl-i Devlet-i aliyye'den olub yedindeki fermânı mübâşire teslîm etmekle battâlde hıfz olunmuşdur.

Mısır'dan Selânik ve İzmir vesâir ol havâfîlere ve Akdeniz adalarına varub gelince yol üzerinde vâkı' kazâların kuzât ve nüvvâbına ve mütesellimler ve voyvodalar ve kethüdâyerleri ve iş erleri zîde kadruhuma hüküm ki:

İngiltere asâkirinin Ceneral (...) Lord Kaven hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr yanında tercümânı olan Rico nâm tercümân ba'zı husûsiçün Mısır'dan İzmir ve Selânik vesâir ol havâfîlere adalarına azîmet murâd etmeğle tercümân-ı mersûmun esnâ-yı râhda ve bi-hasebi'l-iktizâ bir mahallde hîn-i meks ü ikâmetinde hilâf-ı ahidnâme-i hümâyûn rencîde vü ta'addî olunmayub ber mûceb-i ahidnâme-i hümâyûn himâyet ü sıyânet ve emîn ü sâlim mürûr u ubûruna mûmâna'at olunmamak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ vesâir mûmâ ileyhimsiz Devlet-i aliyye'min İngiltere Devleti dost-ı ehâbb-ı ü esdakı olmağla tercümân ve âdemlerinin ber muktezâ-yı uhûd ü şürût himâyet ü sıyânetleri matlûb-ı pâdişâhânem olduğu ma'lûmunuz oldukda ber vech-i muharrer tercümânı- mersûm Mısır'dan mahâll-i merkûmeye varub gelince esnâ-yı râhda ve bi-hasebi'l-iktizâ bir mahalde hîn-i meks ü ikâmetinde münâfi-i ahidnâme-i hümâyûn ta'addî vü rencîde olunmayub ber mûceb-i ahidnâme-i hümâyûn himâyet ü sıyânet olunarak emîn ü sâlim

mürûr u ubûruna ihtimâm ü dikkat ve hilâf-ı fermân vaz' u hareket vukû'undan mübâ'adet olunmak bâbında. Fî evâhir-i N. sene [1]216

Sahife No	: 9
Hüküm No	: 11
Tarihi	: Evâil-i L. 1216

Hâlâ Mısır vâlisî olub bu def'a tevliyet-i Mısır-ı Kahire kemâ-kân uhdesinde ibkâ ve takrîr kılınan vezîrim Hüsrev Paşa iclâlehûya hüküm ki:

Sen ki vezîr-i dirâyet-semîr ve müşîr-i sâibü't-tedbîr müşârun ileyhsin sen vüzerâ-yı izâm sûtûde-şiyem ve vükelâ-yı fihâm marziyyü'l-eserim beyninde hoş-mendî ve sadâkat ve kemâl-i rızâ-cûy ve istikâmetle şöhret-şî'âr ve muhavvel-i uhde-i dirâyetin kılınan mehâmm-ı vâcibü'l-ihtimâm-ı Saltanat-ı seniyye'min te'diyesine sâhib-i liyâkat ü iktidâr olduğuna binâen bu def'a avâtıf-ı aliyye-i şâhâne ve avârik-ı behiyye-i pâdişâhânemden tevliyet-i Mısır-ı Kahire kemâ-kân uhde-i sadâkatinde ibkâ ve takrîr kılınmağla kemâ-fi'l-evvel zabt u rabt-ı memleket ve dahi def' u ref'-i şürûr-ı fesede ve eşkiyâ ve himâyet ü sıyânet-i ahâlî ve re'âyâ ve usât-ı ümerânın bâ-avn ü inâyet-i bârî şürûr u mazarratlarının izâle ve imhâsıyla te'mîn-i bilâd ve irâhe-i fukarâ ve zu'afâyâ ve muhâfaza ve muhârese-i cevânib ve etrâfa ve nizâm ü intizâm-ı birliğe muktezâ-yı me'mûriyyet ve lâzıme-i gayret ve dirâyetin üzre sa'y-i evfâ ve ciddü'l-ibcâl eylemen fermânım olmağın i'lâmen ve ifhâmen ve me'mûriyyetini te'kîden mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve îfâ-i hükm-i münîfime matviyyen (boş) ile tesyîr olunmuşdur imdi keyfiyyet ma'lûm-ı fetânet-i mersûmun oldukda ber vech-i meşrûh zabt u rabt-ı memleket ve def' u ref'-i mefsedet ve himâyet ü sıyânet-i fukarâ-yı ra'ıyyet ve kal' u kam'-ı usât-ı ümerâyâ ve matlûb-ı pâdişâhânem olan nizâm-ı Mısriyye'nin şîrâze-bend husûli esbâbının istihsâline ve'l-hâsıl Mısır vâllîliğine müteferri' olan ve evâmir-i şerîfe-i pâdişâhânemle muhavvel-i uhde-i ihtimâmın kılınan kâffe-i husûsât-ı mühimme-i Devlet-i aliyye'mi vech-i vecîh-i hüsn ü tavr-ı mergûb ve müstahsen üzre tesviye ve tanzîmine ihtimâm ü dikkat ve senden me'mûl ve muntazar-ı mülûkânem olan âsâr-ı gayret ve kiyâset ve mâye-i kâr-güzârî ve revıyyet muktezâsını icrâyâ ve hakkında derkâr ve tevsîki tezâyüdü bedîdâr olan hüsn-i zann ve

i'timâd-ı şâhânemi te'yîd ve tasdîka ve vedî'a-i cenâb-ı Rabb-i izzet olan fukarâ ve zu'afâ üzerlerine neşr-i me'ser-i ma'delet ve bast-ı cenâh-ı re'fet birle taraf-ı hümâyûnum için isticvâb-ı da'avât-ı hayriyyeye dâmen-der-meyân gayret ve nisâr-ı nakdîne vüs' u miknet ve bir mâddede tekâsül ü rehâvet ve zuhûl ü gaflet vukû'unu tecvîzden mübâ'adet eylemen bâbında.

Fî evâil-i L. sene [1]216

Sahife No	: 9
Hüküm No	: 12
Tarihi	: Evâil-i L. 1216

Hâlâ Şam vâlisi olub bu def'a eyâlet-i Şam mühlakâtından olan Nablus sancağıyla eyâlet-i Şam uhdesinde ibkâ kılınan Mîrû'l-hâc vezîrim el-Hâc Abdullah Paşa iclâlehûya hüküm ki:

Sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin sen vüzerâ-yı izâm sûtûde-şiyem ve vükelâ-yı fihâm marziyyü'l-eserimin mezîd-i hoşmendî ve dirâyet ve kemâl-i rızâ-cûy ve sadâkatle şöhet-şi'ârlarından olub bu ânadek me'mûr ve müstahdem olduğun hıdemât-ı Devlet-i aliyye'min te'diyesinde ve bâ-husûs ehemmi mehâmm-ı Saltanat-ı seniyye'm olan hüccâc-ı müslimînin âminen ve sâlimen götürüb getirmekte vâkı' olan ikdâm ü gayret ve ihtimâm ü dikkatin nezd-i mülûkânemde ma'lûm ve âşikâr ve hakkında hüsn-i teveccühât-ı şâhânem derkâr olduğuna binâen bu def'a avâtıf-ı aliyye-i şâhâne ve avârik-ı behiyye-i pâdişâhânemden eyâlet-i Şam mülhakâtı olan Nablus sancağıyla eyâlet-i Şam kemâ-kân uhdende ibkâ ve takrîr kılınmağla i'lâmen ve me'mûriyyetini te'kîden mahsûsan işbu emri şerîfim ısdâr ve îfâ-yı hükm-i münîfime matviyyen (boş) ile irsâl olunmuşdur imdi keyfiyyet ma'lûmun oldukda zabt u rabt-ı memleket ve dahi himâyet ü sıyânet-i ahâlî ve re'âyâ ve hüccâc-ı sa'âdet-minhâcın âminen ve sâlimen refâh-ı hâl ve ferâğ-ı bâllarıya iyâb ü zihâbları ve eşkiyâ-yı urbândan kemâl-i muhâfaza ve muhâreseleri husûslarına kemâl-i ihtimâm ü dikkat ve evâmir-i aliyyemle muhavvel-i uhde-i ihtimâmın kılınan ve Şam vâlliliğine müteferri' olan kâffe-i mehâmm ve husûsâtın vech-i vecîh-i hüsn ü tavr-ı mergûb ve müstahsen üzre tesviye ve tanzîmine ve hakkında derkâr olan hüsn-i zann-ı şâhânemin

tezâyüdünü mûceb olur etvâr-ı memdûde ibrâzına dâmen-dermeyân gayret ve nisâr-ı nakdîne-i kudret ve bir mâddede tekâsül ü rehâvetden gâyetü'l-gâye tehâşî ve mübâ'adet eylemen bâbında.

Fî evâil-i L. sene [1]216

Bir sûreti:

Sayda ve Safed ve Bîrûn(?) vâlisi vezîrim Gazi Cezzâr Ahmed Paşa iclâlehûya ber vech-i muharrer.

Bir sûreti:

Şam vâlisi ve ilhâken Trablusşam ve Cerde başbuğu müşârun ileyh Abdullah Paşa iclâlehû levâzımât-ı cerdeyi vaktiyle tanzîm ve hüccâc-ı müslimîni mevsimiyle istikbâl etdirmesiyçün iktizâsına göre.

Bir sûreti:

Bu def'a Kudüs-i şerîf sancağı kendüye ibkâ kılınan es-Seyyid el-Hâc Mehmed Paşa'ya iktizâsına göre.

Bir sûreti:

Medîne-i Münevvere muhâfazası şartıya Cidde sancağı Habeş eyâletine ilhâken Mekke-i Mükerrreme şeyhü'l-haremlîği uhdesinde ibkâ kılınan Tosun Mehmed Paşa'ya iktizâsına göre.

Bir sûreti:

Rakka eyâleti bu def'a kendüye ibkâ kılınan vezîr Timur Paşa iclâlehûya ber vech-i meşrûh.

Bir sûreti:

Dimyat muhâfazası şartıyla İçil sancağı uhdesinde ibkâ kılınan mîrmîrândan Ahmed dâme ikbâlühûya Dimyat'da ikâmet ve Mısır vâlisinin emr u re'yi üzre amel ü hareket eylemesiyçün te'kîd-i me'mûriyyetini şâmil iktizâsına göre.

Sahife No	: 10
Hüküm No	: 13
Tarihi	: Evâil-i L. 1216

Mîrmîrân-ı kirâmımdan Rûmeli beylerbeyliği pâyesiyile ber vech-i arpalık Aksaray sancağı mutasarrıfı olan Seyyid Hâfız Mehmed Paşa dâme me'âliyhûya hüküm ki:

Sen ki paşa-yı mûmâ ileyhsin sen öteden berü akrân ve emsâlin meyânelerinde yarar ve kâr-güzâr ve me'mûr ve müstahdem olduğun hıdemât-ı Devlet-i aliyye'min te'diyesine sa'y-i bî-şümâr edegeldiğin ve bâ-husûs iki seneden berü sadr-ı a'zam ve serdâr-ı ekremim ma'iyetinde lâzım gelen hıdemâtda âkılâne ve rızâ-cûyâne hareket edegeldiğin zâhir ve bedîdâr ve bundan böyle dahi senden dîn ve Devlet-i aliyye'me lâyük ve hatır-hâh-ı mülûkâneme muvâfık etvâr-i pesendîde ve reftâr-ı sa'îde-pervezî me'mûl-i zamîr-i (...) mesmîr-i şâhânem olduğuna binâen bu def'a avâtıf-ı aliyye-i şâhâne ve avârık-ı behiyye-i pâdişâhânemden Aksaray sancağı kemâ-kân uhdende ibkâ ve takrîr kılınmağla bulunduğun mahalden hareket ve mansıbına varub zabt u rabt-ı memleket ve dahi def' u ref'-i şürûr-ı fesede ve eşkiyâ ve himâyet ü sıyânet-i ahâlî ve re'âyâ husûslarına ihtimâm ü dikkat eylemen fermânım olmağın i'lâmen ve me'mûriyyetini te'kîden mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve îfâ-yı hükm-i münîfime matviyyen (boş) ile irsâl olunmuşdur imdi keyfiyyet ma'lûmun oldukda ber vech-i muharrer bulunduğun mahalden hareket ve mansıbına teveccüh ve azîmet ve ba'de'l-vürûd makarr-ı mutasarrıfın olan mahalde ikâmet ve zabt u rabt-ı memleket ve himâyet ü sıyânet-i ahâlî ve ra'iyet husûslarına ve evâmîr-i aliyyemle muhavvel-i uhde-i ihtimâmın kılınan kâffe-i mehâmm-ı vâcibü'l-ihtimâmın te'diye ve temşiyetlerine vedî'a-i cenâb-ı rabb-i izzet olan fukarâ ve zu'afânın vücûh-ı mezâlimden vikâyetlerine ihtimâm ü dikkat ve hakkında derkâr olan hüsn-i zann-ı

şâhânemi te'yîd ve tasdîka dâmen-der-meyân gayret ve hilâfindan hazer ve mübâ'adet eylemen bâbında.

Fî evâil-i L. sene [1]216

Sahife No	: 11
Hüküm No	: 14
Tarihi	: Evâil-i L. 1216

Mîrmîrân-ı kirâmımdan Rûmeli beylerbeyliği pâyesiyle ber vech-i arpalık Karahisar-ı Sâhib sancağına mutasarrıf olub bu def'a livâ-i mezbûr kemâ-kân uhdesinde imka kılınan Mehmed Tahir Paşa dâmet-me'âliyehûya hüküm ki:

Sen ki paşa-yı mûmâ ileyhsin sen akrân ve emsâlin beyninde yarar ve kâr-güzâr ve gayret ve sadâkat ve reviyet ve şecâ'atle şöhret-şi'âr olub bu ânedek me'mûr ve müstahdem olduğun hıdemât-ı mühimme-i Devlet-i aliyye'min te'diyesine sa'y ü vüs'-i kudret edegeldiğin zâhir ve bundan böyle dahi senden hıdemât-ı mebrûre zuhûru me'mûl-i (...) mesmîr-i şâhânem olduğu vâzıh ve nümû-dâr olduğuna binâen bu def'a avâtıf-ı aliyye-i şâhâne ve avârik-ı behiyye-i pâdişâhânemden Karahisar-ı Sâhib sancağı kemâ-kân uhdende ibkâ ve takrîr kılınmağla livâ-i mezbûru kemâ-fi'l-evvel mütesellim ile zabt ve sen hâlâ Mısır vâlisi düstûr vezîrim Hüsrev Mehmed Paşa iclâlehûnun ma'iyetinde ikâmet ve emr u re'yine mutâba'at ve ta'yîn ve istihdâm eylediği hıdemâtın te'diyesine dâmen-der-meyân gayret eylemen fermânım olmağın i'lâmen ve ifhâmen ve me'mûriyyetini te'kîden mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve îfâ-yı hükm-i münîfime matviyyen (boş) ile irsâl olunmuşdur imdi keyfiyyet ma'lûmun oldukda ber vech-i muharrer livâ-i mezbûru kemâ-fi'l-evvel mütesellim ile zabt birle sen vezîr-i müşârun ileyh ma'iyetinde ikâmet ve emr u re'yi üzre amel ü hareket ve ta'yîn ve istihdâm eylediği hıdemât-ı mühimme-i Devlet-i aliyye'min te'diyesine ez-dil ü cân sarf-ı vüs' u kudret ve senden me'mûl ve muntazar-ı şâhânem olan âsâr-ı gayret ve şecâ'at ve mâye-i kâr-güzâr ve sadâkat levâzımını ibrâz ve ızhâra ve hakkında derkâr olan hüsn-i teveccühât-ı şâhânemi tasdîk ve te'yîde dâmen-der-meyân gayret ve bir mâddede ednâ tekâsül ü rehâvetden ve hilâf-ı fermân ve münâfî-i

me'mûl ser-i mû vaz' u hâlet vukû'unu tecvîzden be-gâyet tehâşî ve mübâ'adet eylemen bâbında.

Fî evâil-i L. sene [1]216

Sahife No	: 11
Hüküm No	: 15
Tarihi	: Evâil-i L. 1216

Mısır vâlisi vezîrim Hüsrev Mehmed Paşa iclâlehûya ve defterdâr-ı şıkk-ı evvel pâyesiyle Mısır Defterdârı Şerîf Mehmed dâme ulüvvuhûya ve Mısır kâdîsına hüküm ki:

Derûn-ı Mısır-ı Kahire'de medfûn hâk-i pâk olan Seyyide Zeyneb razıya'llâhu te'âlâ anhâ hazretlerinin şehir-i mezkûrda kâin câmi'-i şerîfleri muhtâc-ı ta'mîr olduğundan bi'l-fi'l sadr-ı a'zamım sûtûde-şiyem ve serdâr-ı ekrem kaviyyü'l-himemim düstûr Yusuf Ziya Paşa edâma'llâhu te'âlâ iclâlehû vezâ'if-i bi't-te'yîd-i iktidârehû teberrûken ve teyemmünen kendü mâlından câmi'-i şerîf-i mezkûrun i'mârını irâde edüb ve ta'mîrini Mısır'da sâkin reîsü't-tüccâr es-Seyyid el-Hâc Ahmed Mehrâkî(?) zîde mecduhûnun uhdesine ihâle etmekden nâşî siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ-yı mûmâ ileyhimsiz mûmâ ileyh Ahmed Mehrâgî'nin câmi'-i mezkûru ber vefk-i matlûb ta'mîr ü termîm eylesine mu'âvenet ve kimesne tarafından müdâhale vü ta'arruz vukû'a gelür ise men' u def'ine mübâderet eylemeniz fermânım olmağın işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur imdi câmi'-i şerîf-i mezkûrun tekmîlen ve tetmîmen ta'mîr ü termîmi matlûb-ı kat'î-i pâdişâhânem olduğu ve ferd-i âferîde tarafından ta'mîr ü termîmine müdâhale ve ta'addî olduğuna kat'â rızâ-yı aliyem olmadığı ma'lûmunuz oldukda ber vech-i muharrer mûmâ ileyh cin câmi'-i mezkûru ber vefk-i merâm ta'mîr ü termîm eylesine husûsuna i'ânet ve kimesne tarafından müdâhale vü ta'arruz vukû'a gelür ise men' u def'ine ihtimâm ü dikkat olunmak bâbında. Fî evâil-i L. sene [1]216

Sahife No : 12

Hüküm No : 16

Tarihi : Evâil-i L. 1216

Hâlâ Haleb vâlîsi olub eyâlet-i merkûme bu def'a uhdesinde kemâ-kân ibkâ ve takrîr kılınan vezîrim İbrahim Paşa iclâlehûya hüküm ki:

Sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin sen vüzerâ-yı izâm sûtûde-şiyem ve vükelâ-yı fihâm marziyyü'l-eserim beyninde kâr-güzâr ve sadâkat-şî'âr ve rızâ-cûy ve istikâmetle şöhet-şî'âr ve zabt u rabt-ı memleket ve dahi def'-i şürûr-ı fesede ve eşkiyâ ve himâyet ü sıyânet-i ahâlî ve re'âyâ husûslarına nisâr-ı nakdîne iktidâr edegeldiğin ma'lûm ve âşikâr ve senden herhâlde rızâ-cûyâne hareket-i pesendîde zuhûru me'mûlün ileyhâ mesmîr-i şâhânem olduğu bâhir ve hüveydâ olduğuna binâen bu def'a avâtıf-ı aliyye-i şâhâne ve avârik-ı behiyye-i pâdişâhânemden Haleb eyâlet-i kemâ-kân uhdende ibkâ ve takrîr kılınmağla ordû-yı hümâyûnumla bi'l-ma'yye mansıbın olan Haleb'e teveccüh ve azîmet ve lede'l-vusûl zabt u rabt-ı memleket ve vedî'atu'llâh olan fukarâ ve zu'afânın tahsîl-i âsâyış üistirâhatleri emrine ihtimâm ü dikkat eylemen fermânım olmağın i'lâmen ve me'mûriyyetini te'kîden işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ifâ-yı hükm-i münîfime matviyyen (boş) ile irsâl olunmuştur imdi keyfiyyet ma'lûmun oldukda ber vech-i meşrûh ordû-yı hümâyûnumla bi'l-ma'yye hareket ve mansıbına lede'l-vürûd zabt u rabt-ı memleket ve dahi himâyet ü sıyânet-i fukarâ ve ra'yyet ve def' u ref'-i şürûr-ı erbâb-ı mazarrat husûslarına kemâl-i ihtimâm ü dikkat ve Haleb vâlîliğine müteferri' olan ve evâmir-i aliyyemle muhavvel-i uhde-i sadâkatin kılınan kâffe-i mehâmm-ı Devlet-i aliyye'min bertbk-ı rızâ tesviye ve tetmîmine sarf-ı cell-i miknet ve nihâyet vüs' u kudret ve senden me'mûl olan kâr-güzârı ve hamiyet ve mâye-i umûr-ı âşinâyı ve reviyet muktezâsını icrâya ve hakkında derkâr olan hüsn-i zann-ı mülûkânemi te'yîd ve tasdîka sarf-ı nakdîne liyâkat ve hilâf-ı fermân ve münâfî-i rızâ vaz' u hareketden tevakkî ve mübâ'adet eylemen bâbında.

Fî evâil-i L. sene [1]216

Sahife No	: 12
Hüküm No	: 17
Tarihi	: Evâil-i L. 1216

Bulak gümrük emîni (boş) ve İskenderiye gümrük emîni (boş) zîde kadruhumâya hüküm ki:

Ordû-yı hümayûnumda Dîvân tercümânı vekîli olan Yanaki veled-i İstifalo zîde rüşduhû ordû-yı hümayûna takdîm eylediği bir kıt'a arz-ı hâlinde tercümân-ı mersûm bu def'a bahren Der-aliyye'ne azîmete me'mûr olduğundan kendü akçesiyle rızâlarıyla satanlardan râyic-i vakt üzere Mısır'dan bin erdeb hinta iştirâ ve İskenderiyye'ye tenzîl ve ândan doğru Der-sa'âdet'ime nakl murâd eylediğin inhâ ve hinta-i merkûmeden resm-i gümrük ve bâc mutâlebe ve nakline mûmâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle siz ki gümrükçüler-i mûmâ ileyhimâsız vech-i meşrûh üzere yalnız bin erdeb hintanın akçesiyle Mısır'dan mübâya'a ve Âstâne-i aliyye'ne nakline mûmâna'at olunmamak fermânım olmağın imdi siz ki gümrükçüler-i mûmâ ileyhimâsız ber vech-i muharrer tercümân-ı mersûmun Mısır'dan iştirâ ve İskenderiyye'ye tenzîl ve ândan seffine ile Der-aliyye'ne nakl eyleyeceği sâlifü'l-beyân bin erdeb hintanın nakline mûmâna'at olunmayub ve hinta-i merkûmeden resm-i gümrük ve bâc talebiyle ta'addî vukû'undan ve mikdâr-ı zerre mu'ayyenden ziyâde ve bilâ-fermân âharın nakline irâet-i ruhsatdan be-gâyet hazer ve mübâ'adet olunmak bâbında. Fî evâil-i L. sene [1]216

Sahife No	: 12
Hüküm No	: 18
Tarihi	: Evâsıt-ı L. 1216

Mîrmîrân-ı kirâmımdan Rûmeli beylerbeyliği pâyesiyle Maraş kâimmakâmı olub bu def'a eyâlet-i Maraş kendüye tevcîh olunan Seyyid Kalender Paşa dâmet-me'âliyehûya hüküm ki:

Sen ki paşa-yı mûmâ ileyhsin sen emsâl ve akrânın beyninde yarar ve kâr-güzâr ve me'mûr ve müstahdem olduğun hıdemât-ı Saltanat-ı seniyye'min te'diyesine sa'y-i bî-şümâr edegeldiğin bedîdâr ve zabt u rabt-ı memleket ve himâyet ü sıyânet-i fukarâ-yı ra'ıyyet ve def' u ref'-i şürûr-ı erbâb-ı mefsedet husûslarına sâhib-i liyâkat ve iktidâr olduğun zâhir ve nümû-dâr olduğuna binâen bu def'a avâtıf-ı aliyye-i şâhâne ve avârık-ı behiyye-i pâdişâhânemden eyâlet-i Maraş sana tevcîh ve ihsân-ı hümâyûnun olmağla i'lâmen ve ifhâmen mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve tevcîh-i hüküm-i münîfime melfûfen (boş) ile tisyâr olunmuşdur imdi keyfiyyet ma'lûm-ı dirâyet-melzûmun oldukda zabt u rabt-ı memleket ve dahi def' u ref'-i şürûr-ı fesede ve eşkiyâ ve himâyet ü sıyânet-i fukarâ ve re'âyâ husûslarına ve evâmir-i aliyyemle uhdene ihâle olunan ve Maraş beylerbeyliğine müteferri' olan kâffe-i mehâmm-ı vâcibü'l-ihtimâmın ber-tıbk-ı rızâ te'diye ve temşiyetlerine ve vedî'atu'llâh olan re'âyâ vü berâyâdan cânib-i cihân-dârânem için isticlâb-ı da'avât-ı hayriyyeye ve tarafından ve âdemlerin câniblerinden hilâf-ı şerî'at-i garrâ ve mugâyir-i rızâ ferd-i âferîdeye mikdâr-ı zerre zulm ü ta'addî vukû'a gelmemesine ihtimâm ü dikkat ve senden me'mûl ve muntazar-ı şâhânem olan âsâr-ı rüşd ü revıyyet ve mâye-i rızâ-cûy ve sadâkat muktezâsını icrâya ve hakkında derkâr olan hüsn-i zann-ı şâhânemi te'yîd ve tasdîka dâmen-der-meyân gayret ve nisâr-ı nakdîne vüs' u miknet ve bir mâddede tekâsül ü rehâvet ve münâfî-i me'mûl ednâ vaz' u hareket husûsunu tecvîzden be-gâyet hazer ve mübâ'adet eylemen bâbında.

Fî evâsıt-ı L. sene [1]216

Sahife No	: 13
Hüküm No	: 19
Tarihi	: Evâsıt-ı L. 1216

Şıkk-ı evvelim defterdârlığı pâyesiyle Mısır defterdârı olan Mehmed Şerif dâme ulüvvuhûya hüküm ki:

Sen ki defterdâr-ı mûmâ ileyhsin sen havâss-ı ricâl-i Devlet-i aliyye'm meyânelerinde kemâl-i sadâkat ü istikâmet ve mezîd-i kâr-âşinâyı ve sadâkatle şöhet-şi'âr ve öteden berü

me'mûr ve müstahdem olduğun hıdemât-ı Saltanat-ı seniyye'mde ber-vefk-i rızâ ibrâz-ı hüsn-i hizmet etmiş olduğun bedîdâr ve bundan böyle dahi senden hıdemât-ı mebrûre ve mesâ'î-i meşkûre pervezî me'mûlün ileyhâ zamîr-i mesmîr-i şâhânem hüsrevânem olduğuna binâen bundan akdem havâss-ı ricâl-i Devlet-i aliyye'mden bi'l-intihâb karîha-i sabîha-i mülûkânemden şıkk-ı evvel defterdârlığı pâyesiyle Mısır defterdârlığı sana tevcîh ve ol bâbda me'mûriyyetini şâmil bâlâsı hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla mu'anven emr-i şerîfimle ta'yîn kılınmışdın Mısır'a vâsıl olalıdan berü hizmet-i me'mûrende menfa'at-pîrâ-yı pervez ve zuhûr olan sa'y ü sadâkat ve gayret ve istikâmetin nezd-i mekârim ferd-i mülûkânemde ma'lûm ve bundan böyle dahi senden Devlet-i aliyye'me lâyıık ve hâtır-hâh-ı mülûkâneme muvâfık hıdemât-ı pesendîde sünûhu meczûm olduğuna ibtinâen işbu bin iki yüz on altı senesi Şevvâli'nin üçüncü günü vâkı' olan tevcîhât-ı hümâyûnumda kemâ-kân Mısır defterdârlığı uhde-i sadâkatine ibka ve takrîr kılınmağla i'lâmen ve me'mûriyyetini te'kîden mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (boş) ile irsâl olunmuşdur imdi Mısır hazînesine âid emvâl-i mîriyye ve mebâliğ-i (...) ve vâridât-ı sâirenin vakt ü zemânıyla yerlü yerinden cem' u tahsîle ve emvâl-i mîriyyeyi bilâ müceb sirkat ve telefden vikâyesine ve masârifât-ı lâzıme-i mühimmenin yoluyla idâresine ve cem' ve iddihâr olunan emvâli temâmen Hazîne-i âmire'me irsâl ve tesbîle ve herhâlde cânib-i mîrîyi himâyet ü sıyânete ziyâde ihtimâm ü dikkat ve husûsât-ı merkûmenin evvel ve âhar deynin(?) ve biri senden mesûl olmağla âna göre amel ü hareket eylemen matlûb-ı kat'î-i mülûkânem olduğu ma'lûm-ı dirâyet-melzumun oldukda ber vech-i muharrer amel ü harekete me'mûl ve muntazar-ı şâhânem olan âsâr-ı rüşd ve reviiyyet ve mâye-i kâr-güzârî ve dirâyet muktezâsını icrâya ve hakkında derkâr olan hüsn-i zann ve i'timâd-ı şâhânemi te'yîd ve tasdîka nisâr-ı nakdîne kudret ve sarf u (...) vüs' u miknet eylemen bâbında. Fî evâsıt-ı L. sene [1]216

Sahife No	: 13
Hüküm No	: 20
Tarihi	: Evâil-i Za. 1216

Mîrmîrân-ı kirâmımdan Behisni kâimmakâmı Rişvânzâde Seyyid Abdurrahman dâme ikbâlühûya hüküm ki:

Sadr-ı a'zamım sûtûde-şiyem ve serdâr-ı ekrem kaviyyü'l-himem Yusuf Ziya Paşa edâma'llâhu te'âlâ iclâlehû vezâ'if-i bi't-te'yîd-i iktidârehûnun bin iki yüz on bir ve iki ve üç ve dört ve beş senelerinden berü bâ-temessükât Şiro ahâlîleri zimmetlerinde ma'âdin-i hümayûnum sermâyesi mâlım olarak on beş bin dört yüz yirmi buçuk guruş ve Kahta ahâlîleri zimmetlerinde beş bin beş yüz elli guruş ve Gerger ahâlîleri zimmetlerinde elli bir bin doksan guruş ve Gerger mütesellimi Ahmed zimmetinde sekiz bin yetmiş üç guruş ve Taşili boybeyisi Cemal zimmetinde sekiz bin yedi yüz yetmiş dört guruş ve Kömürkâvî boybeyisi Çatakoğlu Mehmed zimmetinde bin beş yüz guuş ve İzdilli Yusuf Bey zimmetinde yedi yüz yetmiş dört guruş ve İmranlu Durmuşoğlu zimmetinde iki bin beş yüz guruş ki cem'an doksan üç bin iki yüz yedi buçuk guruş matlûbâtı olub merkûmdan mebâliğ-i mezkûrenin edâsında sûret-i te'hîr ve betâet-i ızhâr etmeleriyle sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsin mebâliğ-i merkûmeyi ma'rifetin ve ma'rifet-i şer'le alâ-eyyi hâlin yerlü yerinden cem' u tahsîl ve sadr-ı a'zamım müşârun ileyh cânibine ba's ve tesbîli emrine kemâl-i ihtimâm ü dikkat-i tâmm eylemen fermânım olmağın mahsûsen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (boş) ile irsâl olunmuşdur imdi sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsin mebâliğ-i merkûme ma'âdin-i hümayûnum sermâyesi mâlı olub bir akçesinin pesmânde-i ukde-i te'hîre dûçâr olmasına bir vechile rızâ-yı şâhânem olmayub yerlü yerinden temâmen ve kâmilen serî'an ve âcilen tahsîl ve müşârun ileyh tarafına irsâl ve tavsîl olunmak senden ve bu husûs için ma'iyetine me'mûr kılınan Gerger mütesellimi ve Siverek ve Hisn-ı Mansûr voyvodalarından kat'î-i matlûb-ı hümayûnum olmakla sen ve senin ma'iyetine me'mûrlar gereği gibi teşmîr-i sâk gayret ve dikkat eyleyerek bi-eyyi vechin kân temâmen tahsîle sarf-ı (silik) dikkat ve ikdâm ve edâda kusûr ve muhâlefet ederi olur ise cezren leh tahsîl ve müşârun ileyh tarafına irsâl ve tesbîle sa'y-i mâ-lâ-keâm eylemen ehass-ı (...)

mülûkânem idiği ve mebâliğ-i mezkûrenin tahsîli zımnında Gerger mütesellimi ve Siverek ve Hısn-ı Mansûr voyvodaları mûmâ ileyhimin ma'iyyetine me'mûriyyetlerini şâmil başka başka ve Gerger nâibine ve Gerger ve Şiro mütesellimlerine ve ahâlîlerine ve Kahta ve Taşili ve İzollu boybeyleri ve ahâlîlerine ve Kömürkâvî boybeyisi Çatakoğlu Mehmed ve İmranlu ihtiyârı Durmuşoğlu'na vesâire hitâben dahi başka tenbîhi hâvî üç kıt'a evâmir-i şerîfem ısdâr ve tisyâr olunmuş olduğu ma'lûmun oldukda ber vech-i muharrer ma'rifetin ve ma'rifet-i şer' vesâir mûmâ ileyhim ma'rifetleriyle mebâliğ-i merkûme alâ-eyyi vechin kân bir ân evvel yerlü yerinden cem' u tahsîl ve sadr-ı a'zamım müşârun ileyh cânibine irsâl ve tesbîli emrine mezîd-i ihtimâm ü dikkat ve hilâf-ı fermân ve mugâyir-i rızâ ve imrâr-ı vakti müceb olur vaz' u hâlet vukû'unu tecvîz ile mazhar-ı muâheze ve ikâb olmakdan gâyetü'l-gâye tehâşî ve mübâ'adet eylemen bâbında. Fî evâil-i Za. sene sene [1]216

Bir sûreti:

Siverek voyvodası (boş) ve mütesellimi Fettahzâde Ahmed zîde kadruhumâya aslında olan emr-i âlî hikâye olunarak Behisni kâimmakâmı mîrmîrân-ı mûmâ ileyh ma'iyyetine varub em u re'yi üzre hareket ve mebâliğ-i matlûbenin tahsîline müsâra'at eylemeleriyçün iktizâsına göre.

Bir sûreti:

Hısn-ı Mansûr voyvodası Ali zîde kadruhûya Siverek voyvodasına yazıldığı misillü.

Bir sûreti:

Gerger nâibine ve Gerger ve Şiro mütesellimlerine ve Kahta ve Taşili ve İzollu boybeyleri ve ahâlîleri ve Kömürkâvî boybeyisi Çatakoğlu Mehmed ve İmranlu ihtiyârı Durmuşoğlu zîde kadruhuma evâmir-i mezkûre sâdır olduğundan bahisle [mebâliğ-i] mezkûrenin bir ân evvel te'diyesine müsâra'at eylemeleriyçün iktizâsına göre.

Sahife No	: 14
Hüküm No	: 21
Tarihi	: Evâil-i Za. 1216

Kudüs-i şerîf sancağı mutasarrıfı olub livâ-i mezbûr bu def'a ber vech-i mâlikâne uhdesine tevcîh olunan vezîrim es-Seyyid el-Hâc Mehmed Paşa iclâlehûya hüküm ki:

Sen ki vezîr-i sadâkat-semîr ve müşîr-i müşerîf-tedbîr-i müşârun ileyhsin sen çerâğ-ı dest-i efrûhte-i şâhâne ve (...) pâdişâhânem olub ibtidâ-yı çerâğlığından berü me'mûr ve müstahdem olduğun mehâmm-ı Saltanat-ı seniyye'mde ibrâz-ı kâr-güzârî ve sadâkat ve ordû-yı hümâyûnumun asâkir-i vâire ile mukaddemlerde Yafa ve Gazze ve Ariş sahrâlarında ikâmeti esnâsında zehâyir ve deve tedârükünde sâha-i pîrâ-yı pervez olan ikdâm ü cidd-i tâmmın ve bâ-husûs Mısır seraskeri nasb olduğun evânda gerek techîz-i asker mâddesinde ve gerek Nablus civârında Zevamil karyesi sahrâsında Fransa keferesiyle vukûf bulan muhârebede (...) ârâ-yı zuhûr olan şecâ'at ve gayretin nezd-i mekârim-ferd-i mülûkânemde ma'lûm olub hakkında hüsn-i teveccühât-ı şâhâne ve yümn-i himmet-i pâdişâhânem derkâr idüğine ve Kudüs-i şerîf sancağı ber vech-i mâlikâne uhdene tevcîh olunmasını bi'l-fi'l sadr-ı a'zamım sûtûde-şiyem ve serdâr-ı ekrem kaviyyü'l-himem düstûr el-Hâc Gazi Yusuf Ziya Paşa edâma'llâhu te'âlâ iclâlehû vezâ'if-i bi't-te'yîd-i iktidârehû ve ikbâlehûnun bundan akdem bâ-tahrîrât iltimâs eyledüğine binâen sadr-ı a'zam müşârun ileyh iltimâsı üzre bu def'a şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı inâyet-makrûnum mücebince livâ-i mezbûr ber vech-i mâlikâne uhdene tevcîh olunub iktizâ eden berât-ı âlî-şânım ısdâr ve tisyâr olunmak üzre olmağla livâ-i mezbûru berât-ı âlî-şânım mücebince ber vech-i mâlikâne zabt u tasarruf edüb şürût-ı berâtında münderic olduğu vechile iktizâ eden emvâl-i mîriyye vesâireyi kânûn-ı kadîm ve de'b-i müstedîm üzre yerlü yerinden cem' u tahsîl ve vakt ü zemânıyla Hazîne-i âmire'me te'diyeye ihtimâm ü dikkat vedî'a-i cenâb-ı rabb-i izzet olan fukarâ-yı ra'iiyyet ve sekene-i memleketi vücûh-ı mezâlim ü ta'addiyâtdan himâyet ü sıyânet ve tahsîl-i emniyyet taraf-ı mesâlike ve Yafa ve Gazze ve ol havâlî sevâhilini mekâyid-i a'dâdan muhâfaza ve muhâreseye ve taraf-ı hümâyûnum için re'âyâ vü berâyâ için isticlâb-ı da'avât-ı

hayriyyeye dâmen-der-meyân gayret ve nisâr-ı nakdîne vüs' u miknet eylemen fermânım olmağın i'lâmen ve ifhamen mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur imdi livâ-i mezbûrun arpalıktan ifrâz ve ber vech-i mâlikâne uhdene tevcîhi fukarâ ve zu'afânın vücûh-ı mezâlim ü ta'addiyâtdan himâyet ü sıyânet ve ol havâlî ahâlî ve sekenesinin tahsîl-i emniyyet ve refâhiyetleri emrine kemâl-i ihtimâm ve cidd-i tâmm ve mu'ayyen olan emvâl-i mîriyye vesâireyi vakt ü zemânıyla te'diyeye sa'y-i mâ-lâ-keâm eylemen irâdesine mebnî idüğü ma'lûm-ı dirâyet-melzûmun oldukda ber vech-i meşrûh berât-ı âlî-şânım mücebince mukâta'a-i merkûmeyi zabt u rabt ve ahâlî ve re'âyâsını min külli'l-vücûh vücûh-ı mezâlim ü ta'addiyâtdan himayet ü sıyânet ve herhâlde istihsâl-i âsâyış ve refâhiyetleri husûsuna ve senden me'mûl ve muntazar-ı şâhânem olan âsâr-ı sadâkat-kârî ve ra'iyet-pervezî muktezâsını icrâya ve hakkında derkâr olan teveccühât-ı şâhânemin tezyîdini müceb olur harekât-ı memdûde ızhârına nisâr-ı nakdîne-i kudret ve liyâkat ve hilâf-ı fermân ve münâfi-i rızâ ferd-i âferîdeye mikdâr-ı zerrece zulm ü ta'addî vukû'unu tecvîzden be-gâyet tehâşî ve mübâ'adet eylemen bâbında.

Fî evâil-i Za. sene [1]216

Sahife No	: 15
Hüküm No	: 22
Tarihi	: Evâil-i Za. 1216

Gazze'den Üsküdar'a varınca yol üzerinde vâkıf kazâların kuzât ve nüvvâbına ve mütesellimler ve voyvodalar ve serdârlar ve vücûh-ı memleket vesâir iş erleri zîde kadruhuma hüküm ki:

Bi-mennihî te'âlâ sadr-ı a'zamım sütûde-şiyem ve serdâr-ı ekrem mansûru'l-ilmim ordû-yı hümâyûnumla bi'l-izz ü ve'l-ikbâl Mısr-ı Kahire'den hareket ve berren Âstâne-i aliyye'ye teveccüh ve azîmet etmiş olmağla siz ki mevlânâ ve mütesellimler vesâir mûmâ ileyhimsiz bu def'a ordû-yı hümâyûnumdan irsâl olunan ve bundan sonra gerek rikâb-ı müstetâbımdan ve gerek ordû-yı hümâyûnumdan âmed-şüd eden telhîs tatarları her kangınızın taht-i hükûmet ve kazâsına dâhil olur ise bir ân ve bir dakîka beyhûde meks ve

te'hîr etdirilmeyüb derhâl rükûblariyçün iktizâ eden tüvânâ menzil bârgîrlerini tedârük ve irkâb ve âminen ve sâlimen birbirinize irsâl ve serî'an ve âcilen Der-aliyye'me îsâlleri husûsuna sa'y ve ikbâb eylemeniz fermânım olmağın tenbîhen ve ihtimâmen mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur imdi gerek ordû-yı hümâyûnumdan Der-aliyye'me ve gerek rikâb-ı müstetâbımdan ordû-yı hümâyûnuna âmed-şüd eden tehlîs tatarlarının bir mahalde beyhûde meks ü tevkîfleri tecvîz olunmayub rükûblariyçün iktizâ eden menzil bârgîrlerini derhâl tedârük ve ihzâr ve serî'an birbirinize irsâl ederek âcilen savb-ı maksûd îsâlleri emrine kemâl-i ihtimâm ü dikkat-i tâmm eylemeniz matlûb-ı kat'î-i pâdişâhânem olduğu ve beyhûde bir mahalde tevkîf ve te'hîrleri tecvîz olunmak lâzım gelür ise mazhar-ı muâheze ve ikâb-ı şâhânem olacağınızda şübhe olmadığı ma'lûmunuz oldukda ber vech-i muharrer amel ü harekete kemâl-i ihtimâm ü dikkat ve hilâf-ı fermân ve münâfî-i tenbîhât-ı şâhânem tekâsül ü rehâvet ve te'hîr-i maslahat-ı mühimmeyi mûceb olur ednâ vaz' u hareket vukû'undan gâyetü'l-gâye tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî evâil-i Za. sene [1]216

Sahife No : 15

Hüküm No : 23

Tarihi : Evâil-i Za. 1216

Gazze'den Âstâne-i aliyye'ye varub yol üzerinde vâkı' kazâların kuzât ve nüvvâbına ve mütesellimler ve voyvodalar ve serdârlar vesâir vücûh-ı memleket ve iş erleri zîde kadruhuma hüküm ki:

Bu def'a ba'zı husûs zımnında ordû-yı hümâyûnuma vürûd edenn Bağdad vâlîsinin tatar ağası Hâcı Cevad zîde mecduhû yanında olan âdemleriyle Âstâne-i aliyye'ye azîmet etmekle siz ki mevlânâ vesâir mûmâ ileyhimsiz mûmâ ileyh yanında olan âdemleriyle her kangınızın taht-ı hükûmet ve kazâsına dâhil olur ise bir ân ve bir dakîka beyhûde meks ve te'hîr etdirmeyüb derhâl rükûblariyçün iktizâ eden tüvâna ve bahâdır menzil bârgîrleri tedârük ve irkâb ve âminen ve sâlimen birbirinize irsâl ve serî'an ve âcilen Âstâne-i aliyye'ye îsâlleri husûsuna sür'at ü şitâb eylemeniz fermânım olmağın işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur imdi mûmâ ileyh yanında olan âdemleriyle her kangınızın taht-ı

hükûmet ve kazâsına dâhil olur ise bir ân ve bir dakîka beyhûde meks ve te'hîr etdirilmeyüb rükûblariyçün iktizâ eden menzil bârgîrlerini derhâl tedârük ve ihzâr ve serî'an savb-ı maksûda tisyâra sa'y-i bî-şümâr eylemeniz matlûb-ı kat'î-i şâhânem olduğu ma'lûmunuz oldukda ber vech-i meşrûh amel ü harekete kemâl-i ihtimâm ve hilâf-ı fermân ve münâfi-i rızâ bârgîre intizâren bir mahalde beyhûde meks ve te'hîrini müceb olur hâlet ve hareket vukû'unu tecvîzden be-gâyet tehâşî ve ittikâ-i tâmm eylemeniz bâbında.

Fî evâil-i Za. sene [1]216

Sahife No	: 15
Hüküm No	: 24
Tarihi	: Evâil-i Za. 1216

Haleb kâdîsına ve Dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından Haleb muhassılı (boş) dâme mecduhûya ve Haleb kal'ası dizdârına hüküm ki:

Eyâlet-i Rakka geçen sene rütbe-i vâlâ-yı vezâretle Timur Paşa iclâlehûya tevcîh olunub müşârun ileyh eyâlet-i merkûmenin sekene ve re'âyâsına icrâ-yı garaz u nefsanîyye dâ'iyesiyle kat'â ta'addî eylememek ve mukaddemlerde beynlerinde vukû' bulan nifâk mübeddel-i hüsn-i i'tilâf ve ittifâk olmasını ve herhâlde vedî'atu'llâh olan fukarâ-yı ra'yyeti himâye ve sıyânet ve refâh-ı hâl ve ferâğ-ı bâlleriyle müceb olur hâlâtın istihsâline dikkat eylemesi hususuları me'mûriyyeti emr-i şerîfimde bast ve temhîd ve ahâlî-i merkûme dahi vezîr-i müşârun ileyh in emr u re'yine mutâva'at ve bi'd-defe'ât kendülerinden meşhûd olan etvâr-ı bâgiyâneden mücânebet ve rızâ-yûyâne hareket eylemelerini vücûh-ı ahâlî-i merkûmeye başka emr-i şerîfimle tenbîh ü te'kîd ve Bağdad vâlîsi dahi müşârun ileyh Timur Paşa tarafından ferd-i âferîdeye münâfi-i rızâ kat'â müdâhale ve ta'arruz vukû'a gelmeyeceğine ta'ahhüd ve tekeffül edüb müşârun ileyh Rakka havâlsine lede'l-vürûd ahâlî-i merkûme vezîr-i müşârun ileyhi derûn-ı Rakka'ya adem-i idhâl ve ızhâr-ı sûret-i isyân eyledikleri lede'l-inhâ tekrâr nush u pendi şamil bi'd-defe'ât evâmir-i şerîfem ısdâr ve tisyâr ve Bağdad vâlîsi tarafından ve müşârun ileyh Timur Paşa cânibinden ahâlî-i merkûmeye kirâren mirâren re'y ü emân vermediğinden

gayri bundan akdem mevâlî-i fihâmdan hâlâ Erzurum kâdîsı el-Hâc Mehmed Kudsi Efendi dahi bâ-evâmir-i aliyye-i nesâyih-âmiz-i şâhânemle ıslâh-ı tarafü'l-beyyine ta'yîn ve irsâl olunub müşârun ileyh Timur Paşa tarafından tekrâr kaviyy-i re'y ü emân ve i'timâd-ı tâmme verdiğinden mâ'adâ mevlânâ-yı mûmâ ileyh tarafından dahi bu bâbda lâzım gelen nesâyih ve pend-i hayr-encâm yegân yegân ahâlî-i merkûmeye ifâde ve tefhîm olunmuşiken bir vechile istimâ' ve ısgâ eylemeyüb harekât-ı bâğiye-i sâbıklarında ısrâra ibtidâr ve emr-i ulü'l-emre adem-i itâ'atleri bedîdâr olduğundan top ve mühimmât ve edevât-ı harbiyye-i kesîre ve asâkir-i vefîre ile bunların üzerlerine varılıb icrâ-yı te'dîbleriyle taht-ı itâ'ate idhâlleri zimmet-i himmet-i şâhânem lızım gelüb bi'l-fi'l sadr-ı a'zamım sûtûde-şiyem ve serdâr-ı ekrem mansûr-ı ilmim el-Hâc Gazi Yusuf Ziya Paşa iclâlehû vezâ'if-i bi't-te'yîd-i iktidârehû ve ikbâlehû ordû-yı hümâyûnumla bi'l-yümn ve'l-ikbâl Mısır'dan hareket ve tayy-i merâhil ve kat'-ı menâzil eyleyerek Şam-ı şeriife dâhil olduğu nümû-dâr olduğundan bi-mennihî te'âlâ Haleb'e vusûlünde iktizâsı vech üzere hareket eyleyerek gürûh-ı mekrûha-i merkûmenin te'dîbat-ı lâyıkaları icrâsına sarf-ı bâ-re'y-i liyâkat ve ihtimâm ve sarf-ı kudret ve ikdâm eylemeleri husûsuna irâde-i mülûkânem ta'alluk etmiş olmağın siz ki mevlânâ ve muhassıl ve dizdâr-ı mûmâ ileyhimsiz sadr-ı a'zamım müşârun ileyh Haleb'e vâsıl oluncaya kadar Haleb kal'asında mevcûd olan balyemez toplarının ve humbaralarının tekerlek ve arabalarını ta'mîr ü termîm vesâir levâzımâtını tehyie ve tetmîm birle hâzır u âmâde olmasına müsâra'at eylemeniz fermânım olmağın tenbîhen ve ihtimâmen mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (boş) ile tisyâr olunmuşdur imdi sadr-ı a'zam-ı müşârun ileyh bi-mennihî te'âlâ ol tarafa vâsıl oluncaya kadar Haleb kal'asında mevcûd olan balyemez toplarının tekerlek ve arabalarının serî'an ta'mîr ü termîmine ve edevât-ı sâiresinin a'dâd ve ihzârıyla topların bilâ noksân hâzır olmasına bi'l-ittifâk kemâl-i ihtimâm ve ikdâm eylemeniz matlûb-ı kat'î-i pâdişâhânem olduğu ve bu husûsda iğmâz u rehâvet bir vechile câiz olmadığı ma'lûmunuz oldukda ber vech-i meşrûh amel ü harekete kemâl-i sa'y ü gayret ve tekâsül ü rehâvet ve iğmâz ve betâet vukû'unu tecvîz ile mazhar-ı muâheze ve ikâb-ı şâhânem olmakdan be-gâyet tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Sahife No	: 16
Hüküm No	: 25
Tarihi	: Evâil-i Za. 1216

Trablusşam kâdîsına ve Trablusşam mütesellimi (boş) zîde mecduhûya hüküm ki:

Levâzımât-ı cerdenin vaktiyle temâmen ru'yet ve cerde başbuğunun mükemmel ve muntazam asâkir ve zehâyir ve mühimmât-ı sâiresiyle bir ân akdem ihrâc ve irsâli ne mertebelerde Devlet-i aliyye'min ehemmi ü akdem umûr-ı mu'tenâ bihâsından idüğü müstağnî-i ta'rîf ve iş'âr umûr-ı ehemmiye tekâsül ü rehâvet ve dakîka-i vâhîde te'hîr-i mashalat-ı mezkûreyi müceb olur etvâra cesâret edenler ne makûle vehâmete ducâr oldukları vâzih ve nümû-dâr ve bu husûsa kemâl-i ikdâm ü ihtimâm birle levâzımât-ı cerdeyi ve cerdeye müretteb olub ta'ahhid eylediğiniz havâle akçesini şimdiye değin tekâmilen cerde başbuğu olan Ahmed (silik) zîde mecduhû tarafına ba's ve tesyîr eylemeniz farîza-i zimmetiniz idüğü bedîhî ve âşikâr iken el-hâletü hâzihi bir eseri zâhir olmadığı için ma'âza'llâhu te'âlâ umûr-ı cerdede vakt-i mu'ayyeninden dakîka-i vâhîde girüye kalmak lâzım gelir ise özlü illet bir vechile karîn-i sem' (...) olmayacağı vâzih ve ayân olmağla siz ki mevlânâ ve mütesellim-i mûmâ ileyhimâsız işbu emr-i şerîfim tarafınıza vâsıl olduğu sâ'at noksân-ı cerdeyi ve Trablusşam'dan müretteb olub müte'ahhid olduğunuz havâlâtı bilâ tevakkuf velâ te'hîr cerde başbuğu mûmâ ileyh tarafına irsâle kemâl-i sür'at ü şitâb ve dakîka-i vâhîde imrâr-ı vakti müceb olur vaz' u hareketden gâyetü'l-gâye tehâşî ve ictinâb eylemeniz fermânım olmağın te'kîden ve isti'câlen ve tehdîden ve inzaren mahsûsan ordû-yı hümâyûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve alâ cenâhi't-ta'cîl (boş) ile tisyâr olunmuşdur imdi Trablusşam'dan cerdeye müretteb olub müte'ahhid olduğunuz havâlâtı ve levâzımât-ı sâire-i cerdeyi işbu emr-i şerîfim vâsıl olduğu ânda tekâmilen cerde başbuğu mûmâ ileyh tarafına irsâle ikdâm ve temâmen gönderildiğini serî'an ve âcilen ordû-yı hümâyûnuma tahrîr ve i'lâma ihtimâm eylemeniz matlûb-ı kat'î-i cihân-dârânem idüğü ve bu husûs umûr-ı sâireye bir vechile makîs olmayub ma'âza'llâhu te'âlâ bu bâbda münâfî-i emr u rızâ ednâ tekâsül ü rehâvet vukû'uyla cerde başbuğunun avk u te'hîrini müceb olub vaktiyle bu taraftan hareket etmemek lâzım gelir ise (...) Beytü'l-harâm ve'z-zemzem ve'l-makâm

sebeeb olanların eşedd-i ukûbet ve cezâ ile haklarından gelineceği muhakkak ve mukarrer idüğü ma'lûmunuz oldukda ber vech-i meşrûh amel ü larekete ve ibrâz-ı hüsn ü sadâkate bi'l-ittifâk damen-der-meyan gayret ve münâfi-i tenbîhat-ı şâhânem ednâ vaz' u hareket vukû'unu tecvîz ile mübtelâ-yı nedâmet olmakdan gâyetü'l-gâye tehâşî ve mübâ'adet ve levâzımât-ı cerdenin tekmlen başbuğ-ı mûmâ ileyh tarafına irsâl olduğunu serî'an ordû-yı hümâyûnuma tahrîr ve işârete müsâra'at eylemeniz bâbında.

Fî evâil-i Za. sene [1]216

Sahife No	: 17
Hüküm No	: 26
Tarihi	: Evâil-i Z. 1216

Şam-ı şerîf kâdîsı ve mevâlî-i fihâmdan Şam-ı şerîf müftîsi Mehasinizâde Mehmed Esad zîdet fezâiluhumâya ve Dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşlarından Şam mütesellimi Hasan dâme mecduhûya ve Cerde Başbuğu Ahmed Kubad ve mûmâ ileyhi tahrîk ve ihrâca bu def'a ordû-yı hümâyûnumdan mübâşir ta'yîn olunan (boş) ve yerlü kulu ağası vekîli (boş) ve kapukulu ağası (boş) zîde mecduhuma ve vücûh-ı ahâlî vesâir iş erlerine hüküm ki:

Tarîk-i hacc-ı Şâmî'den zâmile-bend azîmet eden hüccâc-ı hidâyet-minhâcın vakt ü zemânıyla hediyeleşmelerinde cerde başbuğları mükemmel asâkir ve zehâyir ile istikbâl ve refâh-ı hâl ve ferâğ-ı bâlleriyle mashûben bi'l-emn ve's-selâm Şam-ı şerîfe îsâl eylemeleri ne mertebelerde ehemm ve akdem umûr-ı Devlet-i aliyye'mden olduğu bedîhî ve cerde başbuğunun akîb-i salât-i îd-i ezhâda hareket edegeldikleri cümleye ma'lûm ve celî iken bir iki seneden berü cerde askeri mevsimiyle hareket etmeyüb ve hüccâc-ı müslimîn hediyeleşmelerinde on merhale bir diye geldiklerinden sonra teşerrüklerinden hüccâc-ı müslimîn kemâl-i zarûret ü muzâyakaya dûçâr oldukları ta'rîfden müstağnî olmağla siz ki mevlânâ ve mütesellim vesâir mûmâ ileyhimsiz cerde başbuğu mûmâ ileyhi mükemmel asâkir ve zehâyiriyle işbu Zi'l-hiceti's-şerîfenin on ikinci günü alâ eyyi hâlin Şam-ı şerîfden ihrâc ve savb-ı maksûda serî'an irsâle bi'l-ittifâka kemâl-i ihtimâm ü dikkat ve yevm-i mezkûrda ihrâc olduğunu ordû-yı hümâyûnuna i'lâma müsâra'at eylemeniz

fermânım olmağın tenbîhan ve ihtimâmen mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve mübâşir-i mûmâ ileyh ile irsâl olunmuşdur imdi cerde başbuğu mûmâ ileyhın mükemmel asâkir ve zehâyir ile işbu îd-i ezhânın on ikinci günü bi-eyyi vechin kân mübâşir-i mûmâ ileyh ma'rifetiyle ihrâc ve savb-ı maksûda irsâli sizden matlûb-ı kat'î-i pâdişâhânem olduğu ve bu bâbda tekâsül ü rehâvet ve dakîka-i vâhide imrâr-ı vakti mûceb olur etvâra cesâret edenlerin bilâ emân haklarından gelineceği muhakkak ve mukarrer idüğü ma'lûmunuz oldukda ber vech-i muharrer amel ü harekete ihtimâm ü dikkat ve cerde başbuğu mûmâ ileyhi yevm-i mezkûrda bi-eyyi vechin kân mübâşir-i mûmâ ileyh ma'rifetiyle ihrâc ve savb-ı maksûda tisyâra kemal-i sa'y ü gayret ve mikdâr-ı zerre tekâsül ü rehâvetden gâyetü'l-gâye tehâşî ve mübâ'adet ve serî'an ihrâc olunduğunu ordû-yı hümâyûnuma i'lâma müsâra'at eylesin ve sen ki cerde başbuğu mûmâ ileyhın mazmûn-ı emr-i şerîfim üzere mükemmel asâkir ve levâzımât-ı sâire ile alâ-eyyi hâlin işbu îd-i şerîfin ikinci günü Şam-ı şerîfden hareket ve hüccâc-ı müslimîn hediyeleşmelerine gelmezden evvel istikbâl ve âminen ve sâlimen refâh-ı hâl ve ferâğ-ı bâlleriyle Şam-ı şerîfe îsâle dâmen-der-meyân gayret ve ma'âza'llâhu te'âlâ vakt-i mezkûrda hareket etmeyüb sonraya kalmak ve hüccâc-ı müslimîn esnâ-yı râhda müzâyaka ve zarûrete dûçâr olmak lâzım gelür ise senin için selâmet-i hâl ba'îd-i ani'l-ihtimâldir âna göre amel ü harekete ve tahsîl-i selâmet-i hâline sarf-ı vüs' u kudret ve hilâfından ziyâde hazer ve mübâ'adet eylesin ve sen ki mübâşir-i mûmâ ileyhın seni bu husasa ta'yînden maksûd serî'an Şam'a varub mevlânâ vesâir mûmâ ileyhim ile bi'l-ittifâk cerde başbuğu mûmâ ileyhi fermânım olduğu vechile yevm-i mezkûrda Şam'dan ihrâc ve savb-ı maksûda tisyâra ve azîmet eylediğini müş'ir iktizâ eden i'lâmını ahz ve ordû-yı hümâyûnuma îsâle bezl-i mechûd eylemen kazıyyesi olmağla âna göre amel ü hareket ve icrâ-yı muktezâ-yı me'mûriyyetine sarf-ı vüs' u miknet ve hilâf-ı fermân ve münâfî-i rızâ ser-i mû hâlet vukû'unu tecvîz ile mübtelâ-yı nedâmet olmakdan gâyetü'l-gâye tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî evâil-i Z. sene [1]216

Sahife No : 19

Hüküm No : 28

Tarihi : Evâil-i Z. 1216

Haleb vâlisî vezîrim İbrahim Paşa iclâlehûya ve Edlib ve Riha kâdîları zîde fazlühumâya ve Edlib ve Riha voyvodaları ve bi'l-cümle iş erleri zîde kadruhuma hüküm ki:

Edlib ve Riha kasabaları sâkinlerinden Melde(?) mütesellimi sâbık Yahya Bey ve Kudur Bey ve Mehmed Bey zimmetlerinde Melde mübâya'ası mâlından külliyyetlü mebâliğ terâküm edüb hisâblarının ru'yeti lâzımeden olmağha siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ vesâir mûmâ ileyhimsiz siz merkûmûnun muhâsebeleri ru'yet olunması zımnında alâ-eyyi hâlin ordû-yı hümâyûnuma irsâl ve ihzârlarına ihtimâm ü dikkat eylemeniz fermânım olmağın işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (boş) ile irsâl olunmuşdur imdi merkûmûnun zimmetlerinde terâküm eden emvâl-i mübâya'anın muhâsebesi ru'yet olunmasıyçün bi-eyyi vechin kân ordû-yı hümâyûnuma ihzârları matlûb-ı kat'î-i şâhânem olduğu ma'lûmunuz oldukda ber vech-i muharrer mezkûrûnun bi-eyyi hâl ordû-yı hümâyûnuma irsâl ve ihzârlarına ihtimâm ü dikkad ve avk u te'hîrlerini müceb olur vaz' vukû'unu tecvîz ile mesûl ü mu'âteb olmakdan be-gâyet tehâşî ve mübâ'adet olunmak bâbında.

Fî evâil-i Z. sene [1]216

Sahife No : 19

Hüküm No : 29

Tarihi : Evâil-i Z. 1216

Şam-ı şerîfden Humus ve Hama ve Ma'arra ve Haleb ve Ayıntab ve Behisni ve Malatya ve Sivas ve Tokad ve Amasya ve (...) ve Osmancık ve Tosya ve Koçhisar ve Karacaören ve Karacalar ve Hamamlı ve Gerede ve Bolu ve Düzce ve Hendek ve Sabancı ve İznikmid ve Gekboze ve Üsküdar'a varınca yol üzerinde vâkî' mevâlî-i fihâm ve kuzât ve nüvvâba ve a'yân-ı vilâyet zîde kadruhuma hüküm ki:

Ordû-yı hümâyûnumdan Âstâne-i devlet-âşiyâneme ve rikâb-ı kâm-yâbımdan ordû-yı hümâyûnuma mürûr u ubûr eden telhîs tatarlarının vesâir mevâdd-ı mühimmeye me'mûr olan hademe-i Devlet-i aliyye'min bir mahalde dakîka-i vâhîde meks ve te'hîrleri tecvîz olunmayarak rükûblariyçün iktizâ eden menzil bârgîrlerinin derhâl tedârük ve i'tâsıyla mashûben bi'l-enn ve's-selâm ucâleten savb-ı me'mûrlarına îsâle ihtimâm olunmak lâzımeden iken âmed-şüd eden tatarları menzilhânedede bârgîre intizâren birer ikişer gün meks ve te'hîr etdirildikde maslahat-ı mühimme ukde-i te'hîre dûçâr ve bu hâlet siz ki mevlânâ ve a'yân vesâir mûmâ ileyhimsiz sizin iğmâz u rehâvetinizden neşet eylediği bedîdâr ve el-hâletü hâzihi sadr-ı a'zam sûtûde-şiyem ve serdâr-ı ekrem mensûr-ı ilmim ordû-yı hümâyûnumla Mısır'dan hareket ve kıyâm ve Şam-ı şerîfe vusûl ve ândan dahi Âstâne-i devlet-âşiyâneme teveccüh ve i'tizâm üzre olmağla taht-ı kazâlarınızda kâin menzilhânelerin bârgîrlerini tekâmül birle fîmâ ba'd gerek ordû-yı hümâyûnumdan ve gerek rikâb-ı müstetâbımdan âmed-şüd eden tehlîs tatarlarının gerek hademe-i sâire-i Devlet-i aliyye'mi menzilhânelerde bârgîre intizâren beyhûde dakîka-i vâhîde meks ve te'hîr etdirilmeyüb vâsıl oldukları sâ'at yedlerinde olan menzil ahkâm-ı şerîfem müceblerince rükûblariyçün iktizâ eden bârgîrleri der'akab tedârük ve irkâb ve savb-ı maksûdlarına irsâle sür'at ü şitâb eylemeniz fermânım olmağın tenbîhen ve ihtimâmen mahsûsen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (boş) ile tisyâr olunmuşdur imdi kazâlarınızda kâin menzilhânelerin bârgîrlerini ve fîmâ ba'd âmed-şüd eden telhîs tatarlarının vesâir husûsât-ı mühimmeye me'mûr Devlet-i aliyye'm ulaklarını bârgîre intizâren beyhûde bir mahalde meks ve te'hîr etdirmeyüb yedlerinde olan menzil ahkâm-ı şerîfem müceblerince rükûblariyçün iktizâ eden menzil bârgîrlerini derhâl tedârük ve irkâb birle âminen ve sâlimen savb-ı me'mûrlarına irsâle kemâl-i ihtimâm ve sa'y-i mâ-lâ-kelem eylemeniz matlûb-ı kat'î-i pâdişâhanem idüğü ve bundan böyle dahi münâfi-i emr u rızâ zikr olunan tatarlar beyhûde menzilhânelerde meks ve te'hîr olunmak lâzım gelür ise meks ve te'hîrlerine sebep olanların bilâ imhâl lâzım gelen te'dîbleri icrâ olunacağı muhakkak ve mukarrer idüğü ma'lûmunuz oldukda ber vech-i meşrûh amel ü harekete müsâra'at ve ikdâm ve bundan böyle dahi hilâf-ı fermân ve münâfi-i tenbîhât-ı pâdişâhanem ednâ vaz' u hareket vukû'unu tecvîz ile mazhar-ı muâheze ve ikâb-ı şâhânem olmakdan be-gâyet tehâşî ve ittikâ-i tâmm eylemeniz bâbında. Fî evâil-i Z. sene [1]216

Bir sûreti:

Şam-ı şerîfden Humus ve Hama ve Ma'arra ve Eriha ve Antakya ve Beylan ve Payas ve Adana ve Bayezid ve Ulukışla ve Ereğli ve Karapınar ve Konya ve Ilgın ve Akşehir ve İsaklu ve Bolavadin ve Hüsrevpaşa ve Seyyyidgazi ve Eskişehir ve Söğüd ve Lefke ve İznik ve Gekboze ve Üskadar'a varınca yol üzerinde vâkı' kazâların kuzât ve nüvvâbına ve a'yân-ı vilâyete.

Sahife No : 20

Hüküm No : 30

Tarihi : Evâil-i Z. 1216

Lazkiye muhassılı (boş) zîde mecduhûya hüküm ki:

Şugur mütesellimi olan Rüstemezâde Hüseyin zîde kadruhûdanahali hoşnûdlar iken sâbıkâ mütevellî Rüstemezâde Ali ve Kasım birbirleriyle yekdil olarak başlarına külliyetlü süvârî ve sekbân cem' ve Haleb eyâletinde vâkı' Raci(?) ovası ve Kasir kurâsı ahâlîlerinin mâl ve eşyâ ve devâbların gâret ve Şugur kasabasını muhâsara ve kurâlarını ihrâk misillü hasârete giriftâr ile mûmâ ileyh Hüseyin'i Şugur'dan ihrâc ve mâl ve eşyâsını gasb ü gâret ve katl-i nüfûs ve hetk-i a'râza cesâret etmeleriyle merkûmânın gasb eyledikleri emvâl ü eşyâ ashâbına redd ü teslîm ve merkûmân Şugur'dan ihrâc ile Hüseyin'in idhâli bâbında Köprülü Bey'in iltimâs ve istid'âsına mebnî Haleb muhassılına ve Antakya voyvodasına ve sen ki muhassıl-ı mûmâ ileyhsin sana hitâben bundan akdem rikâb-ı kâm-yâbımdan sâdır olan evâmîr-i şerîfem lede'l-vusûl üç def'a taraf-ı şer'den ve Haleb muhassılı cânibinden merkûmâna pend ü nush zımnında âdem ve kâğıdlar ba's ve tisyâr olunmuş ise dahi adem-i itâ'at ve inâdlarında isrâr ve Haleb kurâsına kemâ-fi'l-evvel ta'addîye ibtidâr eylediklerine binâen muhassıl-ı mûmâ ileyhın kethüdâsı mikdâr-ı vâfî asker ile merkûmânın üzerlerine ta'yîn ve bu husûs zımnında Haleb muhassılı ve Antakya voyvodası seninle ittifâk ve ittihâdda kusûrları olmayub ancak sen mûmâ ileyhimâ ile ittifâka ri'âyet ve bir vechile i'ânet eylemediğinden mâ'adâ merkûm Rüstemezâde Ali'ye istishâb ve ma'iyetine mukaddem İbrahim ve mukaddem Mehmed ve tüfekçibaşını asâkir-i vâfire ile ta'yîn ve

zahîre ahzı ve sekbân neferâtı cümleten medâr olmak için Lazkiye'de mütemekkin Hanakye nâm bâzergânın re'yiyle Cebel-i Ekrâd mukâta'asını merkûm Ali'ye ihâle eylediğini ve kethüdâ-yı mûmâ ileyh merkûmânın kasaba-i mezbûreden ihrâclarına bu âna kadar muvaffak olamamış ise dahi karîben ihrâcları mübeyyes olacağı beyânıyla kasaba-i mezbûre ahâlî ve re'âyâsının hâl-i perîşâniyyetlerine terahhumen merkûmânın ihrâclarıyla şerr u mazarratları ahâlî-i fukarânın üzerlerinden ref' u def' olunması husûsu Haleb kâdîsının bu def'a ordû-yı hümâyûnuma vârid olan bir kıt'a i'lâm ve muhassılının kâime ve vücûh-ı ahâlînin mahzarlarıyla arz-ı hâllerinde tahrîr veistirhâm olunmuş rikâb-ı hümâyûnum cânibinden bir vechile evâmîr-i aliyyem sudûr etmişiken senin merkûm Rüstemezâde Ali'yi bu gûne istishâbın nedâmet ve vehâmetini ve mazhar-ı gazab-ı pâdişâhânem olacağını îcâb edeceği bedihi olmağla fîmâ ba'd merkûmân Ali ve Kasım vechen mine'l-vücûh mu'âvenet etmeyüb ve bir nefer sekban vermeyüb ve Cebel-i Ekrâd mukâta'asını dahi merkûm Ali'ye ihâle etmeyüb âhara ihâlesi emrine ihtimâm ü dikkat eylemen fermânım olmağın tenbîhen ve ihtimâmen ve tahzîran ve inzâren mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (boş) ile tisyâr olunmuşdur imdi sen ki muhassıl-ı mûmâ ileyhysin fîmâ ba'd merkûm Rüstemezâde Ali'yi vechen mine'l-vücûh himâye ve i'ânetden ve zahîre ve sekbân irsâlinden ve mukâta'a-i merkûme uhdesine ihâle misillü etvârdan mücânebet ve Şugu kasabasından ihrâcını müceb olur esbâbının istihsâline kemâl-i ihtimâm ü dikkat eylemen matlûb-ı kat'î-i pâdişâhânem olduğu ve hilâf-ı fermân ve münâfî-i tenbîhât-ı şâhânem bundan böyle ednâ vaz' u hareket vukû'a gelmek lâzım gelür ise mazhar-ı gazab-ı hüsrevânem olmağın muhakkak ve mukarrer idüğü ma'lûmun oldukda ber vech-i muharrer merkûmânı bir gûne istishab veyâhûd sekban neferâtı ve vücûh-ı sâire ile i'ânetden mücânebet ve Cebel-i Ekrâd mukâta'asını dahi merkûm Ali'den ahz ve âhara ihâle olunmasına ve merkûmun kasaba-i merkûmeden ihrâcı esbâbını tahsîl ile infâz-ı emr u irâde-i şâhâneme kemâl-i sa'y ü gayret ve bundan böyle dahi hilâf-ı fermân ve münâfî-i tenbîhat ednâ vaz' u hareket vukû'unu tecvîz ile nedâmet fâide vermeyecek ukûbete mazhar olmakdan be-gâyet hazer ve mübâ'adet eylemen bâbında.

Sahife No	: 20
Hüküm No	: 31
Tarihi	: Evâsıt-ı Z. 1216

Dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşlarından Şam mütesellimi Hasan dâme mecduhûya hüküm ki:

Sadr-ı a'zamım ma'iyetinde olan Mustafa Binbaşı zîde kadruhûnun bölükbaşlarından Baba Ali nâm habâis-pîşe öteden berü kendü hâlinde olmayub envâ'-ı fezâhate ictisâr eylediğinden başka neferâtının zabtına muktedir olamadığından âdemlerinden bir neferi Şam-ı şerîfde ordû-yı hümayûnum hareket etmezden iki gün mukaddem bir nefer na'lbendi bi-gayr-ı hakkın darb edüb müteessiran fevt olduğu ve kâtil-i merkûm taharrî olundukda ihfâ eylediği ve ba'dehû kendüsi dahi neferâtıyla Şam-ı şerîfde kaldığı ihbâr olunmağla sen ki mütesellim-i mûmâ ileyhsin bölükbaşı-i merkûmu sırran taharrî ve tecessüs birle neferâtıyla ma'an alâ-eyyi hâlin ahz ve Şam kal'asına kal'a-bend olunub keyfiyeti ordû-yı hümayûnuma tahrîre müsâra'at eylemen fermânım olmağın tenbîhan ve ihtimâmen mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve mahfiyen ve memhûren (boş) ile tisyâr olunmuşdur imdi bölükbaşı-i merkûm bi't-taharrî ve tecessüs neferâtıyla ma'an ahz ve Şam kal'asına kal'a-bend olunub keyfiyet serî'an ordû-yı hümayûnuma bildirilmesi ve Şam'dan çıkmış ise verâsından asâkir ta'yîn ile i'âdesi ve sûret-i muhâfaza ıshârıyla mukâbeleye tasaddî eder ise i'dâm ve izâlesi husûsuna kemâl-i sa'y ü dikkat olunması matlûb-ı kat'î-i şâhânem olduğu ve tahrîr ve ahzında iğmâz ve rehâvet ve Şam'dan çıkmış gitmiş olduğundan ele girmede deyü öZR ü illet ibrâzına mübâderet olunmak lâzım gelür ise vehâmeti tarafına râci' olduğu bî-iştibâh idüğü ma'lûmun oldukda ber vech-i meşrûh amel ü harekete ikdâm ve hilâfından be-gâyet tehâşî ve ittikâ-i tâmm eylemen bâbında. Fî evâsıt-ı Z. sene [1]216

Sahife No	: 21
Hüküm No	: 33
Tarihi	: Evâsıt-ı Z. 1216

Hâlâ Rakka vâlisî vezîrim Timur Paşa iclâlehûya ve Dergâh-ı mu'allâ'm kapucıbaşlarından ordû-yı hümâyûnumda nüzül emîni olub zikri âtî husûsa taraf-ı Devlet-i aliyye'mden mahsûs mübâşir ta'yîn olunan Şerîf Ahmed dâme mecduhûya hüküm ki:

Sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin geçen sene eyâlet-i Rakka uhde-i sadâkatine tevcîh olunduğuna binâen bulunduğun mahalden hareket ve Rakka'ya lede't-takarrüb ahâlî-i Rakka'nın öteden berü tabî'atlerinden merkûz olan ru'ûnet ve huşûnet muktezâsı üzre seni Rakka'ya idhâlde mûmâna'at ızhâr eylediklerinden Rakka havâfîlerinde ikâmet ve keyfiyyet tarafından ve Bağdad vâlisî düstûr vezîrim Süleyman Paşa iclâlehû cânibinden ordû-yı hümâyûnuma ifâde ve işâret olunarak ahâlî-i merkûme o makûle hilâf-ı rızâ hareketden mübâ'adet ve seni istikbâl ile derûn-ı Rakka'ya idhâle müsâra'at eylemeriyçün Rakka vücûhuna başka ve ahâlî-i merkûme ile beyninizde gerek sâbıkda ve gerek bu def'a vukû' bulan bürûdet ve adâvet nesyen mensiyyen terk olunub bu bâbda ferd-i âferîdeye icrâ-yı garaz ve nefsâniyet vukû'a gelmeyerek derûn-ı Rakka'ya dühûl birle himâyet ü sıyânet-i fukarâ-yı ra'iyete ve sekene-i memlekete ihtimâm ü dikkat olunmak bâbında sana başka ve ba'dehû ahâlî-i merkûme kemâ-fi'l-evvel inâdlarında ısrâr eylediklerinde yine nush u pendî vaz' ve tahzîr ve tehdîd ve inzârı muhtevî kirâren ve mirâren evâmir-i şerîfem ısdâr ve tisyâriyle kendülere tenbîh ü te'kîd ve ıslâh-ı zâtü'l-beyne mevâlî-i fihâmdan Erzurum kâdîsı mevlânâ es-Seyyid el-Hâc Mehmed Kudsi zîdet fezâiluhû dahi bundan akdem irsâl olunmuşiken ahâlî mevlânâ-yı mûmâ ileyhin kelâmını bir vechile ısgâ eylemeyüb ve bu dakar tenbîhât ve te'kîdât-ı şâhânem kat'â müteessir ve kâr-ger olmayub evâmir-i şerîfeme adem-i itâ'at ve dâire-i inkıyâddan hurûc ve silk-i bağî ve isyâna sülûk etmiş oldukları bedîdâr ve bu sûretde üzerlerine varılıb cebren ve kahren Rakka'ya duhûl ve taht-ı itâ'ate idhâlleri lâzım geldiği vâzıh ve âşikâr olmakdan nâşî evvelen tarafından ve mübâşir kapucıbaşı-i mûmâ ileyh cânibinden ahâlî-i merkûmeye âdemler irsâl ve üzerlerine varılıb cebren ve kahren duhûl olunduğu sûretde müslimîn sibyan ve fukarâ ve

mesâkîn pâ-y-mâl olacağı nümâyân ve nefsâniyyet hasebiyle fukarâ pâ-zede-i huyûl hasâr olmasına rızâ-yı hazret-i bârî olmamağla yarın rûz-ı cezâda dahi mesûl ü mu'âteb olacakları bedihi ve iyân ve mütecâsir oldukları etvâr-ı nâ-revâyâ nâdim ve peşîmân olub Devlet-i aliyye'me ve evâmîr-i şerîfe itâ'at birle seni derûn-ı Rakka'ya idhâl eyledikleri sûretde ferd-i vâhîde mikdâr-ı zerre ta'arruz ve ta'addî ve bir vechile muâheze olunmayub ve bu âna dek vâkî' olan etvâr-ı bârideleri nesyen mensiyyen metrûk olub cümlesi zıll-i zalîl-i şâhânemde mahmî kılınacaklarını gûş-i hûşlarına gereği gibi ifâde ve telkîn ve bu vechile i'timâd-ı tâmmе verileceğini tebeyyün edüb ahâlî-i merkûme buna dahi râzî olmadığı sûretde bulunduğun mahalden hareket ve esnâ-yı râhda kezâlik bu def'a dahi nush u pendî şâmil bu siyâk üzre kâğıdlar ve âdemler tisyârına kâr-ger olmadığı sûretde kal'anın mukâbelesine nüzûl ve tekrâr tarafından ve kapucıbaşı-i mûmâ ileyh tarafından ber siyâk-ı sâbık kâğıdlar tahrîr ve tesyîr ve tenbîhat-ı şâhânemi bir kerre dahi bi'l-cümle ahâlîye ifâde ve iş'âr edüb emr-i ulû'l-emre mutî' ve münkâd olmazlar ise fîhâ ve ni'am(?) ve illâ bu def'a dahi bağı ve isyânlarında inâd ü ısrâr eyledikleri hâlde vebâlleri boyunlarına mükemmel asâkir ve edevât-ı harbiyye ile üzerlerine varub hasr ve tazîk ederek cebren ve kahren derûn-ı Rakka'ya duhûl ve ahâlî-i merkûmeden isyân ve tuğyânları rû-nümâ olanların lâzım gelen te'dîblerini icrâ ederek taht-ı itâ'at ü inkıyâda idhâlleri emrine ve ahâlî-i merkûmeden kazıyyede medhali olmayub içlerinde bulunub usât tâifesine bi'z-zarûr tebe'îyyet ıshâr edenlere ve fukarâ ve aceze ve ehl-i ırz zümresinin mâl ve cân ve ırzlarına kat'â ta'arruz ve ta'addî vukû'a gelmemesine kemâl-i ihtimâm ü dikkat-i tâmm eylemen fermânım olmağın me'mûriyyetini şâmil mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve kapucıbaşı-i mûmâ ileyh ile irsâl olunmuşdur imdi sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin bâlâda beyân olundğu üzre üç def'a ahâlî-i merkûmeye kâğıdlar ve âdemler gönderüb tasaddî eyledikleri harekât-ıbâgiyânedен keff-i yed ve sûret-i itâ'at ü inkıyâd ızhâr eyledikleri hâlde kat'â kendülerine zarar u ziyân gelmeyeceğini gereği gibi mesâmi'-i intibâhlarına telkîn ve tefhîm edüb bir vechile kâr-ger ve müteessir olmadığı sûretde vebâlleri boyunlarına mükemmel asâkir ve levâzımât-ı harbiyye ile üzerlerine varub muhâsara ve tazîk olunarak cebren ve kahren duhûl ve ahâlî-i mezkûreden isyân ve tağyânları bedihi olan usâtın lâzım gelen te'dîblerini icrâ ederek tarîk-i itâ'at ü inkıyâda idhâlleri emrine dâmen-der-meyân gayret ve kazıyyede medhali olmayub içlerinde

bulunub usât zümresine bi'z-zarûr tebe'iyet ile ehl-i ırz ve fukarâ ve aceze gürûhunun mâl ve cân ve ırzlarına kat' ta'addî ve ta'arruz vukû'a gelmesine ve etrâf ve enhâ-yı Rakka'da olan kurâ ve mezâri'de sâkin fukarâ-yı ra'iyetin mâl [ve] cân ve ırzlarını mâl ve cân ve ırzın gibi bilüb herhâlde himâyet ü sıyânet ederek taraf-ı hümâyûnuma isticvâb-ı da'avât-ı hayriyye husûsuna ve vesâyâ-yı pâdişâhânem üzre amel ü hareket ederek dünyâ ve âhiretde akrânın meyânesinde memdûh ve mümtâz olmaklığa kemâl-i ihtimâm ü dikkat-i tâmm eylemen ve matlûb-ı kat'î-i pâdişâhânem idüğü ma'lûm-ı dirâyet-melzumun olarak ber vech-i meşrûh amel ü hareket ve senden me'mûl ve muntazar-ı şâhânem olan âsâr-ı kâr-güzârı ve dirâyet ve mâye-i rızâ-cûy ve reviyet muktezâsını icrâya sarf-ı küll-i miknet lâzımü'l-inhâ olan husûsâtı peyderpey ordû-yı hümâyûnuma tahrîr ve işârete mübâderet ve hilâf-ı fermân ve münâfi-i tenbîhât-ı pâdişâhânem ehl-i ırz ve bî-cürüm aceze ve zümre-i mazlûmeyi tarafından ve tevâbi' ve levâhıkın câniblerinden hilâf-ı şerî'at-i garrâ ve münâfi-i rızâ mikdâr-ı zerre zulm ü ta'addî vukû'undan gâyetü'l-gâye tehâşî ve mübâ'adet eylesin ve sen ki kapucıbaşı-i mûmâ ileyhsin seni meyâne-i emsâlinde bi'l-intihâb bu husûs-ı ehemme ta'yîninden maksûd ve merâm-ı mefhûm-ı emr-i şerîfimi bâlâda beyân olunduğu üzre ahâlî-i merkûmye ifâde ve ifhâm ve emr-i şerîfime sûret-i itâ'at ü inkıyâd-ı ızhâr edüb vezîr-i müşârun ileyhi derûn-ı Rakka'ya idhâl eyledikleri sûrette ferd-i âferîde mikdâr-ı zerre bu mâdde için mesûl ve mu'âteb olmayacağını vücûhla zîr-i sâye-i hümâyûnumda mahmî kılınacaklarını ve bu def'a dahi adem-i itâ'atle sûretlerini ızhâr ederler ise vezîr-i müşârun ileyh mükemmel asâkir ve levâzımât-ı harbiyye ile üzerlerine varub cebren ve kahren duhûl edeceği ve aralıkda sifk-i dimâ vâkı' olub fukarâ ve zu'afâ pâ-zede-i huyûl hasâr olacağı ve âharında dahi bir vechile cevâb veremeyüb mazhar-ı itâb ü ikâb-ı azîm kılınacaklarını ve sonra peşîmânlık fâide vermeyeceğini cümlesine i'lân ve işâ'at ve bir tarîk ile te'sîr etmeyüb ta'annüd ve huşûnetlerinde isrâr etdikleri sûrette vezîr-i müşârun ileyh ile bi'l-ma'iyeye cebren ve kahren Rakka'ya duhûl ve ahâlîden ehl-i ırz ve zümre-i mesâkîn ve zu'afâ ve acezenin mâl ve cân ve ırzlarına asâkir tâifesinden mikdâr-ı zerre ta'addî ve ta'arruz vukû'a gelmemesine kemâl-i sa'y ü ikdâm ve senden me'mûl olan kâr-güzârı ve umûr-ı âşinâyı muktezâsını icrâya sa'y-i mâ-lâ-kelem ve tekâsül ü rehâvetden ve nâ-mürevvec ednâ vaz' u hâlet vukû'unu tecvîzden ziyâde hazer ve ittikâ-i tâmm eylemen bâbında. Fî evâsıt-ı Z. sene [1]216

Sahife No : 23

Hüküm No : 34

Tarihi : Evâhir-i Z. 1216

Şam-ı şerîf kâdîsına ve Şam mütesellimi Hasan dâme mecduhûya hüküm ki:

Şam-ı şerîf vücûhundan mevâliden Ganemzâde es-Seyyid Abdurrahman zîdet fezâiluhû Şam-ı şerîf vâlîsiyle yekdil ü yekcihet olarak Şam ve dahi Kudüs ahâlîlerine envâ'-ı mezâlim ü ta'addiyâta ictisâr ve Şam'dan ordû-yı hümâyûnuma müretteb olan levâzımât-ı seferiyyenin ta'tîline ibtidârı ihbâr ve sadr-ı a'zamım serdâr-ı ekremim Şam-ı şerîfden hareket etmezden bir iki gün evvel mûmâ ileyh vesveseye zâhib olub kendüyi ihtifâ ve gâib olduğuna binâen Şam'ın yerlü kulu ve kapukulu vesâir ahâlîden ferd-i vâhid mûmâ ileyhi tesahhub etmemek ve eğer zikr olunan sınıflardan kangisi tesahhub eder ise cânib-i mîrîye yüz bin guruş vermek üzere nezre kat' ve bi'l-cümle vücûh-ı ahâlîden i'lâm ve mahzar ahz ve mûmâ ileyh Şam ve havâlîsinde her ne mahalde bulunur ise ahz ve ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle ve li-ecli't-te'dîb Kıbrıs'a nefy ü iclâ olunması bâbında siz ki Şam kâdîsı ve mütesellim-i mûmâ ileyhimâsız size ve bi'l-cümle ulemâ ve ocaklaluya hitâben başka ve mûmâ ileyhi Kıbrıs'da menfiyyen meks ü ikâmet etdirmesiycün Lefkoşa nâibine dahi başka bundan akdemce iki kıt'a evâmir-i şerîfem ısdâr ve tisyâr olunduktan sonra mûmâ ileyh kangı merhalesinde ordû-yı hümâyûnuma vârid ve vukû' bulan cürm ve isyânını tâib ve müstağfir olub fîmâ ba'd umûr-ı memlekete hâric ve dâhilden kat'â karışmamak ve irâde olunan mahalde kendü ırz ve edebiyle olmak üzere müsinn ü ihtiyârlığına ve iyâl ü evlâdına hürmeten cürmünün afv olunmasını recâ ve niyâz etmekle fîmâ ba'd Şam'ın umûruna kat'â müdâhale ve ta'arruz etmemek ve Haleb'de ikâmet eylemek ve bundan böyle Şam umûruna müdâhale ve ta'arruz eylediği ihbâr ve tahkîk olunmak lâzım gelür ise yalnız nefyiyle iktifâ olunmayub ismi cerîde mevâliden hakk ve imhâ ve hakkında âhar gûne mu'âmele olunmak şürûtuyla mûmâ ileyhin cürmü afv olunmağla i'lâmen li'l-hâl işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur imdi şürût-ı merkûme ile mûmâ ileyhin ihtiyârlığına ve iyâl ü evlâdına merhameten cerîde-i cerâyim-i sâbikasına kalem-i afv ü safh-ı mülûkânem keşîde kılındığı ve ber vech-i muharrer

mukaddemâ sudûr eden emre mebnî mûmâ ileyhe nefy teklîfiyle ta'addî olunduğuna kat'â rızâ-yı aliyem olmadığı ma'lûmunuz oldukda ber vech-i muharrer amel ü hareket ve hilâfından hazer ve mübâ'adet olunmak bâbında.

Fî evâhir-i Z. sene [1]216

Sahife No	: 24
Hüküm No	: 35
Tarihi	: Evâhir-i Z. 1216

Hama nâibine ve bu def'a Hama mütesellimi nasb olunan es-Seyyid Abdullah zîde kadruhûya hüküm ki:

Hama mütesellimi sâbık Osman nâm habâset-pîşenin vedî'a-i cenâb-ı rabb-i izzet olan fukarâ-yı ra'iyet ve sekene-i memlekete hilâf-ı şerî'at-i garrâ ve mugâyir-i rızâ derkâr olan mezâlîm ü ta'addiyâtı ve hetk-i a'râz ve nâmus ve gasb-ı emvâl ve katl-i nüfûs misillü harekât-ı reddiyesi bi'l-fi'l sadr-ı a'zamım sûtûde-şiyem ve serdâr-ı zekremim mansûr-ı ilmim ordû-yı hümâyûnumla Hama'ya vürûd ve ikâmetlerinde fukarâ-yı ra'iyet taraflarından kirâren ve mirâren takdîm olunan arz-ı hâl ve müftî ve bi'l-cümle ulemâ ve ahâlînin ifâdelerinden vesâir bî-garaz erbâb-ı vukûfun ihbârlarından müstebân olub merkûmun azli ve yerine perhîz-kâr ve re'âyâ-perver ve himâyet ü sıyânet-i re'âyâ vü berâyâyâ liyâkati bedîdâr birinin mütesellim nasb ü ta'yîniyle fukarâ-yı ra'iyet ve sekene-i memleketin tahsîl-i âsâyış ve emniyetleri husûsuna ihtimâm lâzım geldiği vâzıh ve iyân olmakdan nâşî merkûm azl ve sen ki mûmâ ileyhsin sen beyne'l-ahâlî iffet ve sadâkatle şöhret-şî'âr ve himâyet ü sıyânet-i fukarâyâ sarf-ı vüs' u ikdâr edeceğin bedîdâr olduğundan bahisle senin mütesellim nasb olunmanı bi'l-cümle ahâlî istihsân eylediklerine binâen Şam vâlîsi Şam-ı şerîfe vâsıl olub evsâf-ı mezkûr ile mevsûf birini mütesellim edinceye kadar Hama'ya mütesellim nasb olunman husûsuna irâde-i aliyem ta'alluk etmekle zabt u rabt-ı memleket ve himâyet ü sıyânet-i ahâlî ve ra'iyet ve def' u ref'-i erbâb-ı şürûr ve mazarrat husûslarına ihtimâm ü dikkat ve Şam vâlîsi tarafına âid olan tayyârât ve mukannenâtı ahz ü kabza ve Şam vâlîsi ba'de'l-avdet hisâbıyla tarafından

kabzına me'mûra teslîme mübâderet eylemen fermânım olmağın imdi sen ki mütesellim-i mûmâ ileyhsin keyfiyyet ma'lûmun oldukda ber vech-i meşrûh mütesellimlik-i merkûmu zabt u rabta ve Şam vâlîsi tarafına âid tayyârâtı öteden berü olıgeldüğü vechile ahz ü kabzına ve müşârun ileyh ba'de'l-avdet hisâbıyla kabzına me'mûra teslîme ve herhâlde himâyet ü sıyânet-i fukarâ-yı ra'iyet ve def' u ref'-i erbâb-ı şürûr ve mazarrat husûslarına ihtimâm ü dikkat eylesesin şöyle ki selevin misillü hilâf-ı şerî'at-i mutahhara ve münâfî-i me'mûl ve fukarâ ve zu'afâya mikdâr-ı zerre zulm ü ta'addîye cesâret eylemen ihtimâlin olur ise mazhar-ı muâheze ve ikâb olacağın muhakkak ve mukarrerdir âna göre amel ü hareket ve hilâf-ı fermân ve münâfî-i rızâ hâlet ve hareket vukû'undan be-gâyet tehâşî ve mübâ'adet eylesesin ve sen ki mevlânâ-yı mûmâ ileyhsin keyfiyyet ma'lûmun oldukda ber vech-i meşrûh mütesellimlik-i merkûmu mûmâ ileyhe zabt ve Şam vâlîsi tarafına râci' olan âidât ve tayyârâtı öteden berü olıgeldüğü vechile mûmâ ileyhe ahz ü kabz etdirüb mütesellimliği umûruna âhardan ferd-i vâhidi müdâhale ve ta'arruz etdirilmemek bâbında.

Fî evâhir-i Z. sene [1]216

Sahife No	: 24
Hüküm No	: 36
Tarihi	: Evâhir-i Ca. 1215

Hâlâ Bağdad ve Basra ve Şehr-i Zor vâlîsi vezîrim Süleyman Paşa iclâlehûya hüküm ki:

Rakka vâlîsi Hüseyin Paşa geçen sene Rûmeli cânibinde sefer-i hümâyûna me'mûr kılındığında yedi sekiz ay yollarda ayak sürüyerek ve uğradığı kazâ ve kasabât ve kurâyı harâb ve vîrân edüb hilâf-ı şerî'at-i garrâ ve münâfî-i rızâ fukarâ ve zu'afâya vâkı' olan zulm ü ta'addîsi bî-pâyân ve âsî ve bâğî olduğundan tertîb-i cezâsı îcâb etmişiken küffâr ile muhârebede belki bir işe yarar mülâhazasıyla icrâ-yı mücâzâtdan iğmâz ile ordû-yı hümâyûnumla bi'l-ma'iyye Mısır tarafına azîmet ve yevmiyye kendüye ta'yînât-ı kesîre ve zahîre bedeli olarak mâhiyye mebâliğ-i vefîre i'tâ ve aralık aralık in'am olunarak istihsâl-i refâh-ı hâli derece-i kemâle resîde olmuşiken vukû' bulan muhârebelerde kat'â bir yararlığı müşâhede olunması şöyle dursun gerek paşa-yı mûmâ ileyh ve gerek İsmail Paşa belki

sebât ve metânet ederler zannıyla ordû-yı hümâyûnumdan iki sâ'at ilerüde mukâbele-i a'dâda vâkı' Matarya nâm mahalle ta'yîn olunmuşlar iken kefer-i menhûsenin zuhûrunda cümleden evvel paşa-yı mûmâ ileyh firâr ârını irtikâb ile bu kadar sa'y ve ikdâmın hebâ olmasına sebep-i müstakil olub ba'dehû ordû-yı hümâyûnumun Yafa'ya avdetinde mansıbı olan Adana'da varub ikâmet ve himâyet ü sıyânet-i fukarâ-yı ra'yyete ihtimâm ü dikkat ve ferd-i âferîdeye hilâf-ı şerî'at-i mutahhara zulm ü ta'addî vukû'undan mücânebet eylemesi husûsu kendüye tenbîh ü te'kîd olunmuşken ordû-yı hümâyûnumdan müfârakat ve Berr-i Şam havâlîlerinde bir iki ay meks ü ikâmet eyledikten sonra başında olan haşerât ile rast geldiği büldân ve kazâları evvelkinden ziyâde yıkub yakarak ve fukarâ ve zu'afânın emvâl ve devâb ve mevâşîlerini gasb ü gâret ederek Haleb'e doğru teveccüh ve azîmet eyledikde paşa-yı mûmâ ileyh tertîb-i cezâsıyla şürûr-ı mazarratından bilâd ve ibâdı tahlîs zimmet-i himmet-i şâhâneme lâzım gelüb paşa-yı mûmâ ileyh başında haşerât-ı kesîre olduğundan aralıkda sefk-i dimâ' vukû'a gelmemesi için eyâlet-i Rakka cezîre misillü bir mahal olmak hasebiyle eyâlet-i merkûmede câresi görülmesinde sûret-i suhûlet derkâr ve bundan akdem eyâlet-i merkûme paşa-yı mûmâ ileyhe tevcîh olunmuşidi el-hâletü hâzihi müşârun ileyh hâh ve nâ-hâh eyâlet-i merkûmeye duhûl ve i'tiyâd eylediği mezâlîm ü ta'addiyâtın icrâsına mücâseret üzre bulunduğu zâhir ve bir an akdem izâle-i vücûd-ı habâset-âlûduyla te'mîn-i bilâd ve irâhe-i ibâd emrine ihtimâm ü dikkat olunması rütbe-i vücûbda idüğü bedîhî ve bâhir olmakdan nâşî sen ki vezîr-i sâibü't-tertîb ve müşîr-i dirâyet-masîr-i müşârun ileyhsin sen Devlet-i aliyye'min rûkn-i a'zamı ve sadâkat-kâr ve gayret-hâhı ve vüzerâ-yı izâmımın nâm-dârı ve dirâyet-şî'ârı olub sana bi'l-vücûh i'timâd ve i'tikâd-ı pâdişâhânem derkâr ve hakkında olan hüsn-i teveccühât-ı mülûkânem (...) olmakda idüğü bedîdâr ve infâz-ı emr u irâde-i şâhâneme nakîne-i vüs' u iktidâr edeceğin nezd-i ferd-i mülûkânemde vâzîh ve nümû-dâr olduğuna binâen paşa-yı mûmâ ileyh Rakka'da tertîb-i cezâsı husûsunun uhde-i sadâkat ü hamîyyetine ihâle kılınmasına irâde-i aliyyem ta'alluk edüb ol bâbda Dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından mîrâhûr-ı evvelim pâyesiyle ma'âdin-i hümâyûnum emîni Mîr Abdi dâme mecduhûya ve Ergani ma'den emînine ve Çermik ve Eğil ve Palu beyleriyle ve Mardin ve Siverek voyvodaları ve Diyarbakır mütesellim ve Rakka'da mütemekkin Hâcî Bey ve Rakka kâdîsı ve vücûh-ı ahâlî ve yeniçeri zâbiti vesâir iktizâ edenler herhâlde emr u re'yine muvafakat ve paşa-yı mûmâ

ileyhin i'dâm ve izâlesine dâmen-der-meyân gayret etmeleriyçün mûmâ ileyhime hitâben beş kıt'a emr-i şerîfim ısdâr ve cümlesi memhûran tarafına ba's ve tis'yâr olunmağla bu bâbda sadr-ı a'zam sûtûde-şiyem ve serdâr-ı ekrem kaviyyü'l-himemim tarafından sana tahrîr olunan kâime-i mufassalada bast u beyân olduğu üzre paşa-yı mûmâ ileyh cânibine kat'â ser-rişte verilmeyerek ve bu bâbda be-gâyet ihtimâm olunarak ve lâzım gelen tedâbîr-i nâfi'ayı yoluyla icrâ ve ol havâfîlere vesâir iktizâ edenlere buyurdılar irsâliyle merâsîm-i yek-cihetîye i'tinâ ederek alâ-eyyi vechin kân paşa-yı mûmâ ileyh cin cezâsını tertîb ve ser-maktû'unu ordû-yı hümâyûnuma ba's ve tesbîli husûsuna bezl-i cell-i himmet ve sarf-ı nakdîne-i vüs' u makderet eylemen fermânım olmağın tenbîhen ve ihtimâmem mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve memhûran ve mahfiyyen (boş) ile irsâl olunmuşdur imdi paşa-yı mûmâ ileyh cin tertîb-i cezâsını hasran ve kasden senden matlûb-ı kat'î-i pâdişâhânem olduğu ve bu husûsun hitâm-ı akîbinde mültemâsının karîn-i müsâ'ade kılınacağı ma'lûm-ı dirâyet-melzûmun oldukda ber vech-i meşrûh bu bâbda sadr-ı a'zamım müşârun ileyh tarafından tahrîr olunan kâime mûcebince amel ü hareket ve evâmîr-i şerîfe-i mezkûreyi mûmâ ileyh cin taraflarına ber vech-i hafî tesyîr ve lâzım gelen vesâyât ve tenbîhâtı dahi tarafından tahrîr ve te'kîd eyleyerek ne vechile ve ne tarîkle olur ise olsun paşa-yı mûmâ ileyh cin i'dâm ve izâlesiyle şürûr u mazarratından bilâd ve ibâdî tahlîse dâmen-der-meyân gayret ve ikdâm ve senden me'mûl ve muntazar-ı şâhânem âsâr-ı kâr-güzârı ve kiyâset ve mâye-i rızâ-cûy ve sadâkat muktezâsını ve bu bâbda dahi icrâ ile hakkında derkâr ve nev be-nev tezâyüdü bedîdâr olan hüsn-i teveccühât-ı şâhânem ve kemâl-i vüsûk ve i'timâd-ı pâdişâhânemin kat ender-kat te'yîdine sa'y ü ihtimâm ve bu emr-i ehemmede mikdâr-ı zerre kusûr u rehâvet ve nâ-mülâyim ednâ vaz' u hâlet vukû'a gelmemesine sa'y-i mâ-lâ-kelem ve hitâm-ı maslahatı ordû-yı hümâyûnuma tahrîr ve fihâm eylemen bâbında.

Fî evâhir-i Ca. sene [1]215

Bir sûreti :

Siverek voyvodası (boş) zîde mecduhûya asılda olan emr-i âlî hikâye olunarak Bağdad vâlîsi müşârun ileyh cin emr u re'yine muvâfakat ve paşa-yı mûmâ ileyh cin i'dâm ve izâlesine ihtimâm ü dikkat eylemesiyçün iktizâsına göre.

Bir sûreti:

Mardin voyvodasına ber minvâl-i meşrûh.

Bir sûreti:

Diyarbakır mütesellimine siyâk-ı sâbık üzre.

Bir sûreti:

Rakka vücûhundan Kapucıbaşı Hâcî Bey dâme mecduhûya kezâlik.

Bir sûreti:

Ruha(?) kâdîsına ve yeniçeri zâbiti zîde mecduhûya ve vücûh-ı memleket ve iş erlerine ber minvâl-i muharrer.

Bir sûreti:

Dergâh-ı âlî kapucıbaşlarından mîrâhûr-ı evvel pâyesi olan Mîr Abdi Bey'e emr-i âlî hikâye olunarak iktizâsına göre.

Bir sûreti:

Ergani ma' deni emîni zîde mecduhûya minvâl-i muharrer üzre.

Bir sûreti:

Çermik Beyi zîde mecduhûya ber vech-i meşrûh.

Bir sûreti:

Eğil beyi zîde mecduhûya üslûb-ı sâbık üzre.

Bir sûreti:

Palu beyi zîde mecduhûya siyâk-ı meşrûh üzre.

Sahife No	: 26
Hüküm No	: 37
Tarihi	: Evâsıt-ı Z. 1216

Sivas vâlisi vezîrim Mustafa Paşa iclâlehûya hüküm ki:

Sâbıkâ Diyarbakır vâlisi Hüseyin Paşa mukaddemâ Rûmeli cânibinden Mısır seferine me'mûr kılındığında vedf'a-i cenâb-ı rabb-i müste'ân olan fukarâ-yı ra'yyet ve sekene-i memlekete envâ'-ı mezâlim ü ta'addiyât-ı şetmiyyât ve uğur ve yemîn ü yesârında olan kazâ ve kasabâtı harâb ve vîrân ederek ordû-yı hümâyûnuma vürûd ve kendüsünden şecâ'at me'mûliyle vukû' bulan fazâhat ve kabâhatin mücâzâtı vakt-i âhara ta'lik birle vücûhla kendüsine in'âm ve ihsân olunarak ordû-yı hümâyûnumla Mısır üzerine ba'de'l-azîmet asâkir-i vâfire ile Mısır pîşgâhında vâkı' Matarya nâm mahalle ta'yîn olundukda Mısır'dan hurûc eden Fransa keferesinin dakîka-i vâhide mukâbelesinde sebât edemeyüb firâru ani'z-zahf ârını irtikâb ve ol vaktde ordû-yı hümâyûnumun perîşâniyyetine sebep olub tertîb-i cezâsı husûsuna sa'y ü ikbâb olunmak lâzım gelmiş ise dahi seferlik olduğundan ordû-yı hümâyûnumda mevcûd olan sâir rüesâ-yı asâkire bir gûne vahşet ve fütûru müceb olmamak için mansıbı olan Rakka ve Diyarbakır taraflarında üslûb-ı hakîmâneye ri'âyet olunarak çâresi görülmesi münâsib olduğundan mansıbına izn ü ruhsat verilüb fîmâ ba'd mansıbında ve esnâ-yı tarîkde fukarâ ve zu'afâya zulm ü ta'addîden mübâ'adet eylemesi husûsu kendüye tenbîh ü te'kîd olunmuşiken bir vechile mütenebbih olmayub evzâ'ı nâ-hemvâr-ı sâbıkasında ısrâr ve Diyarbakır'a vürûdunda dahi derûn ve bîrûnunda vâkı' sükkân ve kuzât ve zî-mâl olan ibâdullâha kat'â şefkat ü merhamet etmeyüb katl ü i'dâm ederek mâ-fî'l-yedlerini gasb ü gâret ve başında olan haşerâta ruhsat-ı tâmm i'tâsıyla nice nice fazâhate ibtidâr ve cesâret etmek hasebiyle hakkında lâzım gelen mücâzâtın icrâsı menvî-i zamîr-i merhamet-semîr-i şâhânem ise de bu hizmetin uhdesinden gelmeğe muktedir sadâkat-kârân-ı Devlet-i aliyye'mden biriin ol havâlîlerde bulunmadığından alenen üzerine asker ta'yîn olursa fukarâ ve ahâlî pâ-zede-i huyûl hasâr olacâ ve belki iş görülemeyeceği melhûz olduğu bedîdâr olduğuna binâen bundan akdem rikâb-ı hümâyûnumdan Maraş eyâleti tevcîh olduğunda Maraş'a azîmetinde tereddüd

eylediğinden Trabzon eyâleti tevcîh olunub ne hâl ise Diyarbakır'dan hareket ve yollarda uğradığı memleketleri harâb ederek Trabzon'a azîmetden dahi imtinâ' eylediğine binâen müşârun ileyhi mücerred iğfal için eyâlet-i Sivas tevcîh olunub kendüye i'timâd hâsıl olarak doğru mansıbına gelmek farîza-i zimmeti iken mukaddem eylediği fezâhat gûnâ gûnden tayy-i hatar ile eyâlet-i Sivas'ı dahi tahrîb etmek sevdâsıyla eyâlet-i merkûme kazâlarında geşt ü güzâr ve uğraduğu kazâlardan dilediğini ahz ile hilâf-ı rızâ-yı hazret-i bârî ve mugâyir-i irâde-i şâhânem nice nice fezâhate cesâret ve el-yevm Yıldızili nâm mahalde ikâmet ve başında olan haşerâtı etrâfa intişâr ile bir kat dahi vedî'a-i cenâb-ı zü'l-intikâm olan bir alay sükkân-ı memleketi tecrîm ve tağrîmden hâlî olmadığı resîde-i sâmi'a-i tâc-dârânem olduğundan sen ki vezîr-i dirâyet-semîr-i müşârun ileyhsin sen vüzerâ-yı izâm sûtûde-siyer ve vükelâ-yı fihâm marziyyü'l-eserim beyninde dindâr ve sadâkat-kâr ve himâyet ü sıyânet-i fukarâ ve zu'afâyâ nisâr-ı nakdîne-i vus' u iktidâr edegeldiğın nümû-dâr ve infâz-ı emr u irâde-i şâhâneme sa'y-i bî-şümâr edeceğın nezd-i ferd-i mülûkânemde ma'lûm ve âşikâr olduğuna binâen paşa-yı mûmâ ileyhin tuğ ve sancağı ref' ve i'dâm ve izâlesi husûsu senin uhde-i ihtimâmına havâle olunub Sivas'da kâin sipâh ve silahdâr kethüdâyerleri ve binbaşılıarı vesâir zâbitânı bi'l-cümle neferâtıyla İskefser ve Kazâ-i Erba'a ve Niksar voyvodalırı bi'l-cümle harb ü darb erbâbıyla ma'iyetine varub emr u re'yin üzre hareket eylemek üzre bu def'a me'mûr kılındığından başka paşa-yı mûmâ ileyhin ahz ve izâlesine vesîle-i sulûlet olmak için bir taraftan dahi Dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılıarından hâlâ Bozok sancağı mutasarrıfı Cabbarzâde mîrmîrân dâme mecduhû dahi asâkir-i külliye ile hareket ve seninle bi'l-muhâbere ve'l-ittifâk re'y ü irâdene muvâfakat ederek infâz-ı irâde-i hümâyûnuma murâ'at eylemesiyçün mîr-i mûmâ ileyhe başka ve bâlâda mezkûr me'mûrîne dahi başka başka çend kıt'a evâmir-i şerîfem ısdâr ve tisyâr olunmağla mârrü'z-zıkr me'mûriyyetini bir ân evvel ma'iyetini celb ve mîr-i mûmâ ileyh ile haberleşerek ve ittifâk eyleyerek ve paşa-yı mûmâ ileyhin yanında olan asâkir ve tebe'asından Devlet-i aliyye'me itâ'at edüb tarafına gelenlerin vesâir mahallere gidenlerin mâl ve cânlarına kat'â zarar u ziyân gelmeyeceğini kâğıdlar neşriyle i'lân ve işâ'at birle senden me'mûl ve muntazar-ı pâdişâhânem olan gayret ve şecâ'at ve kemal-i rızâ-cûy ve sadâkat muktezâsını icrâ eyleyerek mazarr-ı ibâd ve muharrib-i bilâd ve sâ'î-i bi'l-fesâd olan şu âsî ve bâğînin müntakim-i hakîkî olan hazret-i Bârî'nin avn ü

inâyetiyle bi-eyyi vechin kân i'dâm ve izâlesine dâmen-der-meyân gayret ve ikdâm ü ihtimâm eylemen fermânım olmağın tenbîhen ve inzimamen mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve memhûren (boş) ile tisyâr olunmuşdur imdi âsî-i merkûmun bi-avn ü inâyet-i Bârî alâ-eyyi hâlin ref' vücûd-ı habâset-âlûduyla şürûr u mazarratından bilâd ve ibâdın tahlîsi ehemmm ü ikdâm-ı umûr-ı Devlet-i aliyye'mden olub bu mâdde hasran ve kasdan ve kat'an ve cezmen senden matlûb-ı pâdişâhânem olduğu ve bu husûsda Devlet-i aliyye'me azîm hizmet etmiş olacağın bedîhî idüğü ve bi-avni'llâhi te'âlâ bu emr-i ehemme muvaffak olacağında kat'â şübhe olmadığı ve paşa-yı mûmâ ileyhın yanında olan haşerâtdan tarına gelenlere ve Devlet-i aliyye'me mutâba'at edüb âhar mahallere gidenlerin mâl ve cânlarına bir vechile zarar u ziyân vukû'a gelmeyeceğini ve kendüleri diledikleri mahallere âminen ve sâlimen gönderileceğini vech-i münâsibiyle merkûmlara neşr ü i'lân olunarak ve re'y ü emân verilerek tefrîk-i cem'iyeti husûsu lâzime-i maslahatdan olduğu ve bu husûs-ı ehemmde iğmâz ve rehâvet bir vechile câiz olmadığı ma'lûm-ı dirâyet-melzûmun olarak ber vech-i meşrûh mîr-i mûmâ ileyh ile muhâbere ve ittifâk ederek ve bu bâbda lâzım gelen iradet-i sâibe(?) ve tedâbîr-i nâfi'ayı yoluyla icrâ eyleyerek ne vechile ve ne tarîkle olur ise olsun âsî-i merkûmun izâle-i vücûd habset-âlûduyla şürûr u mazarratından bilâd ve ibâdı tahlîse ve zâtında merkûz olan âsâr-ı gyaret ve diyânet ve mâye-i kâr-güzârı ve istikâmet muktezâsını icrâya ve Saltanat-ı seniyye'me ibrâz-ı hüsn-i hizmet ve sadâkate ve hakkında derkâr olan hüsn-i zann ve i'timâd-ı mülûkânemi te'yîd ve tasdîka eşedd-i (...) gayret ve bezl-i mâ-hasal ve sa'y ü miknet ve mikdâr-ı zerre iğmâz ve rehâvet ve tekâsül ü betâet vukû'unu tecvîzden be-gâyet hazer ve mübâ'adet ve lâzımü'l-inhâ olan keyfiyyâtı serî'an ordû-yı hümâyûnuma tahrîr ve işâret eylemen bâbında.

Fî evâsıt-ı Z. sene [1]216

Bir sûreti:

Cabbarzâde mîr-i mûmâ ileyhe paşa-yı mûmâ ileyhın i'dâm ve izâlesine vezîr-i müşârun ileyh me'mûr kılındığından bahisle kendüsi dahi bir taraftan asâkir-i külliye ile hareket ve vezîr-i müşârun ileyh ile muhâbere ve mukâtebe ederek ve bu bâbda re'y ü irâdesine muvâfakat eyleyerek infâz-ı emr-i şâhâneye kemâl-i ikdâm ve cidd-i tâmm eylemesiyçün aslında olan tenbîhât derciyle iktizâsına göre.

Bir sûreti:

Sivas'da kâin sipâh ve silahdâr kethüdâyerleri ve binbaşılarn ve bi'l-cümle zâbitânlarına vezîr-i müşârun ileyh paşa-yı mûmâ ileyhın i'dâmına me'mûr olduğu beyân olunarak bi'l-cümle neferâtlarıyla paşa-yı müşârun ileyhın ma'îyyetine varub emr u re'yine mutâba'at ve bu bâbda ta'yîn ve istihdâm eylediği hıdemâtın te'diyesine şitâb ü sür'at eylemeleriyçün me'mûriyyetini şâmil iktizâsına göre.

Bir sûreti:

İskefser ve Niksar ve Kazâ-i Erba'a voyvoda ve zâbitânına bi'l-cümle ashâb-ı harb ü darbı istishâb ve serî'an ve âcilen müşârun ileyh ma'îyyetine vusûle ikdâm ve emr u re'yiyle amel ü harekete ihtimâm ve te'diye-i me'mûriyyetine sa'y-i mâ-lâ-keâm eylemelerini ve bu bâbda özr ü illet ile terâhî-i mâddeyi müceb kendülerden bir hâl ve hareket vukû'a gelür ise giriftâr-ı dâm-ı nedâmet olacağı derc olunarak iktizâsına göre.

Sahife No : 29

Hüküm No : 39

Tarihi : Evâil-i Ra. 1217

Dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılarnından Bozok mutasarrıfı Cabbarzâde'ye hüküm ki:

Ereğli kasabası civârında Çapan derbendi havâflilerine geşt ü güzâr iden Dîvânegân eşkiyâsından Bejikoğlu Kara Halil demekle ma'rûf şevâvet-pîşe kendü hâlinde olmayub ma'îyyetinde olan rüfekâlarıyla ebnâ-i sebîl vesâir fukarâya îsâl-i dest-i ta'arruz ve gasb-ı envâle mütecâsir olduğu tahkîk olunmağla bu makûle muzırr-ı ibâd ve sâ'î-i bi'l-fesâd olanların izâle-i vücûdlarıyla te'mîn-i bilâd ve irâhe-i ibâda ikdâm olunmak lâzımeden olmağla sen ki Cabbarzâde mûmâ ileyhın eşkiyâ-yı merkûmları buldukları mahalde ahz ve cezâlarını tertîb eylemen fermânım olmağın imdi bu makûle muzırr-ı ibâd ve sâ'î-i bi'l-fesâd olan haşerenin izâle-i vücûd-ı habâset-âlûdlarıyla te'mîn-i turuk ve irâhe-i ibâda ikdâm ü ihtimâm olunmak husûsuna mübâderet olunmak matlûb-ı mülûkânem olduğu ma'lûmun oldukda ber vech-i muharrer eşkiyâ-yı merkûmeyi buldukları mahalde ahz ve

haklarında lâzım gelen mücâzâtın icrâsına sa'y ü ikdâm ve iğmâz ve tesâmühden hazer ve ittikâ-i tâmm eylemen bâbında.

Fî evâil-i Ra. sene [1]217

Sahife No	: 29
Hüküm No	: 40
Tarihi	: Evâhir-i B. 1215

Rakka vâlisî vezîrim Timur Paşa iclâlehûya hüküm ki:

Sâbıkâ Rakka vâlisî olub bu def'a uhdesine Diyarbakır eyâleti ihâle kılınan Hüseyin Paşa geçen sene Rûmeli cânibinden sefer-i hümâyûnuma me'mûr kılındığında yedi sekiz ay yollarda ayak sürüyerek ve uğradığı kazâ ve kasabât ve kurâyı harâb ve vîrân eyleyerek vedî'atu'llâh olan fukarâ ve zu'afâyâ vâkı' olan zulm ü ta'addîsin bî-pâyân ve (...) kılub ahâlî ve re'âyâ (...) olub tertîb-i cezâsı lâzım gelmişiken düşmen-i dîn ile muhârebede belki bir işe yarar mülâhazasıyla icrâ-yı mücâzâtından iğmâz ve (...) ordû-yı hümâyûnumla bi'l-ma'yye Mısır tarafına teveccüh ve atf-ı inân olmayub bi'l-vücûh istihsâl-i refâh-ı hâlî derece-i kemâle resîde olmuşiken vukû' bulan muhârebelerde kat'â bir yararlığı nümâyân olmayub firâru ani'z-zahf ârını ve bu kadar sa'y ü ikdâmının hebâ olmasına sebep oldukları bedîhî ve iyân ve ba'dehû ordû-yı hümâyûnumun Yafa'ya avdetinde mansıbı olan Adana'ya varub ikâmet ve himâyet ü sıyânet-i fukarâ-yı ra'iyete ihtimâm ü dikkat eylemesi husûsu kendüye tenbîh ü te'kîd olunmuşiken ordû-yı hümâyûnumdan mufârakat ve Berr-i Şam havâlîlerinde bir iki ay meks ü ikâmet eyledikten sonra başında olan haşerât ile rast geldiği büldân ve kazâları evvelkinden ziyâde yakub yıkarak ve ahâlî ve re'âyânın envâl ve devâb ve mevâşîlerini gasb ü gâret etdirerek Haleb'e doğru teveccüh ve azîmetnde tertîb-i cezâsı musammem iken başında olan haşerât-ı kesîre bulunduğundan irâha-i ahâlî-i mazlûmîn vukû'a gelmesiyçün eyâlet-i Rakka cezîre misüllü olmak zannıyla eyâlet-i merkûme bundan akdem paşa-yı mûmâ ileyhe tevcîh ve ba'de'l-vusûl icrâ-yı mücâzâtı husûsu hâlâ Bağdad ve Basra ve Şer'-i Zor vâlisî düstûr vezîr-i dirâyet-semîrim Süleyman Paşa iclâlehû ve iktizâ-yı evâmir-i şerîfem dahi tarafına tesyîr olunmuşidi el-

hâletü hâzihi Bağdad vâlisi müşârun ileyh tarafından ordû-yı hümâyûnuma vârid olan tahrîrât-ı sıdk-ı (...) Diyarbakır'ın Bağdad'a bu'd mesâfesi olub def'aten asâkir-i kesîre ta'yîn ve tesyîr olunsa paşa-yı mûmâ ileyh gâyet mütevahhiş ve hâin olduğundan hissettiği ânda firâd edeceği ve bu vechile irâde-i aliyyem uhde-i te'hîre dûçâr olacağı bedîdâr ve sen ki vezi-i müşârun ileyhsin sen herhâlde rızâ-yı şâhânem tahsîl ve bu makûle mevâddın vesâir husûsât-ı mühimme-i Devlet-i aliyye'min ber tıbk-ı rızâ-yı te'diye ve temşiyetine sa'y-i cemîl edeceğin ve hakkında âfitâb-ı âlem-tâb-ı mülûkânem vâkı' ve nümâyân kılınması mukaddemâ tahrîr ve beyân olunmuş olduğundan bahisle rütbe-i sâmiye-i vezâretle Rakka ayâleti uhde-i sadâkatine ihâle ve Diyarbakır eyâleti dahi paşa-yı mûmâ ileyhe havâle olundukda paşa-yı mûmâ ileyhin cezâsını tertîb ve icrâya ikdâm edeceğini derc ve iş'âr eylediklerine ve senden dîn ve Devlet-i aliyye'me her vechile hüsn-i hizmet ve sadâkat me'mûline binâen eyâlet-i Rakka sana ve Diyarbakır eyâleti dahi paşa-yı mûmâ ileyhe bu def'a tevcîh ve me'mûriyyet-i evâmiri şerîfesi tisyâr olunmakdan nâşî vusûl-i emr-i şerîfimde derhâl Rakka'ya varub ikâmet ve Millü iskânbaşısı sâbık İbrahim el-Mahmud ve hevâdarlarının tenkîl ve istîsâlleri hakkında sâdır olan emr-i şerîfimi vesîle ederek ve paşa-yı mûmâ ileyh tarafına kat'â ser-rişte vermeyerek ve lede'l-iktizâ Dergâh-ı mu'allâ'm kapucıbaşlarından ma'âdin-i hümâyûnum emîni Ahmed Hulusi Rakka'da mütemekkin Hâcı Bey dâme mecduhû ve Çirmen ve Eğil ve Palu beyleri ve Mardin ve Siverek voyvodaları ile haberleşerek paşa-yı mûmâ ileyhin cevânib ve etrâfını sedd ü bend birle üzerine varub cezâsını tertîb ve icrâ ve ser-maktû'unu ordû-yı hümâyûnuma ba's ve isrâya dâmen-der-meyân gayret eylemen fermânım olmağın tenbîhen ve ihtimâmen mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve mektûmen ve memhûren (boş) ile tisyâr olunmuşdur imdi paşa-yı mûmâ ileyhe kat'â ser-rişte verilmeyerek ve firâra bir vechile mecâl bulamayarak a'mâl-ı mutâbıku'l-habl ile alâ eyyi vechin kân tertîb-i cezâsı hasren ve kasren senden matlûb-ı hümâyûnum olduğu ve ma'den emîni vesâir mûmâ ileyhim bu bâbda emr u re'yine muvâfakat ve tahrîr ve sipârîşin üzre amel ü hareket eylemeleriyçün başka başka evâmîr-i şerîfem tasdîr ve cümlesi memhûren tarafına ba's ve tesyîr olduğu ve bu vesîle ile vedî'a-i cenâb-ı Rabb-i izzet olan sekene-i memlekete ve fukarâ-yı ra'iyete mikdâr-ı zerre ta'addî ve hasâr vukû'a gelmemesine ihtimâm-ı mâ-lâ-keâm eylemen aksâ-yı murâd-ı şâhânem idüğü ma'lûm-ı gayret-melzûmun oldukda ber vech-i

meşrûh amel ü harekete ve Bağdad vâlisi müşârun ileyhın hakkında olan hüsn-i şehâdetini te'yîd ve tarafına derkâr olan hüsn-i teveccühât-ı şâhânemin nevâzını mûceb olur harekât-ı memdûha vücûda getirmesine nitâk-ı gayret ve nisâr-ı nakdîne ve sa'y ü kudret eyleyüb hilâf-ı fermân ve münâfî-i rızâ tekâsül ü rehâvet ve nâ-mülâyim ednâ vaz' u hareketden be-gâyet hazer ve mübâ'adet eylemen bâbında.

Fî evâhir-i B. sene [1]215

Bir sûreti:

Siverek voyvodası zîde mecduhûya aslında olan emr-i âlî münâsibi vechile hikâye olunarak Rakka vâlisi müşârun ileyhın emr u re'yine muvâfakat ve paşa-yı mûmâ ileyhın i'dâm ve izâlesine ihtimâm ü dikkat eylemesiyçün.

Bir sûreti:

Mardin voyvodasına kezâlik.

Bir sûreti:

Diyarbakır mütesellimine ve kâdîsına ve umûm (...) siyâk-ı sâbık üzre.

Bir sûreti:

Dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşlarından ve Rakka vücûhundan Hâcı Bey dâme mecduhûya vech-i meşrûh üzre.

Bir sûreti:

Raha(?) kâdîsına ve yeniçeri zâbiti zîde mecduhûya ve vücûh-ı memleket ve iş erlerine ber minvâl-i muharrer.

Bir sûreti:

Dergâh-ı âlî kapucıbaşlarından ma'âdin-i hümâyûnum emîni Ahmed Hulusi dâme mecduhûya vech-i meşrûh üzre.

Bir sûreti:

Ergani ma'deni emîni zîde mecduhûya siyâk-ı meşrûh üzre.

Bir sûreti:

Çermik beyi zîde mecduhûya ber vech-i muharrer.

Bir sûret:

Eğil beyi zîde mecduhûya üslub-ı sâbık üzre.

Bir sûreti:

Palu beyi zîde mecduhûya siyâk-ı meşrûh üzre.

Bir sûreti:

Diyarbakır eyâleti dâhilinde olan elviye beylerine.

Sahife No	: 31
Hüküm No	: 41
Tarihi	: Evâsıt-ı Z. 1216

Erzurum vâlîsi vezîrim es-Seyyid Abdurrahman Paşa iclâlehûya hüküm ki:

Sâbıkâ Diyarbakır vâlîsi Hüseyin Paşa'nın uhdesine ihâle olunan mansıbında ve mürûr u ubûr eylediği mahallerde vedî'a-i cenâb-ı rabbü'l-izzet olan sekene-i memleket ve fukarâyı ra'yyete hilâf-ı şerî'at-i garrâ ve münâfi-i rızâ envâ'-ı mezâlim ü ta'addiyâta cesâret ve haşerat makûlelerini başına cem' birle katl-i nüfûs ve gasb-ı emvâl ve hetk-i a'râz ve nâmûs-ı ibâdullâhî âdet edüb bu makûle harekâtdan mübâ'adet ve etvâr ve harekâtını şer'-i şerîfe tatbîk ve rızâ-yı sa'd-irtizâ-yı mülûkâneme tevfiik eylemesi husûsu bi'd-defe'ât evâmîr-i şerîfemle kendüye tenbîh ü te'kîd ve sadr-ı a'zam sûtûde-şiyem ve serdâr-ı ekrem kaviyyü'l-himem tarafından dahi bu bâbda lâzım gelen nush u pend bâ-tahrîrât kendüye tafsîlen bast ve temhîr olunarak mukaddemâ Diyarbakır eyâleti kendüye tevcîh olundukda harekât-ı zâlimânesinde ısrâr ve Diyarbakır ahâlîleri bir vechile zulm ü ta'addîsine (...)

olamayub perâkende vü perîşan olduklarını bi'd-defe'ât bâ-i'lâm ve mahzar inhâ (...) mebnî olduğunu (...) eylediklerinden bundan akdem paşa-yı mûmâ ileyhe Maraş eyâleti tevcîh olunarak Maraş'a azîmetinden imtinâ' ve ba'dehû Trabzon eyâlei verildikde ândan dahi kemâ-fi's-sâbık ibâ edüb uğramadığı ve rast geldiği memleketler ahâlîlerine kıyâsdan efzûn zulm ü ta'addî ederek eyâlet-i Sivas'a takarrüb eyledikde Sivas eyâleti uhdesine ihâle olundukda eyâlet-i merkûmeyi dahi tahrîbe ibtidâr ve Yıldızili kazâsında ikâmet ve karâr ve evâmir-i münîfe-i pâdişâhâneme adem-i itâ'at sûretlerini ızhâr edüb dâire-i itâ'atden hurûc ve (...) bagî ve isyâna vülûc etmiş olduğu bedîdâr ve bu makûle emr-i ulû'l-emre adem-i inkiyâdı ve muzarr-ı ibâd ve sâ'î-i fi'l-arz bi'l-fesâd olanların şer'an ve kânûnen izâle-i vücûdlarıyla şürûr u mazarratlarından bilâd ve ibâdı tahlîs zimmet-i himmet-i şâhâneme vâcib ve mütehattim olduğu nümû-dâr olduğuna binâen paşa-yı mûmâ ileyhin tuğ ve sancağı ref' ve i'dâm ve izâlesine hâlâ Sivas vâlîsi düstûr vezîrim Mustafa Paşa iclâlehû ve Dergâh-ı mu'allâm kapucibaşlarından mîrâhûr-ı evvelim pâyesi olub Bozok sancağı mutasarrıfı olan Mîr Süleyman dâme mecduhû taraf-ı şâhânemden mahsûs me'mûr ve ta'yîn kılınmış oldukları zâhir ve bedîdâr ve paşa-yı mûmâ ileyh ol havâlîden Erzurum taraflarına doğru firâr edeceği ihtimâlden gayr-i ba'îd olmağla sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin Erzurum eyâletinde vâkı' ma'âbir ve mesâlike külliyetlü asâkir ta'yîniyle gereği gibi sedd ü bend ve rûz u leyâl taharrî ve tecessüse ihtimâm ü dikkat ve paşa-yı mûmâ ileyh ol taraflara varır ise kat'â firârına ruhsat gösterilmeyüb bi-avn-i Bârî i'dâm ve izâlesine ihtimâm ve sa'y-i mâ-lâ-kelem eylemen fermânım olmağın tenbîhen ve ihtimâmen mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (boş) ile tisyâr olunmuşdur imdi sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin zât-ı sadâkat-iştîmâlinde merkûz olan mâye-i rızâ-cûy ve gayret muktezâsı üze eyâlet-i merkûmede kâin bi'l-cümle ma'âbir ve mesâlike külliyetlü asâkir ta'yîniyle kemâl-i mertebe sedd ü bend ve dâimen taharrî ve tecessüse ihtimâm ü dikkat ve paşa-yı mûmâ ileyh bir takrîb irâr edüb sırran ve alenen ol havâlîlere varır ise bi-eyyi vechin kân ahz ve istîsâline ziyâde sa'y ü gayret eylemen senden matlûb-ı kat'î-i pâdişâhânem olduğu ve bu emr-i ehemmede tekâsül ü rehâvet ve zühûl ü gaflet bir vechile câiz olmadığı ve bu mâdde ma'âdin-i hümâyûnum emînine ve Kemah ve Gercanis ve Kuruçay ve Karahisar-ı Şarki voyvodalarına vesâire dahi başka başka evâmir-i şerîfemle tenbîh ü te'kîd olunmuş olduğu ma'lûm-ı dirâyet-melzûmun oldukda ber vech-i meşrûh

amel ü harekete ve senden me'mûl ve muntazar-ı şâhânem olan âsâr-ı gayret ü hamîyyet ve mâye-i kâr-güzârı ve istikâmet muktezâsını icrâyâ sarf-ı küll-i miknet ve mikdâr-ı zerre tekâsül ü rehâvet ve zühûl ü gaflet vukû'undan be-gâyet tehâşî ve mübâ'adet olunmak.

Fî evâsıt-ı Z. sene [1]216

Bir sûreti:

Dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşlarından ma'âdin-i hümayûnum emîni Ahmed Hulusi dâme mecduhûya aslında olan emr-i âlîye tatbîk olunarak bu bâbda lâzım gelen te'kîdât derciyle iktizâsına göre.

Bir sûreti:

Karahisar-ı Şarki voyvodasına vesâir vücûh-ı ahâlîye siyâk-ı meşrûh üzre.

Bir sûreti:

Kemah ve Gercaniş ve Kuruçay voyvodaları olan Sağırzâde Abdülbaki Bey ve karındaşı Timur Bey zîde mecduhumâya ber minvâl-i muharrer.

Sahife No	: 32
Hüküm No	: 42
Tarihi	: Evâil-i M. 1217

Âmid kâdîsına ve Diyarbakır voyvodası (boş) ve zikri âtî husûsa bundan akdem mübâşir ta'yîn olunan el-yevm ol tarafda olan (boş) zîde mecduhûya ve vücûh-ı memleket ve iş erleri zîde kadruhuma hüküm ki:

Sâbıkâ Diyarbakır mütesellimi İbrahim nâm habâset-pîşe mütesellimliği hengâmında sükkân-ı vilâyet ve kuzât-ı memleketi tecrîm ve tağrîm eylediğinden gayri bilâ-mûceb hilâf-ı şer'-i şerîf bilâ-cürm ü günâh kimesneleri katl ve emvâl ü eşyâlarını yağmâ vü gâret ve bunlardan mâ'adâ Hüseyin Paşa'nın vâlîliği esnâsında paşa-yı mûmâ ileyh ile yekdil olarak katf vâfir hânedânın hânelerini harâb ve bî-tâb olmasına sebep ve nice bî-cürm kimesneleri hazz-ı nefsiyçün katl etdirmiş olduğundan paşa-yı mûmâ ileyh azlinden

sonra Diyarbakır'a firâr edemeyüb Mardin tarafına firâr etmiş olduğu bi'l-ihbâr vâsıl-ı sâmi'a-i şâhânem olub merkûmun kâffe-i emvâl ü eşyâ ve nükûd ve zimemâtı ve habs ve nefis ve vaz'la (...) bi'l-cümle mâlın cânib-i mîrîden zabt olunması husûsuna îrâde-i kâtı'a-i cihân-dârânem ta'alluk edüb siz ki mevlânâ vesâir mûmâ ileyhimsiz ol bâbda size hitâben bundan akdem eğerçi emr-i şerîfim ısdâr ve mübâşir-i mûmâ ileyh ta'yîn ve tisyâr olunmuşidi ancak mütesellim-i merkûm bir müddetden berü fukarâ-yı ra'iyetden üç bin kîseden ziyâde zulmiye olarak cebren akçe tahsîl etmiş olduğu tahkîk olunmuş olmağla merkûmun bir akçe ve bir habbesi kimesnenin yedinde mektûm ve hafî kalmayarak ve ferd-i âferîde ketm ü ihfâ etdirilmeyerek nükûd ve mücevherât ve zimemât el-hâsıl ism-i mâl itlâk olunur her nesi var ise cümlesini temâmen zâhire ihrâc ve cânib-i mîriçün zabt ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve defterini serî'an ordû-yı hümâyûnuma irsâle müsâra'at eylemeniz fermânım olmağın te'kîden ve isti'câlen mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (boş) ile tisyâr olunmuşdur imdi merkûm öteden berü servet-i nisârla meşhûr olduğundan başka birkaç seneden berü fukarâdan zaleme olarak üç bin kîseden ziyâde akçe tahsîl ve ahz etmiş olmağla bir akçe ve bir habbesi ketm ü ihfâ etdirilmeyerek ve kimesne yedinde mektûm ve hafî kalmayarak cümlesini temâmen zâhire ihrâc ve cânib-i mîriçün zabt ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve defterini ordû-yı hümâyûnum tesyîre bi'l-ittifâk kemâl-i ikdâm ü dikkat-i tâmm eylemeniz matlûb-ı kâtı'a-i pâdişâhânem olduğu ve hilâf-ı fermân taharrî ve teccüsünde tekâsül ü rehâvet ve adem-i ihtimâm ü dikkat hasebiyle merkûmun emvâli temâmen zâhire çıkmamak ve tama'-ı hâma tebe'iyet ile ketm ü ihfâ etdirilmesine ruhsat verilmek lâzım gelür ise mütecâsir olanların icrâ-yı te'dîblerinde dakîka fevt olmayacağı ma'lûmunuz oldukda ber vech-i meşrûh amel ü harekete ve sizden me'mûl olan sadâkat ve istikâmet muktezâsını icrâyâ sarf-ı vüs' u makderet ve iğmâz ve tesâmühden gâyetü'l-gâye tehâşî ve mübâ'adet eyleminiz bâbında. Fî evâil-i M. sene [1]217

Sahife No : 32

Hüküm No : 43

Tarihi : Evâil-i M. 1217

Erzurum vâlisî vezîrim es-Seyyid Abdurrahman Paşa iclâlehûya hüküm ki:

İ'dâm ve izâlesine irâde-i kâtı'a-i cihân-dârânem ta'alluk eden muzırr-ı ibâd ve sâ'î-i bi'l-fesâd ve muharrib-i bilâd Hüseyin Paşa'nın üzerine me'mûr olan Sivas vâlîsi vezîrim Mustafa Paşa iclâlehû ve Dergâh-ı mu'allâ'm kapucibaşlarından Bozok sancağı mutasarrıfı Cabbarzâde Süleyman Bey dâme mecduhû ve me'mûrîn-i sâire paşa-yı merkûmun cevânib ve etrâfını Yıldızili kazâsında hasr ve tazyîk ve başında olan cem'iyetini (...) ve izâlesine ikdâm etmekte oldukları ve paşa-yı merkûm tebdîl (...) birle firârî firâra tahvîl ve Erzurum taraflarına doğru azîmet etmesi ağleb melhûzâtından olmakdan nâşî sen ki vezîr-i sadâkat-masîr müşârun ileyhsin bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfim mücebince eyâlet-i Erzurum'da vâkı' turuk ve mesâkine serî'an külliyyetlü asâkir ta'yîniyle gereği gibi sedd ü bende ve rûz ve leyâlî cevânib ü etrâfı tecessüse kelâm-i ihtimâm ü dikkatve paşa-yı merkûm ol taraflara varır ise bi-eyyi vechin kân ahz ve izâlesine ikdâm ve sa'y-i mâ-lâ- kelâm eylemen fermânım olmağın tenbîhan ve ihtimâmen mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ber vech-i ta'cîl (boş) ile irsâl olunmuşdur imdi eyâlet-i merkûmede vâkı' kâffe-i ma'âbir ve mesâliki muhkem sedd ü bend ve gece ve gündüz taharrî ve tecessüs etdirüb paşa-yı merkûm ol taraflara varır ise bir vechile mürûruna ruhsat göstermeyüb alâ-eyyi vechin kân ahz ü istîsâli emrine kemâl-i sa'y ü gayret eylemen matlûb-ı kat'î-i mülûkânem idüğü ve paşa-yı merkûmu ahz eylediğiniz sûretde Devlet-i aliyye'ne bir hizmet-i cesîm hizmet etmiş olacağınız şübhe olmadığı ve ma'âza'llâhu te'âlâ iğmâz ü tekâsül vukû'uyla paşa-yı merkûm bir takrîb ol taraflardan mürûr eylemek lâzım gelür ise vehâmetini müşâhede edeceğin bedhî olduğu ma'lûmun oldukda ber vech-i meşrûh amel ü harekete ihtimâm ve senden me'mûl ve muntazar-ı şâhânem olan âsâr-ı kâr-güzârı ve sadâkat ve mâye-i rızâ-cûy ve reviyet muktezâsını icrâya sa'y-i mâ-lâ- kelâm ve hilâf-ı fermân ve münâfi-i me'mûl tekâsül ü rehâvetden hazer ve ittikâ-i tâmm eylemen bâbında.

Fî evâil-i M. sene [1]217

Bir sûreti:

Dergâh-ı mu'allâ'm kapucibaşlarından ma'âdin-i hümâyûn emîni Ahmed Hulusi dâme mecduhûya siyâk-ı meşrûh üzre.

Bir sûreti:

Karahisar-ı Şarki voyvodası zîde mecduhûya ve vücûh-ı ahâlî zîde kadruhûya ber vech-i muharer.

Bir sûreti:

Kemah ve Gercanis voyvodaları Sağırzâde Abdülbaki ve karındaşı Timur Bey zîde mecduhumâya minvâl-i meşrûh üzre.

Sahife No	: 33
Hüküm No	: 44
Tarihi	: Evâil-i M. 1217

Erzurum vâlîsi vezîrim es-Seyyid Abdurrahman Paşa iclâlehûya hüküm ki:

Ordû-yı hümayûnum bundan akdem Der-aliyye'mden hîn-i hareketinde sadr-ı a'zam sutûde-şiyem ve serdâr-ı ekrem mansûr-ı ilmim dâiresinde olan Kürd neferâtı üzerlerine sergerde nasb olunan Hüseyin nâm habâset-pîşe geçen sene Yafa sahrâsında binbaşı ulûfesi ve ta'yînâtı verilüb ma'iyetinde iki yüz neferi yoğiken birkaç mâh temâmen binbaşı ulûfe ve ta'yînâtı i'tâ ve ba'dehû beytü'l-mâl-ı müslimîn telefden sıyâneten ordû-yı hümayûnumda olan binbaşılardan neferâtı ta'dâd olunması irâde olundukda merkûm cümlesini tahrîk ve ifsâd ve neferâtlarını ta'dâd etdirmeyüb şîrâze-i nizâm-ı askeriyeyi müceb ve cânib-i mîrîye hasâret-i külliyyeyi müstevceb olur harekât-ı reddiyeye tasaddî ve cesâret eylediğinden merkûmun mücâzâtı icrâsı tasmîm olunmuşiken merkûm Hüseyin ile bir takrîb leylen firâr ve ne mahalle gitdiği ma'lûm ve bedîdâr olmadığından ve ordû-yı hümayûnum dahi Mısır üzerine azîmet etdiğinden alâ hâlihî terk olunmuşidi el-hâletü hâzihi şakî-i merkûm sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin senin hizmetinde olduğu tahkîk-gerde-i pâdişâhânem olub merkûm vâcibü'l-izâle hezele zümresinden olmağla işbu emr-i şerîfim tarafına vâsıl olduğu sâ'atde şakî-i merkûmu ahz ve cezâsını tertîb ve ser-maktû'unu serî'an ve âcilen ordû-yı hümayûnuma irsâle müsâra'at eylemen fermânım olmağın işbu emr-i şerîfim ısdâr ve memhûren ve mahfiyyen (boş) ile tisyâr olunmuşdur

imdi şakî-i mezkûrun bi-eyyi vechin kan cezâsı tertîb ve ser-maktû'unu serî'an ordû-yı hümâyûnuma teşyîr olunması hasran ve kasran senden matlûb-ı kat'î-i hümâyûnum olduğu ve şakî-i merkûmu himâye kaydına düşüb imrâr-ı vakt misillü hareket vukû'a gelmek ve mezkûra ser-rişte verilüb firâr etdirilmek lâzım gelür ise vehâmeti müşâhade edeceğinde şübhe olmadğı ma'lûm-ı dirâyet-melzûmun olup ber vech-i meşrûh amel ü hareket ve bilâ tevakkuf şakî-i mezkûrun cezâsını tertîb ve icrâ ve ser-maktû'unu serî'an ordû-yı hümâyûnuma ba's ve isrâya sa'y-i evfâ ve münâfî-i emr u rızâ ifâte-i zemânı müceb olur vaz'ından be-gâyet hazer ve ittikâ eylemen bâbında.

Fî evâil-i M. sene [1]217

Sahife No	: 34
Hüküm No	: 45
Tarihi	: Evâil-i M. 1217

Cibâl'de(?) sâkin Fettahoğlu ve zikri âtî husûsa mahsûs mübâşir ta'yîn olunan (boş) zîde mecduhûya hüküm ki:

Bir müddetden berü Ayıntab voyvodalığını teğallüben zabt birle vedî'a-i cenâb-ı Rabb-i izzet olan fukarâ-yı ra'iyet ve sekene-i memlekete envâ'-ı mezâlîm ü ta'addiyâta cesâret ve tahsîl-i emvâl ve katl-i nüfûs ve hetk-i a'râz ve nâmûsu âdet ve Ayıntab gibi medîne-i cesîmenin derûn ve bîrûnunu harâb ve (...) cüret eden Hüseyin nâm şekâvet-pîşe ordû-yı hümâyûnum Der-aliyye'mden hareket etmezden mukaddem mîrî asâkir tahrîriyçün cânib-i mîrîden külliyyetlü akçe ahz ve cebren ve kahren kurâ ve kasabadan bir mikdâr asâkir cem' ve bu vesîle ile fukarâdan külliyyetlü mebâliğ tahsîl ve cem' etdiğı derme çatma asker ile Şam-ı şerîfe azîmet ve birkaç gün ikâmet ve (...) üzerine gitmeyüb ba'dehû Ayıntab'a avdet ve emvâl-i mîrîyyeyi bu vechile ekl ü bel'e mübâderet ve re'âyâ vü berâyâyâ hadden efzûn ve kıyâsdan bîrûn bir vechile tahammül olunmayacak mertebelerinde zulm ü ta'addiyâta ictisâr eylediğini bu def'a ordû-yı hümâyûnum Halebü's-şehbâya lede'l-vürûd bi'l-cümle ulemâ ve sulehâ ve ahâlî ve re'âyâ müte'addid arz-ı hâllerleriyle inhâ ve zulm ü ta'addiyâtının men' u ref'ini istirhâm ve recâ eylediklerine binâen merkûm ordû-yı

hümâyûnumdan Haleb kal'asına kaldırılıb kâffe-i emvâl ü eşyâ ve nükûd ve hayvânât vesâir mâ-melekinin taraf-ı mîrîden zabtına irâde-i kâtı'a-i cihân-dârânem ta'alluk edüb sen ki mûmâ ileyhsin merkûmun katî vâfir emvâl ü eşyâ ve nükûd ve mücevherât vesâir eşyâsı ber vech-i emânet tarafında olduğu erbâb-ı vukûfdan tahkik olunmağla senden me'mûl olan sadâkat muktezâsı üzre merkûmun yanında olan kâffe-i emvâl ve nükûd ve mücevherât vesâir eşyâsını temâmen ve kâmilen zâhire ihrâc ve defteriyle mübâşir-i mûmâ ileyhe teslîmen serî'an ordû-yı hümâyûnum hazînesine irsâle müsâra'at eylemen fermânım olmağın mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve mübâşir-i mûmâ ileyih ile tisyâr olunmuşdur imdi voyvoda-i merkûmun emâneten tarafında olan kâffe-i emvâl ü eşyâ ve nükûd ve mücevherâtından bir akçe ve bir habbesi ketm ü ihfâ olunmayarak muktezâ-yı sadâkatin üzre cümlesini temâmen defteriyle mübâşir-i mume teslîmen ordû-yı hümâyûnum hazînesine irsâle kemâl-i ihtimâm ü dikkat eylemen matlûb-ı kat'î-i mülûkânem idüğü ve merkûmu himâye dâ'iyesiyle ketm ü ihfâ misillü ser-i mû halet vukû'a gelmek lâzım gelür ise vehâmeti sana râci' olacağı ma'lûmun oldukda ber vech-i meşrûh voyvoda-i merkûmun emâneten tarafında olan kâffe-i emvâl ü eşyâ ve nükûd ve mücevheratını ve habs ve nefîs ve vaz' ve (...) her nesi var ise cümlesini temâmen defteriyle mübâşir-i mûmâ ileyhe teslîmen serî'an ordû-yı hümâyûnum hazînesine irsâl ve tisyâra ve senden [me'mûl] ve muntazar-ı şâhânem sadâkat ü istikâmet muktezâsını icrâya kemâl-i sa'y ü gayret ve hilâf-ı fermân ve münâfî-i me'mûl vaz' vukû'unu tecvîz ile mazhar-ı muâheze ve ikâb olmakdan be-gâyet tehâşî ve mübâ'adet eyleyesin ve sen ki mübâşir-i mûmâ ileyhsin sen dahi muktezâyı me'mûriyyetin üzre amel ü hareket ve emvâl-i merkûmeyi ucâleten ordû-yı hümâyûnum hazînesine îsâl ve tesyîre sa'y-i bî-hemâl ve tekâsül ü rehâvetden ziyâde hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî evâil-i M. sene [1]217

Sahife No	: 34
Hüküm No	: 46
Tarihi	: Evâil-i M. 1217

Mîrmîrân-ı kirâmımdan Beylanlı Mustafa Paşa dâme ikbâlühûya hüküm ki:

Bir müddetden berü Ayıntab voyvodası olan Hüseyin nâm haşeret-pîşenin vedî'atu'llâh olan fukarâ ve zu'afâ ve ahâlî ve re'âyâyâ derkâr olan mezâlîm ü ta'addiyâtından ahvâl-i fukarâ be-gâyet perîşan ve dîğêr-gûn ve belde-i merkûmun derûn ve bîrûnunu harâb ve vîrân eylediği zâhir ve nümû-dâr olub bu def'a ordû-yı hümâyûnumun Haleb'e takarrubunda merkûm Hüseyin bir takrîb ordû-yı hümâyûnuma celeb olundukda ahâlî-i Ayıntab'dan dört yüz neferden mütecâviz dâd-hâhân ahâlî ve fukarâ (...) iştikâ ve merkûmun gasb-ı emvâl ve hetk-i a'râz ve nâmûs ve katl-i nüfûs misillü envâ'-ı fezâyih ve şenâ'âtî bast ve inhâ etmeleriyle merkûm ordû-yı hümâyûnumda ahz ü habs olunmuş olmağla sen ki paşa-yı mûmâ ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde ferd-i âferîdeye kat'â serrişte verilmeyerek beş altı yüz nefer güzîde ve bahâdır süvârî ile bilâ tevakkuf bulunduğun mahalden serî'an hareket ve Ayıntab'a varub merkûmun karındaşı oğlu Ahmed Bey'i ahz ve muhârebeye tasaddî eder ise bi'l-muhârebe alâ-eyyi hâlin ele getirilmesine kemâl-i sa'y ü gayret ve merkûm Hüseyin ve karındaşı oğlunun kâffe-i emvâl ü eşyâ ve nükûd vesâir ism-i mâl ıtlâk olunur her nesi var ise cümlesini ma'rifet-i şer' ve Dergâh-ı mu'allâ'm gediklilerinden olub seninle bi'l-ittifâk hareket ve merkûmların emvâl ü eşyâlarını zabta dîğêr emr-i şerîfimle me'mûr olan Salih zîde mecduhû mübâşeretiyile cânib-i mîriçün zabt ve tahrîr ve bir hilâli zâyi' u telef olmasına i'tinâ ve nezâret ve bu vesîle ile fukarâ-yı ra'iyete ve sekene-i memlekete mikdâr-ı zerre zulm ü ta'addî vukû'a gelmemesine ve sadr-ı a'zam sûtûde-şiyem ve serdâr-ı ekrem bülend-i ahterim tarafından bu bâbda sana tahrîr olunan kâime mûcebince amel ü harekete dâmen-der-meyân gayret eylemen husûsuna irâde-i aliyyem ta'alluk etmeğın mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve memhûren ve mahfiyyen ve mestûren (boş) ile tisyâr olunmuşdur imdi bulunduğun mahalden beş altı yüz nefer güzîde süvârî asker ile serî'an hareket ve âcilen Ayıntab şehrine varub mîr-i merkûmu ber vech-i suhûlet ahz voyvoda-i mezkûrun ve karındaşı oğlu mîr-i mezbûrun ve tüfekçibaşısının mâ-meleklerini ma'rifetin ve ma'rifet-i şer' ve mübâşir-i mûmâ ileyh ma'rifetiyle cânib-i mîriçün zabt ve tahrîr ve temhîr ve defterini takdîme ve mîr-i merkûm suhûletle ahz olunmayub muhârebe dâ'iyesinde olur ise bi'l-muhârebe alâ-eyyi hâlin ele getirilmesine kemâl-i sa'y ü gayret ve hilâlinin zâyi' u telef olmamasına ve ordû-yı hümâyûnum ol tarafa varıncaya kadar muhâfazasına ve sekene-i memleketin himâyet ü sıyânetlerine ve kimesne tarafından mikdâr-ı zerre zulm ü ta'addî vukû'a gelmemesine ve

keyfiyyeti ordû-yı hümâyûnuma tahrîre müsâra'at eylemen matlûb-ı kat'î-i cihân-dârânem idüğü ve ma'âza'llâhu te'âlâ bu bâbda tekâsül ve taksîr ve bir gûne sû-i tedbîr veyâhûd (...) diyerek imrâr-ı vakt eylemek veyâ âhar gûne öZR ü illet bast ü beyânıyla ifâte-i vakt ü zemân olunmak hâlât vukû'uyla mîr-i merkûm ele girmemek ve iş sûret-i âhar (...) lâzım gelür ise vehâmeti tarafına râci' olacağı ma'lûm-ı gayret-melzûmun oldukda ber vech-i meşrûh amel ü harekete ve senden me'mûl ve muntazar-ı şâhânem âsâr-ı kâr-güzârı ve dirâyet ve mâye-i sadâkat ve istikâmet muktezâsını icrâya sarf-ı vüs' u miknet ve ser-i mü tekâsül ü rehâvet ve nâ-mülâyim ednâ vaz' u hâlet vukû'unu tecvîzden gâyetü'l-gâye tehâşî ve mübâ'adet eylemen bâbında.

Fî evâil-i M. sene [1]217

Bir sûreti:

Ayıntab kazâsı nâibine ve nakîbü'l-eşraf kâimmakâmı ve ulemâ-i sâire Dergâh-ı mu'allâ'm gediklilerinden olub bu husûsa mahsûs mübâşir ta'yîn olunan Salih zîde mecduhû ve vücûh-ı memleket ve iş erlerine asılda olan emr-i âlî alâ vechi'l-îzâh bast u beyân olunarak paşa-yı mûmâ ileyh ile bi'l-ittifâk merkûmların kâffe-i emvâl ü eşyâ ve nükûd ve hayvânât ve ism-i mâl ıtlâk olunur her neleri var ise cümlesi cânib-i mîriyçün zabt ve ma'rifet-i şer'le defter edüb defterini ordû-yı hümâyûnuma irsâle müsâra'at etmesiçün mübâşir-i mûmâ ileyh vesâire lâzım gelen tenbîhât derciyle iktizâsına göre.

Sahife No : 35

Hüküm No : 47

Tarihi : Evâil-i M. 1217

Hâlâ Rişvan Mîr aşîreti Seferizâde Ömer Bey ve sâbıkâ Rişvan aşîreti boybeyisi Hasan Bey ve Ömer Bey zîde mecduhuma ve Celikânlı ihtiyârı Mehmed ve Hasan ve Kaçyanlı ihtiyârı Yusuf Kethüdâ ve Bereketlü ihtiyârı Osman ve İmranlı ihtiyârı Ali ve Akmanlı ihtiyârı Süleyman ve (...) ihtiyârı İsmail ve Sa'd oğlu Hasan vesâir söz sâhibleri zîde kadruhuma hüküm ki:

Rişvan aşireti Sivas'an Ma'den ve Malatya ve Behisni ve Hısn-ı Mansur ve Haleb taraflarına gerek sinîn-i sâbıkada ve gerek işbu sene-i mübâreke de mürûr u ubûrlarında havâle-i merkûme sekemesinin mevrû'atlarını itlâf ü izâ'at ve emvâl ü eşyâ ve hayvânâtlarını gasba cüret etmiş olduklarını şâmil ordû-yı hümâyûnum bu def'a Haleb'den Malatya'ya vürûd edinceye kadar beş yüz neferden mütecâviz şâkîler arz-ı hâl takdîm birle iştikâ ve bin kîselik mikdârı hasârete dıçâr olduklarını tahrîr ve inhâ eylediklerinden siz ki Mîr aşireti lâhık ve sâbık mûmâ ileyhimsiz ahâlî-i merkûmenin inhâları vâkı'a mutâbıkmıdır isnâd mâ-lem-yekûn kabîlindenmidir gereği gibi suâl ve tahkîk-i hâl olunmasıyçün sizin bir sâ'at evvel sadr-ı a'zamım huzûrunda isbât-ı vücûd eylemeniz lâzımeden olmağla işbu emr-i şerîfim tarafınıza vâsıl olduğu sâ'at bilâ tevakkuf hareket ve serî'an ordû-yı hümâyûnuma vusûle mübâderet eylemeniz fermânım olmağın mahsûsen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (boş) ile tisyâr olunmuştur imdi siz ki Mîr aşireti vesâir mûmâ ileyhimsiz mâdde-i merkûmenin suâl ve tahkîki zımında ordû-yı hümâyûnuma vusûlünüz matlûb-ı şâhânem olduğu ve hilâf-ı fermân tekâsül ü rehâvet ve gelmekte tereddüd ve mûmâna'at sûretleri ızhâr olunur ise mazhar-ı muâheze ve ikâb olacağınızda kat'â iştibâh olmadığı ve sizi ordû-yı hümâyûnuma irsâl eylemesiçün Cabbarzâde'ye dahi başka emr-i şerîfim sâdir olduğu ma'lûmunuz oldukda ber vech-i meşrûh vusûl-i emr-i şerîfimde bilâ tevakkuf hareket ve ordû-yı hümâyûnuma vusûle müsâra'at ve hilâf-ı fermân vaz' u hareket vukû'unu tecvîzden be-gâyet hazer ve mübâ'adet eylemeniz bâbında.

Fî evâil-i M. sene [1]217

Bir sûreti:

Dergâh-ı mu'allâ'm kapucubaşlarından mîrâhûr-ı evvelim pâyesi olan Cabbarzâde Mîr Süleyman dâme mecduhûya aslında olan emr-i âlî hikâye olunarak mûmâ ileyhimi serî'an ordû-yı hümâyûnuma ihzâr ve irsâle müsâra'at eylemesiçün iktizâsına göre.

Sahife No	: 36
Hüküm No	: 48
Tarihi	: Evâil-i M. 1217

Haleb'den Üsküdar'a varınca yol üzerinde vâkı' kazâların kuzât ve nüvvâbına ve mütesellimler ve voyvodalar ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve a'yân ve zâbitân ve iş erlerine hüküm ki:

Bu def'a sadr-ı a'zamım iç çûkadârı (boş) zîde kadruhû ile rikâb-ı hümâyûnum tarafına irsâl olunan boğçaların esnâ-yı râhda muhâfazası lâzımeden olmağla siz ki mevlânâ vesâir mûmâ ileyhimsiz iç çûkadârı mûmâ ileyhim yanında olan boğçalar ile her kangınızın taht-ı hükûmet ve kazâsına dâhil olur ise muhâfaza ve muhâresesi husûsuna ihtimâm ü dikkat ve gider oldukda dahi yanına mikdâr-ı kifâye müsellağ cebelü neferâtı terfikiyle kazâ be-kazâ birbirinize irsâl ve âminen ve sâlimen Üsküdar'a irsâli husûsuna mezîd-i dikkat ve sarf-ı nihâyet ve sa'y ü kudret eylemeniz fermânım olmağın tenbîhen ve ihtimâmen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur imdi iç çûkadârı mûmâ ileyh yanında olan boğçalar ile esnâ-yı râhda her kangınızın taht-ı kazâsına vâsıl olur ise gece ve gündüz muhâfazasına dikkat ve gider oldukda dahi yanına mikdâr-ı kifâye mu'temed ve müsellağ cebelü neferâtı ta'yîniyle âminen ve sâlimen kazâ be-kazâ birbirinize irsâl ve Üsküdar'a irsâle mezîd-i sa'y ü dikkat eylemeniz matlûb-ı hümâyûnun olduğu ve eşyâ-yı mezkûreye muhâfazada tekâsül ü rehâvetiniz sebebiyle esnâ-yı râhda bir gûne zarar u gezend isâbet eylemek ihtimâli olur ise ol kazânın hükkâm ve zâbitânından tazmîm olunacağından başka her birinizin mazhar-ı muâheze ve nekâl olunacağınızda şübhe olmadığı ma'lûmunuz oldukda ber vech-i muharrer amel ü harekete dikkat ve hilâf-ı fermân ve münâfi-i rızâ vaz' u hareketden mübâ'adet eylemeniz bâbında. Fî evâil-i M. sene [1]217

Sahife No	: 36
Hüküm No	: 49
Tarihi	: Evâil-i M. 1216

Haleb vâlîsi vezîrim el-Hâc İbrahim Paşa iclâlehûya ve Haleb kâdîsına ve Haleb kal'ası dizdârına hüküm ki:

Bir müddetden berü ser-zede-i zuhûr ve Ayıntab voyvodalığını teğallüben zabt birle ibâdullâhı bî-huzûr eden Hüseyin nâm habâset-pîşe ve mefsedet-endîşe hilâf-ı şerî'at-i mutahhara gasb-i emvâl ve katl-i nüfûs ve hetk birle a'râz ve nâmûs misillü nice nice fezâyihî kendüye âdet edüb sekene-i memleket ve fukarâ-yı ra'iyet şakî-i merkûmun cevru ezâ ve zulm-i lâyuhsâsına bir vechile tâb-âver olunamayub ekserî terk-i dâr u diyâr eylediklerinden medîne-i merkûmenin derûn ve bîrûnu harâb ve (...) ve bakiyye kalan zümre-i acezenin dahi feryâd ü figânları âsımâne (...) olduğu bi'l-ihbâr vâsıl-ı sâmi'a-i şâhânem olub merkûmun izâle-i şer' ü mazarratı zımnında mukaddemâ fermân-ı kazâ- cerâyın ısdâr ve üzerine asâkir ta'yîn ve tisyâr kılınmışiken esnâ-yı sefere müsâdif edüb üzerine me'mûrları sefer-i hümâyûnuma sarf ve tahvîli lâzım geldiğinden icrâ-yı irâde-i şâhânem vakt-i âhara ta'lîk olunmuşidi bu def'a ordû-yı hümâyûnum Halebü'ş-şeybâya takarrübünde merkûm bir takrîb ordû-yı hümâyûnuma celeb olundukda ahâlîden üç yüzden mütecâviz fukarâ ref'-i refî'a iştikâ ve merkûmun şerr u mazarratı üzerlerinden def' u ref' olunmasını istid'â ve sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin merkûmu ma'rifetinle Haleb kal'asına kaldırılmış olmağla merkûmun firârı hâtıra gelmeyecek vechile muhkem habs olunmasına ve rûz ve leyâl muhâfaza ve muhâresesi husûsuna ihtimâm ü dikkat olunmak fermânım olmağın tenbîhen ve ihtimâmen mahsûsen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur imdi şakî-i merkûmun bir vechile firâra mahâl olmamak üzre muhkem habs olunmasına ve leyl ü nehâr muhâfaza ve muhâresesi emrine mezîd-i i'tinâ ve nezâret eylemeniz matlûb-ı kat'î-i şâhânem idüğü ma'âza'llâhu te'âlâ bir takrîb ile firâr eylemek lâzım gelür ise özr ü illet fâide-mend olmayub vehâmeti tarafınıza râci' olacağında şübhe olmayacağı siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ-yı mûmâ ileyhimâsız ma'lûmunuz oldukda ber vech-i muharrer şakî-i merkûmun leyl ü nehâr muhâfaza ve muhâresesi emrinde kemâl-i i'tinâ ve nezâret ve

mezîd-i ihtimâm ü dikkat ve zühûl ü gaflet ve tekâsül ü betâetden be-gâyet tehâşî ve mübâ'adet eyleyesiz ve sen ki dizdâr-ı merkûmsun şakî-i merkûmu muhkem habs ve kal'a-bend eyleyüb bilâ emr-i âlî itlâk ve bir takrîb firârından hazer ve mübâ'adet eyleyesin şöyle ki merkûm bir takrîb firâr eylemek lâzım gelür ise öZR ü illetin bir vechile karfîni-sem' ihtifâ olunmayub hakkınızda tertîb-i cezâdan gyari mu'âmele olunamayacağı muhakkak ve mukarrerdür âna göre amel ü hareket eylemek bâbında.

Fî evâil-i M. sene [1]216

Sahife No	: 37
Hüküm No	: 50
Tarihi	: Evâil-i M. 1217

Sivas vâlîsi vezîrim Mustafa Paşa iclâlehûya hüküm ki:

Sâbıkâ Diyarbakır vâlîsi olub emr-i ulû'l-emre adem-i itâ'at ve hilâf-ı şerî'at-i garrâ gasb-ı envâl-i fukarâ ve tahrîb-i kasabât ve kurâ ve katl-i nüfûs ve hetk-i a'râz ve nâmûs misillü envâ'-ı fezâhate ictirâsına binânen tertîb-i cezâsına irâde-i aliyem müte'allık olan Hüseyin Paşa'nın Dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından Bozok mutasarrıfı Süleyman dâme mecduhû muhâbere ve mukâtebe ve rüsûm-ı ittifâk ve ittihâda ri'âyet ederek ve her taraftan paşa-yı mûmâ ileyhî cevânib ve etrâfını hasr ve tazyîk eyleyerek bir vechile firârına ruhsat gösterilmeyerek bi-eyyi vechin kân i'dâm ve izâlesine sa'y-i mâ-lâ-keâm olunması husûsu gerek rikâb-ı hümâyûnumdan ve gerek ordû-yı nusret-makrûnumdan bundan akdem şeref-rîz-i sudûr olan mufassal ü meşrûh evâmir-i şerîfe sana ve kapucubaşı-i mûmâ ileyhe başka ve Sivas'da kâin sipâh ve silahdâr kethüdâyerleri ve binbaşılıarı bi'l-cümle zâbitân ve neferâtıyla ve İskefser ve Niksar ve Kazâ-i Erba'a'nın voyvodaları kazâlarının bi'l-cümle erbâb-ı harb ü darbıyla ma'iyetine varub emr u re'yin üzre amel ü hareket ve ta'yîn ve istihdâm eylediğin hıdemâtın herbirisin ihtimâm eylemeriyçün başka başka evâmir-i münîfemle tenbîh ü te'kîd ve bu bâbda lâzım gelen vesâyât ve tenbîhât eğerçi cürm (...) olunmuş olub ancak sen ki vezîr-i sadâkat-masîr ve müşîr-i sâibü't-tedbîr müşârûn ileyhîsin bi-avn ü inâyet-i Bârî paşa-yı mûmâ ileyhî i'dâm ve izâlesi hasran ve

kasran senden matlûb-ı cihân-dârânem olmağla mukaddemâ sâdır olan evâmir-i şerîfem mûceblerince amel ü hareket ve kapucıbaşı-i mûmâ ileyh ile merâsim-i muhâbere ve ittifâka ri'âyet ve me'mûrîn-i mezkûrûnu dahi ma'iyetine celb birle bi'l-ittifâk üzerine varub karîben tedmîr ve istîsâliyle fukarâ ve zu'afâ üzerlerinden indifâ'-ı şürûr [u] mazarratı emrine ve zâtında merkûz olan âsâr-ı kâr-güzârı ve reviyet ve mâye-i sadâkat ve gayret muktezâsını îfâyâ sarf-ı mâ-hasal ve sa'y ü miknet eylemen fermânım olmağın te'kîden ve isti'câlen mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (boş) ile tisyâr olunmuşdur imdi kapucıbaşı-i mîr-i mûmâ ileyh ile haberleşerek paşa-yı mûmâ ileyhın cevânib ve etrâfını firâra çâre bulamayacak vechile gereği gibi bend ve tesdîd ve başında olan haşerâtı beher takrîb ve ta'zîr ve va'd [ü] va'îd ile tefrîk ve tesebbü ederek bi'l-ittifâk üzerine varub avn ü inâyet-i Bârî ile karîben i'dâm ve izâlesine ve şürûr u mazarratından bilâd ve ibâdın tahlîsi esbâbını istihsâle sa'y-i bî-hemâl ve sarf u sa'y ü mecâl eylemen kat'an ve cezmen senden matlûb-ı hümayûnum olduğı ve bu husûs-ı ehemmdede tekâsül ü rehâvet ve iğmâz u betâet bir vechile câiz olmadığı ve seninle bi'l-muhâbere re'y ü irâdene muvâfakat ve tahrîr ve tenbîhin üzre amel ü hareket etmesiyçün bu def'a dahi mîr-i mûmâ ileyhe başka ve zikr olunan kazâların voyvoda ve a'yân ve iş erlerine dahi başka başka isti'câli şâmil müekked ve müşedded evâmir-i şerîfem ısdâr ve tisyâr olunduğı ma'lûm-ı dirâyet-melzûmun oldukda ber vech-i meşrûh mukaddemâ sâdır olan evâmir-i şerîfem mantûkunca amel ü hareket ve görevim seni karîben şu âsînin vücûd-ı habâset-âlûdunun rû-yı arzdan ref'iyle meşkûrül-mesâ'î olmağa ve hakkında derkâr ve (...) tezâyüdü âşikâr olan hüsn-i zann ve i'timâd-ı şâhânemi te'yîd ve tasdîka (...) ve gayret ve sarf-ı nihâyet kudret ve mikdâr-ı zerre zühûl ü gaflet ve tekâsül ü tehâvütten mübâ'adet olunmak bâbında.

Fî evâil-i M. sene [1]217

Bir sûreti:

Dergâh-ı âlî kapucıbaşılarından Bozok sancağı mutasarrıfı Cabbarzâde Mîr Süleyman dâme mecduhûya vezîr-i müşârun ileyh ile bi'l-muhâbere amel ü hareket ve re'y ü irâdesine muvâfakat ederek paşa-yı mûmâ ileyhın i'dâm ve izâlesine ikdâm ve îfâ-yı muktezâ-yı me'mûriyyete sa'y-i mâ-lâ-kelem eylesiyçün aslına tevffikan iktizâsına göre.

Bir sûreti:

Sivas'da kâin sipâh ve kethüdâyerleri ve binbaşları ve zâbitân-ı sâireye bi'l-cümle neferâtıyla ucâleten hareket ve vezîr-i müşârun ileyhın yanına varub emr u re'yi üzre amel ü hareket ve ta'yîn ve istihdâm eylediği hıdemâtın te'diyesine müsâra'at eylemeleriyçün te'kîdi me'mûrîn ve isti'câli şâmil iktizâsına göre.

Bir sûreti:

İskefser ve Niksar ve Kazâ-i Erba'a voyvodalarına ve vücûh-ı memleket ve iş erlerine kazâlarının bi'l-cümle harb ü darb erbâbıyla ucâleten hareket ve vezîr-i müşârun ileyh ma'ıyyetine varub ta'yîn ve istihdâm eylediği hıdemâtın te'diyesine ve ibrâz-ı hüsn-i hizmet ve sadâkate dâmen-der-meyân gayret eylemeleriyçün iktizâsına göre.

Sahife No	: 38
Hüküm No	: 51
Tarihi	: Evâhir-i M. 1217

Ayıntab nâibine sadr-ı a'zamın sâbık kapucılar kethüdâsı olub ordû-yı hümâyûnum Ayıntab'a varıncaya kadar Ayıntab voyvodalığı uhdesine ihâle olunan Osman zîde mecduhû ve bi'l-cümle vücûh-ı memleket ve iş erleri zîde kadruhuma hüküm ki:

Bir müddetden berü Ayıntab voyvodalığını cebren ve teğallüben zabt birle vedî'atu'llâh olan fukarâ ve zu'afâya envâ'-ı mezâlim ü ta'addiyâta ictisâr eden Hüseyin nâm şekâvet-pîşe bu def'a ordû-yı hümâyûnuma celb ve Haleb kal'asına bend olunmakdan nâşî ordû-yı hümâyûnum Ayıntab'a varub re'âyâ-perver ve sadâkat-kâr ve himâyet ü sıyânet-i ahâlî ve re'âyâ-yı fukarâya liyâkati bedîdâr muttasıf ve perhizkâr birini voyvoda nasb edinceye kadar umûr-ı voyvodalığı ve husûsât-ı mühimme-i sâireyi idâre ve ru'yet zımnında birinin voyvoda nasb ve tensîbi lâzıme-i maslahatdan olmağla sen ki kapucılar kethüdâsı sâbık mûmâ ileyhın ordû-yı hümâyûnum ol tarafa varıncaya kadar senin voyvoda nasb olunman husûsuna irâde-i aliyyem ta'alluk etmekle serî'an bu taraftan hareket ve Ayıntab'a varub umûr-ı voyvodalığı ve mevâdd-ı sâire-i Devlet-i aliyye'mi idâre ve ru'yet ve tesviyeye

mübâderet ve merkûm Hüseyin yandaşı olub fukarâ-yı ra'iyete zulm ü ta'addiyâta ictisâr etmiş olan eşkiyâ zümresini dahi bi'l-cümle ulemâ ve ahâlî ma'rifetiyle taharrî ve tecessüs ve o makûleleri ele götürüb habs ve ordû-yı hümâyûnum için müretteb olan yüz elli re's mehâr şütürânı evvel be-evvel serî'an ordû-yı hümâyûnuma irsâl ve tisyâr ve herhâlde sekene-i memleket ve fukarâ-yı ra'iyeti himâyet ü sıyânete kemâl-i ihtimâm ü dikkat eylemen fermânım olmağın me'mûriyyetini şâmil mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve yedine i'tâ olunmuşdur imdi keyfiyyet ma'lûmun oldukda ber vech-i meşrûh bu cânibden serî'an hareket ve Ayıntab'a varub ordû-yı hümâyûnum ol tarafa vâsıl oluncaya kadar umûr-ı voyvodalığı vesâir husûsât-ı mühimme-i Devlet-i aliyye'mi ber vefk-i merâm te'diye ve temşiyetlerine ve ordû-yı hümâyûnum için tertîb olunan yüz elli mehâr şütürânı bilâ tevakkuf serî'an ve âcilen ordû-yı hümâyûnuma irsâl ve şakî-i merkûm Hasan'ın er karındaşı ve fukarâ-yı ra'iyete zulm ü ta'addîde müttefiki olan eşkiyâ zümresini dahi mevlânâ vesâir mûmâ ileyhim ile bi'l-ittifâk taharrî ve tecessüs ve ele getirilmelerine ve bir neferinin firâra mecâl bulamamaları esbâbının istihsâline ve fukarâ-yı ra'iyet ve sekene-i memleketin himâyet ü sıyânetlerine kemâl-i ihtimâm ü dikkat ve senden me'mûl olan kâr-güzârı ve dirâyet muktezâsını icrâyaya sarf-ı vüs' u miknet ve bir mâddede tekâsül ü rehâvetden ve nefsanîyyete mebnî ehl-i ırz zümresine hilâf-ı şerî'at-ı mutahhara (...) ve istinâd-ı kabâhat birle ser-i mû zulm ü ta'addî vukû'unu tecvîzden gâyetü'l-gâye tehâşî ve mübâ'adet eyleyesin ve siz ki mevlânâ vesâir mûmâ ileyhimsiz siz dahi müceb-i emr-i şerîfimle amel ü harekete bi'l-ittifâk kemâl-i sa'y ü ikdâm ve kusûr-ı rehâvetden ve münâfî-i emr u rızâ mikdâr-ı zerre vaz' u hâlet vukû'unu tecvîz ile mesûl ü mu'âteb olmakdan be-gâyet hazer ve ittikâ-i tâmm eylemeniz bâbında.

Fî evâhir-i M. sene 1217

Sahife No	: 39
Hüküm No	: 52
Tarihi	: Evâsıt-ı Za. 1216

Bağdad vâlîsi vezîrim Süleyman Paşa iclâlehûya hüküm ki:

Sâbıkâ Diyarbakır mütesellimi İbrahim nâm vehâmet-encâm mütesellimliği hengâmında sükkânı- vilâyet ve kuzât-ı memleketi tecrîm ve tağrîm eylediğinden gayri bilâ müceb ve bî-vech-i şer'î nice bî-cürüm ve günâh kimesneleri katl ve emvâl ü eşyâlarını yağmâ vü gâret etmiş olduğu ve bunlardan mâ'adâ Hüseyin Paşa'nın vâlifliği esnâsında müşârun ileyh ile yekdil olarak nice nice hânedânın harâb (...) olmalarına sebep-i müstakil ve nicelerini hazz-ı nefsiçün katl etdirmiş olduğundan müşârun ileyhın azlinden sonra Diyarbakır'da karâr edemeyüb Mardin'e firâr eylemiş olduğu sahîhan ihbâr ve bu makûle muzırr-ı ibâd ve sâ'î-i bi'l-fesâd olan habâset-kârların tertîb-i cezâlarıyla emsâllerini terhîb lâzımesince hükümdârî ve re'âyâ perverîden olduğu bedîdâr olmakla merkûmun mecmû' mâ-meleki cânib-i mîrîden zabt ve i'dâm ve izâlesine irâde-i kâtı'a-i şâhânemta'alluk etmekle sen ki vezîr-i sadâkat-masîr-i müşârun ileyhın merkûm Mardin vesâir ol havâlîlerde sırran taharrî ve tecessüs olunub kendüye kat'â ser-rişte verilmeyerek ve himâye olunmayarak alâ-eyyi hâlin ahz ve cezâ-yı sezâsını icrâ ve ser-maktû'unu ordû-yı hümâyûnuma ba's ve isrâya mezîd-i i'tinâ ve sa'y-i vâfi eylemen fermânım olmağın tenbîhen ve ihtimâmen mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve memhûren ve mahfiyyen ve mestûren (boş) ile tisyâr olunmuşdur imdi merkûm Mardin vesâir ol havâlîlerde ber vech-i hafî tecessüs ve taharrî olunub kendüye kat'â ser-rişte verilmeyerek ve himâye kaydına düşülmeyerek ve firârına aslâ ruhsat gösterilmeyerek bi-eyyi vechin kân ahz ve cezâ-yı mâ-yelikini tertîb ve ser-maktû'unu serî'an ordû-yı hümâyûnuma tisyâr birle infâz-ı emr u irâde-i şâhâneme mezîd-i ihtimâm ve cidd-i dâmm eylemen matlûb-ı kat'î-i mülûkânem olduğu ve bu husûsda iğmaz u rehâvet bir vechile câiz olmadığı ve bu mâdde zımında Diyarbakır kâdîsına ve voyvodasına vesâire hitâben iki kıt'a evâmir-i şerîfem ısdâr ve mahfiyyen tisyâr olmuş olduğu ma'lûm-ı fetânet-melzûmun oldukda ber vech-i meşrûh amel ü harekete sarf-ı celî himmet ve bez-i bâ-re'y-i liyâkate ve münâfi-i emr u rızâ tekâsül ü rehâvet vukû'undan hazer ve mübâ'adet ve keyfiyyeti ordû-yı hümâyûnuma i'lâm ve işârete müsâra'at olunmak bâbında. Fî evâsıt-ı Za. sene [1]216

Bir sûreti:

Âmid mollasına ve Diyarbakır voyvodası ve yeniçeri zâbiti zîde mecduhumâya vesâir vücûh-ı memleket ve iş erlerine merkûm İbrahim'e kat'â ser-rişte verilmeyerek bi-eyyi

vechin kân Diyarbakır ve havâlîsinde bulunduğu mahalde ahz ve cezâ-yı sezâsını icrâ ve ser-maktû'unu ordû-yı hümâyûnuma irsâl eylemeleriyçün kemâl-i tenbîh ve tehdîdi şâmil iktizâsına göre.

Bir sûreti:

Mevlânâ ve Diyarbakır voyvodası vesâir mûmâ ileyhe ve bu husûsa mübâşir ta'yîn olunan zîde mecduhûya merkûmun harekât-ı gayr-i merziyye-i mezkûresinin (...) fi'l-asl ashâb-ı servet ü yesârdan olduğundan başka mukaddemâ mütesellimliği evânında ve ba'dehû Hüseyin Paşa'nın vâflîği esnâsında katî küllî emvâl cem' ve iddihâr etmiş olduğundan bahisle kâffe-i emvâl ü eşyâ ve nükûd ve zimemâtı ve ism-i mâl ıtlâk olunur mecmû' mâ-meleki zâhire ihrâcı ve cânib-i mîriyçün zabt ve ma'rifet-i şer'le defter olunub defteri serî'an ordû-yı hümâyûnuma takdîm olunmasıyçün bu bâbda lâzım gelen tenbîhât derciyle iktizâsına göre.

Sahife No	: 40
Hüküm No	: 53
Tarihi	: Evâil-i M. 1217

Mîrmîrân-ı kirâmımdan Rûmeli beylerbeyliği pâyesi olan Van muhâfızı Mehmed Emin Paşa dâmet-me'âliyehûya hüküm ki:

Sen ki paşa-yı mûmâ ileyhsin bu esnâlarda Bayezid sancağı mutasarrıfı (boş) ve Muş mutasarrıfı (boş) dâme ikbâlühuma ile beynlerinizde nifâk ü şikâk tekevvün edüb cenk ü cidâl ve harb ü kıtâl sûretleri ızhâr olmakda idüği ve eyâlet-i Erzurum ve Van'ın cevânib ve etrâfi muzırr-ı aşâyir ve güzergâh-ı lesûs-ı habâset-me'serden ibâret olub gemîn-gâh-ı fırsat-yâb olan lesûs ve harâm-zâde aşâyir ve ma'iyetinizde olan asâkir taraflarından vedî'a-i cenâb-ı Rabb-i izzet olan fukarâ-yı ra'iyet ve sekene-i memleket karîn-i envâ'-ı rahne ve hasâr ve kurâ ve kasabât ahâlîleri perâkende vü perîşân ve memâlik harâb ve vîrân ve ol havâlîlerde emniyyet meslûb olduğü tevârüd edenlerin ihbârlarından resîde-i sâmi'a-i şâhânem olub bu hâlet sizden me'mûl olan rızâ-cû ve sadâkat ve (...) ve istikâmete münâfi ve rızâ-yı pâdişâhânemin vücûhla hilâfi idüği nümû-dâr ve vülât ve ümerâ

nasbından maksûd ve merâm ancak fukarâ-yı ra'îyyetin himâyet ü sıyânet ve kemâl-i râhat ve emniyyetlerini müstelzem olur esbâbın istihsâline ihtimâm ve cenâb-ı cihân-dârânem için isticlâb-ı ed'îye-i hayriyyeye sa'y-i mâ-lâ-keîâm eylemeleri kazîyyesi idüğü bed'dâr iken böyle birbirlerine ızhâr-ı adâvet ve muhâsamet birle zîr-i hükûmetlerinde sâkin olan fukarâ ve zu'afâyı hilâf-ı şerî'at-i garrâ ızhâr-ı ihtiyâr eden ve vülât ve ümerânın dünyâda encâmı vahîm ve ukbâda mazhar-ı azâb-ı elîm olacakları kazâyâ-yı müsellemeden idüğü bed'hî ve âşikâr olmakdan nâşî bu dakîkaları mütâla'a ve tefekkür ve encâm-kârî mülâhaza ve tedebbür birle beyninizde vukû' bulan ihtilâf ve nifâk mübeddel-i hüsn-i i'tilâf ve vifâk olmasına ve fukarâ-yı ra'îyyet ve sekene-i memleketin tahsîl-i âsâyîş ve refâhiyyetleri emrine sa'y-i evfâ ve cidd-i lâ-yuhsâ eylemen fermânım olmağın tenbîhen ve tecdîden ve tehdîden ve inzâren ve seni hâb-ı gafletden îkâzen mahsûsen işbu emri şerîfim ısdâr ve (boş) ile tisyâr olunmuşdur imdi fîmâ ba'd mîrmîrân-ı mûmâ ileyhimâ ile beyninizde tahaddüs eden adâvet ve bürûdet mübeddel-i hüsn-i ülfet ve keremiyet olmasına mübâderet ve zîr-destân olan fukarâ ve zu'afâyı ezâdan ve remîdeden mübâ'adet ve herhâlde himâyet ü sıyânet ve istihsâl-i esbâb-ı âsâyîş ve ârâmişleriyle rızâu'llâh ve rızâ-yı pâdişâhânemi tahsîle kemâl-i ihtimâm ve cidd-i tâmm eylemen matlûb-ı kat'î-i tâc-dârânem idüğü ve bundan böyle dahi münâfî-i emri u rızâ beyninizde olan bürûdet muhabbete tahvîl olunmayub sâire ihtilâl ve cidâl iştigâl bulmak lâzım gelür ise özi ü illet bir vechile karîn-i sem'-i ısgâ olmayub hakkında derkâr olan hüsn-i zann-ı şâhânem hilâfına mübeddel ve mazhar-ı muâheze ve ikâb olacağın muhakkak ve mukarrer idüğü ve bu husûs başka başka evâmîr-i şerîfemle Muş ve Bayezid sancakları mutasarrıfları mûmâ ileyhimâyâ dahi tenbîh ü te'kîd olunmuş olduğı ma'lûm-ı dirâyet-melzumun oldukda ber vech-i muharrer amel ü harekete ve tahsîl-i rızâ-yı hümâyûnuma kemâl-i ihtimâm ü dikkat ve hilâf-ı fermân ve münâfî-i tenbîhât-ı şâhânem ser-i mû vaz' u hareket vukû'unu tecvîz ile mübtelâ-yı va'îdât-ı şâhânem olmakdan gâyetü'l-gâye tehâşî ve mübâ'adet eylemen bâbında.

Fî evâil-i M. sene [1]217

Bir sûreti:

Bayezid mutasarrıfına siyâk-ı sâbık üzre.

Bir sûreti:

Muş mutasarrıfına ber vech-i meşrûh.

Sahife No	: 40
Hüküm No	: 54
Tarihi	: Evâsıt-ı M. 1216

Rakka vâlîsi vezîre hüküm ki:

Suruç kazâsı ahâlîlerinden Bizani aşiretinden Molla Hasan ve Musa Kethüdâ ve Zoli Mehmed ve Molla Müslim ve Hâcî Mehmed vesâir ma'lûmü'l-ism kimesnelerin ordû-yı hümâyûnuma takdîm eyledikleri arz-ı hâllerinde bunların üzerlerine edâsı lâzım gelen mâl-ı mîrî ve evâmîrqi şerîfemle vâride olan tekâlîf-i sâirelerin beher sene edâda kusûrları olmayub dahl olunmak îcâb etmez iken Suruç emîni Çakır Bey demekle meşhûr kimesne geçen sene bunların hilâf-ı şer'-i şerîf elli iki re's deve ve kırk beş re's esb ve on iki bin sekiz yüz re's ağnâm ve bin iki yüz keyl hınta ve bin üç yüz keyl şa'îr ve dört harman darı ve elli aded keçe ve on bir aded kilim ve yüz otuz aded çadır ma'a takım ve eşyâ ve iki yüz re's öküzlerini teğallüben zabt ve nakden dahi kırk bin guruşlarını cebren ve kahren ahz eylediğinden mâ'adâ bunların kazâ-i mezbûrda vâkî' hânelerin basub evlâd ü iyâllerin ahz ü habs ve der-zencîr edüb gadr-ı küllî eylediğın ve merkûm ile mahallinde mukâvemete iktidârları olmadığın inhâ ve merkûm ordû-yı hümâyûnuma ihzâr ve terâfu'-i şer' ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â eyledikleri ecilden sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin ma'rifetin ve ta'yîn olunan (boş) zîde kadruhû mübâşeretiyle merkûmu ol tarafda ahz ve li-ecli'l-terâfu' ordû-yı hümâyûnuma ihzâr ve irsâline ihtimâm olunmak fermânım olmağın imdi sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin ma'rifetin ve ta'yîn olunan mübâşir-i mûmâ ileyh ma'rifetiyle merkûmu ol tarafda ahz ve ta'yîn-i mâdde eden husemâsıyla terâfu'-i şer' ve ihkâk-ı hak olunmalarıyçün mübâşir-i mûmâ ileyhe terfîkan serî'an ordû-yı hümâyûnuma irsâl ve ihzârına ihtimâm ü dikkat eylemen matlûb-ı hümâyûnum idüğü ve adem-i ihzârını müceb olur vaz' u hareket vukû'una rızâ-yı aliyem olmadığı ma'lûmun oldukda ber vech-i meşrûh mîr-i merkûmu mübâşir-i mûmâ ileyhe

terfikan li-ecli't-terâfu' ordû-yı hümâyûnuma irsâl ve ihzârına ihtimâm ü dikkat ve iğmâz ve tesâmühden hazer ve mübâ'adet olunmak bâbında. Fî evâsıt-ı M. sene [1]216

Sahife No	: 41
Hüküm No	: 55
Tarihi	: Evâsıt-ı M. 1217

Haleb vâlfis vezîrim el-Hâc İbrahim Paşa iclâlehûya hüküm ki:

Haleb kal'ası dizdârı Hüseyin zîde hıfzuhûnun bu def'a ordû-yı hümâyûnuma takdîm eylediği iki kıt'a arz-ı hâlinde Haleb kal'ası sükkânından Seyyid Şerîf ve Mihmad ve Seyyid Ömer ve Seyyid Hüseyin ve Veli ve Maksud'un karındaşı ve Seyyid Ömer (...) ve Seyyid Haşim Şüca ve Murad Seyyid Haşim ve Seyyid (...) Mihmad ve Dizdâr Şerîf'in oğlu Mustafa ve Şeyh Miknet oğlu Ömer ve Muvasala(?) oğlu (...) ve Tüfekçi Bekri ve Matrakoğlu (...) ve Şüca oğlu İbrahim ve (...) Mehmed ve (...) Ahmed ve oğlu (...) Ömer ve Koyuncu Mustafa ve Mehmed (...) ve Çavuş oğlu Mehmed ve Halil oğlu Taha ve Muhassıl oğlu Göki nâm kimesneler kendü hâllerinde olmayub zâbitlerine adem-i itâ'at ve nice niçe nâ-hemvâre harekâta cesâret etmiş oldukları beyânıyla neferât-ı kal'anın nizâm ve kâ'idelerini ihtilâlden sıyânet zımnında merkûmûn ba'de'l-yevm Haleb kal'asında sâkin olmamalarıyçün sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin sana hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak fermânım olmağın imdi sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin neferât-ı kal'anın şîrâze-i nizâmlarını ihtilâlden vikâye zımnında merkûmûn fîmâ ba'd kal'a-i merkûmede sâkin olmayub mahall-i âharda iskan edilmesi husûsuna ihtimâm ü dikkat olunmak lâzımeden idüğü ve bundan böyle kal'a-i merkûmede sâkin olmalarına rızâ-yı aliyem olmadığı ma'lûmun oldukda ber vech-i meşrûh amel ü harekete ihtimâm ü dikkat ve hilâfından hazer ve mübâ'adet olunmak bâbında.

Fî evâsıt-ı M. sene [1]217

Sahife No	: 41
Hüküm No	: 56
Tarihi	: Evâsıt-ı M. 1217

Dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılardan Diyarbakır mütesellimi (boş) dâme mecduhûya ve Diyarbakır nâibi ve hâlâ Diyarbakır müftîsi Mesud ve müftî-i sâbık Sıbgatullah zîde ilmuhûya hüküm ki:

Diyarbakır ve havâlîsi ahâlî ve fukarâsının bir iki seneden berü gürûh-ı zalemenin zulm ü ta'addîsinden ahvâlleri perîşân ve şîrâze-i nizâm-ı memleket bi'l-küllîye muhtell ve müşevveş ve sekene ve re'âyânın emn ü râhatları meslûb ve emvâl-i mîriyyenin tahsîli müte'assir olduğu zâhir ve iyân idüğü bu def'a bi'l-ihbâr vâsıl-ı sâmi'a-i şâhânem olduğundan nâşî bi'l-fi'l sadr-ı a'zam sûtûde-şiyem ve serdâr-ı ekrem bülend-i ahterim ordû-yı nusret-makrûnumla işbu mâh-ı Muharremü'l-harâmın on dördüncü günü bi'l-yümn ve'l-ikbâl Halebü's-şeybâdan hareket ve Malatya cânibine atf-ı inân teveccüh ve azîmet etmiş olduğu nümâyân ve sadr-ı a'zam-ı müşârun ileyh Malatya taraflarına vürûdunda medîne-i mezkûrenin nizâm-ı aslîsini ve sekenenin âsâyîş ve râhatları ve vücûh-ı mezâlîm ve ta'addiyâtından vikâyetleri esbâbını istihsâle sa'y-i bî-hemâl etmesi lâzım geldiği ve işbu emniyyetin husûli vücûh-ı ahâlîden hayr-hâh ve re'âyâ perver kimesnelerin ordû-yı hümâyûnuma celbiyle bi'l-müzâkere tanzîm ve tesviyesine tevakkuf eylediği müstağnî-i ta'rîf ü beyân olmağla siz ki mütesellim ve nâib ve müftî-i sâbık ve lâhık mûmâ ileyhimsiz işbu emr-i şerîfim tarafınıza vusûlünde vücûh-ı memleket ve iş erlerinden iktizâ edenleri derhâl ma'iyetinize istishâb birle hareket ve Malatya merhalesinde ordû-yı hümâyûnuma vusûl ve lühûka sür'at ü şitâb olunmak husûsuna irâde-i kâtî'a-i aliyem ta'alluk etmekle da'vetinizi şâmil mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (boş) ile tisyâr olunmuşdur imdi husûsât-ı merkûmânın müzâkeresi ve husûsât-ı memleket ve nizâm-ı memleket heyât-ı asliyesine ircâ'ı zımnında vücûh-ı beldenin hayr-hâhlarından iktizâ edenleri ma'iyetineze alub ve serî'an Malatya merhalesinde ordû-yı hümâyûnuma vusûle müsâra'at eylemeniz matlûb-ı kat'î-i pâdişâhânem olduğu ve bu maslahat-ı hayriyyede imrâr-ı vakt bir vechile

câiz olmadığı ma'lûmunuz oldukda ber vech-i meşrûh amel ü harekete ihtimâm ve münâfî-i fermân ifâte-i vakti müceb olur vaz'dan hazer ve ittikâ-i tâmm eylemeniz bâbında.

Fî evâil-i M. sene [1]217

Sahife No	: 41
Hüküm No	: 57
Tarihi	: Evâsıt-ı M. 1217

Birecik mütesellimi zîde kadruhûya hüküm ki:

Hâlâ Rakka vâlîsi düstûr vezîrim Timur Paşa iclâlehûnun ma'yyetinde ber muktezâ-yı vakt-i hâl asâkin lüzûmu olmakdan nâşî sen ki mütesellim-i mûmâ ileyhsin Birecik kazâsının bi'l-cümle erbâb-ı harb ü darbını ma'yyetine istishâb ve vezîr-i müşârun ileyh ma'yyetine varub emr u re'yi üzre amel ü hareket ve ta'yîn ve istihdâm eylediği hıdemât-ı mühimmenin te'diyesine dâmen-der-meyân gayret eylemen fermânım olmağın me'mûriyyetini şâmil mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (boş) ile tisyâr olunmuşdur imdi kazâ-i mezbûrun bi'l-cümle erbâb-ı harb ü darbını ucâleten istishâb ve serî'an ma'yyet-i müşârun ileyhe varub emr u re'yi üzre amel ü hareket ve ta'yîn ve istihdâm eylediği hıdemât-ı mühimmenin te'diyesine bezl ü sa'y ü makderet eylemen matlûb-ı şâhânem idüğü ve bu bâbda tekâsül ü rehâvet ve imrâr-ı vakti müceb olur vaz' u hâlet vukû'a gelmek lâzım gelür ise vehâmetini müşâhede edeceğinde şübhe olmadığı ma'lûmun oldukda ber vech-i meşrûh amel ü harekete ve ibrâz-ı hüsn-i hizmet ve sadâkate dâmen-der-meyân gayret ve hilâf-ı fermân ve münâfî-i rızâ kusûr ve tekâsülden hazer ve mübâ'adet eylemen bâbında. Fî evâsıt-ı M. sene [1]217

Bir sûreti:

Rûmkal'a voyvodası (boş) zîde kadruhûya Rûmkal'a'nın bi'l-cümle erbâb-ı harb ü darbını istishâb ve ma'yyet-i müşârun ileyhe vusûle sür'at ü şitâb eylemesiyçün siyâk-ı meşrûh üzre.

Sahife No : 42

Hüküm No : 58

Tarihi : Evâsıt-ı M. 1217

Dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşlarından mîrâhûr-ı evvelim pâyesi ve Haleb muhassılı olub bu def'a Ayıntab voyvodalığı uhdesine ihâle kılınan Mîr Mahmud dâme mecduhûya ve Ayıntab kazâsı nâibi ve Ayıntab mütfisi ve nakîbü'l-eşrâf kâimmakâmı ve ulemâ-i sâire zîde ilmuhuma ve vücûh-ı memleket ve iş erleri zîde kadruhuma hüküm:

Bir müddetden beri Ayıntab voyvodalığını teğallüben zabt ve katl-i nüfûs ve hetk-i a'râz ve nâmûs ve gasb-ı emvâl-i fukarâ ve tahrîb-i kasaba ve kurâyı kendüye pîşe eden Hüseyin nâm habâset-kâr bu def'a ordû-yı hümâyûnum Haleb'e takarrübünde bir takrîb ihzâr ve i'dâm ve izâlesine ibtidâr kılınmakdan nâşî medîne-i Ayıntab'a perhizkâr ve mücerrebü'l-etvar ve rüşd ü reviyet ve sadâkat ve istikâmeti bedîdâr ve i'mâr-ı memleket ve himâyet ü sıyânet-i fukarâ-yı ra'iyet ve def'-i ihtilâl ve şîrâze-i nizâm-ı beldeyi istihsâl husûslarına liyâkati âşikâr birinin voyvoda nasb ü ta'yîni lâzım geldiğine ve sen ki kapucıbaşı-i mûmâ ileyhsin senin evsâf-ı mezkûre ile ittisâfin derkâr ve voyvodalığı merkûm senin uhde-i hamiyetine ihâle olunması ahâlî-i Ayıntab'ın bi'l-cümle ulemâ ve ahâlîsi bâ-arz-ı hâl istid'â eylediğine binâen mukâta'a-i merkûmenin mâl-ı fâizini ve mîrî ve kalemiyyesini vakt ü zemâniyle öteden berü olugeldüğü vechile temâmen mutasarrıfı tarafına ve havâlâtı edâya vesâir umûr-ı mehâmm-ı Devlet-i aliyye'mi tanzîme kemâl-i ihtimâm ü dikkat eylemen şartıyla voyvodalık-ı merkûm uhdene ihâle olunmağla serî'an Ayıntab'a varub voyvodalığı zabt u rabt ve himâyet ü sıyânet-i fukarâ-yı ra'iyet ve sekene-i memlekete mübâderet ve bir müddetden berü yeniçeri ile sâdât beyninde adâvet tehaddüsüyle dâimen birbirleriyle münâza'a ve münâkaşadan hâlî olmadıklarına binâen nizâm-ı memleket muhtell ve müşevveş ve emniyyet-i ahâlî ve fukarâ-yı rayyit münselib ve mün'adim olmağla mevlânâ ve müftî ve nakîbü'l-eşrâf kâimmakâmı ve yeniçeri zâbiti vesâir mûmâ ileyhim ile bi'l-ittifâk beynleri te'lîf ve ıslâh ve fîmâ ba'd bir güne münâza'a ve cidâl vukû'a gelmemek ve bundan böyle münâfî-i emr u rızâ meyânelerinde sûret-i münâza'a ve kavga rû-nümâ olur ise tarafeyn Ayıntab'dan diyâr-ı âhara tard ve teb'îd olunmak üzere

nezz-i girâna kat' ve nizâm-ı kavîye bend ve tevsîk birle sûret-i nizâmını ordû-yı hümâyûnuma tahrîr ve i'lâma müsâra'at ve voyvoda-i sâbık maktûl Hüseyin'in akribâ ve tebe'asından fukarâ ve zu'afâyâ zulm ü ta'addîde (...) olub bu def'a firâr eden eşkiyânın fîmâ ba'd derûn-ı memlekete ayak basmamaları ve bir takrîb Ayıntab'a duhûl ederi olur ise derhâl ahz ü habs ve keyfiyyetlerini Der-aliyye'ne iş'âr ve vedî'atullâh olan fukarâ ve zu'afâ ve re'âyâ vü berâyâyı herhâlde himâyet ü sıyânet ve tahsîl-i âsâşîş ve emniyyetleri husûsuna kemâl-i ihtimâm ü dikkat eylemen firmanım olmağın mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve yedine i'tâ olunmuşdur imdi bâlâda beyân olunduğu üzre voyvodalık-ı merkûmu zabt u rabt ve ahâlî-i memleket ve fukarâ-yı ra'iyetin himâyet ü sıyânet ve tahsîl-i âsâşîş ve emniyyetleri husûsuna ve sâdât ve yeniçeri zümresinin bir müddetden beri beynlerinde tekevvün eden (...) ve nifâkın mübeddel-i hüsn-i i'tilâf ve vifâk olmasına ve fîmâ ba'd meyânelerinde münâza'a ve cidâl ve bir gûne kîl ü kâl vukû'a gelmemek ve ederler ise tarafeyn diyâr-ı âhara tard ve teb'îd olunmak üzre mevlânâ vesâir mûmâ ileyhim ile bi'l-ittifâk hüsn-i nizâma rabt ve nezz-i girâna kat' birle sûret-i nizâmı ordû-yı hümâyûnuma tahrîr ve i'lâma mübâderet ve maktûl-i merkûmun akribâ ve ağavât ve ensârından tarîk-i şekâvetde yoldaşı olub bu def'a firâr eden eşkiyânın fîmâ ba'd Ayıntab'a ayak basmamalı husûsuna ve bir takrîb duhûl ederi olur ise derhâl ahz ve muhkem habs ve keyfiyyetlerini bildirmeğe evâmîr-i aliyyemle matlûb olan husûsat-ı mühimmeyi bilâ tevakkuf tesviye ve tanzîme mezîd-i sa'y ü gayret ve'l-hâsıl tahsîl-i irâhe-i ibâd ve emniyyet-i bilâda sarf-ı nihâyet ve sa'y ü kudret eylemen matlûb-ı kat'î-i pâdişâhânem ve hilâf-ı fermân ve münâfî-i tenbîhât-ı şâhânem bir mâddede tekâsül ve rehâvet vukû'a gelmek lâzım gelür ise mesûl ü mu'âteb olacağında şübhe olmadığı ma'lûm-ı dirâyet-melzumun oldukda ber vech-i meşrûh amel ü harekete ve senden me'mûl ve bu ânâdek meşhûd olan âsâr-ı kâr-güzârı ve dirâyet ve mâye-i umûr-ı âşinâyı ve gayret muktezâsını icrâya sarf-ı vüz u kudret ve hilâfından be-gâyet hazer ve mübâ'adet eyleyesin ve siz ki mevlânâ ve müftî ve nakîbü'l-eşrâf kâimmakâmı ve ulemâ vesâir mûmâ ileyhimsiz siz dahi mûceb-i fermân-ı hümâyûnumla amel ü hareket eyleyesiz şöyle ki fîmâ ba'd münâfî-i emr u rızâ ihtilâl-i memleketi ve ızrâr-ı fukarâ-yı ra'iyeti ve ta'tîl-i maslahat-ı mühimme-i Devlet-i aliyye'mi mûceb olur mikdâr-ı zerre hâlet ve hareket vukû'a gelmek lâzım gelür ise ömr ü illet bir vechile karîn-i sem'-i isgâ olmayub mazhar-ı eşedd-i ukûbet ve cezâ

olunacağınız muhakkak ve mukarrerdir âna göre amel ü harekete ihtimâm ve hilâfından gâyetü'l-gâye tehâşî ve ittikâ-i tâmm eylemeniz bâbında.

Fî evâsıt-ı M. sene [1]217

Sahife No	: 42
Hüküm No	: 59
Tarihi	: Evâsıt-ı M. 1217

Haleb vâlisî vezîrim el-Hâc İbrahim Paşa iclâlehûya ve Haleb kal'ası dizdârına hüküm ki:

Kılâ'-ı hâkâniyemin müstahfızân neferâtı leyl ü nehâr me'mûr buldukları kal'alar derûnunda ikâmet ve üzerlerine edâsı lâzım gelen hıdemâtlarını te'diyeye ve hıfz ü hırâset-i kal'aya ihtimâm ü dikkat ve içlerinden fevt olanların dirlikleri erbâb-ı istihkâkdan sâir dirlikde alâkası olmayub gece ve gündüz derûn-ı kal'adâ ikâmet eder kimesneye arz eylemek şürût-ı mer'ıyyelerinden olduğu zâhir ve Haleb kal'ası müstahfızân neferâtının mahlûl olan dirlikleri biraz vaktten berü ba'zı nâ-ehle vesâir dirlikde olan hazele ve eşhâs makûlelerine arz olunub tevcîh olduğundan üzerlerine edâsı lâzım gelen hizmetlerini edâ eylemedikleri ve kal'a-i merkûme muhâfızdan hâlî olduğu tahkîk olunmağla bu keyfiyyet dizdâr-ı kal'anın tama'-ı hâm-ı vehâmet-encâma tebe'ıyyet eylediğinden neşet etmiş idiği bedîhî ve bâhir olmağla sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin neferât-ı kal'anın cümlesi şürûtları üzre leyl ü nehâr derûn-ı kal'a'dâ ikâmet ve üzerlerine lâzım gelen hizmetlerini te'diyeye mübâderet ve içlerinden fevt olanların ve hizmetlerini terk edenlerin leyl ü nehâr kal'a'dâ sâkin olur ve hizmet-i lâzımesini edâ eder erbâb-ı istihkâka arz olunması husûsuna ale'd-devâm i'tinâ ve nezâret eylemen husûsuna irâde-i alıyyem ta'alluk etmeğın imdi sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin kal'a-i merkûme neferâtının cümlesi lehl ü nehâr derûn-ı kal'a'dâ sâkin olub üzerlerine edâsı lâzım gelen hizmetlerini te'diye eylemelerine ve fevt olan ve terk-i hizmet edenlerin dirlikleri bâlâda beyân olduğü vechile erbâb-ı istihkâkdan olan ehline arz olunması husûsuna ve bu vechile kal'a-i pâdişâhânemin müstahfızândan hâlî kalmamasına kemâl ü i'tinâ vü dikkat eylemen matlûb-ı şâhânem olduğü ma'lûmun oldukda ber vech-i meşrûh amel ü harekete ihtimâm ü dikkat ve iğmâz ve müsâmahadan

ve münâfî-i emr u rızâ hâlet vukû'unu tecvîzden hazer ve mübâ'adet eyleyesin ve sen ki dizdâr-ı merkûmsun sen dahi müceb-i fermân-ı hümâyûnumla amel ü hareket ve kâffe-i neferât-ı müstahfızânın dâimen kal'a'dâ sâkin olmaları husûsuna ve fevt ve târik-i hizmet olanlarının ve dirliklerini şürût-ı merkûmeye ri'âyet eder ehline arz eylemeğe dikkat ve ihtimâm ve fîmâ ba'd dahi ve hilâf-ı fermân ve münâfî-i tenbîhât bu husûs-ı ehememde ser-i mû kusûr u rehâvet vukû'unu tecvîz ile mazhar-ı muâheze ve ukûbet olmakdan be-gâyet hazer ve ittikâ-i tâmm eylemen bâbında.

Fî evâsıt-ı M. sene [1]217

Sahife No	: 44
Hüküm No	: 61
Tarihi	: Evâhir-i M. 1217

Tokad nâibine ve Tokad voyvodasına hüküm ki:

Tokad'da nühâs tabhına me'mûr Mîr Hasan Efendi'den bundan akdem ahâlî-i Tokad ve vücûhun istidâne ve istikrâz eyledikleri kırk yedi bin sekiz yüz on sekiz guruş kable'l-ahz mûmâ ileyh fevt olub meblağ-ı mezkûr sadr-ı a'zamım tarafından müteveffâ-yı mûmâ ileyhe verilen sermâye mâlî olmakdan nâşî şimdiye kadar temâmen müşârun ileyh tarafına te'diye ve teslîm birle tebriye-i zimmet olunmak lâzıme-i hâlden iken ilâ hâzihi'l-ân te'diye olunmayub ukde-i te'hîre dûçâr olduğu bedîdâr ve bu hâlet rızâ-yı aliyemin hilâfı ve hakkâniyyete münâfî idiği zâhir ve âşikâr olmakla siz ki mevlânâ ve voyvoda-i mûmâ ileyhimâsız Tokad ahâlîsi ve vücûhunun müteveffâ-yı mûmâ ileyhden istikrâz eyledikleri meblağ-ı mezkûru sadr-ı a'zamım Tokad havâlîsine gelinceye kadar lâzım gelenlerden serî'an ve âcilen temâmen tahsîl ve sadr-ı a'zamım müşârun ileyh tarafından mübâşir ta'yîn olunan sadr-ı a'zamım mühürdârı birâderi el-Hâc Hüseyin Şakir zîde kadruhûya teslîmen irsâl ve tevsîle sarf-ı makderet eylemeniz fermânım olmağın imdi meblağ-ı mezbûr mukaddemâ sadr-ı a'zamım müşârun ileyh tarafından müteveffâ-yı mûmâ ileyhe verilen sermâye akçesinden olub beher hâl bilâ noksân lâzım gelenlerden temâmen tahsîl ve serî'an mübâşir-i mûmâ ileyhe teslîmen sadr-ı a'zamım müşârun ileyh Tokad havâlîsine

varıncaya kadar irsâl ve tesbîli husûsuna ihtimâm ü dikkat-i tâmm eylemeniz matlûb-ı kat'î-i dâverânem olduğu ve ihmâl ü müsâmaha gûne harekete cesâretle kemâ-fi's-sâbık meblağ-ı mezbûr ukde-i te'hîre dûçâr olmak lâzım gelür ise bir vechile cevâba kâdir olamayub mazhar-ı muâheze ve ikâb olacağınızda şübhe olmadığı ma'lûmunuz oldukda ber vech-i muharrer amel ü hareket ve meblağ-ı mezkûru sadr-ı a'zamım müşârun ileyh Tokad havâlsine varıncaya kadar beher hâl yerlü yerinden lâzım gelenlerden serî'an ma'rifet-i şer'le tahsîl ve kabzına me'mûr mübâşir-i mûmâ ileyhe temâmen teslîmen müşârun ileyh cânibine îsâl ve tesbîle kemâl-i ihtimâm ü dikkat ve hilâf-ı fermân ve münâfi-i rızâ tekâsül ü rehâvet ve ihmâl ü betâet hudûsünü tecvîz ile mazhar-ı muâheze ve ikâb olmakdan be-gâyet tevakkî ve mübâ'adet eylemeniz bâbında.

Fî evâhir-i M. sene [1]217

Sahife No	: 44
Hüküm No	: 62
Tarihi	: Evâhir-i M. 1217

Rûmkala'a'da sâkin Sadık Bey zîde mecduhûya hüküm ki:

Araban ovası sekenesinden (...) oğlu Kara Mehmed nâm şekâvet-pîşe bir müddetden berü Karadağ tarîkini kâtı' ve hilâf-ı rızâ ve mugâyir-i şerî'at-i garrâ katl-i nüfûs ve gasb-ı envâle cesâret ve mürûr u ubûr eden Haleb kârbânın beher yükünden dilediği mikdâr bâc ahzına cüret eylediği bu def'a vâsıl-ı sâmi'a-i şehriyârânem olub merkûmun ahzı zımında ordû-yı hümâyûnumdan ta'yîn olunan bir mikdâr asker varub sâkin olduğu karyeyi muhâsaraya şürû' eylediklerinden şakî-i merkûm sen ki mîr-i mûmâ ileyhsin senin yanına firâr etmiş olduğu ihbâr olunmağla şakî-i merkûmun mahall-i âhara firârına kat'â ruhsat gösterilmeyerek alâ-eyyi hâlin ahz ve kayd ü bend ile ordû-yı hümâyûnuma irsâline müsâra'at eylemen fermânım olmağın mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (boş) ile tisyâr olunmuşdur imdi şakî-i merkûmu himâye kaydına düşmeyüb bi-eyyi-i hâl ahz ve mukayyeden ordû-yı hümâyûnuma irsâle ve infâz-ı irâde-i şâhâneme kemâl-i ihtimâm ü dikkat-i tâmm eylemen matlûb-ı kat'î-i cihân-dârânem idiği ve ma'âza'llâhu te'âlâ ol

tarafdan firâr etdirmek veyâhûd ihfâ edüb bu taraflara gelmedi deyü cevâb vermen lâzım gelür ise mazhar-ı muâheze ve ikâb-ı şâhânem olacağıın muhakkak ve mukarrer idüğü ma'lûmun oldukda ber vech-i meşrûh amel ü harekete ve infâz-ı emr u irâde-i şâhâneme kemâl-i sa'y ü gayret ve hilâf-ı fermân ve münâfî-i rızâ kusûr u rehâvet ve özr ü illet vukû'unu tecvîz ile mazhar-ı muâheze ve ikâb-ı şâhânem olmakdan gâyetü'l-gâye tehâşî ve mübâ'adet eylemen bâbında.

Fî evâhir-i M. sene [1]217

Bir sûreti:

Rûmeli beylerbeyliği pâyesi olub Maraş beylerbeyisi olan Seyyid Kalender Paşa dâmet me'âliye hû şakî-i merkûmu Maraş havâlîsinde taharrî ve tecessüs birle ahz ve kayd ü bend ile ordû-yı hümâyûnuma tesyîr eylemesiyçün iktizâsına göre.

Bir sûreti:

Dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından Ayıntab voyvodası Mehmed Bey dâme mecduhûya şakî-i merkûmu Ayıntab havâlîsinde taharrî ve tecessüs birle ahz ve mukayyeden ordû-yı hümâyûnuma irsâl etmesiyçün siyâk-ı meşrûh üzere.

Sahife No : 45

Hüküm No : 63

Tarihi : Evâsıt-ı M. 1217

Ayıntab kâdîsı ve müftîsi zîde fazluhûya ve Kilis voyvodası (boş) zîde mecduhûya ve serdâr ve vücûh-ı ahâlî ve iş erleri zîde kadruhuma hüküm ki:

Ayıntab kazâsına tâbi' Potliç Revan'dan süknâ olub katl-i nüfûs ve gasb-ı emvâl ve kat'-ı tarîke gayret edüb hakkında fermân-ı kazâ-cerânım sudûr edüb bir takrîb firâr eden Muslu nâm şekâvet-pîşe bundan sonra gelüb kazâ-i mezbûrda duhûl dâ'iyesinde olacağı ihtimâlden olmağla siz ki mevlânâ ve voyvoda ve serdâr vesâir mûmâ ileyhimsiz şakî-i merkûm fîmâ ba'd kazâ-i mezbûre duhûl eylemek fikr-i fâsîdinde olur ise bilâ tevakkuf üzerine varub hayyen ve meyyiten ahz ve cezâ-yı sezâsın icrâya kemâl-i ihtimâm ü dikkat-i

tâmm eylemeniz fermânım olmağın mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur imdi şakî-i merkûm her ne mahalde olur ise bi-eyyi hâlin ahz ve i'dâm ve izâlesiyle te'mîn-i bilâd ve irâhe-i ibâde kemâl-i sa'y ü gayret olunması ehass-ı mutâlib-i şâhânem olmağla şakî-i merkûm eğer kazâ-i mezbûra duhûl eylemek irâde-i fâsidinde olur ise bilâ tevakkif üzerine varub hayyen ve meyyiten ahz ve cezâ-yı mâ-yelîkin icrâsına ihtimâm ü dikkat eylemeniz sizden matlûb-ı şâhânem olduğu ve bu bâbda iğmâz ve rehâvet ve hud'a gelmek lâzım gelür ise mütecâsir olanların te'dîbât-ı lâyık icrâsında dakîka fevt olunmayacağı ma'lûmunuz oldukda ber vech-i meşrûh amel ü harekete ve infâz-ı emr u irâde-i şâhâneme ve sizden me'mûl-i gayret ve sadâkat muktezâsını icrâya bi'l-ittifâk kemâl-i sa'y ü ikdâm ve hilâf-ı fermân ve münâff-i tenbîhât-ı şâhânem mikdâr-ı zerre tekâsül ü rehâvet hudûsünü tecvîz ile mazhar-ı va'îdât olmakdan be-gâyet hazer ve ittikâ-i tâmm eylemeniz bâbında.

Fî evâsıt-ı M. sene [1]217

Sahife No	: 45
Hüküm No	: 64
Tarihi	: Evâsıt-ı M. 1217

Erzurum vâlîsi vezîrim es-Seyyid Abdurrahman Paşa iclâlehûya ve eyâlet-i Erzurum'da zikr-i âtf şakînin bulunduğu mahallin kâdîsına ve voyvoda ve mütesellim ve yeniçeri zâbiti vesâir vücûh-ı memleket ve iş erlerine hüküm ki:

Sâbıkâ Diyarbakır vâlîsi maktûl Hüseyin Paşa'nın (...)başısı olub eyâlet-i Diyarbakır'da vâlîliği hengâmında ve sonra dahi vedî'atu'llâh olan fukarâ-yı ra'iyet ve sekene-i memlekete envâ'-ı mezâlim ü ta'addiyâta cesâret eden Kâdî Çırâğı Mehmed demekle meşhûr şekâvet-mevfûr paşa-yı mûmâ ileyhın cezâsı tertîb olundukdan sonra Erzurum taraflarına azîmet etmiş olduğu ihbâr olunmakdan nâşî bu makûle muzırr-ı ibâd ve sâ'î-i bi'l-fesâd hıyânet-pîşelerin izâle-i vücûd-ı habâset-âlûduyla te'mîn-i bilâd ve irâhe-i ibâde ihtimâm ü dikkat-i tâmm lâzımeden olmağla sen ki vezîr-i müşârun ileyhın şakî-i merkûma kat'â ser-rişte vermeyerek eyâlet-i Erzurum'da bulunduğu mahalde alâ-eyyi hâlin

ahz ve cezâ-yı sezâsın icrâ ve keyfiyyeti serî'an ordû-yı hümâyûnuma tahrîr ve inhâ eylemen fermânım olmağın tenbîhen ve ihtimâmen mahsûsan emr-i şerîfim ısdâr ve mahfiyyen ve memhûren (boş) ile tisyâr olunmuşdur imdi şakî-i merkûmun bi-eyyi-i hâl bulunduğu mahalde ele getirülüb cezâsı tertîb ve icrâ olunması husûsuna mezîd-i sa'y ü gayret eylemen cidden ve kasran senden matlûb-ı kat'î-i pâdişâhânem olduğu ve bu emr-i ehemde iğmâz ve rehâvet ve tekâsül ü betâet hudûsuyla ol taraflardan firâr etdirilmek misillü hâlet vukû'a gelmek lâzım gelür ise mesûl ü mu'âteb olacağında şübhe olmadığı ma'lûm-ı dirâyet-melzûmun oldukda ber vech-i meşrûh şakî-i merkûmu ne vechile ve ne tarîk ile olur ise olsun ahz ve cezâ-yı mâ-yelîkini icrâ ve keyfiyyeti ordû-yı hümâyûnuma tahrîre sa'y-i evfâ ve iğmâz ve tesâmühden hazer ve ittikâ eyleyesin ve siz ki mevlânâ ve voyvoda ve yeniçeri zâbiti vesâir mûmâ ileyhimsiz siz dahi infâz-ı emr u irâde-i şâhâneme bi'l-ittifâk kemâl-i sa'y ü ikdâm ve münâfî-i fermân ve ednâ mertebe kusûr u rehâvet ve şakî-i merkûmun firârını müceb olur ser-i mû hâlât (...) tecvîz ile mazhar-ı muâheze ve ikâb olmakdan gâyetü'l-gâye hazer ve ittikâ-i tâmm eylemeniz bâbında. Fî evâsıt-ı M. sene [1]217

Sahife No	: 45
Hüküm No	: 65
Tarihi	: Evâsıt-ı M. 1217

Dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından Haleb muhassılı (boş) dâme mecduhûya hüküm ki:

Haleb sancağının alaybeyisiyle timar defterdârı vesâir muhtârlar ve zu'amâ ve erbâb-ı timarları taraflarından bu def'a ordû-yı hümâyûnuma takdîm olunan bir kıt'a mahzarları mefhûmunda livâ-i mezbûrun bi'l-cümle eşkinci zu'amâ ve erbâb-ı timar bin iki yüz on üç ve on dört senelerinde Mısır seferinde isbât-ı vücûd ve dâimâ turûk-ı hıdemât-ı mühimmenin te'diyesine bezl-i mechûd edüb sefer-i hümâyûnda hizmette oldukları senelerde defterde beher sene i'tâsı lâzım gelen mâl-ı bedel mâl-ı bedel kendülerden afv oluna geldiği zâhir iken on üç ve on dört senelerinin mâl-ı bedeliyyesin kendülerden mutâlebe olunduğu beyânıyla ol bâbda emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve husûs-ı mezbûrun hakîkati sen ki muhassıl-ı mûmâ ileyhysin senden isti'lâm oldukda fi'l-hakîka on üç ve on

dört senelerinde sefer-i hümayûnda bulunub ve on beş senesinde dahi bedel-i afv verüb bu vechile üç sene edâ-yı hizmet etmiş oldukları zâhir ve celî idüğğün i'lâm etmenle merkûmlar sinîn-i mezkûrede edâ-yı hizmet etmiş oldukları i'lâm-ı mezkûrdan müstebân olmağla sinîn-i mezkûre mahsûben merkûmlardan mâl-ı bedel mutâlebesiyle rencîde olunmamak fermânım olmağın imdi sen ki muhassıl-ı mûmâ ileyhsin livâ-i mezbûrun zu'amâ ve erbâb-ı timarı on üç ve on dört senelerinde mukarrer olub on beş senesinde dahi bedel kat' ve bu vechile üç sene edâ-yı hizmet edüb defterde i'tâsı mu'tâd olan mâl-ı bedelin sinîn-i mezkûre mahsûben mutâlebesi lâzım gelmediği ve Başmuhâsebe'ye ilm ü haberi verildiği ma'lûmun oldukda ber vech-i muharrer amel ü hareket ve sinîn-i merkûme mahsûben mâl-ı bedel mutâlebesiyle rencîdeden mübâ'adet olunmak bâbında.

Fî evâsıt-ı M. sene [1]217

Sahife No	: 46
Hüküm No	: 66
Tarihi	: Evâhir-i M. 1217

Bu def'a Kızıklı aşîreti boybeyi nasb olunan Kahraman oğlu Mehmed ve aşîret-i merkûme kethüdâsı ve ihtiyârları ve söz sâhibleri zîde kadruhuma hüküm ki:

Kızıklı aşîreti boybeyisi olan (...) oğlu Kara Mehmed nâm habâset-pîşe Karadağ yolunu kesüb gasb-ı emvâl ve katl-i nüfûs [ve] ebnâ-i sebîle ve mürûr u ubûr eden kârbandan bâc ahzına ictisâr eylediği bu def'a ordû-yı hümayûnuma ihbâr olunub şakî-i merkûmun ahzı zımnında asker ta'yîn ve tisyâr olundukda firâra ibtidâr eylediğine binâen merkûmun bulunduğu mahalde cezâsı tertîb olunmasıyçün iktizâ edenlere hitâben fermân-ı kazâ-ceryânım sâdır olub aşîret-i merkûmeye bir boybeyi nasbı lâzım geldiğine ibtinâen sen ki Kahraman oğlu mîr-i mûmâ ileyhsin şakî-i merkûm zuhûr eder ise Hobri(?) aşîreti boybeyisi Süleyman zîde kadruhû ile muhâbere ve ittifâk ve birbirinize mu'âvenet ederek bi-eyyi vechin kân şakî-i merkûmu ahz ve cezâsını tertîb ve Der-sa'âdet'ime irsâl olunmasıyçün ser-maktû'unu Behisni kâimmakâmına irsâl eylemek ve birbinize mu'âvenetde kusûr ve şakî-i merkûmun ahz ve izâlesinde kangı cânibden tekâsül ve fütûr

vukû'a gelür ise ol tarafa cânib-i mîrîye on beş bin guruş vermek üzere sadr-ı a'zamım sûtûde-şiyem ve serdâr-ı ekrem mansûr-ı ilmim huzûrunda nezri kabûl eylediğinizden mâ'adâ böyle Ayıntab sınırı olan Güngörgi(?) karyesinden Erdil karyesine gelince gelüb giden Devlet-i aliyye'm hademesine ve tatarân ve kârbân vesâir ebnâ-i sebîlin mâl ve cânına kat'an bir zarar u ziyân vukû'a gelmeyüb âminen ve sâlimen mürûr u ubûr edeceklerine ta'ahhüd eylediğine binâen sadr-ı a'zamım müşârun ileyh cânibinden şürût-ı merkûme ile aşîret-i mezkûreye boybeyi nasb olunmanla me'mûriyyetini şâmil işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur imdi şakî-i merkûm her ne vakt zuhûr eder ise Hobri(?) aşîreti boybeyisi mûmâ ileyh ile muhâbere ve bir birinize mu'âvenet ederek bi-eyyi vechin kân ahz ve cezâsını tertîb ve ser-maktû'unu der-bâr-ı şevket-karârıma gönderilmesiyçün Behisni kâimmakâmına irsâle mübâderet ve tarîk-i mezkûrdan mürûr u ubûr eden hademe-i Devlet-i aliyye'm ve tatarân ve tüccâr ve ebnâ-i sebîlin himâyet ü sıyânetlerine ve ferd-i âferîdenin mâl ve cânına kat'â zarar u ziyân vukû'a gelmemesine kemâl-i ihtimâm ü dikkat eylemen matlûb-ı hümayûnum idüğü ve şakî-i merkûm Hobri aşîreti boybeyisi mûmâ ileyhın üzerine geldiği sana ihbâr olundukda mugâyir-i ta'ahhüd derhâl i'ânet etmez isen lede't-tahkîk bâlâda beyân olunan on beş bin guruş nezri bilâ tevakkuf cânib-i mîriyçün tahsîl olunacağı ve bundan böyle dahi Ayıntab sınırı olan Güngörgi karyesinden Erdil karyesine gelince âmed-şüd eden gerek Devlet-i aliyye'm mübâşir ve tatarlarının ve gerek kârbân vesâir ebnâ-i sebîlin bir akçe ve bir hilâli hudûd-ı merkûmede zâyi' olmak lâzım gelür ise muktezâ-yı ta'ahhüdün üzere sana tazmîn etdirileceği bî-iştibâh idüğü ve şakî-i merkûmun ahzı husûsuna ve bağıteten üzerine hücum ve zuhûrunda sana i'ânet eylesiyçün Hobri aşîreti boybeyine dahi başka emr-i şerîfim ısdâr ve eğer ihbâr olunduğu sâ'atde i'ânetde kusûr eder isen gerek on beş bin guruş nezri mîr-i mûmâ ileyhden tahsîl olunacağı emr-i şerîf-i mezkûrdan derc ve iş'âr olunduğu ma'lûmun oldukda vech-i meşrûh üzere amel ü hareket ve şakî-i merkûmun ahz ve izâlesine ve tarîk-i mezkûrdan mürûr u ubûr edenlerin muhâfaza ve muhâreseleri emrine kemâl-i ihtimâm ü dikkat ve ibrâz-ı hüsn-i hizmet ve sadâkate dâmen-der-meyân gayret ve hilâf-ı fermân ve münâff-i ta'ahhüd ser-i mû tekâsül ve rehâvet ve ednâ vaz' u hâlet vukû'unu tecvîz ile mazhar-ı muâheze-i ikâb olmakdan gâyetü'l-gâye tehâşî ve mübâ'adet eylesin ve siz ki aşîret-i merkûme kethüdâsı ve ihtiyarları ve söz sâhibleri merkûmlarsız siz dahi müceb-i

fermân-ı hümâyûnumla amel ü hareket ve hilâfı mikdâr-ı zerre hâlet hudûsünü tecvîz ile siz dahi müstahıkk-ı ikâb olmakdan nefsinizi sıyânet eylemeniz bâbında.

Fî evâhir-i M. sene [1]217

Bir sûret:

Hobri aşîreti boybeyisi Süleyman zîde kadruhûya şakî-i merkûm her ne vakt zuhûr eder ise i'dâm ve izâlesine ikdan ve Kızıklı aşîreti boybeyisi mûmâ ileyh muhâbereden hâlî olmayub boybeyi-i mûmâ ileyhın baġteten üzerine hüçûm eder ise derhâl i'ânet eylemek ve i'ânetde kusûr eder ise ta'ahhüd olunduġu on beş bin guruş nezir cânib-i mîriyçün bilâ imhâl tahsîl olunacaġı derc ile aslına tatbîkan iktizâsına göre.

Sahife No	: 47
Hüküm No	: 67
Tarihi	: Evâhir-i M. 1217

Ayıntab'dan Üsküdar'a varınca yol üzerinde vâkı' kazâların kuzât ve nüvvâbına ve mütesellimler ve voyvodalar ve a'yân vesâir zâbitân zîde kadruhuma hüküm ki:

Dâru's-Saltanat-ı seniyye'min sekenesinin akvât-ı yevmiyyeleriyçün bu def'a eyâlet-i Maraş'dan tedârük ve Der-aliyye'me tesyîr olunan on bin re's ağnâmın esnâ-yı râhda muhâfaza ve muhâreseleri ve îsâline mübâşir ta'yîn olunan Istabl-ı âmire'm hazîne başkâtibi Seyyid Mehmed Arif zîde mecduhûnun istihsâl-i esbâb-ı âsâyişi husûsuna ihtimâm ü dikkat olunmak lâzımeden olmakdan nâşî siz ki mevlânâ vesâir mûmâ ileyhimsiz ağnâm-ı mezkûre mûmâ ileyh ile her kangınızın taht-ı hükûmet ve kazâsına dâhil olur ise muhâfaza ve muhâresesi husûsuna ihtimâm ü dikkat ve ağnâm-ı mezkûrenin âminen birbirinize îsâl ve sâlimen Der-aliyye'me irsâli esbâbının istihsâline sa'y-i bî-hemâl eylemeniz fermânım olmaġın mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve mübâşir-i mûmâ ileyh ile tisyâr olunmuştur imdi mübâşir-i mûmâ ileyh ağnâm-ı mezkûre ile esnâ-yı râhda her kangınızın taht-ı hükûmet ve kazâsına dâhil olur ise muhâfaza ve muhâreseye ve bir re'sinin telef ü zâyî' olmamasına ve âminen ve sâlimen Der-sa'âdet'ime îsâl olunması

emrine kemâl-i ihtimâm ü dikkat eylemeniz matlûb-ı kat'î-i şâhânem olduğu ma'lûmunuz olduğda ber vech-i meşrûh amel ü harekete müsâra'at ve hilâfindan be-gâyet tehâşî ve mübâ'adet eylemeniz bâbında.

Fî evâhir-i M. sene [1]217

Sahife No	: 47
Hüküm No	: 68
Tarihi	: Evâhir-i M. 1217

Mîrmîrân-ı kirâmımdan Rûmeli beylerbeyliği pâyesi olup Maraş vâlisi olan Kalender Paşa dâmet-ikbâlühûya hüküm ki:

Elbistan kazâsında sâkin (...) oğlu Hasan Bölükbaşı ve karındaşları Hüseyin ve Bekir ve Ömer ve Bayezid nâm hıyânet-kârlar öteden berü kat'-ı tarîk ve gasb-ı emvâl ve hetk-i a'râz misillü envâ'-ı habâset ve mefsedeti kendülere âdet ve istilâb-ı emniyyet-i fukarâ-yı ra'ıyyete cesâret eyledikleri bu def'a bi'l-ihbâr vâsıl-ı sâmi'a-i şâhânem olmağla bu makûle müfsid-i ibâd ve sâ'î-i fi'l-arz bi'l-fesâd olanların rû-yı arzdan izâle-i vücûd ile tathîr-i bilâd ve irâhe-i ibâde ihtimâm olunmak lâzımeden olmakdan nâşî sen ki paşa-yı mûmâ ileyhsin Reyhanlu aşîreti boybeyisi Haydar zîde kadruhû ile bi'l-ittifâk eşkiyâ-yı merkûmûnu alâ-eyyi hâl ahz ve izâle-i vücûd-ı habâset-âlûdlarıyla şürûr u mazarratlarından bilâd ve ibâdî tahlîs ve ruûs-ı maktû'alarını ordû-yı hümâyûnuma ba's ve isrâya müsâra'at eylemen fermânım olmağın mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve mafıyyen ve mektûmen (boş) ile irsâl olunmuşdur imdi eşkiyâ-yı merkûme taraflarına kat'â re's-rişte verilmeyerek boybeyi-i mûmâ ileyh ile bi'l-ittifâk üzerlerine varub alâ-eyyi hâl ahz ve cezâlarını tertîb ve ruûs-ı maktû'larını ordû-yı hümâyûnuma tesyîre mezîd-i sa'y ü gayret eylemen matlûb-ı mülûkânem olduğu ve ma'ıyyetine varub emr u re'yine mutâba'at ve eşkiyâ-yı merkûmenin ahz ü istîsâllerine bezl-i vüs' u makderet eylesiyçün boybeyi-i mûmâ ileyhe dahi başka emr-i şerîfim sâdır olduğu ma'lûmun olduğda ber vech-i muharrer amel ü harekete ikdâm ve eşkiyâ-yı merkûmûnun taraflarına kat'â ser-rişte verilmeyerek ve bu vesîle ile fukarâ pâ-zede-i huyûl hasâr olmayarak bi-eyyi vechin kân ahz ve haklarında

lâzım gelen cezânın icrâsıyla tenfîz-i emr-i âlî-şânıma sa'y-i mâ-lâ-keîâm ve tekâsül ve taksîr veyâhûd bir gûne (...) tedbîr ile eşkiyâ-yı merkûmeyi firâr etdirmekden be-gâyet hazer ve ittikâ-i tâmm eylemen bâbında.

Fî evâhir-i M. sene [1]217

Bir sûreti:

Reyhanlu boybeyisi Haydar zîde kadruhûya mîrmîrân-ı mûmâ ileyh ma'iyetine varub emr u re'yi üzre amel ü hareket eylesiyün iktizâsına göre.

Sahife No	: 48
Hüküm No	: 69
Tarihi	: Evâhir-i M. 1217

Sadr-ı a'zamım serçeşmesi olub Malatya cânibinde olan (boş) zîde mecduhûya hüküm ki:

Delîl zümresi Devlet-i aliyye'min rızâ ve fermân-berî olub taraf-ı Saltanat-ı seniyye'me dâimâ ızhâr-ı sadâkat ve ubûdiyyet ve mağzûb-ı pâdişâhânem olan şekâvet-kârları içlerine kabûl etmeyüb derhâl ahz ve taraf-ı Devlet-i aliyye'me teslîm birle icrâ-yı irâde-i şâhâneme sa'y ü gayretde kusûr etmeyenler (...) -şâhânemden hissedâr olageldikleri bedîdâr ve irâde-i hüsrevânemin hilâfı hareketi tecvîz eyleyenler bir vechile behre-mend olmayub vahîmü'l-âkıbe oldukları bedîhî ve âşikâr iken mağzûb-ı pâdişâhânem olan maktûl Hüseyin Paşa'nın tatar ağası olan Kürd İsmail nâm şekâvet-pîşe delîl kıyâfetine görüb Malatya ovasında olan delîller ile ma'an geşt ü güzâr üzre olduğu bu def'a bi'l-ihbâr tahkîk-gerde-i şâhânem olmağla sen ki serçeşme-i mûmâ ileyhsin tatar ağası merkûmu bi-eyyi vechin kân zıkr olunan delîllerin içlerinden ihrâc ve ahz ve ordû-yı hümâyûnum Malatya'ya vâsıl oluncaya kadar muhkem habs ve keyfiyyeti ordû-yı hümâyûnuma tahrîr eylemen husûsuna irâde-i pâdişâhânem ta'alluk etmeğın mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (boş) ile tisyâr olunmuşdur imdi bi-eyyi vechin kân ahz ve habsi senden matlûb-ı kat'î-i mülûkânem idüğü ve havâlî-i merkûmede olan delîl zümresi emr-i hümâyûnuma adem-i itâ'at ve şakî-i merkûmu himâye kaydına düşüb vermemek ve ihfâ edüb içimizde o makûle âdem yokdur

deyü cevâb vermek veyâhûd firâr etdirmek lâzım gelür ise lede't-tahkîk cümlesi hakkında vehâmeti (...) olacağı bî-iştibâh idüğü ma'lûmun oldukda ber vech-i meşrûh amel ü harekete ihtimâm ve şakî-i merkûmu zümre-i merkûme vermekde muhâlefet sûretlerin ızhâr eder ise mefhûm-ı emr-i şerîfimi başlarına ifâde ve ifhâm birle alâ-eyyi hâl ahz ve ordû-yı hümâyûnum ol tarafa varıncaya kadar habs ve keyfiyyeti ordû-yı hümâyûnuma tahrîre ve infâz-ı emr u irâde-i şâhâneme kemâl-i sa'y ü ikdâm ve bu bâbda ser-i mü tekâsül ve rehâvet ve münâfî-i emr u rızâ şakî-i merkûmun firârına irâet-i ruhsat misillü ser-i mü hâlet vukû'unu tecvîz ile mazhar-ı muâheze ve ikâb olmakdan gâyetü'l-gâye tehâşî ve mübaaret eylemen bâbında. Fî evâhir-i M. sene [1]217,

Sahife No	: 48
Hüküm No	: 70
Tarihi	: Evâhir-i M. 1217

[Derkenâr]: Merkûm Ahmed'in ıtlâkiyçün emr-i âli yazılıub mahkûm defterine kayd olunmuşdur. Fî evâsıt-ı Z. sene [1]227

Mîrmîrân-ı kirâmımdan Rûmeli beylerbeyliği pâyesi olub hâlâ Maraş beylerbeyisi lan Kalender Paşa dâmet me'âliyehû hüküm ki:

Karadağ'nda sâkin Fettah oğlu Ahmed ve karındaşı Fettah ve İbiş nâm şekâvet-pîşe bir müddetden berü havâlî-i merkûmede ser-zede-i zuhûr ve mürûr u ubûr eden ebnâ-i sebîle îsâl-i hasâr-ı mevfür gasb-ı emvâl ve katl-i nüfûs misillü nice nice fazâhate ictisâr birle ibâdullâhı bî-huzûr eylediklerinden başka havâlî-i merkûmda kâin bi'l-cümle mukâta'ât ve ze'âmet ve timar karyelerini cebren zabt ve cânib-i mîrîye ve ashâb-ı mukâta'ât ve ze'âmet ve timara ziyâde vermediğinden gayri mağzûb-ı pâdişâhânem olub haklarında fermân-ı kazâ-ceryânım sâdır olan eşkiyâ zümresini tesahhub ve ihfâ edegeldiği ve hattâ bu def'a cezâsı tertîb olunan Ayıntab voyvodası Hüseyin'in karındaşı oğlu Ahmed Bey ve avenesinden olan Muslu ve Kürd Mehmed oğlu Bekir Bey nâm habâset-pîşeleri yanına celb birle ketm ü ihfâ eyledikleri ve merkûmlar muzırr-ı ibâd ve sâ'î-i bi'l-fesâd ve muharrib-i bilâd oldukları bi't-tevâtür zâhir ve bedîhî olmağla icrâ-yı mücâzâtlarıyla şürûr

u mazarratlarından bilâd ve ibâdı tahlîs rütbe-i vücûbda olmakdan nâşî sen ki paşa-yı mûmâ ileyhsin bâlâda mezkûrî'l-esâmî eşkiyânın bi-avn-i Bârî ahz ve izâleleri senin uhde-i sadâkatine ihâle ve tefvîz ve Reyhanlu aşîreti boybeyisi Haydar Ahmed zîde mecduhû dahi ma'iyetine ta'yîn kılınmağla Dergâh-ı mu'allâ'm kapucıbaşlarından mîrâhûr-ı evvelim pâyesi olup hâlâ Haleb muhassılı ve Ayıntab voyvodası olan Mehmed Bey dâme mecduhû ile muhâbere ve ittifâk ederek boybeyi-i mûmâ ileyhi dahi ma'iyetine celb eyleyerek eşkiyâ-yı merkûmenin üzerlerine varub bi-eyyi vechin kân ahz ve izâleleriyle şürûr u mazarratlarından bilâd ve ibâdı tahlîse dâmen-der-meyân gayret ve sarf-ı vüs' u makderet eylemen husûsuna irâde-i kâtî'a-i cihân-dârânem ta'alluk etmeğin me'mûriyyetini şamil işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (boş) ile tisyâr olunmuşdur imdi sen ki paşa-yı mûmâ ileyhsin Ayıntab voyvodası kapucıbaşı ve Reyhanlu boybeyisi mûmâ ileyhimâ ile bi'l-muhâbere ve'l-ittifâk eşkiyâ-yı merkûmenin üzerlerine varub bi-avn ü inâyet-i Bârî tedmîr ve istîsâlleriyle levs-i vücûd-ı habâset-âlûdlarından bilâd ve ibâdı te'mîn ve tathîre kemâl-i ikdâm ve sa'y-i mâ-lâ-keâm eylemen matlûb-ı kat'î-i pâdişâhânem olduğu ve eşkiyâ-yı mezbûrenin mâlik oldukları mâl ve eşyâ bi-avni'llâhi te'âlâ kahr u tedmîrlere muvaffak olduğunuz ma'iyetinizde olan asâkir-i hamîyyet vesâire ganâyim olmak için taraf-ı hümâyûnumdan in'âm ve ihsân olunduğu ve bu bâbda sana ve Ayıntab voyvodası mîr-i mûmâ ileyhe lâzım gelen i'ânet ve takviye-i pazu-yı me'mûriyyetinizi müceb olur hâlâtın istihsâline kemâl-i ihtimâm ü dikkat eylemesiyçün Haleb vâlisî düstûr vezîrim İbrahim Paşa iclâlehûya başka ve kapucıbaşı mîr-i mûmâ ileyhe dahi seninle bi'l-muhâbere ve'l-ittifâk amel ü hareket ve şakî-i merkûmun i'dâm ve izâlesine dâmen-der-meyân gayret eylemesiyçün mîr-i mûmâ ileyhe başka ve boybeyi-i mûmâ ileyhin dahi ma'iyetine me'mûriyyetiçün başka üç kıt'a evâmîr-i şerîfe tasdîr ve tesyîr olunduğu ve bu husûsda iğmâz ü rehâvet ve tekâsül ü betâet bir vechile câiz olmadığı ve eşkiyâ-yı merkûme ve avenesinden olup şekâvetlerinde ısrâr edenleri gerek aşâyir halkından ve gerek ahâlîden her kim himâye ve i'âne kaydında olur ise o makûlelerin lâzım gelen te'dîbleri icrâsiyçün derhâl keyfiyyetlerini der-bâr-ı şevket-karârıma tahrîr ve i'lâma müsâra'at olunması lâzıme-i maslahatdan idüğü ma'lûm-ı dirâyet-melzûmun oldukda ber vech-i meşrûh amel ü harekete ve senden me'mûl ve muntazar-ı şâhânem olan âsâr-ı kâr-güzârı ve sadâkat ve mâye-i gayret ü hamîyyet muktezâsını icrâya ve hakkında derkâr olan hüsn-i teveccühât-ı

şâhânemin tezâyüdünü mûceb olur etvâr-ı ber-güzîde ve harekât-ı dirâyet-mendâneyi ibrâz ve ızhâra sarf-ı vüs' [u] makderet ve eyâlet-i Maraş'da sâkin bi'l-cümle aşâyir ve kabâil kethüdâlarıyla ashâb-ı cenk ü cidâli vesâir erbâb-ı harbi ma'îyyetine celb eyleyerek şu emr-i ehemmede bâ-tevfîk-i hazret-i vâcibü'l-âmâl nizâm ve temşiyetiyle beyne'l-akrân rehîn-i câiz-i i'tibâr ve miknet olmaklığa bezl-i bâ-re'y-i liyâkat eylemen bâbında. Fî evâhir-i M. sene [1]217

Bir sûret:

Haleb muhassılı olub bu def'a Ayındab voyvodası nasb ü ta'yîn olunan kapucıbaşı mîr-i mûmâ ileyhe paşa-yı mûmâ ileyh ile bi'l-muhâbere ve'-ittifâk eşkiyâ-ı merkûmenin i'dâm ve izâlelerine ikdâm eylesesiyçün aslına tatbîken iktizâsına göre.

Bir sûreti:

Reyhanlu aşîreti boybeyisi Haydar zîde mecduhûya paşa-yı mûmâ ileyhin ma'îyyetine varub emr u re'yi üzre amel ü hareket ve eşkiyâ-yı merkûmenin i'dâm ve izâlesine ikdâm eylesesiyçün iktizâsına göre.

Bir sûreti:

Haleb vâlîsi vezîr-i müşârun ileyhe evâmir-i şerîfe-i mezkûre hikâye olunarak paşa ve kapucıbaşı mîr-i mûmâ ileyhimâyâ i'ânet ve takviyye-i pazu-yı me'mûriyyetlerini mûceb olur hâlâtın istihsâline ihtimâm ü dikkat eylesesiyçün iktizâsına göre.

Sahife No	: 49
Hüküm No	: 71
Tarihi	: Evâhir-i M. 1217

[Derkenâr]: İşbu emr battâlde hıfz olunmuşdur. 4 Ş. sene [1]217

Kudüs-i şerîf kâdîsına ve müderrisîn-i kirâmımdan ordû-yı hümâyûnumda nâibü's-şer' olub zikri âtî husûsa mahsûsan mübâşir ta'yîn olunan Abdullah Ramiz ve Kudüs-i şerîf

müftîsi ve nakîbü'l-eşrâf kâimmakâmı ve ulemâ-i sâire zîde mecduhuma ve zâbitân ve vücûh-ı memleket ve alaybeyi vesâir iş erleri zîde kadruhuma hüküm ki:

Hâlâ Kudüs sancağına ber vech-i mâlikâne mutasarrıf olan düstûr vezîrim es-Seyyid el-Hâc Mehmed Paşa iclâlehû tarafından ordû-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnuma vârid olan tahrîrâtından ve sen ki mevlânâ-yı mûmâ ileyhsin senin bir kıt'a i'lâm ve kâime ve nefsi Kudüs-i şerîfden tevârüd edenlerin takrîrlerinden vezîr-i müşârun ileyh Yafa'da me'mûr-ı inşâsı tabyaların binâ ve inşâ ile iştikâl üzre olub Kudüs-i şerîf ahâlîlerinden ferd-i âferîdeye tarafeynden cüzî rencîde vü ta'addî vukû'a gelmemişiken Kudüs-i şerîf sancağının zu'amâ ve erbâb-ı timarından cânib-i mîrîden matlûb iki senelik otuz bin guuş bedel akçesinin tahsîli bâbında sâdır olan emr-i şerîfimle mübâşir ta'yîn olunan sadr-ı a'zamım çûkadârlarından Mehmed zîde kadruhû lede'l-vürûd meblağ-ı mezbûrun tahsîline nizâm vermek için Kudüs-i şerîf sancağı alaybeyisinin celbi zımnında buyuruldu tahrîr ve tesyîr ve Kudüs-i şeife irsâl eyledikde Kudüs-i şerîf seknesinden ba'zı şerîr ve fesede ahâlîyi tahrîk ve varan mübâşiri bilâ cevâb tard ve i'âde ve taşrası re'âyâsından olub öteden berü tuğyân ve şekâvetle me'lûf olan Ebû Guveys nâm şakîyi derûn-ı şehre idhâl ve akd-i muvâfakat birle vezîr-i müşârun ileyhe adem-i itâ'at sûretlerini ızhâr ve mevâdd-ı gayr-ı vâkı'a isnâdıyla iki kıt'a mahzar tertîb birle bir takımı rikâb-ı müstetâbıma ve bir takımı ordû-yı hümâyûnuma tisyâr olundğu tahrîr ve iş'âr olunmuş vezîr-i müşârun ileyh sâire makîs olmayub ordû-yı hümâyûnumda ibrâz-ı hüsn-i hizmet ve sadâkat ve bâ-husûs Mısır seraskerliğinden dahi kemâl-i sa'y ü gayret ve mukâtele-i düşmanda sebât [ü] metânet ve Devlet-i aliyye'me azîm hizmet etmiş olmağla bilâ müceb şânını îrâs-ı şenî'den himâyet ve vikâyet ehass-ı metâlib-i hüsvânem olduğu zâhir ve bedîdâr ve Kudüs-i şerîf-i mübârekin seknesi haklarında dahi her vechile hüsn-i teveccühât-ı pâdişâhânem derkâr iken böyle müfsid ve muharrikin tahrîk ve ifsâdıyla münâza'a ve münâkaşa ve îkâz-ı fitne vü fesâdı müceb ve ihtilâl-i şîrâze-i nizâm-ı belde ve istilâb-ı emniyyet-i ahâlî müstevceb etvâra ictisâr ve taraf-ı eşrefânemden mansûb olan vezîr-i müşârun ileyhe bilâ müceb ve bî-asl nefsâniyyet edüb adem-i itâ'at ü inkıyâd sûretlerini ızhâr eylemeleri haklarında olan hüsn-i teveccühât-ı şâhânem hilâfına mübeddel olub icrâ-yı te'dîblerini îcâb eylemiş ise dahi nazar-gâh-ı Hudâ ve menvâ-yı enbiyâ ve evliyâ olan belde-i mübârekeye hürmeten ve

ahâlîsine merhameten evvelâ bir kerre kendülere tenbîh ve tahzîr lâzîme-i şîme-i (...) olduğu bâhir ve âşikâr olmağla siz ki mevlânâ ve müftî ve ulemâ vesâir mûmâ ileyhimsiz erbâb-ı fesâd ve nifâkın tahrîk ve iğvâlarından nâşî hilâf-ı rızâ ve münâfi-i me'mûl vezîr-i müşârun ileyhi meyânenizde tekevvün eden ihtilâl ve nifâka mübâşir ta'yîn olunan ordû-yı hümâyûnum nâibi mevlânâ-yı mûmâ ileyh ma'rifetiyle kemâ-fi's-sâbık mübeddel-i hüsn-i imtizâc ve vifâk olmasına ve o makûle muharrik-i fitne vü fesâd olanların men' u def'lerine mübâderet ve vezîr-i müşârun ileyh in emr u re'yine mutâba'at birle rızâ-yı şâhânemi kemâl-i ihtimâm ü dikkat eylemeniz fermânım olmağın tenbîhen ve tahzîran ve sizi hâb-ı gafletden îkâzen mahsûsan işbu emr-i şerîfım ısdâr ve mevlânâ-yı mûmâ ileyh ile tisyâr olunmuşdur imdi bi-hasebi'l-(...) tahaddüs eden harekât-ı nâ-revâdan keff-i yed ve vezîr-i müşârun ileyh in emr u re'yine muvâfakat ve mübâşir-i mûmâ ileyh ma'rifetiyle def' u ref'-i ihtilâl ve şekâvete ve fîmâ ba'd bu misillü hâlet vukû'a gelmemesini (...) ve râbita-i kavîye bend ve rabta mezîd-i sa'y ü gayret birle vezîr-i müşârun ileyh in şânını şenî'den ve ol havâlinin şîrâze-i nizâmını ihtilâlden vikâye eylemeniz matlûb-ı kat'î-i cihân-dârânem idüğü ve vüzerâ-yı izâmıma erbâb-ı zelâlin ihtilâl ve da'vâsıyla bilâ müceb ve bî-asl adem-i itâ'at ve bâğiyâne harekete cesâret edenlerin âkıbetleri vahîm ve mübtelâ-yı azâb-ı elîm olageldiğibedihi ve emr-i şerîfime adem-i imtisal birle harekât-ı gayr-i merziyye-i sâbıkanızda ısrâr olunmak lâzım gelir ise vezîr-i müşârun ileyhe ruhsat-ı kâmile verilüb asâkir-i külliye ile varub Kudüs-i şerîfe duhûl ve bu münâfese ve münâza'aya sebep olanların ve içlerinde bulunanların icrâ-yı te'dîblerine müsâra'at ve aralıkda böyle belde-i mu'azzama ve müşerrefede sefk-i dimâ ve fukarâ ve zu'afâ hasâret etmek olub rûz-ı cezâda dahi cevâb verilmesi müşkil olacağı gayr-i hafî idüğü ve fermân-ı pâdişâhâneme mutâva'at ve kemâ-fi'l-evvel vezîr-i müşârun ileyh in emr u re'yine mutâba'at olunduğu sûretde vukû' bulan hâdisе nesyen fe-nesyen terk olunub Kudüs-i şerîf sekenesine ve vücûh-ı ahâlî ve sâireye vezîr-i müşârun ileyh in kat'â ta'aruz ve ta'addî eylemeyüb cümlesiyle hüsn-i mu'âşeret ve her hâlde himâyet ü sıyânet ve tahsîl-i âsâyiş veistirâhatleri emrine ihtimâm ü dikkat eylemesi husûsu vezîr-i müşârun ileyhe tenbîh ü te'kîd olunmuş olduğu ma'lûmunuz oldukda ber vech-i meşrûh amel ü hareket ve mefhûm-ı emr-i şerîfimi lâzım gelenlere i'lân ve işâ'at ve sizden me'mûl olan rızâ-cûy ve fehâmendî muktezâsını icrâyaya ve hakkınızda olan hüsn-i zann-ı şâhânemi te'yîd ve tasdîka

kemâl-i ihtimâm ü dikkat eylesiz şöyleki bu husûs mahsûsan emr-i şerîfime size tenbîh ü te'kîd olunmuşiken ma'âza'llâhu te'âlâ mütenebbih olmayub emr-i şerîfime adem-i itâ'at sûretleri rû-nümâ olmak lâzım gelür ise vebâli boynunuza vezîr-i müşârun ileyhe ruhsat-ı kâmile verilüb asâkir-i külliye ile Kudüs-i şerîfe duhûl ve bu mâddeye sebep olan ve kavlen ve fi'len muhâlefet sûretlerini tecvîz edenlerin lâzım gelen te'dîblerini icrâya müsâra'at edeceği muhakkaktır âna göre aklınızı başınıza düşürüb muharrik-i fitne vü fesâd olanların kelâmını kat'â ısgâ eylemeyüb tahsîl-i selâmet-i hâlinize bi'l-ittifâk sa'y ü gayret ve hilâfından gâyetü'l-gâye tehâşîf ve mübâ'adet eylesiz ve sen ki mübâşir mevlânâ-yı mûmâ ileyhsin seni bi'l-intihâb bu husûsa ta'yînden maksûd serî'an bu taraftan hareket ve Kudüs-i şerîfe varub mazmûn-ı emr-i şerîfimi ve irâde-i şâhânemi ve encâm-kârî bi'l-cümle ahâlînin mesâmi'-i intibâhlarına bir hoşça ifâde vü telkîn birle vezîr-i müşârun ileyh ile ahâlî-i merkûmenin beynlerini ıslâh cem' ve te'lîf ederek tahaddüs-i bürûdet ve nifâk mübeddel-i hüsn-i imtizâc ve vifâk olmasına ve fîmâ ba'd münâza'a ve cidâl ve bâ'is-i kîl ü kâl olur bir hâlet vukû'a gelmeyecek hilâf-ı rızâ ve ahâlî-i mezkûreye mikdâr-ı zerre ta'addî ve rencîde olmayacak vechile hüsn-i nizâm ve râbitaya bend ve kayd [ve] sebt olunması emrine mezîd-i ihtimâm ve bezl-i mechûd eylemen kazıyyesi olmağla âna göre amel ü hareket ve emr-i şerîfime adem-i itâ'at birle harekât-ı sâbıkalarında ısrâr ederler ise vezîr-i müşârun ileyhe ruhsat-ı kâmile verilmiş olmağla üzerlerine varub lâzım gelen te'dîblerini icrâ eylemesiyçün derhâl keyfiyyeti müşârun ileyhe tahrîr ve i'lâma müsâra'at ve hâsıl-ı kelâm şu ihtilâl ve ihtilâtın indifâ'ı ve şîrâze-i nizâm-ı belde-i mübârenin karîn-i hüsn-i intizâm olması esbâbının istihsâline sarf-ı vüs' ve ikdâm ve senden me'mûl ve muntazar-ı şâhânem olan âsâr-ı kâr-güzârı ve dirâyet ve mâye-i hoşmendî ve revıyyet muktezâsını icrâya sa'y-i mâ-lâ-kelâm ve hilâfından hazer ve ittikâ-i tâmm eylemen bâbında.

Fî evâhir-i M. sene [1]217

Bu dahi

Bir sûreti:

Veziir-i müşârun ileyhe aslında olan emr-i âlî bast u beyân olunarak ahâlî-i merkûme emr-i şerîfime imtisâl birle müşârun ileyhe itâ'at eyledikleri sûretde bu mâdde zımnında ferd-i âferîdeye icrâ-yı garaz u nefsâniyyet kaydında olmayub vâkı' olan kusûrları bi'l-külliyeye nesyen fe-nesyen terk edüb fukarâ ve zu'afâ üzerlerine bast-ı cenâh-ı re'fet ve neşr-i me'ser-i ma'delet birle her hâlde himâyet ü sıyânet ve tahsîl-i âsâyiş veistirâhatleri emrine ihtimâm ü dikkat ve adem-i itâ'at sûretleri ızhâr ederler ise üzerlerine varub bâdî-i fitne vü fesâd olanların lâzım gelen te'dîblerini icrâ ederek taht-ı itâ'ate idhâlleriyle şîrâze-i nizâm-ı memleketin istihsâline bezl-i vüs' u makderet eylemesi Der-sa'âdet' ve temhîr ve bu bâbda lâzım gelen vesâyâ derc ve te'kîd olunarak iktizâsına göre.

Bu dahi

Bir sûreti:

Yine vezîr-i müşârun ileyhe ahâlî-i merkûme tekmîl-i nâmûs ve şânı zımnında her nekadar kendüye ruhsat verilmiş ise dahi ahâlî-i merkûme huşûnet eyledikleri hâlde def'aten kendüye verilen uhsata mebnî üzerlerine varmayub tekrâr keyfiyyeti ordû-yı hümâyûnuma tahrîr ve ba'dehû ne vechile emr-i şerîfim sudûr olur ise ol vechile amel ü hareket eylemesiyçün iktizâsına göre.

Sahife No : 50

Hüküm No : 72

Tarihi : Evâil-i S. 1217

Delîlbaşı (boş) zîde kadruhûya hüküm ki:

Cezzâr Ahmed Paşa kudemâ-yı vüzerâ-yı izâmımdan olduğuna binâen kendüye her hâlde hüsn-i teveccühât-ı pâdişâhânem derkâr ve taraf-ı Saltanat-ı seniyye'ne vâkı' olan müsveddâtı(?) sûret-i müsâ'ade bedîdâr iken ba'zı evhâm ve vesveseye tebe'iyet ve hilâf-ı şerî'at-i garrâ icrâ-yı garaz u nefsâniyyet dâ'iyesiyle mîrmîrândan Süleyman Paşa'yı ve

hakkında fermân-ı âlî-şân sâdır olan merfû'u'l-vezâret İsmail Paşa'yı bundan akdemce yanına celb birle ma'iyyetlerine asâkir terfîk ve hilâf-ı şerî'at-i garrâ ve mugâyir-i rızâ Kudüs-i şerîf ve Yafa ve Gazze ve (...) vesâir eyâlet-i Şam taraflarına sevk ve tesyîr ve sen ki mûmâ ileyhsin seni dahi ma'iyyetlerine ta'yîn edüb hâlâ Şm vâlîsi ve Kudüs-i şerîf mutasarrıfı düsût vezîrim es-Seyyid el-Hâc Mehmed Paşa iclâlehû ile muhârebeye ibtidâr olunduğu bu def'a bi'l-ihbâr vâsıl-ı sâmi'a-i şâhânem olub böyle vaktde bu makûle harekâta casâret ve vedî'atu'llâh olan sekene-i memleket ve fukarâ-yı ra'iyyeti mübtelâ-yı hasâret eden dîn-i mübîn ve Devlet-i aliyye'me ihânet kabîlinden olmağla bu makûle hilâf-ı rızâ-yı Bârî husûsunda Cezzâr Paşa-yı müşârun ileyhin emr u re'yine mutâba'at müslümânım diyânetine göre bir vechile câiz olmadığı ve sen akrân ve emsâlin beyninde dindâr ve tahsîl-i rızâ-yı Devlet-i aliyye'me sa'y-i bî-şümâr eder makûleden olduğun bu tarafda olan asâkir başları ihbâr etmeleriyle Allâhu zü'l-celâlin emrine ve Rasûl-i muhteremî olan Muhammed Mustafa'nın şerî'atine ve taraf-ı şâhâneme itâ'atin var ise uşbu emr-i şerîfim tarafına vâsıl olduğu sâ'at Cezzâr Paşa'nın yanından ayrılıb bi'l-cümle fukarâtınla Şam vâlîsi vezîr-i müşârun ileyhin yanına varub emr u re'yine mutâba'at ve dünyâ ve âhiret mağfîretini kesbe mübâderet eylemen için i'lân ve îkâzen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (boş) ile tisyâr olunmuşdur imdi işbu emr-i şerîfime imtisâl birle Şam vâlîsi vezîr-i müşârun ileyhin yanına vrub emr u re'yi üzre amel ü hareket eylediğin sûretde her vechile mazhar-ı inâyet ve ikrâm olunacağı ve emr-i şerîfime sûret-i muhâlefet izhâr ve müşârun ileyh Cezzâr Paşa'nın emri üzre kemâ-fi'l-evvel Şam vâlîsi vezîr-i müşârun ileyh ile muhârebeye ibtidâr olunur ise bundan sonra berren ve bahran asâkir-i kesîre ile vüzerâ-yı izâmım ta'yîn olunub senin vesâir vezîr-i müşârun ileyhin aleyhinde olanrak icrâ-yı mücâzâtlarına ihtimâm olunacağı ve sonra bir vechile selâmet-i meskenet olamayacağı ve peşimânlık fâide vermeyeceği ve bundan sonra her kangı vüzerâ-yı izâmım ve mîrmîrân-ı kirâmım ve mütesellim ve voydoda dâirelerine varır isen sen ve ma'iyyetinde olan fukarânın kabûl olunmayub hakkında lâzım gelen mücâzâtın icrâsına ikdâm ve ihtimâm eylemeleri evâmîr-i âlî-şânımla kol kol ve taraf taraf tenbîh ü te'kîd olunacağı bedîhî idüğü ma'lûmun oldukda ber vech-i meşrûh işbu emr-i şerîfim tarafına lede'l-vürûd vâcib-i imtisâl birle Şam vâlîsi vezîr-i müşârun ileyhin yanına varub emr u re'yi üzre amel ü harekete ve tahsîl-i rızâ-yı Devlet-i aliyye'me sür'at ile mazhar-ı inâyet

ve beyne'l-akrân kesb-i mefharet edeceğın hıdemât-ı ber-güzîde ızhârına dâmen-der-meyân gayret eylesesın şöyle ki işbu fermân-ı hümâyûnuma itâ'at ve Şam vâlısı vezîr-i müşârun ileyhın emri üzre hareket ve Devlet-i aliyye'me sâdikâne hizmet eylediğın sûretde akrânın beyninde mümtâz ve müstesnâ ve nâil-i inâyet ve iltifât olunacağının huveydâ ve hilâf-ı harekete (...) dâreynde bir vechile selâmet bulamayub mazhar-ı eşedd-i ukûbet ve cezâ olunacağın muhakkak ve mukarrerdir âna göre amel ü hareket ve tahsîl-i selâmet emrine kemâl-i sa'y ü dikkat ve hilâfından hazer ve [tevakkî] ve mübâ'adet eylemen bâbında.

Fî evail-i S. sene 1217

Bir sûreti:

Tüfekçibaşı zîde kadruhûya siyâk-ı meşrûh üzre.

Bir sûreti:

Süvârîbaşı(?) (boş) zîde kadruhûya ber minvâl-i muharrer.

Bir sûreti:

Arnavud ve zabtiye binbaşılıarı ve bölükbaşılıarı zîde kadruhuma siyâk-ı meşrûh üzre.

Sahife No	: 51
Hüküm No	: 73
Tarihi	: Evâil-i S. 1217

[Derkenâr]: Bu husûsa dâir muahharan emr-i âlî yazılmışdır. Fî evâhir-i L. sene [1]217

Eğın kâdîsına ve Eğın voyvodası vesâir vücûh-ı ahâlî zîde kadruhuma hüküm ki:

Eğın sükkânından zulmüyle ma'rûf yeniçeri süvârîsı olan Mehmed ve karındaşı Hasan nâm kimesneler muzırr-ı ibâd ve müfsid-i şekâvet i'tiyâd olduklarından tahsîl-i selâmet-i cânları için bu esnâda Divriği'ye firâr etmiş olmalarıyla siz ki mevlânâ ve voyvoda vesâir mûmâ ileyhimsiz fîmâ ba'd merkûmânın Eğın kazâsına ayak basdırılmaması lâzımeden olmağla merkûmânın kazâ-i mezbûre duhûllerine kat'â ruhsat gösterilmemek ve gelürler ise ahz ü

girift olunmaları husûsuna ihtimâm ü dikkat olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve voyvoda-i mûmâ ileyhimâsız keyfiyyet ma'lûmunuz oldukda ber vech-i meşrûh bundan böyle mezkûrların kazâ-i mezbûra duhûllerine kat'â ruhsat verilmeyüb gelür ise ahz ü habs ve keyfiyyetleri ordû-yı hümâyûn ve rikâb-ı müstetâbıma tahrîr ve i'lâma müsâra'at ve hilâf-ı fermân ve münâfî-i rızâ iğmâz ve rehâvetden hazer ve mübâ'adet eylemeniz bâbında.

Fî evâil-i S. sene [1]217

Sahife No	: 52
Hüküm No	: 74
Tarihi	: Evâil-i S. 1217

Hâlâ Şam vâlisi vezîrim es-Seyyid Mehmed Paşa iclâlehûya ve Şam kâdîsına ve zikri âtî husûsa mübâşir ta'yîn olunan (boş) zîde mecduhûya hüküm ki:

Şam vâlisi sâbık Abdullah Paşa'nın kethüdâsı olub katır ağalığı tahi uhdesinde olan Cafer Ağa'nın oğlu Mehmed Derviş nâm habâset-(...) gerek vedî'atullâh olan Şam-ı şerîfin sekene ve re'âyâsına ve gerek tavâf-ı beytü'llâhi'l-harâm ve ziyâret-i ravza-i hazreti seyyidü'l-enâm aleyhi ekmelüt-tahiyye ve's-selâm arzûsuyla cânib-i Hicâz mağferet-turâza azîmet eden hüccâc-ı müslimîne birkaç seneden berü vukû' bulan envâ'-ı cevr ü ezâ ve zulm ve etvar-ı bî-intihâsı rû-nümâ olub bu makûle muzırr-ı ibâd olan habâset-pîşelerin izâle-i vücûd-ı şürûr-âlûdlarıyla te'mîn-i bilâd [ve] irâhe-i ibâda ikdâm lâzıme-i zimmet-i mülk-dârîden idüğü bedîhî ve hüveydâ olmağla sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin merkûmun tarafına kat'â ser-rişte verilmeyerek ve bir vechile firârı vukû'a gelmeyerek ne vechile olur ise ahz ve cezâsı tertîb ve kâffe-i emvâl ü eşyâsı ve'l-hâsıl ism-i mâl ıtlâk olunur her nesi var ise ma'rifetin ve ma'rifet-i şer' ve mübâşir-i mûmâ ileyh ma'rifetiyle tahrîr ve cümlesini cânib-i mîriyçün zabt ve defter-i sıhhat-eserini ser-maktû'uyla ma'an ordû-yı hümâyûnuma takdîme müsâra'at eylemen husûsuna irâde-i kâtî'a-i cihân-dârânem ta'alluk etmeğın mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve memhûren ve mahfiyyen mübâşir-i mûmâ ileyh ile tisyâr olunmuşdur imdi merkûmu bi-eyyi vechin kân ahz ve cezâ-yı sezâsını icrâ

ve merkûm ashâb-ı servet ve yesârdan olub kendüsinden katî küllî nükûd ve mücevherât vesâir emvâl ü eşyâsı olmağla bir hilâli zâyî' u telef olunmayarak ve kimesnenin yedinde mektûm ve (...) kalmayarak cümlesini zâhire ihrâc ve ma'rifet-i şer' ve mübâşir-i mûmâ ileyh ma'rifetiyle defter edüb defter-i sıhhat-eserini ser-maktû'uyla ma'an ordû-yı hümâyûnuma irsâle kemâl-i ihtimâm ve sa'y-i mâ-lâ-keâm eylemen matlûb-ı kat'î-i pâdişâhânem olduğu ve merkûmun ele getirülmesinde ve emvâl ü eşyâsının temâmen ihrâcında ednâ derece tehâvüt ve kusûr vukû'una kat'â rızâ-yı aliyyem olmadığı ma'lûm-ı dirâyet-melzumun oldukda ber vech-i meşrûh amel ü harekete kemâl-i sa'y ü gayret ve hilâf-ı fermân ve münâfi-i rızâ iğmâz ve tesâmühden be-gâyet hazer ve mübâ'adet eylesin ve sen ki mübâşir-i mûmâ ileyhsin sen dahi icrâ-yı muktezâ-yı me'mûriyyet ve sadâkate mezîd-i ihtimâm ve resm-i sadâkat ü istikâmete münâfi ve rızâ-yı şâhânemin hilâfı mikdâr-ı zerre vaz' u hâlet vukû'unu tecvîz ile mazhar-ı muâheze ve ikâb olmakdan ziyâde tehâşî ve ittikâ-i tâmm ve sen ki mevlânâ-yı mûmâ ileyhsin sen dahi icrâ-yı emr-i şerîfime müsâra'at ve hilâfından mübâ'adet eylemen bâbında.

Fî evâil-i S. sene [1]217

Sahife No	: 52
Hüküm No	: 75
Tarihi	: Evâil-i S. 1217

Dergâh-ı mu'allâm kapucibaşlarından mîrâhûr-ı evvelim pâyesi olub hâlâ Haleb muhassılı ve Ayıntab voyvodası olan Mehmed Bey dâme mecduhûya hüküm ki:

Öteden berü şekâvetle meşhûr olub Ayıntab voyvodası sâbık maktûl Hüseyin'in ve Fettahoğlu'nun şekâvetde kesb-i kuvvetine ve ibâdullâha vâkı' olan mazarratına sebep ve illet Köse Bekir oğlu Ahmed Bey nâm şekâvet-pîşe bu günlerde sen ki voyvoda-i mûmâ ileyhsin tarafına gelüb iğfâl etmek sevâsında olduğu bu def'a ol taraflardan vürûd edenlerin ihbârlarından resîde-i sâmi'a-i mülûkânem olub merkûmun icrâ-yı mücâzâtı ehemm ü elzem olduğundan başka eşkiyâ-yı sâirenin dahi korkub ve bâ'is-i hezîmetlerini müceb olacağı vâzih (...) olmağla işbu emr-i şerîfim tarafına vâsıl olduğu sâ'at şakî-i

mezkûrun cezâsını tertîb ve icrâ ve keyfiyyeti serî'an ordû-yı hümâyûnuma tahrîr ve inhâ eylemen fermânım olmağın mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve memhûren ve mahfiyyen (boş) ile irsâl olunmuşdur imdi şakî-i merkûma emân ve zemân verilmeyerek bi-eyyi hâl (...) itmâm ve keyfiyyeti ucâleten ordû-yı hümâyûnuma tahrîr ve ifhâm eylemen matlûb-ı kat'î-i cihân-dârânem idiği ma'lûm-ı dirâyeyet-melzûmun oldukda ber vech-i meşrûh amel ü harekete müsâra'at ve hitâm-ı maslahatı ordû-yı hümâyûnuma ucâleten tahrîr ve işâret eylemen bâbında. Fî evâil-i S. sene [1]217

Sahife No : 52

Hüküm No : 76

Tarihi : Evâil-i S. 1217

Mîrmîrân-ı kirâmımdan Behisni kâimmakâmı es-Seyyid Abdurrahman dâme ikbâlühüya hüküm ki:

Bir müddetden berü urbân arasında Kızık voyvodası olan Kara Mehmed nâm şekâvet-pîşe başına cem' eylediği haşerât ile ahâlî Kızık fukarâsına gûnâ gûn zulm ü ta'addîsinden başka fi'l-asl Kızık boybeyisi (...) olunugelen Kahraman uşaklarından şimdiye kadar birkaç hânedânını bilâ müceb katl ve i'dâm ve mâl ve eşyâlarını nehb ü gâret ve bunlardan mâ'adâ mürûr u ubûr eden ebnâ-i sebîl ve ehl-i kârbânı dahi (...) ve nehb edegeldiği bu def'a ordû-yı hümâyûnum ol taraftan mürûrunda tahkîk-gerde-i şâhânem olub merkûmun ahzı zımnında üzerine asker irsâl olundukda me'mûr olan asker varmazdan evvel firâr edüb bulunduğü mahalde ahz ve icrâ-yı mücâzâtına ikdâm olunması bâbında iktizâ edenlere hitâben müte'addid evâmir-i şerîfem ısdâr ve tisyâr ve Kızık boybeyisi dahi Kahramanoğlu (boş) zîde kadruhû nasb ve iktizâ eden şartnâmesi Bozok mutasarrıfı Cabbarzâde mîr-i mûmâ ileyhe tahrîr ve tenbîh olunub ancak husûs-ı mezbûra nezâret ve Cabbarzâde tarafından verilmesi mu'tâd olan şartnâmeyi boybeyi mûmâ ileyh tanzîm ve iktizâ eden mîrîlerini(?) sene be-sene ahz ve Cabbarzâde mûmâ ileyh cânibine tesyîr ve şakî-i merkûm bundan böyle bir mahalden başgösterir ise ahz ve tedmîri emrine ikdâm ü ihtimâm olunması zımnında sen ki kâimmakâm-ı mûmâ ileyhsin senin me'mûr kılınman lâzıme-i hâlden olmağla vech-i meşrûh üzre amel ü harekete i'tinâ ve nezâret eylemen

fermânım olmağın mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (boş) ile irsâl olunmuşdur imdi Cabbarzâde mîr-i mûmâ ileyh tarafından verilmesi mu'tâd olan şartname tarafına lede'l-vürûd boybeyi-i mûmâ ileyhe teslîm ve iktizâ eden mâl-ı mîrîyi vakt ü zemânıyla boybvyi-i mûmâ ileyhden ahz ve Cabbarzâde mûmâ ileyh tarafına teslîme ve şakî-i mezbûr Kara Mehmed bundan böyle bir cânibden başgösterir ise bi-eyyi hâl ahz ve istîsâliyle infâz-ı emr u irâde-i hümâyûnuma kemâl-i ihtimâm ü dikkat ve aşîret-i mezkûrenin bâlâda beyân olunduğu üzre nizâm ü intizâm-ı hâllerine i'tinâ ve nezâret eylemen matlûb-ı kat'î-i cihân-dârânem idiği ve aşîret-i merkûme boybeyiliğinin iktizâ eden şartnâmesi beher sene tarafına irsâl etmesiyçün kapucıbaşı-i mûmâ ileyhe dahi başka emr-i şerîfim ısdârıyla tenbîh olunduğu ma'lûmun oldukda ber vech-i meşrûh amel ü harekete ihtimâm ü dikkat ve hilâf-ı fermân bir mâddede tekâsül ü rehâvet ve iğmâz ve betâetden hazer ve mübâ'adet olunmak bâbında.

Fî evâil-i S. sene [1]217

Bir sûreti:

Dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşlarından mîrâhûr-ı evvel pâyesi olan Cabbarzâde Mîr Süleyman dâme mecduhûya aslında olan emr-i âlî hikâye olunarak Kızık aşîreti boybeyiliği şartnânesi beher sene Behisni kâimmakâmına irsâl ve iktizâ eden mâl-ı mîrîyi vakt ü zemânıyla mîrmîrân-ı mûmâ ileyh tarafından ahz eylemesiyçün iktizâsına göre.

Sahife No : 53

Hüküm No : 77

Tarihi : Evâil-i S. 1217

Haleb vâlîsi vezîrim el-Hâc İbrahim Paşa iclâlehûya ve Haleb kâdîsına hüküm ki:

Sadr-ı a'zamım kavvâsbaşısı olub bundan akdem medîne-i Haleb'de meks eyleyen Mehmed nâm habâset-pîşenin hilâf-ı rızâ-yı aliyem harekât-ı nâ-merziyye ictisârı tahkîk olunub bu makûle evzâ'-ı reddiyeye mütecâsir olanların icrâ-yı mücâzâtlarıyla emsâli olan (...) terğîb ve terhîbi lâzımeden olmakdan nâşî sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin merkûmu

ahz ve emân ve zemân vermeyerek cezâsını tertîb ve emvâl ü eşyâ ve nükûd ve esliha ve hayvânâtını cânib-i mîriyçün zabt ve eşyâ ve hayvânâtını ma'rifet-i şer'le fûrûht ve hâsıl olan semenini nükûd-ı mevcûdesiyle ma'an ordû-yı hümâyûnum hazînesine irsâl ve tesbîli husûsuna kemâl-i ihtimâm ü dikkat-i tâmm eylemen husûsuna irâde-i kâtî'a-i cihân-dârânem ta'alluk etmeğin mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve memhûren ve mahfiyyen (boş) ile tisyâr olunmuşdur imdi merkûmu ahz ve bilâ tevakkuf cezâsını tertîb ve icrâ ve emvâl ü eşyâ ve nükûd ve hayvânât ve esliha ve hâsılı ism-i mâl itlâk olunur her nesi var ise bir hilâli zâyî' u telef olmayarak ve kimesneye ketm ü ihfâ etdirilmeyerek cümlesini zâhire ihrâc ve cânib-i mîriyçün zabt ve ma'rifet-i şer'le defter ve fûrûht etdirüb hâsıl olan esmânını nükûd-ı mevcûdesiyle ma'an ordû-yı hümâyûnum hazînesine ba's ve isrâya müsâra'at ve ikdâm eylemen matlûb-ı kat'î-i cihân-dârânem olduğu ve merkûmun iki yüz kîse mikdârı serveti olduğu bi't-tevâtür ma'lûm olan (...) olmağla gereği gibi taharrî ve tahkîk ve cümlesini temâmen zâhire ihrâcî lâzımeden idiği ma'lûm-ı fetânet-melzûmun oldukda ber vech-i meşrûh amel ü harekete mezîd-i sa'y ü gayret ve hitâm-ı maslahatı ucâleten ordû-yı hümâyûnuma tahrîr ve iş'âra müsâra'at ve hilâf-ı fermân iğmâz ve rehâvet ve özr ü illet îrâdıyla ifâte-i vakti müceb olur vaz'dan be-gâyet tehâşî ve mübâ'adet eylemen bâbında.

Fî evâil-i S. sene [1]217

Sahife No	: 53
Hüküm No	: 78
Tarihi	: Evâil-i S. 1217

Haleb vâlîsinin yanında olan Delîlbaşı Midillilü İsmail zîde mecduhûya hüküm ki:

Bu def'a eyâlet-i Şam Kudüs-i şerîf sancağına mutasarrıf olan düstûr vezîrim es-Seyyid el-Hâc Mehmed Paşa icâlehûya tevcîh olunub sen ki delîlbaşı-i mûmâ ileyhsin senin dahi vezîr-i müşârun ileyhe delîlbaşı nasb olunman husûsuna irâde-i şâhânem muhrec(?) müte'allık olub ancak Cezzâr Paşa (...) olan garaz u nefsâniyyetini icrâ kasdıyla bu esnâda Şam vâlîsi vezîr-i müşârun ileyhın üzerine asker sevk edüb el-ân Yafa'da muhârebe üzre

olduğu ihbâr ve tahkîk olunmağla işbu emr-i şerîfim taraffına lede'l-vürûd bilâ tevakkuf mevcûd-ı ma'iyetin olan (...) neferâtınla hareket ve iki konağı bir ederek ve esnâ-yı râhda rast geldiğin ve etrâfdan haber aldığıın (...) ve tüfekçi zümrelerini ma'iyetine celb eyleyerek serî'an Yafa'ya erişüb Şam vâlisi vezîr-i müşârun ileyhe imdâd ve i'ânet ve senden me'mûl-i mülûkânem olan gayret ve hamiyet muktezâsına icrâya sarf-ı vüs' u miknet eylemen için mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ber vech-i ta'cîl (boş) ile irsâl olunmuşdur imdi celb ve cem' edegeldiğin asker ile serî'an ve âcilen Yafa'da vezîr-i müşârun ileyhın imdâdına erişmen matlûb-ı kat'î-i cihân-dârânem idüğü ve bi-avn-i te'âlâ var kuvveti pazuya getirüb bu mâddede (...) merâm-ı ibrâz-ı gayret ve sadâkat ve hüsn-i hizmet eylediğin hâlde dil-hâhın üzer be-gâm olacağın bî-iştibah olduğı ma'lûmun oldukda ber vech-i meşrûh amel ü harekete ikdâm ve gayret ve senden me'mûl olan gayret ve şecâ'at ü hamiyet ve sadâkat muktezâsını icrâ birle nâil-i merâm olmağsa sa'y-i mâ-lâ-kelâm ve tekâsül ü rehâvetden ve dakîka-i vâhîde ifâte-i vakti mûceb olur vaz'ı tecvîzden hazer ve ittikâ-i tâmm olunmak bâbında.

Fî evâil-i S. sene [1]217

Sahife No	: 54
Hüküm No	: 79
Tarihi	: Evâil-i S. 1217

Sâbıkâ Şam valisi olub bu def'a Karaman eyâleti kendüye tevcîh olunan vezîrim el-Hâc Abdullah Paşa'ya hüküm ki:

Ber-muktezâ-yı vakt ü hâl Karaman eyâleti bu def'a avâtıf-ı aliyye-i şâhâne ve avârık-ı behiyye-i hüsvânemden sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin sana ve eyâlet-i Şam ve mîr-i hâclık dahi Kudüs-i şerîf sancağına mutasarrıf vezîrim es-Seyyid el-Hâc Mehmed Paşa iclâlehûya tevcîh ve ihsân-ı pâdişâhânem olmağla kilâr-ı hacc-ı şerîfden olub vezîr-i müşârun ileyh tarafına teslîmi iktizâ eden mühimmât ve levâzımâtı derhâl teslîm birle bulunduğın mahalden serî'an fekk-i rabta karâr ve yemîn ü yesâra münharif ve bir mahalde mütevakkıf olmayarak reh-i râstdan mansıbın olan eyâlet-i Karaman'a vürûda

ibtidâr ve ba'de'l-vusûl makarr olan mahalde ikâmet ve zabt u rabt-ı memleket ve def' u ref'-i şürûr-ı erbâb-ı şekâvet ve himâyet ü sıyânet-i ahâlî ve ra'iyet ve turuk ve mesâlik ve memerr-i eşkiyâ olan mahalleri hıfz u hırâset ve hüccâc-ı müslimîn vesâir ebnâ-i sebîlin âminen ve sâlimen mürûr u ubûrlarına ihtimâm ü dikkat eylemen fermânım olmağın me'mûriyyetini şâmil mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve tevcîh hükm-i münîfime matviyyen (boş) ile tisyâr olunmuşdur imdi keyfiyyet-i me'mûriyyetin ma'lûm-ı dirâyet-melzûmun oldukda ber vech-i meşrûh kilâr-ı hacc-ı şerîfden olub vezîr-i müşârun ileyh cânibine teslîmi muktezî olan mühimmât ve levâzımât derhâl teslîm birle ucâlete bulunduğın mahalden hareket ve doğru yoldan serî'an mansıbına varub zabt u rabt-ı memleket ve himâyet ü sıyânet-i fukarâ-yı ra'iyet ve def' u ref'-i şürûr-ı erbâb-ı mefsedet ve te'mîn-i bilâd ve irâhe-i ibâda ve hüccâc-ı müslimîn vesâir ebnâ-i sebîlin âminen ve sâlimen mürûr u ubûrlarına ihtimâm ü dikkat ve Karaman vâflîliğine müteferri' olan ve evâmîr-i şerîfemle muhavvel-i uhde-i ihtimâmın kılınan kâffe-i mehâm ve husûsât-ı vâcibü'l-ihtimâmın ber vefk-i merâm te'diye ve temşiyetlerine sarf-ı vüs' u ikdâm ve senden me'mûl ve muntazar-ı şâhânem olan âsâr-ı kâr-güzârı ve dirâyet ve mâye-i umûr-ı âşinâyı ve reviyet muktezâsını icrâya ve vedî'atu'llâh olan fukarâ ve zu'afâdan cânib-i cihân-dârânem içün isticlâb-ı da'avât-ı hayriyyeye sa'y-i mâ-lâ-kelem ve hilâf-ı fermân ve münâfî-i me'mûl ser-i mû tekâsül ü rehâvetden ve eyâlet ve mansıbında tarafından ve etbâ'ının câniblerinden ferd-i âferîdeye mikdâr-ı zerre zulm ü ta'addî vukû'undan be-gâyet tehâşî ve ittikâ-i tâmm eylemen bâbında.

Fî evâil-i S. sene [1]217

Sahife No	: 54
Hüküm No	: 80
Tarihi	: Evâil-i S. 1217

Oltu nâibine ve Hamşioğlu zîde kadruhûya hüküm ki:

Tertîb-i cezâsı bâbında hakkında fermân-ı kazâ-ceryânım mehâbet-rîz-i sudûr olan haytabaşı Hüseyin nâm şekâvet-pîşe bu esnâda Erzurum cânibinden firâr ve Oltu tarafına

lede'l-vürûd siz ki mûmâ ileyhimâsız şakî-i merkûmu ahz ü habs etmiş olduğunuz bu def'a bi'l-ihbark vâsıl-ı sâmi'a-i şâhânem olmağla şakî-i merkûmun cezâsını tertîb ve yanında mevcûd olan nükûd ve emvâl ü eşyâsını cânib-i mîriyçün zabt ve ma'rifet-i şer'le defter edüb defteriyle ma'an ser-maktû'unu ordû-yı hümâyûnuma irsâle müsâra'at eylemeniz fermânım olmağın mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (boş) ile irsâl olunmuştur imdi şakî-i merkûmun cezâsını tertîb ve yanında mevcûd olan emvâl ü eşyâ vesâir hayvânâtını cânib-i mîriyçün zabt ve ma'rifet-i şer'le defter edüb defter-i sıhhat-eseriyle şakî-i mezkûrun ser-maktû'unu serî'an ve âcilen ordû-yı hümâyûnuma irsâle ihtimâm ü dikkat eylemeniz matlûb-ı kat'î-i pâdişâhânem olduğu ve hilâf-ı fermân şakî-i merkûmu firâr etdirilmek veyâhûd a'zâr-ı vâhiyye îrâdıyla imrar-ı vakt tecvîz olunmak lâzım gelir ise mesûl ü mu'âteb olacağınızda şübhe olmadığı ma'lûmunuz oldukda ber vech-i meşrûh amel ü harekete ve infâz-ı emr u irâde-i şâhâneme ve ibrâz-ı hüsn-i hizmet ve sadâkata kemâl-i ihtimâm ü dikkat ve hilâfından be-gâyet tehâşî ve mübâ'adet eylemeniz bâbında.

Fî evâil-i S. sene [1]217

Sahife No	: 55
Hüküm No	: 81
Tarihi	: Evâil-i S. 1217

Erzurum vâfisi vezîrim es-Seyyid Abdurrahman Paşa'ya hüküm ki:

Kâdî çırağı demekle meşhur delîlbaşı nâm habâset-mevfûr geşt ü güzâr eylediği mahallerde vedî'a-i cenâb-ı Rabb-i izzet olan fukarâ-yı ra'yyet ve sekene-i memlekete hilâf-ı şerî'at-i garrâ ve mugâyir-i rızâ envâ'-ı cevr ü eziyyet ve zulm ü ta'addîye cüret etmekde olduğu bi'l-ihbâr tahkîk-gerde-i şâhânem olub bu makûle muzırr-ı ibâd ve muharrib-i bilâd olan habâset-i'tiyâdların icrâ-yı mücâzât-ı lâyıkalılarıyla te'mîn-i bilâd ve irâhe-i ibâda ihtimâm lâzıme-i mülk-dârîden idüğü bedîdâr ve şakî-i merkûm el-yevm Erzurum havâfîlerinde geşt ü güzâr üzre olduğu vâzih ve âşikâr olmağla sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin şakî-i merkûmu eyâlet-i merkûmede bulunduğu mahalde bi-eyyi hâl ahz ve cezâsını tertîb ve icrâ ve keyfiyyeti serî'an ordû-yı hümâyûnuma tahrîr ve inhâ eylemen

fermânım olmağın mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve memhûren ve mahfiyyet (boş) ile tisyâr olunmuşdur imdi şakî-i merkûmun bulunduğu mahalde bi-eyyi vechin kân ahz ve cezâ-yı sezâsını icrâ ve hitâm-ı maslahatı serî'an ordû-yı hümâyûnuma tahrîr ve inba eylemen matlûb-ı kat'î-i şâhânemidüğü ma'lûmun oldukda ber vech-i meşrûh amel ü harekete müsâra'at ve iğmâz ve tesâmühden mübâ'adet olunmak bâbında. Fî evâil-i S. sene [1]217

Sahife No	: 55
Hüküm No	: 82
Tarihi	: Evâil-i S. 1217

Behisni kâimmakâmı es-Seyyid Abdurrahman dâme ikbâlühûya hüküm ki:

Ma'âdin-i hümâyûna merbût olan Malatya sancağında vâkı' Gerger ve Taşili ve (...) ve Kahta kazâlarından tahsîli lâzım gelen emvâl-i mîriyyenin vakt ü zemânıyla temâmen tahsîl ve ma'âdin-i hümâyûnum hazînesine irsâl ve tesbîl ve ol havâlîde sâkin fukarâ-yı ra'iyete bilâ müceb kimesne tarafından dahl ü ta'arruz etdirilmemesine ve yaramaz ve eşkiyâ vukû'unda voyvoda ve zâbitânıyla muhâbere ederek men' u def' ve te'dîb ve tenkîllerine dikkat ve nezâret eylemek üzere erbâb-ı sadâkat ve istikâmetden kâr-dânâ birinin nâzır ta'yîni lâzımeden olduğu bediha ve hüveydâ ve sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsin senin evsâf-ı mezkûre ile ittisâfın zâhir ve rû-nümâ olmağla husûsât-ı mezkûreye nezâret eylemen husûsuna irâde-i şâhânem ta'alluk etmeğın me'mûriyyetini şamil işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (boş) ile tisyâr olunmuşdur imdi sâlifü'l-beyân kazâlardan tahsîli lâzım gelen emvâl-i mîriyyenin vakt ü zemânıyla yerlü yerinden temâmen ve kâmilen tahsîl ve ma'âdin-i hümâyûn hazînesine irsâl ve teslîm olunmasına ve havâlî-i merkûmede sâkin fukarâ-yı ra'iyete hilâf-ı şerî'at-i mutahhara bilâ müceb kimesne tarafından ta'arruz ve ta'addî vukû'a gelmemesine ve herhâlde istihsâl-i esbâb-ı âsâyiş veistirâhatleri ve yaramaz eşkiyâ zuhûrunda voyvoda ve zâbitleriyle bi'l-muhâbere te'dîb ve tenkîlleri husûslarına kemâl-i i'tinâ ve nezâret ve mezîd-i ihtimâm ü dikkat eylemen matlûb-ı kat'î-i hüsvânem idüğü ve bu kazâlara nezâretim var deyü ferd-i âferîdeden bir akçe mutâlebe ve ahz olunmasına kat'â rızâ-yı şerîfim olmadığı ma'lûmun oldukda ber vech-i meşrûh amel ü

harekete ve senden me'mûl olan gayret ve sadâkat ve hamîyyet ve istikâmet muktezâsını icrâyâ sa'y ü ihtimâm ve kusûr u rehâvetden ve hilâf-ı fermân ve münâfî-i me'mûl ser-i mû vaz' u hareket vukû'unu tecvîzden hazer ve ittikâ-i tâmm eylemen bâbında.

Fî evâil-i S. sene [1]217

Sahife No	: 56
Hüküm No	: 83
Tarihi	: Evâsıt-ı S. 1217

Dergâh-ı mu'allâm kapucibaşlarından mîrâhûr-ı evvelim pâyesi olub bu def'a ma'âdin-i hümâyûnum emîni nasb olunan Mîr Abdi dâme mecduhûya ve Harprut voyvodası ve zâbitân ve iş erlerine hüküm:

Harprut ağavâtından Ali Beyzâde Eyüb Bey ve yirmi dokuzdan Hâcî Menaf ve Hâcî Mahmud ve Hâcî Bayrakdar ve altmış yediden Ahmed Ağa'nın oğlu Said ve Hâcî İbrahim oğlu maehm ve Deli Bekir oğlu ve elli ikiden (...) Bey oğlu Ömer ve Bakıcıoğlu Veli ve Odabaşıoğlu Ömer ve Ahmed Can demekle meşhur kimesneler bundan akdem derûn-ı Harprut'da vukû' bulan fitne vü fesâda ve bilâ cürm ve günâh üç dört yüz nefer nüfusun katl ve i'dâmına ve nice dekâkîn ve mesâcidin ihrâk ve hedmine ve hetk-i perde-i a'râz ve gasb ü emvâl-i fukarâyâ bâ'is olduklarını bi'l-fi'l sadr-ı a'zamım sûtûde-şiyem ve serdâr-ı ekrem mansûr-ı ilmim ordû-yı hümâyûnumla bu def'a Der-aliyye'ne müteveccihen bi'l-yümn ve'l-ikbâl Malatya civârında vâkî' İspozi merhalesine sâye-i endâz-iclâl(?) olduklarında belde-i merkûme nâibi mûmâ Musa ve Müfti Mehmed Said zîde ilmuhû ve vücûhundan dahi İbrahim zîde mecduhû ile Çötelî Mehmed ve Koca Ali Ağazâde Hüseyin vesâir vücûh-ı memleket ve oaklusu yegân yegân sadr-ı a'zamım müşârun ileyh huzûrunda ifâde ve beyân ve bi'l-cümle ulemâ ve sulehâ ve ağavât ve ocaklu bu makûle zî-fesâd olanların icrâ-yı te'dîbât ve tenkîlât-ı meşrû'alarına bi'l-ittifâk sa'y-i bî-şümâr ve bundan böyle istilâb-ı emniyyet-i sekene-i memleket ve fukarâ-yı ra'iyyeti müceb olur bir gûne nizâ' ve cidâl ve ihtilâl vukû'a gelmemesine umûmen kemâl-i sa'y ü ikdâm ve sarf-ı vüs'u iktidâr eylemek üzre cânib-i mîrîye verdikleri ta'ahhüd ve nezr-i hüccet ve i'lâmında

mastûr ve muharrer olmağla siz ki voyvoda vesâir zâbitân ve iş erleri mûmâ ileyhimsiz mevkiz-i(?) fitne vü fesâd ve bâ'is-i kıtâl ve ızrâr-ı ibâd edüb bu def'a firâr eden bâlâda mastûrül-esâmî eşkiyâ her ne vak zuhûr ederler ise bi-eyyi vechin kân ahz ve firârları gâilesi ber-taraf olunarak kayd ü bend ile serf'an ve âcilen ma'den-i hümâyûnuma irsâl ve ihzarları husûsuna kemâl-i ikdâm ve sa'y-i mâ-lâ-keîâm eylemeniz fermânım olmağın tenbîhen ve ihtimâmen mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (boş) ile tisyâr olunmuştur imdi zikr olunan mefsedet-pîşeleriin derûn-ı kazâ-i mezbûra idhâlleri bir vechile câiz olmamağla her ne vakt zuhûr ederler ise bir vechile firârlarına ruhsat verilmeyerek ne vechile ve ne tarîkle olur ise ahz ve kayd ü bend ile ma'den-i hümâyûna irsâl ve ihzârlarına bi'l-ittifâk kemâl-i sa'y ü gayret eylemeniz matlûb-ı kat'î-i cihân-dârânem idüğü ve avk u te'hîrlerini müceb olur vaz' u hareket ve münâfî-i ta'ahhüd zerrî(?) hâlet vukû'a gelmek lâzım gelür ise mütecâsir olanların te'dîbleri icrâ olunacağından başka kat' olunan nezr dahi temâmen bilâ te'hîr cânib-i mîriyçün zabt ve tahsîl olunacağı muhakkak ve mukarrer idüğü ma'lûmunuz oldukda ber vech-i meşrûh amel ü harekete ve eşkiyâ-yı merkûmeyi alâ-eyyi hâlin ahz ve kayd ü bend ile ma'den-i hümâyûnuma irsâl ve ihzârlarına mezîd-i ihtimâm ü dikkat ve hilâf-ı fermân tekâsül ü rehâvet ve iğmâz ve betâet vukû'undan gâyetü'l-gâye tehâşî ve mübâ'adet eyleyesiz ve sen ki ma'den emîni mîr-i mûmâ ileyhsin sen dahi müceb-i emr-i şerîfimle amel ü hareket ve eşkiyâ-yı merkûmenin ahz ve te'dîbât-ı meşrû'alarının icrâsına mübâderet ve belde-i merkûmede fîmâ ba'd bir gûne ihtilâl ve fesâd vukû'a gelmemek esbâbının istihsâline ve vedî'atu'llâh olan fukarâ ve zu'afâ ve re'âyâ vü berâyânın refâh ve râhat ve âsâyiş ve refâhiyyetleri müstelzem olur hâlatın istikmâliyle cânib-i cihân-dârânem içün isticlâb-ı da'avât-ı hayriyye-i fukarâyâ mezîd-i sa'y ü gayret ve tekâsül ü betâetden ittikâ vü mücânebet eylemen bâbında.

Fî evâsıt-ı S. sene [1]217

Sahife No	: 56
Hüküm No	: 84
Tarihi	: Evâsıt-ı S. 1217

Dergâh-ı mu'allâm kapucibaşlarından mîrâhûr-ı evvelim pâyesi olub Ayıntab voyvodası olan Mîr Mehmed dâme mecduhûya hüküm ki:

Ayıntab voyvodası olan Hüseyin'in tertîb-i cezâsı zımında ahâl-i Ayıntab teşekküren cânib-i mîrîye yüz bin guruş hizmet ve meblağ-ı mezbûru def'aten te'diyeye mübâderet edeceklerini ordû-yı hümâyûnum Haleb'de iken ta'ahhüd edüb bundan akdem ordû-yı hümâyûnum Ayıntab'a lede'l-vürûd sülüs mikdârını cânib-i mîrîye edâ ve sülüsânın dahi on güne kadar bi-eyyi hâl (...) ba's ü isrâ olunmak üzere müddet-i merkûme kendülere mehl verilmesi recâ sen ki kapucibaşı-i mûmâ ileyhsin sen dahi müddet-i merkûm zarfında irsâline tekeffül eylediğine binâen imhâl olunub meblağ-ı mezkûru müddet-i mezkûre temâmında tesyîr eylemen lâzıme-i zimmetin iken mehl-i merkûm on beş yirmi gün mürûr edüb ordû-yı hümâyûnuma vârid olan tahrîrâtında meblağ-ı mezbûrun irsâline dâir hiçbir cevâb işâret olunmaması bâ'is-i isti'câb ve istiğrâb olub bu hâlet senden me'mûl olan gayret ve hilâfına münâfi ve nice makûle hıdemât-ı Devlet-i aliyye'min te'diyesi emrinde hilâfı irtikâb-ı me'mûriyyete göre ne derecelerde töhmet-i azîme olduğu bedîhî ve celî olmağla işbu emr-i şerîfim tarafına vâsıl olduğu sâ'at gayr-i ez-teslîm mebâliğ-i bâkiyye derhâl hazîne-bend birle serî'an ve âcilen ordû-yı hümâyûnuma irsâle müsâra'at ve dakîka-i vâhîde avk u te'hîrini tecvîz birle mazhar-ı muâheze ve ikâb-ı şâhânem olmakdan gâyetü'l-gâye tehâşî ve mübâ'adet eylemen fermânım olmağın tenbîhen ve ihtimâmen mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (boş) ile tisyâr olunmuşdur imdi mebâliğ-i merkûmenin serî'an ve âcilen ordû-yı hümâyûnuma irsâli senden matlûb-ı kat'î-i pâdişâhânem olduğu ve işbu emr-i şerîfim tarafına vâsıl olduğu sâ'at meblağ-ı merkûm irsâl olunmak ve özr ü illet îrâdıyla imrâr-ı vakt etdirilmek lâzım gelür ise hakkında olan hüsn-i teveccühât-ı şâhânem hilâfına mübeddel olub mazhar-ı muâheze ve ikâb olacağında kat'â iştibâh olmadığı ma'lûmun oldukda ber vech-i meşrûh gayr-i ez-teslîm meblağ-ı bâkî-i mezkûru derhâl hazîne-bendile serî'an ve âcilen ordû-yı hümâyûnuma irsâle kemâl-i

ikdâm ve sa'y-i mâ-lâ-keîâm eyleyesin şöyle ki işbu emr-i şerîfim tarafına vâsıl olduğu sâ'at mebâliğ-i mezbûreyi temâmen irsâl edüb öwr ü illet îrâdıyla dakîka-i vâhide ifâte-i vakti mûceb olur ser-i mû vaz' u hareket vukû'a gelmek lâzım gelür ise mazhar-ı muâheze ve ikâb-ı şâhânem olacağın muhakkak ve mukarrerdir âna göre amel ü hareket ve hilâfindan gâyetü'l-gâye tehâşî ve mübâ'adet eylemen bâbında.

Fî evâsıt-ı S. sene [1]2117

Sahife No	: 57
Hüküm No	: 85
Tarihi	: Evâsıt-ı S. 1217

Rakka vâlîsi vezîrim Timur Paşa iclâlehûya hüküm ki:

Birecik mütesellimi Ahmed muktezâ-yı me'mûriyyeti üzre sen ki vezîr-i müşârun ileyhşin ma'iyetine azîmet için tarafından tahrîrât vürûduna muntazır olduğunu hâvî bu def'a î'lâm-ı şer'î vürûd etmiş olmağla merkûm Ahmed'i te'lîf ederek yanına celble derhâl cezâsına tertîb ve ser-maktû'unu ordû-yı hümâyûnuma ba's ü tesbîli husûsuna müsâra'at eylemen fermânım olmağın mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve memhûren ve (...) (boş) ile tisyâr olunmuşdur imdi mütesellim-i merkûme kat'â ser-rişte verilmeyerek ve te'lîf ederek hüsn-i tedbîr ile tarafına celb birle derhâl cezâsını tertîb ve icrâ ve ser-maktû'unu ordû-yı hümâyûnuma irsâl ve isrâya ihtimâm ü dikkat eylemen matlûb-ı şâhânem olduğu ve tevahhuşunu mûceb vaz' u hareket bir vechile câiz olmadığı ma'lûmun oldukda ber vech-i meşrûh amel ü hareket birle merkûmun bilâ imhâl cezâ-yı mâ-yelîkini icrâ ve ser-maktû'unu ordû-yı hümâyûnuma irsâle sa'y-i evfâ ve hilâf-ı fermân tekâsül ü rehâvet ve nâ-mülâyim ednâ vaz' u hâlet vukû'undan hazer ve ittikâ olunmak bâbında.

Fî evâsıt-ı S. sene [1]217

Sahife No	: 57
Hüküm No	: 86
Tarihi	: 9 S. 1217

[Derkenâr]: İşbu evâmir gelüb battâlda vaz' olunmuşdur. Fî Ş. sene [1]217

Sadr-ı fermânine'l-âlî es-sultânî ve emirne'l-celîlü'l-hâkânî ilâ kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Şeyh Yusuf ibn-i el-Cerar zîde kadruhû ba'de vusûli't-tevkî'i'r-refî'i'l-hümâyûn el-hükmî tûhîtu ilmen innehû kad bellağa mesâmi'ana'l-aliyye inne Ahmed Paşa el-cell ve ba'de mürûri'l-ordû-yı hümâyûn ezhar-ı mâ-kâne fî nefsihî mine'l-usâveti ve'l-hurûc kemâ hüve'l-mecbûl aleyhi kadîmen ve hadîsen binâen alâ en yetesarrıfe fî zâlike'l-diyâri'l-mukaddeseti's-Şâmiye keyfe yeşâ' ve yünhebü emvâlehum ve yüsbiyu evlâdehum ve yuhtiku a'râzehum ve fî hâzihi'l-esnâ teveccehe mansıbe's-Şam ve emârete'l-hacc min karîhatına'l-âlî ile'd-düstûri'l-mükerrem ve'l-müşîri'l-mufahham nizâmü'l-âlem vezîrünâ es-Seyyid el-Hâc Mehmed Paşa fe-vecebe itâ'atehû kemâ kâle te'âlâ etî'ullâhe ve etî'u'r-rasûle ve üli'l-emr minküm fetâ'athü makrûnehû bi-tâ'atinâ fe'l-vâcibü li-küllî müslimin muhâlefete'l-Cezzar li-kevnihî muhâlifen li-emrinâ ve hâricen ani't-tâ'âtî li-kavlihî aliyhi's-selâm men fârika'l-cemâ'ate şebren femâte meyyite'l-câhiliyyeti fe-lezeme ennehû küllü men tebe'a'l-Cezzar ve harece ani't-tâ'ati yecibü li-küllü müslimin mukâteletehî fe-binâen sadr-ı emrina'l-âlî bi-mûcebi'l-fetvâi's-şerîfe li-cevâz-i mukâteletihî ve vücûb-ı müdâfa'atihî ve mukâbeletihî el-ân tu'allimukum külle men tebe'a mine'l-asâkir ve'r-re'âyâ li-tarafihî bi-heder-i demihî ve yesbî evlâdehû ve siyâb-ı kâtiletihî fe-aleyküm bi-muvâfakati's-Seyyid el-Hâc Mehmed Paşa ve mutâba'atihî ve muhâlefeti'l-Cezzar ve mukâteletihî ve tekûnû ale'l-cezer iyyâküm ve iyyâküm ani'l-kusûr ve'l-iğmâz ve innehû vahîmü'l-âkıbeti ve yahsilü leküm kemâli'n-nedm ve'l-hazer sümme'l-hazer ani'l-hilâf zâlike aleyküm bi'l-amel bi-mazmûni mâ-hunâlik.

Tahrîran fi'l-yevmi't-tâsi' min şehr-i Saferi'l-hayr li-sene seb'a aşer ve mieteyn ve elf.

Bir sûreti:

İbn-i Tufan zîde kadruhûya

Bir sûreti:

Mîr Beşir zîde kadruhûya

Bir sûreti:

Cehcahü'l-harkuş zîde kadruhûya

Bir sûreti:

Sâkin-i fi'l-Cübeyl Mîr Hasan zîde kadruhûya

Bir sûreti:

Sâkin-i fi's-Safâd İbrahim ibn-i Kaplan zîde kadruhûya

Bir sûreti:

Kudüs-i şerîf kâdîsına ve müftîsine

Bir sûreti:

Ebûkuş zîde kadruhûya

Bir sûreti:

Halilü'r-rahman ahâlîsine

Bir sûreti:

Va'îsî Amr zîde kadruhûya vech-i meşrûh üzre.

Sahife No : 58

Hüküm No : 87

Tarihi : Evâsıt-ı S. 1217

Lazkiye muhassılı (boş) zîde mecduhûya hüküm ki:

Cezzâr Paşa derûnunda (...) olan garas ü nefsâniyyetini ızhar ve icrâ kasdıyla bundan akdem hakkında fermân-ı kazâ-cerânım sâdır olan merfû'ul-vezâret İsmail Paşa'yı ve mîrmîrân Süleyman Paşa'yı yanına celb ve ma'iyyetlerine asâkir terfikiyle Kudüs-i şerîf ve Yafa ve Gazza ve (...) taraflarına ta'yîn ve Kudüs-i şerîf sancağı mutasarrıfı ve hâlâ Şam vâlisi ve mîrû'l-hâc düstûr vezîrim es-Seyyid el-Hâc Mehmed Paşa iclâlehûyu Yafa'da muhâsara etdirüb muhârebeye ibtidâr (...) oldukları bi'l-ihbâr ma'lûm ve âşikâr Cezzâr Paşa'nın bu makûle harekete tasaddîsi mugâyir-i şerîf-at-i Muhammedî ve bi'l-vücûh rızâ-yı şâhânein hilâfı olub indifâ'-ı mazarratı zımında Şam vâlisi vezîr-i müşârun ileyhe tez elden imdâd ve i'ânet lâzımeden olduğu vâzıh ve (...) olmakdan nâşî sen ki muhassıl-ı mûmâ ileyhsin beher nefere yirmibeşer guruşdan mâhiyye serdâr-ı ekremim tarafından Der-aliyye'ne havâle eylediği mahalle teslîm olunmak şartıyla serî'an ve âcilen Lazkiye'den iki yüz nefer neferâtı Aravud veyâhûd Türk uşâğının bahâdırlarından derhâl tedârük ve bir ân akdem ve bir sâ'at mukaddem Yafa'ya îsâl ile ibrâz-ı hüsn-i hizmet ve sadâkate sa'y-i bî-şümâr eylemen husûsuna irâde-i kâtı'a-i mülûkânem ta'alluk etmeğin mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve alâ cenâhi't-ta'cîl (boş) ile tisyâr olunmuşdur imdi neferât-ı merkûmeyi işbu emr-i şerîfim tarafına vâsıl olduğu sâ'at derhâl bilâ tevakkuf tedârük serî'an ve âcilen bahran Yafa'ya Şam vâlisi vezîr-i müşârun ileyhe erişdirmeğe kemâl-i ikdâm ü ihtimâm-ı mâ-lâ-keâm eylemen matlûb-ı kat'î-i cihân-dârânem idüğü ve beher nefere îcâb eden mâhiyye yirmişer guruş serdâr-ı ekremim tarafından Der-aliyye'ne havâle eylediğin mahalle temâmen teslîm etdirileceği ve ma'âza'llâhu te'âlâ bu husûsda ihmâlde tekâsül ü rehâvet ve (...) beyhûde irsâliyle dakîka-i vâhide vefti mûceb olunur vaz'a müsâra'at olunmak lâzım gelrü ise öZR ü illet bir vechile karîn-i sem'-i i'tibâr olunmayub mazhar-ı muâheze ve ikâb olacağı muhakkak ve mukarrer idüğü ma'lûm-ı gayret-melzûmun oldukda ber vech-i meşrûh amel ü hareket ve göreyim seni asâkir-i mezkûreyi vezîr-i müşârun ileyhe yetişdirüb bu bâbda ibrâz-ı hüsn-i hizmet ve sadâkate kemâl-i sa'y-i mâ-lâ-keâm zinhâr ve zinhâr tekâsül ü rehâvet ve dakîka-i vâhide ifâte-i vakti mûceb olur vaz' u hâlet hudûsunu tecvîz ile mazhar-ı va'îdât-ı şâhânem olmakdan be-gâyet hazer ve (...) ve asker-i mezkûru serî'an irasl olunduğunu ordû-yı hümâyûnuma tahrîr ve ifhâma ihtimâm eylemen bâbında. Fî evâsıt-ı S. sene [1]217

Bir sûreti:

Kıbrıs muhassılı (boş) zîde mecduhûya beher nefere îcâb eden mâhiyye yirmişer guruş serdâr-ı ekremim tarafından Der-aliyye'ne havâle eylediği mahalde teslîm olunmak şartıyla iki yüz nefer olmadığı sûretde bir yüz noksân olarak güzîde piyâde Arnavud veyâhûd Türk uşağa asker derhâl tedârük ve Yafa'ya Şam vâlîsi vezîr-i müşârun ileyhe erişdirmesiçün vech-i meşrûh üzere.

Bir sûreti:

Kıbrıs muhassılı mûmâ ileyhe aslında olan mukaddime bast olunarak râyic-i vakt üzere iktizâ eden bahâsı Âstâne'de havâle eylediği mahalle serdâr-ı ekremim tarafından verilmek şartıyla beş yüz kile hinta-i İstanbulî ve iki bin kile şa'îr Yafa'ya Şam vâlîsi vezîr-i müşârun ileyhe îsâle ikdâm eylemesiçün iktizâsına göre.

Sahife No	: 59
Hüküm No	: 88
Tarihi	: Evâsıt-ı S. 1217

Aziz sancağı mutasarrıfı Küçük Alizâde Halil dâme ikbâlühûya hüküm ki:

Sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsin Payas'dan Misis(?) cisrine varınca yolların eşkiyâ ve harâm-zâde makûlelerinden muhâfazasıyla gerek hüccâc-ı müslimînin ve gerek tüccâr ve hademe-i Devlet-i aliyye'm ve ebnâ-i sebîl vesâir mârrîn ve âbirînin emîn ü sâlim mürûr u ubûrlarına (...) ferd-i âferîdenin mâl ve cânına kat'â zarar u ziyân vukû'a gelmeyeceğine bundan akdemce ta'ahhüd eylediğin zâhir ve işbu sene-i mübârekede âzim-i beytü'l-haram olan hüccâc-ı müslimîn avdet etmeleri hasebiyle karîben havâlî-i mezkûreden mürûr edecekleri bedîhî ve bâhir olmakdan nâşî surre-i hümâyûnumu ve hüccâc-ı zevi'l-ibtihâcın ve sakabaşları muktezâ-yı ta'ahhüdün üzere mashûben bi'l-emn ve's-selâm refâh-ı hâl ve ferâh-ı bâlleriyle Payas'dan Adana havâlîsine îsâl husûsuna mezîd-i dikkat ve sa'y-i bî-hemâl eylemen fermânım olmağın tenbîhen ve ihtimâm en ve mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (boş) ile irsâl olunmuşdur imdi surre-i hümâyûnumun ve hüccâc-ı sa'âdet-

ibtihâcın refâh-ı hâl ve ferâh-ı bâlleriyle âminen ve sâlimen muktezâ-yı ta'ahhüdün üzere havâlî-i merkûmeden imrârı senden matlûb-ı kâtı'î-i pâdişâhânem idüğü ve ma'âza'llâhu te'âlâ münâfî-i ta'ahhüd zîr-i hükûmetinde adem-i emniyyet ve bir gûne rencîde ve hasâret vukû'a gelmek lâzım gelür ise öZR ü illetin bir vechile karîn-i sem' ısgâ olunmayub dünyâ ve âhiretde mübtelâ-yı nedâmet ve vehâmet olacağın muhakkak ve mukakarrer idüğü ma'lûmun oldukda ber vech-i meşrûh amel ü hareket ve surre-i hümâyûnumu ve hüccâc-ı müslimîni kemâl-i muhâfaza ve muhârese ederek âminen ve sâlimen Adana havâlîsine îsâle kemâl-i ihtimâm ü dikkat ve mezîd-i sa'y ü gayret ve hilâf-ı fermân ve münâfî-i ta'ahhüd mikdâr-ı zerre hâlet ve hareket hudûsünü tecvîz ile bâ'is-i peşimânî ve nedâmet olmakdan gâyetü'l-gâye tehâşî ve mübâ'adet eylemen bâbında. Fî evâsıt-ı S. sene [1]217

Sahife No : 59

Hüküm No : 89

Tarihi : Evâsıt-ı S. 1217

Rakka vâlîsi vezîrim Timur Paşa iclâlehûya hüküm ki:

Araban ovası sâkinlerinden olub öteden berü şekâvetle şöhet-şî'âr olan (...) oğlu Kara Mehmed nâm habâset-pîşe ez-kadîm Kızık boybeyisi olan Kahraman uşaklarının birkaç neferini bi-gayr-ı hakkın katl ve kendüsi bir takrîb boybeyi olub kat'-ı tarîk ve gasb-ı envâl-i ebnâ-i sebîl ve katl-i nüfûsa ictisâr ve ol havâlîden mürûr u ubûr eden kârbânın beher yükünden otuzar kırkar guruş bac ahzına ibtidâr eylediği bu def'a sadr-ı a'zam sûtûde-şiyem ve serdâr-ı ekrem mansûr-ı ilmim ordû-yı hümâyûnumla ol havâlîlere vusûllerinde ihbâr ve tahkîk olunduğundan merkûmun ahziyçün bir mikdâr asker ta'yîn olundukda asker varmazdan evvel firâr eylediğinden Kahraman oğlu Mehmed boybeyi nasb ve merkûm Mehmed'in bulunduğu mahalde cezâsı tertîb olunması bâbında iktizâ edenlere hitaben bundan akdem evâmir-i şerîfem ısdâr ve irsâl olunmuşidi el-hâletü hâzihi şakî-i merkûm sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin senin yanında olduğu tahkîk-gerde-i pâdişâhânem olmağla bi-eyyi hâl cezâsını tertîb ve icrâ ve ser-maktû'unu ordû-yı hümâyûnuma isrâ birle infâz-ı emr u irâde-i hümâyûnuma sa'y-i evfâ eylemen fermânım olmağın mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (boş) ile irsâl olunmuşdur imdi şakî-i

merkûmu himâye kaydına düşmeyüb ve firârına kat'â ruhsat göstermeyüb vusûl-i emr-i şerîfimde emân ü zemân verilmeyerek cezâsı tertîb ve ser-maktû'unu ordû-yı hümâyûnuma irsâle müsâra'at eylemen matlûb-ı kat'î-i pâdişâhânem idüğü ve merkûm benim dâireme geldi bunu i'dâm etmek yakışmaz diyerek (...) beyhûdeye zâhib olub firârına ruhsatla emr-i şerîfim icrâ olunmamak lâzım gelür ise vehâmetini müşâhede edeceğinde şübhe olmadığı ma'lûm-ı dirâyet-melzûmun oldukda ber vech-i meşrûh merkûmun alâ-eyyi hâl cezâsını tertîb ve ser-maktû'unu ordû-yı hümâyûnuma irsâle mübâderet ve hilâf-ı fermân ve münâfi-i rızâ tekâsül ü rehâvetden gâyetü'l-gâye tehâşî ve mücaneb eylemen bâbında. Fî evâsıt-ı S. sene [1]217

[Derkenâr]: Battâla vaz' olundu. Fî Ş. sene [1]217

Sahife No	: 59
Hüküm No	: 90
Tarihi	: Evâsıt-ı S. 1217

Lazkiye muhassılı (boş) zîde mecduhûya hüküm ki:

Cezzâr Paşa (...) olan garaz u nefsâniyyetini icrâ kasdıyla hâlâ Şam vâlîsi ve Kudüs-i şerîf mutasarrıfı vezîrim es-Seyyid Mehmed Paşa iclâlehûnun üzerine asker sevk ve takviye(?) ve Yafa'da muhârebe üzre olmalarıyla lâzım gelenlere irsâl eylemek üzre bu def'a Şam vâlîsi vezîr-i müşârun ileyhe tesyîr olunan evâmir-i şerîfem ve vezîr-i müşârun ileyhe olan tahrîrat Lazkiye iskelesinden Yafa iskelesine irsâli lâzım gelmekle hâmil-i evâmir-i şerîfe ve tahrîrât-ı mezkûre Lazkiye iskelesine lede'l-vürûd âminen ve sâlimen serî'an Yafa iskelesine irsâl ve Şam vâlîsi vezîr-i müşârun ileyhe teslîm olunması esbâbının istihsâline sa'y-i bî-hemâl eylemen fermânım olmağın tenbîhen ve ihtimâmen mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (boş) ile irsâl olunmuşdur imdi evâmir-i şerîfe ve tahrîrât-ı mezkûre bahren Yafa'ya irsâl ve Şam vâlîsi vezîr-i müşârun ileyhe teslîmi husûsuna kemâl-i ihtimâm ü dikkat-i tâmm eylemen matlûb-ı pâdişâhânem idüğü ve ma'âza'llâhu te'âlâ evâmir-i münîfe ve tahrîrât-ı mezkûre Cezzâr Paşa'nın eline geçmek lâzım gelür ise bir vechile cevâba kâdir olamayub mazhar-ı muâheze ve ikâb olacağın muhakkak ve mukarrer idüğü sen ki

muhasıl-ı mûmâ ileyhsin ma'lûmun oldukda ber vech-i muharrer tahrîrât sâlifü'l-(...) serî'an ve âcilen Yafa iskelesine irsâl ve Şam vâlisi müşârun ileyhe teslîmi vesâilinin istihsâline kemâl-i sa'y ü gayret eyleyesin şöyle ki hilâf-ı fermân zühûl ve gaflet vukû'uyla tahrîrât-ı merkûme ecânib eyiden vâsıl olamk lâzım gelür ise mazhar-ı va'id-i şâhânem olacağın muhakkak ve mukarrerir âna göre amel ü hareket ve hilâfından be-gâyet hazer ve mübâ'adet eylemen bâbında.

Fî evâsıt-ı S. sene [1]217

Sahife No	: 60
Hüküm No	: 91
Tarihi	: Evâsıt-ı S. 1217

Kemah ve Gercanis ve Kuruçay ve Eğin kazâları voyvodaları Sağırzâde Abdülbaki ve Timur Bey ve Hasan Bey zîde mecduhuma hüküm ki:

Kazâhâ-i merkûme ahâlîleri ma'âdin-i hümâyûnuma merbût olduğundan gayri ma'âdin-i hümâyûnumun cüz-i a'zamı olan kâlhâne kütüğü kat' ve nakline me'mûr olduklarından herhâlde himâyet ü sıyânetleri vâcibe-i halden ve civârlarında olan vüzerâ-yı izâm ve mîrmîrân-ı kirâm ve mütesellimler ve voyvodalar taraflarından bilâ emr-i âli vechen mine'l-vücûh ve sebeben mine'l-esbâb müdâhale ve ta'addî eylemekden memnû' olmalarıyla siz ki voyvodagân-ı mûmâ ileyhimsiz Erzurum ve Sivas vâlîleri taraflarından ve ol havâlîde vâkı' mütesellim ve voyvoda taraflarından bilâ emr-i âlî nesne mutâlebesiyle mübâşir ve âdemleri zuhûr eder ise veyâhûd askerî tâifesi bilâ me'mûriyyet havâlî-i merkûmede geşt ü güzâr eylemek lâzım gelür ise def'-i karîn ile men' u def' eyleyerek ve ekrâd-ı bed-nihâd zî-fesâd câniblerinden dahi kazâhâ-i merkûme ahâlîsine ta'addî ve tecâvüz zuhûr ve (...) eder ise izâle-i şürûrlarıyla vedî'a-i cenâb-ı Rabbü izzet olan fukarâ-yı ra'ıyyet ve sekene-i memleketi muhâfaza ve muhâreseye ve memnû' olmayub bilâ fermân ve bî-vech zikr olunan kazâlara duhûl ile fukarâyı rencîde ve ızrâr dâ'iyesinde olanları bi-eyyi vechin kân men' u def'a kemâl-i ikdâm ü ihtimâm-ı mâ-lâ- kelâm eylemeniz fermânım olmağın tenbîhen ve ihtimâmen mahsûsan işbu emr-i şerîfim

ısdâr ve irsâl olunmuşdur imdi kazâhâ-i merkûme ahâlîlerinin min külli'l-vücûh mezâlim ü ta'addiyâtdan himâyet ü sıyânet ve tahsîl-i âsâyîş ü refâhiyyetleriyle ma'âdin-i hümâyûnumun elzem levâzımâtından olan kütüğün me'mûlden(?) efvân peyderpey nakl ve tenzîl(?) olunması husûsuna ve bâlâda beyân olunduğu üzre amel ü harekete kemâl-i sa'y ü gayret ve mezîd-i ihtimâm ü dikkat olunması sizden matlûb-ı kat'î-i cihân-dârânem idüğü ve hilâf-ı şerî'at-i garrâ ve mugâyir-i rızâ ferd-i âferîde tarafından zerrî(?) rencîde ve ta'addî oluduklarına kat'â rızâ-yı şâhânem olmadığı ma'lûmunuz oldukda ber vech-i meşrûh Erzurum ve Sivas vâfîleri câniblerinden ve ol havâlîde vâkı' mütesellim ve voyvoda taraflarından bilâ fermân nesne mutâlebesiyle mübâşirler ve âdemleri zuhûr eder ise veyâhûd askerî tâifesi bilâ izn ve fermân geşt ü güzâr eylemek lâzım gelür ise def'-i karîn(?) ile men' u def'lerine ve memnû' ve mündefî' olmayub bilâ fermân ve bî-vech zikr olunan kazâlara duhûl ile rencide ve ızrâr dâ'iyesinde olanların men' ve zecrlere ve ekrâd-ı şekâvet-i'tiyâd taraflarından dahi bir gûne zarar u ziyân vukû'a gelür ise izâle-i şürûr u (...)lerine dâmen-der-meyân gayret ve herhâlde fukarâ-yı ra'ıyyeti muhâfaza ve muhâreseye ve sizden me'mûl olan sadâkat ü istikâmet levâzımını ızhâra sarf-ı vüs' u miknet ve iğmâz ve tesâmühden ve bu vesîle ile evâmîr-i şerîfemle me'mûr olanlara ta'addîden gâyetü'l-gâye tehâşî ve mübâ'adet eylemeniz bâbında.

Fî evâsıt-ı S. sene [1]217

Sahife No	: 60
Hüküm No	: 92
Tarihi	: Evâsıt-ı S. 1217

Haleb vâlîsi vezîrim el-Hâc İbrahim Paşa iclâlehûya hüküm ki:

Palu ümerâsından Ali Bey ve (...) Bey ve karındaşlarının zimmetlerinde katî küllî ma'den-i hümâyûnum sîm sermâyesi akçesi olub edâsında te'allül ü muhâlefet ve işbu sene-i mübârekede hacc-ı şerîfe azîmet etmiş olmalarıyla sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin avdet-i hüccâcda mîrmîrân-ı mûmâ ileyhimâyı ahz ve mukayyeden Dergâh-ı mu'allâ'm kapucubaşlılarından mîrâhûr-ı evvelim pâyesi olub hâlâ ma'âdin-i hümâyûnum emîni olan

Mîr Abdi dâme mecduhûya irsâle müsâra'at eylemen fermânım olmağın mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (boş) ile irsâl olunmuşdur imdi mîrmîrân-ı mûmâ ileyhimânın zimmetlerinde olan sîm sermâyesi akçesinin tahsîli zımnında bu def'a hacc-ı şerîfden avdetlerinde ahz ve mukayyeden ma'âdin emîni mûmâ ileyhe irsâl eylemen matlûb-ı mülûkânem idüğü ma'lûm-ı dirâyet-melzûmun oldukda ber vech-i meşrûh amel ü harekete ihtimâm ü dikkat ve iğmâz ve tesâmühden hazer ve mübâ'adet olunmak bâbında.

Fî evâsıt-ı S. sene [1]217

Sahife No	: 60
Hüküm No	: 93
Tarihi	: Evâsıt-ı S. 1217

[Derkenâr]: İşbu emr-i âlî lede'l-vürûd mezbûrân Mehmed ve karındaşı Hüseyin'in ahz eylediği mebâliğ-i ma'lûme voyvoda-i sâbık Veli Bey ile bi'l-ittifâk ahz olunmuş olduğundan başka mîr-i mûmâ ileyhin makbûzu olan emvâl ü eşyâ mezbûrânın me'hûzâtından ezyed idüğü ve merkûmân firâr eylediği esnâda nükûd ve eşyâ-yı hafiyyesini Divriği'ye îsâl etmiş olduğundan ber mantûk-ı emr-i âlî mazinne olan (...) kimesneler mübâşir-i mûmâ ileyh ve zâbitân ma'rifetleriyle tazyik olundukda yedlerinde bir nesne zuhûr etmemiş ise dahi voyvoda-i belde ve vücûh-ı ahâlî Malatya'ya (...) mahfî olan eşyâyı serdâr ve karındaşı mahall-i karîbde olmak takrîbiyle sudûr eden emr-i şerîfimin vürûdundan mukaddem ahz ve Divriği kazâsına eşyâ-yı mezbûreyi celb eyledikleri ihbâr olunduğu beyânıyla fîmâ ba'd bî-cürm fukarâ-yı ra'iyetin ızrar ve (...)den himâye olunmasını mübeyyin Eğin kâdîsının vârid olan i'lâmı bâ-fermân şerh verildi. Fî 28 R. sene [1]227

Eğin kâdîsına ve Eğin voyvodası ve zikri âtî husûsa mübâşir ta'yîn olunan (boş) zîde mecduhumâya hüküm ki:

Eğin kazâsı sâkinlerinden Serdâr Hâcî Mehmed ve karındaşı Hasan nâm kimesneler müfsid ve muharrik-i fitne vü fesâd ve katl-i nüfûs ve ızrâr-ı ibâdı müceb olur etvârı i'tiyâd eylediklerinden bir iki seneden berü kazâ-i mezbûr ahâlîsini hasâret-i azîmeye dūçâr ve

hilâf-ı şerî'at-i mutahhara ve mugâyir-i rızâ-yı seniyyem envâ'-ı fazâhate ictisâr ve evâmir-i pâdişâhâneme adem-i itâ'at ü inkıyâd ve fukarâ ve zu'afâyı diledikleri gibi tecrîm ve rahne-dâr edüb ahâlî-i kazâ şerr ü mazarratlarından bîzâr oldukları resîde-i derece-i tevâtür ve iştihâr olmakdan nâşî merkûmları kâffe-i nükûd ve emvâl ve zimemât ve eşyâlarının cânib-i mîrîden zabtına irâde-i kâtî'a-i cihân-dârânem ta'alluk etmekle siz ki mevlânâ ve voyvoda mûmâ ileyhimâsız ma'rifetiniz ve mübâşir-i mûmâ ileyh ma'rifetiyle merkûmânın derûn-ı kasaba-i Eğin'de ve nâhiyelerinde her ne kadar nükûd ve zimemât ve emvâl ü eşyâsı ve'l-hâsıl ism-i mâl ıtlâk olunur her neleri var ise bir hilâlî ketm ü ihtifâ etdirilmeyerek ve kimesnenin yedinde mektûm ve (...) kalmayarak cümlesini temâmen zâhire ihrâc ve cânib-i mîriyçün zabt ve ma'rifet-i şer' ve mübâşir-i mûmâ ileyh ma'rifetiyle ahz edüb defter-i sıhhat-eserini ucâleten ordû-yı hümâyûnuma takdîme ihtimâm ü dikkat eylemeniz matlûb-ı kat'î-i şâhânem olduğu ve hilâf-ı fermân ve münâfi-i tenbîhât-ı şâhânem bir akçe ve bir habbeleri zâyi' u telef ve ketm ü ihfâ etdirilmek misillü hâlet vukû'a gelmek lâzım gelür ise lede't-tahkîk mütecâsir olanların te'dîbleri icrâ olunacağında şübhe olmadığı ma'lûmunuz oldukda ber vech-i meşrûh amel ü harekete kemâl-i dikkat ü ihtimâm ve hilâfından be-gâyet hazer ve ittikâ-i tâmm eyleyesiz ve sen ki mübâşir-i mûmâ ileyhsin seni meyâne-i emsâlinden bi'l-intihâb bu husûsa ta'yînden maksûd sadâkat ve gayret birle emvâl-i matlûbeyi bi-temâmihâ zâhire ihrâca bezl-i mechûd eylemen kazıyyesi olmağla âna göre amel ü harekete dâmen-der-meyân gayret ve tama'a tebe'iyet birle resm-i sadâkat ve istikâmete münâfi ve rızâ-yı şâhânemin hilâfı ednâ vaz' u hareket hudûsünü tecvîz ile mübtelâ-ı nedâmet olmakan nefsinisiyânet eylemen bâbında.

Fî evâsıt-ı S. sene [1]217

Sahife No	: 61
Hüküm No	: 94
Tarihi	: Evâsıt-ı S. 1217

Dergâh-ı mu'allâ'm kapucıbaşlarından ma'den-i hümâyûnum emîni Mîr Abdi dâme mecduhûya ve Harput kâdîsına ve müftî ve bi'l-cümle ulemâ ve sulehâ zîde ilmuhuma ve ağavât zîde kadruhuma hüküm ki:

Bilâ müceb Kahire-i Mısır istîlâ eden France keferesinin iklim-i Mısır'dan ihrâcî husûsuna ikdâm ü ihtimâm olunmak cümle mü'minîn ve muvahhidîne bâ-fetvâ-yı şerîfe farz-ı ayn olduğu mukaddemâ evâmir-i aliyyemle mecmû' büldân ve (...) ahâlîlerine (...) sefer-i hümâyûnum ve müceb-i felâh-ı dâreyn olan gazâ ve cihâda da'vet olundukda zikri âtî(?) büldân ve (...) ahâlîleri farîza-i cihâdı te'diyeye sudûr-ı (...) eyleyüb Keban ma'deni merbûtâtından olan Harput kazâsı ahâlîleri dahi çend evâmir-i celîle ile gazâ ve cihâde da'vet olundu ise ve câhidû fî sebîli'llâhi bi-embâliküm ve enfisiküm âyet-i celîlesini (...) gûş (...) ve (...) birkaç neferi ordû-yı hümâyûnum Yafa sahrâsında iken (...) ise de zât-ı reddiyelerinde derkâr olan hıyânet ve diyânetleri lâzımesince beş on gün ordû-yı hümâyûnumda (...) firâr ârını irtikâb ve Harputa vusûllerinde ebnâ-i(?) cinslerini tahrîk ve kadîmden berü fesâd ve ihtilâle mâil ağavâtzâdesi dahi bu keyfiyyet-i reddiyeyi fırsat-ı ganîme bilerek cümle erâzil ile yekdil ve derûn-ı şehirde îkâz-ı (...) cenk ve cidâle cesâret ve müddet-i medîde muhârebelerinde nice nüfûs katl ve nice perde-i ırz ve nâmus hetk olduğundan gayi birkaç ma'bed-i kadîm ve birkaç medrese-i münîfe hedm olduğü ve iki yüzden ziyâde büyüüt ve dekâkîn inhidâm ve derûnlarında olan embâl ü eşyâ nehb ü gâret olduğü sahîhan bâ-i'lâm ifâde ve müftî ve vücûh ihbâr etmekle hadm olunan mesâcid ve medrese ve ihrâk ve yağma olunan büyüüt ve dekâkîn kangı orta neferâtından ve ol ortanın ağaları kimler ise ba'de'l-mu'âyene ol ortanın ağavât ve zâbiti ve neferâtından tazmîn ve ta'mîr ü termîmine ikdâm olunmak muktezâ-yı (...) mülk-dârî ve re'âyâ perverîden olmağla siz ki ma'den-i hümâyûnum emîni ve mevlânâ ve müftî-i belde ve ulemâ vesâir mûmâ ileyhimsiz hedm olunan mesâcid ve medrese ve ihrâk ve yağma olunan büyüüt ve dekâkîn kangı orta neferâtı tarafından ve ol ortanın ağaları kimler ise ba'de'l-mu'âyene ol ortanın ağavât ve zâbitân ve neferâtlarından tazmîn ve ta'mîr ü termîmiyçün cümlesi yegân yegân keşf ü mu'âyene ve keşf defter-i sıhhat-eserini serî'an ordû-yı hümâyûnuma irişdirileğë mübâderet olunmak fermânım olmağın imdi mârrü'z-zikr kazâ-i mezbûrda hedm olunan mesâcid ve ihrâk ve yağma olunan büyüüt ve dekâkîn kangı orta neferâtı tarafından ve ol ortanın ağaları kimler ise ba'de'l-mu'âyene birle defter-i sıhhat-eserini sahîhan serî'an ve âcilen ordû-yı hümâyûnuma irsâle müsâra'at olunmak matlûb-ı kat'î-i mülûkânem olduğü ve hilâf-ı inhâ ve münâfî-i rızâ bir dürlü muhâleft sûretleri inhâ olunmak lâzım gelür ise mütecâsir olanlar mazhar-ı nedâmet ve vehâmet olacaklarında

şübhe olmadığı ma'lûmunuz oldukda ber vech-i muharrer hedm olunan mesâcid ve medrese ve ihrâk ve yağma olunan büyüüt ve dekâkîn kangı orta neferâtı tarafından ve ol orta ağaları ve zâbitânından ba'de't-tazmîn cümlesi ta'mîr ü termîm olunmak için yegân yegân ve ma'rifet-i şer' ve cümle ma'rifetiyle keşf ü mu'âyene ve defter-i sıhhat-eserini alâ-vechi't-ta'cîl ordû-yı hümâyûnuma irsâl ve hilâf-ı fermân ve münâfî-i tenbîhât-ı şâhânem iğmâz ü rehâvet ve tekâsül ü betâet misillü vaz'ı tecvîz ile mazhar-ı muâheze ve itâb-ı şâhânem olmakdan mübâ'adet olunmak bâbında.

Fî evâsıt-ı S. sene [1]217

Sahife No	: 61
Hüküm No	: 95
Tarihi	: Evâsıt-ı S. 1217

Ma'den emînine ve Malatya nâibine hüküm ki:

Sen ki mevlânâ-yı mûmâ ileyhsin bu def'a ordû-yı hümâyûnuma takdîm eylediğin bir kıt'a i'lâmın mefhûmunda ashâb-ı hayrâtdan Zeynel Bey evlâtlarından Hâcî Ahmed ve diğer Ahmed nâm kimesneler meclis-i şer'a gelüb Malatya'da binâ ve ihyâ eylediği câmi'-i şerîfin tevliyyeti ber müceb-i vakfiyye-i ma'mûlün bihâ evlâd-ı vâkıfdan Lütfullah'a meşrûta olub bundan akdem nevbet-i tasarruf şart-ı vâkıf üzre bunların babalarına geldikde vakf-ı mezbûr karyelerinden Erkıran nâhiyesinde vâkıf Balaban nâm karyenin rub' hissesini mugâyir-i vakfiyye-i ma'mûlün bihâ (...)lioğlu'na kasr-ı yed ve mürûr-ı eyyâmla babaları merkûm vefât edüb el-hâletü hâzihi nevbet-i tasarruf merkûm Hâcî Ahmed'e isâbet eyledikde ber müceb-i vakfiyye-i ma'mûlün vakf-ı mezkûr karyelerini zabt u tasarruf ve hâsılâtını ahz ü kabz murâd eyledikde merkûm (...)lizâdenin karındaşı Sultan nâm hâtûn zuhûr ve zikr olunan Balaban karyesinin rub' hissesini karındaşım (...) zâde babanın kasr-ı yedinden ahz eyledi hisse-i mezkûr benimdir deyü hilâf-ı şart-ı vâkıf müdâhale ve ta'addîden hâlî olmayub ancak sâlifü'z-zikr vakf karye hissesinin kasr-ı yedi meşrû' olmadığını hâvî merkûmânın yedlerinde cânib-i şeyhü'l-islâmîden çen kıt'a fetâvâ-yı şerîfeleri olmağla yedlerinde olan vakfiyye-i ma'mûlün bihâ ve fetâvâ-yı şerîfe

mûceblerince karye-i mezbûrede kâin hisse-i mezkûreyi merkûmâna zabt etdirilüb hilâf-ı şar-ı vâkıf mezkûrenin vâkı' müdâhale ve ta'arruzu men' u def' olunmasın recâ ve niyâz etmiş oldukları tahrîr ve iş'âr olunmuş siz ki ma'den emîni ve mevlânâ-yı mûmâ ileyhimâsız hilâf-ı şer'-i şerîf vâkı' olan müdâhale ve ta'arruz men' u def' olunmak fermânım olmağın imdi siz ki ma'den emîni ve mevlânâ-yı mûmâ ileyhimâsız husûs-ı mezbûra temâmen mukayyed ve vakfiyye-i ma'mûlün bihâya nazar edüb göresiz zıkr olunan Balaban karyesinin rub' hissesi Defterhâne-i âmire'mde vakf-ı mezbûra hâsıl kayd olunmuş ise ve şart-ı vâkıf dahi i'lâm olunduğu üzre ise merkûmanın yedlerinde olan vakfiyye-i ma'mûlün bihâ ve fetâvâ-yı şerîfe mûceblerince hisse-i karye-i mezbûreyi taraf-ı vakf-ı şerîf için bi't-tevliye bunlara zabt ve hâsılatını ahz ü kabz etdirüb mezbûrenin bî-vech ve bilâ sened mugâyir-i defter-i hakâni ve vakfiyye-i ma'mûlün bihâ vâkı' olan müdâhale ve ta'addîsi men' u def'a mübâderet ve hilâfından mübâ'adet olunmak bâbında.

Fî evâsıt-ı S. sene [1]217

Sahife No	: 62
Hüküm No	: 96
Tarihi	: Evâsıt-ı S. 1217

Mîrmîrân-ı kirâmımdan Rûmeli beylerbeyliği pâyesi olub Maraş beylerbeyisi olan Seyyid Kalender Paşa dâmet me'âliyhûya hüküm ki:

Malatya kazâsında kâin Kürte ve Kürecik ekrâdı aşâyir-i şekâvet-şî'ârı leyl ü nehâr serserî geşt ü güzâr ve ebnâ-i sebîl vesâir fukarâ-yı ra'iyete tasallut(?) ve îsâl-i hasâr ve kat'-ı tarîk ve gasb-ı emvâl ve katl-i nüfûsa ictisâr âdet-i me'lûfeleri olduğundan Akçadağ nâhiyesinde olan ma'âdin-i hümâyûnum kömür-keş re'âyâlarının devâb ve mevâşî ve emvâl ü eşyâlarını nehb ü gâret ve ol vechile perâkende vü perîşânlıklarına ve ehemmi umûrdan olan ma'âdin-i hümâyûnuma merbût kömürün adem-i vürûduna bâ'is olub bundan başka işbu sene-i mübârekeke Kasaba nâhiyesinde vâkı' Menlik karyesi ahâlî ve fukarâları üzerlerine aşâyir-i merkûme eşkiyâsı hücum ve yirmi neferden mütecâviz bî-cürm kimesneleri katl ve emvâl ü eşyâların nehb ü gâret ve sene-i sâbıkada Malatya

kazâsına dahi hüçûm ve muhârebeye tasaddî ve birkaç nefer kimesneleri katl ve nice nice fezâhat ve şekâvet ve havâlî-i merkûmede olan ze'âmet ve timar ve mukâta'ât yerlerini cebren zabt ve hâsîlâtını ahza ibtidâr üzre olduklarını Malatya kazâsından bi'l-cümle ulemâ ve sulehâ vesâir ahâlîlerinin bu def'a ordû-yı hümâyûnuma takdîm eyledikleri arz ve mahzarlarıyla inhâ ve eşkiyâ-yı merkûmenin ahâlî ve fukarâ üzerlerinden def'-i mazarratlarını istirhâm ve niyâz ve recâ etmeleriyle sen ki paşa-yı mûmâ ileyhsin seninle Behisni kâimmakâmı vesâir lâzım gelenler ile bi'l-ittifâk aşâyir-i merkûme eşkiyâsının üzerlerine varılıb izâle-i şürûr u mazarratlarıyla te'mîn-i bilâd ve irâhe-i ibâda ihtimâm ve sa'y-i mâ-lâ-keâm eylemek üzre Dergâh-ı mu'allâ'm kapucibaşlarından mîrâhûr-ı evvelim pâyesi olub hâlâ ma'âdin-i hümâyûnum emîni olan Mîr Abdi dâme mecduhû me'mûr ve ta'yîn kılınmış olmağla eşkiyâ-yı merkûmenin te'dîb ve tenkîlleriçün ma'âdin-i hümâyûnum emîni tarafından sana her ne vakt haber vârid olur ise bilâ tevakkuf külliyyetlü asâkir ile bi'z-zât hareket ve bi'l-ittifâk üzerlerine varılıb def'-i şürûr u mazarratları husûsuna kemâl-i sa'y ü ikdâm ve sarf-ı vüs' u ihtimâm eylemen fermânım olmağın işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (boş) ile irsâl olunmuşdur imdi bu makûle muzırr-ı ibâd ve sâ'î-i bi'l-fesâd olan şekâvetkârların icrâ-yı te'dîb ve tenkîl ve idâre-i itâ'at ü inkıyâda idhâlleriyle vedî'a-i cenâb-ı Rabbi izzet olan fukarâ-yı ra'iyet ve ahâlî-i memleketin tahsîl-i emniyyet veistirâhatleri husûsuna ihtimâm ü dikkat lâzıme-i zimmet-i mülk-dârî ve ra'iyet perverîden olmağla aşâyir-i merkûmenin te'dîbleriçün ma'âdin-i hümâyûnum emîni mûmâ ileyh tarafından sana her kangı vakt haber vârid olur ise külliyyetlü asâkir istishabıyla bi'n-nefs hareket ve eşkiyâ-yı merkûmların üzerlerine varub bi'l-ittifâk te'dîb ve tenkîlleriyle irâhe-i ibâda dâmen-der-meyân gayret eylemen matlûb-ı kat'î-i cihân-dâranem idiği ve bu husûs için Behisni kâimmakâmına ve Elbistan ve Darande voyvodalarına dahi başka başka evâmir-i aliyemle tenbîh ü te'kîd olunduğu ma'lûm-ı gayret-melzûmun oldukda ber vech-i meşrûh ma'âdin-i hümâyûnum emîni mîr-i mûmâ ileyh tarafından her ne vakt sana haber irsâl olunur ise külliyyetlü asâkir ile bi'z-zât hareket ve bi'l-ittifak eşkiyâ-yı merkûmenin üzerlerine varub te'dîb ve tenkîlleriyle irâhe-i ibâd ve te'mîn-i bilad husûsuna sarf-ı cehd ü tâkat ve senden me'mûl ve muntazar-ı şâhânem olan âsâr-ı gayret ve sadâkat ve mâye-i kâr-güzârı ve reviiyyet muktezâsını icrâya müsâra'at ve iğmaz ve tesâmühden hazer ve mübâ'adet olunmak bâbında. Fî evâsıt-ı S. sene 1217

Bir sûreti:

Behisni kâimmakâmı es-Seyyid Abdurrahman Paşa dâmet me'âliyhûya siyak-ı meşrûh üzre.

Bir sûreti:

Darende voyvodası (boş) zîde mecduhûya ma'den emîni mûmâ ileyh cânibinden her kangı vakt haber vârid olur ise asâkir-i külliye ile bi'z-zât kıyâm ve azîmet ve ma'den emîni mûmâ ileyhın emr u re'yi üzre harekete ihtimâm eylesiyçün aslına tatbik ile iktizâsına göre.

Bir sûreti:

Dergâh-ı âlî kapucıbaşlarından mîrâhûr-ı evvelim payesi olan Cabbarzâde Mîr Süleyman dâme mecduhûya ve Elbistan voyvodası (boş) zîde mecduhûya aslında olan emr-i alî bast olunarak ma'âdin-i hümâyûn emîni mîr-i mûmâ ileyh tarafından her kangı ve mahalde haber vârid olur ise külliye'tlü asâkir ile bi'z-zât Elbistan voyvodası mûmâ ileyhi irsâle müsâra'at voyvoda-i mûmâ ileyh ma'den emîni mûmâ ileyhın emr u re'yi üzre amel ü hareket eylesiyçün iktizâsına göre.

Bir sûreti:

Dergâh-ı mu'allâ'm kapucıbaşlarından mîrâhûr-ı evvel pâyesi olub hâlâ ma'âdin-i hümâyûn emîni olan Abdi Bey dâme mecduhûya aslında olan evâmir-i aliyye hikâye olunarak lede'l-iktizâ me'mûrîn-i mûmâ ileyhime haberler irsâl ederek bi'l-ittifâk aşâyir-i merkûmenin üzerlerine varılıb icrâ-yı te'dîbleriyle indifâ'-ı şürûr u mazarratlarına ve dâire-i itâ'at ü inkıyâda idhâllerleriyle fîmâ ba'd taraflarından fukarâ-yı ra'iyet ve sekene-i memlekete hilâf-ı şerî'at-i garrâ ve mugâyir-i rızâ mikdâr-ı zerre ta'arruz ve ta'addî ve hasâr vukû'a gelmeyecek vechile hüsn-i nizâm ve râbita-i kaviyye ve nezr-girâna binâ ve tevsîk birle sûret-i nizâmını Der-aliyye'me tahrîr ve i'lâma müsâra'at ve kendüsünden me'mûl olan âsâr-ı kâr-güzâr ve dirâyet ve mâye-i umûr-ı âşinâyı ve reviyete (...) bezl-i mâ-hasal ve sa'y ü miknet eylesiyçün iktizâsına göre.

Sahife No	: 63
Hüküm No	: 97
Tarihi	: Evâsıt-ı S. 1217

Dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşlarından mîrâhûr-ı evvelim pâyesi olub hâlâ ma'âdin-i hümâyûnum emîni olan Mîr Abdi dâme mecduhûya ve Ma'den kazâsı nâibine hüküm ki:

Harbrut civârında vâkı' (...) ağası ve (...) ahâlîlerinin bu sene-i mübârekede etrâf kurâ ahâlîlerine hilâf-ı şerî'at-i garrâ ve mugâyir-i rızâ mezâlim ü ta'addî ve cevr ü ezâları haddi tecâvüz edüb ahvâl-i fukarâ dîğger-gûn olduğu bu def'a bi'l-ihbâr ma'lûm ve hüveydâ olmasına sen ki ma'den emîni mûmâ ileyhsin ma'rifetinle merkûmları ma'iyetine ihzâr ve iddi'â-yı hukûk ve ta'yîn-i mâdde eden husemâ ile hakk u adl üzre terâfu'-ı şer' ve üzerlerine şer'an sâbit olan hukûk temâmen tahsîl ve şer'an te'dîbi îcâb edenleri te'dîb ve fîmâ ba'd taraflarından hilâf-ı şerî'at-i garrâ mugâyir-i rızâ vaz' u hareket vukû'a gelmemek üzre hüsn-i nizâm ve râbıta-i kavîyyeye rabt ve keyfiyyet-i nizâmını Der-aliyye'ne tahrîr ve i'lâma müsâra'at eylemen fermânım olmağın imdi sen ki ma'den [emîni] mûmâ ileyhsin keyfiyyet ma'lûmun oldukda ber vech-i meşrûh merkûmları ma'dene ihzâr ve iddi'â-yı hukûk ve ta'yîn-i mâdde eden husemâsıyla terâfu'-ı şer' ve zimmetlerinde şer'an sâbit olan hukûk şer'an tahsîl ve ashâbına bî-kusûr teslîm ve içlerinde şer'an te'dîbleri lâzım gelenlerin te'dîbleri icrâ ve fîmâ ba'd taraflarından hilâf-ı şerî'at-i garrâ ve mugâyir-i rızâ ser-i mû vaz' u hareket ve ferd-i âferîde mikdâr-ı zerre ta'addî vukû'a gelmemek üzre hüsn-i nizâm ve râbıta-i kavîye (...) ve tevsîk birle sûret-i nizâmı (...) Der-aliyye'ne tahrîr ve i'lâma müsâra'at ve rehâvet ve tesâmühden mübâ'adet eylemen bâbında. Fî evâsıt-ı S. sene [1]217

Bir sûreti:

Ma'den emîni mûmâ ileyhe ve Keban nâibine İbrahim Ağa'nın imâmı kâtil Hafız ve Serdâr Bey oğlu kâtil (...) nâm kimesnelerin Harbrut kazâsı sen ki ma'den ma'lûmü'l-esâmî kimesneleri bi-gayr-ı hakkın katl etmiş oldukları ihbâr olunmağla Keban'a ihzâr ve terâfu'-ı şer' ve katl mâddesi şer'an ru'yet ve ihkak-ı hakka mübâderet ve merkûmân habsde ibkâ

ve keyfiyyet sûret-i sicillâtıyla Der-aliyye'ne i'lâm ve inhâ olunmak fermânım olmağın imdi siz ki ma'den emîni ve mevlânâ-yı mûmâ ileyhimâsız ber vech-i muharrer merkûmları Keban'a ihzâr ve ta'yîn-i mâdde eden husemâsıyla terâfu'-ı şer' ve katl mâddesi şer'an üzerlerine sâbit olur ise merkûmân habsde ibkâ ve keyfiyyeti sûret-i sicillâtıyla Der-aliyye'ne arz ve i'lâma müsâra'at ve vâkı'âtın hilâfını kaleme almakdan hazer ve mübâ'adet eylemeniz bâbında.

Sahife No : 64

Hüküm No : 98

Tarihi : Evâsıt-ı S. 1217

[Derkenâr]: İşbu emr-i âlî lede'l-vusûl hüccâc-ı müslimîn Hama'ya vürûdlarında (...) ile Antakya üzerinden azîmet edeceklerini nâtık müşârun ileyhin kâime Haleb kâdîsının i'lâmı bâ-fermân şerh verildi. Fî 15 Ca. sene [1]217

Haleb ve Ayıntab tarîkiyle İznikmid'e gelince yol üzerinde vâkı' vüzerâ-yı izâm ve mîrmîrân-ı kirâm ve kuzât ve nüvvâb ve mütesellimler ve voyvoda ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve vücûh-ı memleket vesâir iş erleri zîde kadruhuma hüküm ki:

İşbu sene-i mübâreke tavâf-ı beytü'l-harâm ve ziyâret-i ravza-i mutahhara-i hazret-i seyyidü'l-enâm aleyhi efdalü's-salâti ve ekmeüt-tahiyyât ve's-selâm arzûsuyla âzim-i Hicâz-ı mağferet-tırâz olan hüccâc-ı müslimîn ve surre-i hümâyûnum emîni ve sakabaşılar bi-avn-i Bârî âminen ve sâlimen Şam-ı şerîfe avd ü kufûllerinde bedîdâr ve surre emîni ve sakabaşılar ve refâkatinde olan hüccâc-ı müslimîn mashûben bi'l-emn ve's-selâm Der-aliyye'ne ve vatanlarına îsâli (...) ehemm ü ikdâm-ı umûr-ı Saltanat-ı seniyye'mden olduğu müstağnî-i ta'rîf ve iş'âr olmakdan nâşî siz ki vüzerâ ve mîrmîrân ve mevlânâ vesâir mûmâ ileyhimsiz surre-i hümâyûnum emîni ve refâkatinde olan hüccâc-ı müslimîn külliyetlü asâkir ve kazâlarınızın bi'l-cümle erbâb-ı harb ü darbıyla hudûdlarınızda istikbal ve esnâ-yı râhda muhâfaza ve muhârese ederek birbirinize âminen îsâl ve teslîm ve tesellümü müş'ir taraf-ı şer'den hüccet-i şer'iyye ahz eyleyerek sâlimen Gekbuze'ye irsâl husûsuna kemâl-i ihtimâm ve sarf ü vüs'u mecâl eylemeniz fermânım olmağın tenbîhen ve ihtimâmen

mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (boş) ile irsâl olunmuşdur imdi surre emîni ve sakabaşılar ve refâkatlerinde olan hüccâc-ı müslimînin esnâ-yı tarîkde her kangınızın zîr-i hükûmet ve kazâlarınınz hudûdlarına takarrübleri ihbâr olunur ise asâkir ve kazâlarınızın erbâb-ı harb ü darbıyla re's-i hudûdlarınızdan istikbâl ve kemâl-i refâh-ı hâl ve ferâğ-ı bâlleriyle bi'l-emn ve's-selâm birbirinize îsâl ederek İznikmid'e irsâl ve teslîm olunması husûsuna kemâl-i sa'y ü gayret ve mezîd-i ihtimâm ü dikkat eylemeniz matlûb-ı kat'î-i cihân-dârânem idüğü ve ma'âza'llâhu te'âlâ muhâfazada tekâsül ü rehâvet vukû'uyla esnâ-yı tarîkde (...) zarar u ziyân vukû'a gelmek lâzım gelür ise ol mahallin vâlf ve hâkim ve zâbitân ve iş erlerinin muhkem haklarından gelineceğinden başka vâkı' zarar u ziyân muhâfazada kusûr edenlerden temâmen tahsîl olunacağı mukarrer idüğü ma'lûmunuz oldukda ber vech-i meşrûh surre emîni ve sakabaşılar ve refakatlerinde olan hüccâc-ı müslimîn külliyyetlü asâkir ile her kes hudûdlarından istikbâl ve esnâ-yı râhda ve hîn-i meks ü ikâmetlerinde gece ve gündüz muhâfaza ve muhârese eyleyerek âminen birbirinize îsâl ve sâlîmen İznikmid'e irsâlleri husûsuna mezîd-i sa'y ü gayret ve kemâl-i ihtimâm ü dikkat eyleyesiz şöyleki muhâfazada mikdâr-ı zerre kusûr u rehâvet hasebiyle hüccâc-ı müslimîne ser-i mû zarar u ziyân vukû'a gelmek lâzım gelür ise pançe-i gazab-ı pâdişâhânemden bir vechile telhis ve girîbân olunamayub mazhar-ı eşedd-i ukûbet ve cezâ olacağınız muhakkak ve mukarrerdir âna göre amel ü harekete ikdâm ve hilâf-ı fermân ve münâfî-i tenbîhât mikdâr-ı zerre tekâsül ü rehâvetden gâyetü'l-gâye tehâşî ve ittikâ-i tâmm eylemeniz bâbında.

Fî evâsıt-ı S. sene [1]217

Sahife No	: 64
Hüküm No	: 99
Tarihi	: Evâsıt-ı S. 1217

Dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından olub mîrâhûr-ı evvelim pâyesi ve ma'âdin-i hümayûnum emîni olan Mîr Abdi dâme mecduhûya ve Harbrut kâdîsına ve ulemâ zîde ilmuhuma ve Harbrut voyvodası ve vücûh-ı memleket ve iş erleri zîde kadruhuma hüküm ki:

Bi'l-fi'l sadr-ı a'zam sûtûde-şiyem ve serdâr-ı ekrem mansûr-ı ilmim düstûr vezîrim el-Hâc Gazi Yusuf Ziya Paşa edâma'llâhu te'âlâ iclâlehû vezâ'if-i bi't-te'yîd-i iktidâuhû ve ikbâlühû Kahire-i Mısır'dan ordû-yı hümâyûnumla bi'l-yümn ve'l-ikbâl hareket ve şevket- (...) müteveccihen esnâ-yı râhda (...) nâm mahalle sâye-endâz-ı iclâl ve ikâmet eylediklerinde medîne-i Harbrut ahâlîsinden ulemâ ve a'yân ve vücûh-ı ağavât ve serdâr ve rüesâ-yı ocaklu müşârun ileyhın huzûrunda akd olunan meclis-i şer' de Harburt kazâsından müddet-i medîdeden berü tekevvün eden ihtilât ve ihtilâl ve ahâlî meyânelerinde vâkı' olan harb ve kıtâl (...) olub sekene ve ahâlî ve fukarânın râhatı meslûb ve hükkâm ve zâbitân ve vücûhu esâfil ve erâzil tâifesine mağlûb olub umûr-ı ma'âdin-i hümâyûnum dahi küllî halel-târî ve bu mefsede-i azîme etrâf ü enhâya sârî olub serdâr-ı ekremim müşârun ileyh bundan akdem ma'âdin-i hümâyûnumda emîn oldukları esnâsında refte refte taht-ı zâbita ve nizâma idhâl ve nezr-girâna(?) rabt ile (...) kıtâl edüb on seneyi mütecâviz cümle sekene ve ahâlî (...) ve râhat olub herkes kâr ü kisbleriyle meşgûl iken gâile-i Mısriyye hudûsü ve sefer-i hümâyûnum vukû'u hasebiyle mutarassıd-ı (...) olan eşkiyâ ve erâzil ferce(?) bulub on mâhı mütecâviz harb ve kıtâl (...) olub katl-i nüfûs ve nehb ü gâret ve durûn-ı şehre iki yüz dükkân ve iki câmi'i ihrâk ma'bed-i münîfin taşıyla metris binâ ve nice nice mugâyir-i rızâ-yı (...) harekete ictisâr olunduğuna binâen serdâr-ı ekrem müşârun ileyh meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda hâzırûn olan ulemâ ve ağavâta tevcîh-i hitâb ve suâllerinde cümlesi (...) ızdırâb olub îfâ-yı nezr-i sâbıkayı emr eylediklerinde işbu on yedi senesinde vâkı' uhde-i iltizâmlarında olan Van ocaklığı kurâlarının on altı senesi hâsılâtı cânib-i mîriyçün ma'âdin-i hümâyûnum emîni tarafından zabt ve ta'şîr ve fîmâ ba'd icrâ-yı te'dîbât-ı vâkı'a ve de'âvî-i şer'iyye zımnında ma'âdin-i hümâyûnum emîni tarafından (...) matlûb olan müdde'î-i aleyhe himâye olunmayub ve muhâleft eder olur ise ulemâdan ise nefy ve iclâ ve ağavâtdan ise musâdere ve emvâl ü eşyâsı cânib-i mîriyçün zabt ve yeniçeri zümresinden firâr eden yirmi dokuzdan Hâcî Sinan ve Hâcî Mahmud ve Hâcî Bayrakdar ve altmış yediden Ahmed Ağa'nın oğlu Said ve Hâcî İbrahim oğlu Mehmed ve Deli Bekir oğlu ve elli ikiden (...) Bey oğlu Ömer ve (...) oğlu Veli ve Odabaşıoğlu Ömer ve Ali Beyzâde Eyüb Bey ve Ahmedcan nâm kimesneler derûn-ı şehre idhâli lâzım gelür ise ve bir hâlet-i nâ-merziyye vukû'u tecvîz olunur ise uhdelerinde olan Van ocaklığı karyeleri uhdelerinden (...) ve tahvîl ve cânib-i mîriyçün ma'âdin-i hümâyûnum tarafından zabt olunmak üzere

takrîr ve ta'ahhüdleri hüccet-i şer'iyeye olunub Başmuhâsebe'ye kayd olunmak üzere cümle muvâcehesinde ve ulemâ ve a'yân-ı malatya huzûrunda takrîr ve ta'ahhüd etmeleriyle siz ki ma'den(?) kapucıbaşı ve mevlânâ vesâir mûmâ ileyhimsiz işbu râbita ve nizâmın [Hükmün devamı yok]

Sahife No : 67

Hüküm No : 104

Tarihi : Evâhir-i S. 1217

Lefkoşa nâibine ve Kıbrıs muhassılı (boş) zîde mecduhûya hüküm ki:

Sâbıkâ Trablusşam vâlîsi Yusuf Paşa'nın bu ânadek uhdesine ihâle olunan menâsib ve me'mûr olduğu ve vardığı mahallerde îkâz-ı fitne vü fesâd ve katl-i nüfûs ve ızrâr-ı ibâd misillü envâ'-ı fezâhate ictisâr eylediği zâhir ve bu makûle muzırr-ı ibâd ve sâ'î-i bi'l-fesâd olanların mücâzât-ı lâyıkalari icrâsıyla şürûr u mazarratlarından bilâd ve ibâdı tahlîs (...) bâhir olduğuna binâen paşa-yı mûmâ ileyhın kâffe-i emvâl ü eşyâsı cânib-i mîrîden zabt ve i'dâm ve izâlesine irâde-i aliyyem ta'alluk etmekle bir takrîb haberdâr olub firâra mahâl bulmamak ve maslahat-ı suhûlet ile hitâm bulmak için kendüye mâhiyye Kıbrıs muhassıllığı mâlından ve cânib-i vilâyetden üç bin guruş ma'âş tahsîsiyle Kıbrıs muhâfazasına me'mûr kılınmağla siz ki mevlânâ ve muhassıl-ı mûmâ ileyhimâsız paşa-yı mûmâ ileyh cezîre-i merkûmeye lede'l-vusûl kat'an kendüye ser-rişte verilmeyerek ve bir dürlü firârına ruhsat göstermeyerek alâ-eyyi hâl ahz ve cezâsını tertîb ve ser-maktû'unu ordû-yı hümâyûnuma irsâl ve tesyîr ve yanında mevcûd olan emvâl ü eşyâsını cânib-i mîriyçün zabta mübâderet eylemeniz fermânım olmağın tenbîhen ve ihtimâmen mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve memhûren ve mahfiyyen (boş) ile irsâl olunmuşdur imdi paşa-yı mûmâ ileyh cezîre-i merkûmeye lede'l-vusûl derhâl ahz ve cezâ-yı sezâsın icrâsına ve yanında mevcûd olan emvâl ü eşyâsı cânib-i mîriyçün zabt ve defter-i sıhhat-eserini ordû-yı hümâyûnuma takdîme müsâra'at eylemeniz matlûb-ı kat'î-i pâdişâhânem olduğu ve bu husûsda tekâsül ve taksîr veyâhûd bir gûne sû-i (...) paşa-yı mûmâ ileyh bir takrîb firâr edüb ele girmemek lâzım gelür ise bir vechile cevbaa kâdir olamayub mazhar-ı ukûbet ve cezâ olunacağınız muhakkak ve mukarrer idüğü ma'lûmunuz oldukda ber vech-i meşrûh

amel ü harekete ikdâm ve hilâf-ı fermân mikdâr-ı zerre tekâsül ü rehâvet ve nâ-mülâyim ednâ vaz' u hâlet vukû'unu tecvîz ile mazhar-ı muâheze ve ikâb-ı mülûkânem olmakdan ziyâde hazer ve ittikâ-i tâmm eylemeniz bâbında. Fî evâhir-i S. sene [1]216

Sahife No : 67

Hüküm No : 105

Tarihi : Evâhir-i S. 1217

Rûmeli beylerbeyliği pâyesi olub Maraş beylerbeyisi olan Kalender Paşa dâmet me'âliyehûya hüküm ki:

İşbu sene-i mübârekede âzim-i Hicâz-ı mağfert-tırâz olan hüccâc-ı müslimîn ve surre-i hümâyûnum emîni bi-avnihî te'âlâ âminen ve sâlimen avdet birle Haleb'e takarrub etmiş oldukları ve Haleb'den ayıntab tarîkiyle azîmet edecekleri zâhir ve hüccâc-ı müslimîn ve surre-i hümâyûnum (...) bi'l-emn ve's-selâm savb-ı maksûde irsâlleri (...) ehem-i umûr (...) Devlet-i aliyye'mden olduğu bedîhî ve bâhir olmakdan nâşî sen ki paşa-yı mûmâ ileyhsin mükemmel asâkir ile kendin veyâhûd kethüdânı ta'yîn ve surre emîni ve refâkatinde hüccâc-ı müslimîn Ayıntab'da istikbâl ve âminen ve sâlimen Bozok hudûdu olan (...) îsâl ve Dergâh-ı mu'allâ'm kapucıbaşlarından Bozok mutasarrıfı Cabbarzâde Mîr Süleyman dâme mecduhû tarafına teslîm ve teslîmi müş'ir i'lâm-ı şer'î ahz ve (...) şevket-karâra tisyâra ibtidâr ve sa'y-i bî-şûmâr eylemen fermânım olmağın mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (boş) ile irsâl olunmuşdur imdi surre-i hümâyûnum emîni ve hüccâc-ı zevi'l-ibtihâc asâkir-i kesîre ile bi'z-zât sen veyâhûd kethüdânı ta'yîn birle Ayıntab'dan istikbal ve muhâfaza ve muhârese olunarak kemâl-i refah-i hâl ve ferâğ-ı bâlleriyle âminen ve sâlimen Bozok sancağı hudûdu olan (...) îsâl ve Cabbarzâde mîr-i mûmâ ileyh tarafına teslîm ve teslimi müş'ir iktizâ eden i'lâm-ı şer'îsi ahz ve Der-aliyye'me irsâle ihtimâm ü sa'y-i mâ-lâ-keâm eylemen matlûb-ı kat'î-i şâhânem idüğü ve bu husûs murâd-ı sâireye bir vechile makîs olmayub ziyâde ikdâm ü ihtimâm olunacak umûrdan olmağla ma'âza'llâhu te'âlâ ednâ mertebe tekâsül ü rehâvet vukû'uyla hüccâc-ı müslimîne mikdâr-ı zerre zarar u ziyân vukû'a gelmek lâzım gelür ise vahîmeti tarafına râci' olacağı ma'lûm-ı gayret-

melzumun oldukda ber vech-i meşrûh amel ü harekete ihtimâm ü dikkat ve tekâsül ü rehâvet ve zühûl ü gafletten be-gâyet hazer ve mübâ'adet eylemen bâbında.

Fî evâhir-i S. sene [1]217

Sahife No	: 68
Hüküm No	: 106
Tarihi	: Evâhir-i S. 1217

Çarsancak ve Çemişgezek voyvodaları ve Şeyh Hasanlu aşîreti ihtiyârlarından olub bu def'a Ulukala'a pîşgâhında hark ve ma'den-i hümâyûnum iskelesine sevk ve tesyîre nizâm verilen kömürün sevk ve nakline me'mûr esterân ve baltacıyân ve küllükçüyâna(?) muhâfız ta'yîn kılınan Mikail ve Seydi Han zîde kadruhuma hüküm:

Siz ki Şeyh Hasanlu aşîreti ihtiyârları mûmâ ileyhimâsız bu def'a ordû-yı hümâyûnuma takdîm eylediğiniz bir kıt'a arz-ı hâlde sizler Devlet-i aliyye'min rızâ-cû-bendegânından olduğunuz hasebiyle Saltanat-ı seniyye'm hizmetinde olmak size bâ'is-i mefharet olacağı beyânıyla ma'âdin-i hümâyûnumun vâkı' olan kömür hizmetlerinde ve Çemişgezek'den Mercan Boğazı tarîkiyle Erzincan'a varınca yolların muhâfazası ve ebnâ-i sebîlin selâmetle imrârları ve ma'âdin-i hümâyûnum için (...) ve civârınızda olan Ulukala'a bendgâhının vesâir cibâlde hark ve nakl olunacak kömürün hark ve nakli ve baltacıyân ve küllükçüyânın ve katırların muhâreseleri husûsunda hâb ü râhatı terk edüb vücûhla sa'y ü ihtimâm ve etrâfınızda olan ekrâd ve kabâilden bir harekât-ı nâ-merziyye ve şekâvet-i gayr-i lâyıkâ zuhûra gelür ise ümenâ-i ma'âdin-i hümâyûn ma'rifetleriyle o makûlelerin te'dîbât-ı lâyıkasında (...) şartıyla kömür üzerine nezâretinizi hâvî voyvodagân-ı mûmâ ileyhimâ câniblerinden tarafınıza bir gûne ta'addî olunmamak ve mugâyir-i ta'ahhüd hareketiniz zuhûr eder ise ümenâ-i ma'âdin taraflarından nezâret-i merkûme üzerinizden ref' olunması istid'â olundukda müsâ'ade olunmak üzere emr-i şerîfim sudûru istid'â vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın imdi ta'ahhüdünüz üzere mevâdd-ı mezkûreye kemâl-i ihtimâm ü dikkat ve ibrâz-ı hüsn-i hizmet ve sadâkat ve herhâlde rızâ-cû-yâne hareket ve mugâyir-i rızâ ve ta'ahhüd ser-i mû hareketde bulunmamak üzere

husûsât-ı merkûmeye nezâretinize ruhsat verildiği ve münâfî-i ta'ahhüd bir mâddede kusûr u rehâvet ve hilâf-ı rızâ tarafınızdan ser-i mû vaz' u hareket vukû'a gelmek lâzım gelür ise nezâret-i merkûme üzerinizden (...) ve tahvîl olunacağından başka mazhar-ı muâheze ve ikâb-ı şâhânem olacağınız bî-iştibah idüğü ma'lûmunuz oldukda ber vech-i muharrer Çemişgezek'den Ulukal'a bend-gâhında vesâir cibâlde sene-i sâbıkadan ziyâde kömür hark ve nakline ve baltacıyân ve küllükcüyân ve katırların muhâfazaları husûsuna ve etrâfınızda olan ekrâd ve kabâilden bir gûne harekât-ı nâ-merziyye zuhûr eder ise ma'âdin-i hümâyûnum ümenâsı ma'rifetleriyle te'dîbât-ı lâyıkalarını icrâya sa'y ü gayret ve herhâlde ibrâz-ı hüsn-i hizmet ve sadâkate dâmen-der-meyân gayret ve hilâf-ı fermân ve münâfî-i ta'ahhüd ser-i mû vaz' u hareket sunûhunu(?) tecvîz ile mazhar-ı muâheze ve ikâb olmakdan hazer ve mübâ'adet ve siz ki voyvodagân-ı mûmâ ileyhimâsız mûmâ ileyh mâdâmki muktezâ-yı ta'ahhüdleri üzre amel ü hareketde olalar bunlara tarafınızdan bir gûne ta'addî vukû'a gelmesine rızâ-yı aliyem olmamağla âna göre amel ü hareket ve hilâfından hazer ve mübâ'adet eylemeniz bâbında.

Fî evâhir-i S. sene [1]217

Sahife No	: 68
Hüküm No	: 107
Tarihi	: Evâhir-i S. 1217

Rişvan aşâyiri boybeyleri ve söz sâhibleri ve ihtiyârları zîde kadruhuma hüküm ki:

Rişvan aşâyiri kışlaklarından yaylaklarına ve yaylaklarından kışlaklarına iyâb ü zihâblarında uğradıkları büldân ve kasabât ve kurâ ahâlîleriyle ve ebnâ-i sebîle hilâf-ı şerf'at-i garrâ ve mugâyir-i rızâ envâ'-ı hasâr ve mazarrata ictisâr ve mürûr u ubûr eyledikleri mahallerin ekserî kurâsı harâb ve (...) olduğu bu def'a ordû-yı hümâyûnum Haleb'den Bozok hudûduna gelince esnâ-yı râhda vâkı' bi'l-cümle kazâ ahâlîlerinin ihtiyarlarından tahkîk-gerde-i şâhânem olub aşâyir-i merkûmenin asâkir-i kesîre ve mühimmât-ı vefîre ile cevânib ve etrâfdan üzerlerine varılıb icrâ-yı mücâzâtlarına ihtimâm olunması musammem iken fîmâ ba'd gelüb gitdikleri mahallerde ve uğradıkları yerlerde

vedî'atu'llâh olan fukarâ ve zu'afânın emvâl ü eşyâ ve hayvânâtına itâle-i dest ta'arruz etmemek ve mevrû'âtlarına mikdâr-ı zerre zarar u ziyân eylememek ve mürûr u ubûr eden ebnâ-i sebîle taraflarından aslâ ta'addî vukû'a gelmemek şartıyla icrâ-yı mücâzâtlarından iğmâz(?) olunması Dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılarında mîrâhûr-ı evvelim pâyesi olup hâlâ Bozok sancağı mutasarrıfı olan Cabbarzâde Süleyman Bey dâme mecduhû ihtimâs ve recâ etmekle mücerred mîr-i mûmâ ileyhın iltimâs ve recâsına binâen şürût-ı merkûme ile aşâyir-i merkûme ahâlîlerinin icrâ-yı mücâzâtlarından iğmâz olunmağla i'lânen ve ifhâmen ve tenbîhen ve ihtimâmen ve husûsaten işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (boş) ile tisyâr olunmuşdur imdi şürût-ı merkûme ile kapucıbaşı-i mûmâ ileyhın mücerred iltimâsına binâen icrâ-yı mücâzâtınızdan iğmâz olunduğu ve bundan böyle dahi uğradığınız ve mürûr u ubûr eylediğiniz mahallerde tarafınız ve aşâyiriniz halkı câniblerinden sekene-i memleket ve fukarâ-yı ra'iyete ve ebnâ-i sebîle hilâf-ı fermân mikdâr-ı zerre zarar u ziyân ve hasâr vukû'a gelmek lâzım gelür ise her taraftan üzerinize asâkir ta'yîniyle bilâ imhâl hakkınızdan gelineceği muhakkak ve mukarrer idüğü siz ki boybeyileri vesâir mûmâ ileyhimsiz ma'lûmunuz oldukda ber vech-i meşrûh amel ü hareket ve mefhûm-ı emr-i şerîfimi bi'l-cümle aşâyiriniz ahâlîlerinin mesâmi'-i intibâhlarına ifâde ve tefhîm ve fîmâ ba'd tarafınızdan ve aşîretinizden ve aşîretiniz ahâlîleri câniblerinden hilâf-ı şerî'at-i garrâ ve münâfî-i tenbîhât ser-i mû zarar ve hasâr vukû'a gelmemesine ziyâde ihtimâm ü dikkat ve hilâf-ı fermân ser-i mû vaz' u hareket hudûsunu tecvîz ile mazhar-ı muâheze ve ikâb-ı şâhânem olmakdan gâyetü'l-gâye tehâşî ve mübâ'adet eylemeniz bâbında.

Fî evâhir-i S. sene [1]217

Bir sûreti:

Kapucıbaşı-i mîr-i mûmâ ileyhe ve Bozdoğan Mîr aşîreti boybeyisi Kerim oğlu ve söz sâhibleri zîde kadruhuma aşîret-i merkûme ahâlîleri i'dam ve izâlesi bâbında hakkında fermân-ı ceryânım sâdır olan Kozanoğlu Deli Yusuf'a zahîre vermek ve cihet-i sâire ile i'ane eylememek üzre tenbîhi hâvî emr-i şerîfim sâdır olmuşiken aşîret-i merkûme ahâlîleri münâfî-i fermân şakî-i merkûma i'ânet ve müzâheret eylediklerine binâen icrâ-yı mücâzâtlarına ikdâm olunacak iken fîmâ ba'd şakî-i merkûma bir vechile kat'â mu'âvenet

eylememeleri şartıyla mücerred mîr-i mûmâ ileyhın iltimâs ve recâsına mebnî icrâ-yı mücâzâtlarından iğmaz olunduğu beyânıyla iktizâsına göre.

Sahife No	: 69
Hüküm No	: 108
Tarihi	: Evâil-i Ra. 1217

Dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından mîrâhûr-ı evvelim pâyesi olub Bozok sancağı mutasarrıfı olan Cabbarzâde Mîr Süleyman dâme mecduhûya hüküm ki:

Kozanoğlu Deli Yusuf nâm şekâvet-pîşe hilâf-ı şerî'at-i garrâ gasb-ı emvâl-i fukarâ ve tahrîb-i kasabât ve kurâ ve katl-i nüfûs ve kat'-ı tarîk misillü envâ'-ı fezâhate cesâreti ve emr-i ulü'l-emre âdem-i itâ'âtî bedîdâr olduğuna binâen sen ki kapucubaşı-i mîr-i mûmâ ileyhın şakî-i merkûmun üzerine varub alâ-eyyi hâl ahz ve izâlesiyle bilâd ve ib'âd üzerlerinden indifâ'-ı şürûr u mazarratına ikdâm eylemen üzre sene-i mâziyyede me'mûriyyetini şâmil sâdır olan emr-i şerîfim mücebince şakî-i merkûmun üzerine varıldıkda şakî-i merkûm Kozan dağında kâin kulesine tahassun edüb ba'zı aşâyir ahâlîlerinden merkûma zehâyir cihetiyle i'âne olunduğu ve üzerine ta'yîn olunan asâkirin piyâdesi olmadığından şakî-i merkûmun i'dâmı müyesser olamadığı zâhir ve şakî-i merkûmun bâ-yâverî-i tevîk-i hazret-i Sübhânî bi-eyyi vechin kân ahz ü istîsâliyle te'mîn-i bilâd ve irâhe-i ibâd ehass-ı metâlib-i dâverânem idüğü bâhir olduğundan nâşî tenfîz-i emr u irâde-i şâhâneme vesîle-i suhûlet olmak için tosyâ ve Koçhisar kazâlarının erbâb-ı harb ü darbından bin ve Yabanaba ve Şorba kazâlarından bey yüz ve Kayseriye'nin harb ü darba kâdir ocaklusundan bin ve Bor kazâsından beş yüz ve Yahyalu kazâsından sekiz yüz ve Karahisar-ı Develü'den elli ve İncesu kazâsından dört yüz ve Badillü ekrâd beyi ma'iyyetiyle Badillü'den iki yüz elli nefer piyâde ve Zile voyvodası İlban(?) oğlu Ahmed zîde kadruhû Zile ve Kazabad ve Artukabad ve Karahisar-ı Behramşah kazâlarının umûmen harb ü darba kâdir piyâde askeriyle ve Adana mütesellimi Ahmed Bey dâme mecduhû dahi Melemenci vesâir uhdesinde olan aşâyir ve Adana'nın bi'l-cümle harb ü darb erbâbıyla ve Yozgad mîr-i aşîreti Abdülkerim oğlu umûmen aşîreti askeriyle ve (...) oğlu ve Karaçalılı boybeyisi ve Karacalar boybeyisi umûmen aşîretleriin piyâde askeriyle

ma'iyetine me'mûr kılınmalarına irâde-i kâtî'a-i dâverânem ta'alluk edüb me'mûrîn-i mûmâ ileyhimin me'mûriyyetlerini şâmil başka başka evâmir-i şerîfem ısdâr ve lâzım gelen tenbîhat ve tehdîdât evâmir-i şerîfe-i mezkûrede derc ve iş'âr olunmağla zâtında merkûz olan mâye-i kiyâset ve dirâyet ve âsâr-ı gayret ve hamiyet muktezâsı üzre asâkir-i mürettebe-i mezkûreyi ma'iyetine celb ve cem' ve Adana mütesellimi kapucıbaşı-i mûmâ ileyh ile muhâbere ve ittifâk ederek ve bu bâbda lâzım gelen (...) ve tedâbîr-i nâfi'ayı yoluyla icrâ eyleyerek şakî-i merkûmun üzerine varulub bi-avn ü inâyet-i cenâb-ı azîz-i zü'n-tikâm i'dâm ve izâlesi emrine dâmen-der-meyân gayret ve ihtimâm eylemen fermânım olmağın tenbîhen ve me'mûriyyetini te'kîden ve mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (boş) ile tisyâr olunmuşdur imdi sen Adana'dan berü hademe-i Devlet-i aliyye'min sadâkat-kar ve dindâr ve hamiyet-şî'ârlarından olub me'mûr olduğun hıdemât-ı mühimme-i Saltanat-ı seniyye'mi ber-vefk-i merâm te'diyeye sa'y-i bî-şümâr ve himâyet ü sıyânet-i fukarâya sarf-ı vüs' u iktirân(?) eylediğın bedîhî ve âşikâr ve hakkında hüsn-i teveccühât-ı pâdişâhânem zâhir ve nümû-dâr olmakdan nâşî muktezâ-yı me'mûriyyetin üzre me'mûrîn-i mezkûrîni ma'iyetine celb birle şakî-i merkûmun üzerine varub bi-avn-i cenâb-ı Rabb-i müte'âl ahz ve istîsâliyle levs-i vücûd-ı âlûdundan bilâd ve ibâdı tasfiye ve tathîre sarf-ı vüs' u mecâl ve sa'y-i bî-hemâl eylemen matlûb-ı kat'î-i pâdişâhânem olduğü ve ma'iyetine me'mûrlardan ibrâz-ı sadâkat ü gayret edenlerin hizmet ve emekleri zâyî' olmayub hâl ve şânlarına göre mazhar-ı mükâfât olacakları ve münâfi-i emr u rızâ şakî-i merkûmun ahz ü izâlesinde kusûr u fütûrları zuhûr edenler için (...) afv ve iğmâz(?) mesdûd olub o makûlelerin eşedd-i ukûbetle haklarından gelineceğü bî-iştibâh olmağla bu bâbda gerek ber vech-i sadâkat ibârzı- hıdemât-ı mebrûre ve gerek iğmâz ve tesâmüh edenleri isim ve resmi ve şöhretiyle keyfiyyetlerini derhâl Der-aliyye'me tahrîr ve iş'âra mübâderet eylemen lâzımeden idüğü ma'lûm-ı dirâyet-melzumun oldukda ber vech-i meşrûh me'mûrîni- mezkûrîni ma'iyetine celb birle hareket ve şakî-i merkûmun üzerine varub bi'l-ittifâk ahz ve i'dâm ve izâlesiyle şürûr u mazarratından bilâd ve ibâdı tahlîs ve te'mînine dâmen-der-meyân gayret ve senden me'mûl ve muntazar-ı şâhânem olan âsâr-ı kâr-güzârı ve gayret ve mâye-i umûr-ı âşinâyı ve reviyet levâzımın ızhâra ve hakkında derkâr ve (...) tezâyüdü bedîdâr olan hüsn-i zann ve i'tikâd-ı şâhânemi te'yîd ve tasdîka

nisâr-ı nakdîne vüs' u miknet ve bir mâddede kusûr u rehâvet ve zühûl ü gaflet vukû'unu tecvîzden hazer ve mübâ'adet eylemen bâbında.

Fî evâil-i Ra. sene [1]217

Bir sûreti:

Dergâh-ı âlî kapucıbaşlarından Adana mütesellimi Mîr Ahmed dâme mecduhûya Bozok mutasarrıfının me'mûriyyetini bast olunarak Melemenci vesâir uhdesinde olan aşâyir ve Adana'nın piyâde bi'l-cümle harb ü darb erbâbını ma'iyyetine istishâb ve Bozok mutasarrıfı mîr-i mûmâ ileyh ile muhâbere birle ma'iyyetine varub bi-eyyi vechin kân şakî-i merkûmun kahr ü tedmîri (...) ve kendüsünden me'mûl olan gayret ve hamiyet ve sadâkat ve rızâ-cûy ve istikâmet muktezâsını icrâya sa'y ü (...) eylemesi ve ma'aza'llâhu te'âlâ bu husûsda bu def'a dahi ednâ tekâsül ü rehâvet ve münâfî-i rızâ ser-i mû nâ-mülâyim hâlet vukû'a gelmek lâzım gelür ise özr ü illet bir vechile karîn-i sem' ve ısgâ olmayub nedâmet fâide vermeyecek ukûbete mazhar ve ibrâz-ı hüsn-i hizmet ve infâz-ı emr u irâde-i hümâyûnuma (...) sarf-ı vüs'u kudret eylediği sûretde hizmeti zâyi' olmayub nâil-i emniyye(?) ve âmâl olacağı Cabbarzâde mîr-i mûmâ ileyh bu bâbda şükr ü şikâyeti (...) ve müessir beyânı ve tenbîhât-ı lâzıme-i sâire derciyle iktizâsına göre.

Bir sûreti:

Kazabad ve Şorba kazâlarının a'yân ve vücûh-ı memleket ve iş erlerine zikr olunan kazâların erbâb-ı harbinden beş yü nefer piyâde asker irsâl eylemeleriyçün aslında olan emr-i âlî hikâye olunarak iktizâsına göre.

Bir sûreti:

Kayseriye mütesellimine ve a'yân ve zâbitân ve iş erlerine Kayseriye'nin ocaklusunun harb ü darbından bin nefer piyâde asker mîr-i mûmâ ileyh ma'iyyetine irsâl eylemeleriyçün siyâk-ı sâbık üzre.

Bir sûreti:

Bor kazâsının a'yân ve vücûh-ı memleket ve iş erlerine Bor kazâsının erbâb-ı harbinden beş yüz nefer piyâde asker irsâl eylemeleriyçün ber minvâl-i muharrer.

Bir sûreti:

Yahyalu kazâsı a'yânı ve vücûh-ı memleket ve iş erlerine kazâ-i mezbûrun erbâb-ı harb ü darbından sekiz yüz nefer asker irsâl etmeleriyçün ber minvâl-i muharrer üzre.

Bir sûreti:

Karahisar-ı Develü a'yânı ve vücûh-ı memleket ve iş erlerine kazâ-i mezbûrun erbâb-ı harb ü darbından elli nefer piyâde asker irsâl etmeleriyçün iktizâsına.

Bir sûreti:

İncesu kazâsı a'yânına ve vücûh-ı memleket ve iş erlerine kazâ-i mezbûr erbâb-ı harbinden dört yüz nefer piyâde asker irsâl etmeleriyçün vech-i meşrûh üzre.

Bir sûreti:

Zile voyvodası İlban oğlu Ahmed zîde mecduhûya ve Artukabad ve Kazabad ve Karahisar-ı Behramşah kazâlarının a'yânları ve vücûh-ı memleket ve iş erlerine ve voyvoda-i mûmâ ileyh zikr olunan kazâların umûmen harb ü darba kâdir piyâde askerini ihrâc ve istishâb ve kapucıbaşı-i mûmâ ileyh ma'iyetine vusûle şitâm etmesiyçün siyâk-ı sâbık üzre.

Bir sûreti:

Karsatdıoğlu ve Karaçalılı ve Karacalar boybeyileri zîde kadruhuma aşîretlerinin umûmen piyâde askeriyle kapucıbaşı-i mûmâ ileyh ma'iyetidne bulunmalariyçün vech-i meşrûh üzre.

Bir sûreti:

Badillü ekrâdı beyi zîde kadruhûya Badillü'den iki yüz elli nefer piyâde asker istishâb ve kapucıbaşı-i mîr-i mûmâ ileyh ma'iyetine vusûle şitâb etmesiyçün üslûb-ı sâbık üzre.

Sahife No	: 71
Hüküm No	: 109
Tarihi	: Evâil-i Ra. 1217

Trabzon vâlisi vezîre hüküm ki:

Tophâne-i ma'mûre'm ve Hasköy'de isâğa olunacak tophâ lâzimesiyçün Samsun iskelesine Tokad'dan tenzîli mu'tâd olan nühûs-ı ma'mûlün tahmîl ve Samsun iskelesine nakl ü tesbîl olunmasıçün Canik havâlîsinden ve Kavak v e mahâll-i sâireden ihrâc ve irsâli mu'tâd olan arabaların şu mevsimlerde yerlerinden ihrâc ve serî'an Tokad tarafına irsâli ehemm ü elzem-i umûrdan olmakdan nâşî sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde bilâ tevakkuf dört yüz aded öküz arabalarını havâlî-i merkûmeden serî'an ihrâc ve Tokad'da nühâs emîni tarafına sevk ve tesyîre ve nühâs-ı mezkûrun birân evvl Samsun iskelesine nakl olunması esbâbının istihsâline kemâl-i ikdâm ve ihtimâm-ı mâ-lâ-kelem eylemen fermânım olmağın mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ber vech-i ta'cîl (boş) ile irsâl olunmuşdur Canik havâlîsinden ve Kavak ve mahâll-i sâireden ihrâc ve irsâli mu'tâd olan dört yüz aded arabanın şu mevsimlerde yerlerinden ucâleten ihrâc ve Tokad tarafına sevk ve tesbîle kemâl-i sa'y ü gayret olunması matlûb-ı kat'î-i mülûkânem idiği ve bu husûs-ı ehemmdede iğmâz u rehâvet ve dakîka-i vâhide ifâte-i vakti müceb olur hâlet vukû'una rızâ-yı aliyem olmadığı ve zikr olunan arabaların ber mu'tâd lâzım gelen ücret-i nakliyeleri nühâs emîni mûmâ ileyh tarafından nakden temâmen edâ etdirileceği ma'lûm-ı dirâyet-melzûmun oldukda ber vech-i meşrûh amel ü harekete ve sâlifü'l-beyân arabaları birân akdem ve bir sâ'at mukaddem Tokad'a irsâle ve ber mu'tâd lâzım gelen ücret-i nakliyelerini nakden temâmen emnîn-i mûmâ ileyhden ahz etdirilmesine ihtimâm ü dikkat ve tekâsül ü rehâvet ve dakîka-i vâhide imrâr-ı vakt ve te'hîr-i maslahat-ı mühimmeyi müceb olur vaz'dan be-gâyet hazer ve mübâ'adet olunmak bâbında.

Fî evâil-i Ra. sene [1]217

Sahife No	: 71
Hüküm No	: 110
Tarihi	: Evâil-i Ra. 1217

Dergâh-ı mu'allâm kapucibaşlarından mîrâhûr-ı evvelim pâyesi olub Haleb muhassılı ve Ayıntab voyvodası olan Mîr Mehmed dâme mecduhûya hüküm:

Gavur dağında sâkin Fettah oğlu Ahmed ve karındaşı İbiş ve avenelerinden olan Muslu ve Kürd Mehmed oğlu Bekir Bey nâm habâset-pîşelerin hâlâ Maraş beylerbeyisi Kalender Paşa dâmet me'âliyahû ile bi'l-muhâbere ve'l-ittifak üzerlerine varub bi-avn-i Bârî i'dâm ve izâleleriyle şerr ü mazarratlarından bilâd ve ibâdî tahlîs ve te'mîne ikdâm-ı tâmm eylemen husûsunu bundan akdem me'mûriyyetini şâmil mufassal ü meşrûh mehâbet-rîz-i sudûr olan emr-i şerîfimle sana tenbîh ü te'kîd kılınmışidi eşkiyâ-yı merkûmenin tedmîr ve istîsâlleriyle te'mîn-i bilâd ve irâhe-i ibâd ehass-ı metâlib-i hüsrevânem olmakdan nâşî mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince paşa-yı mûmâ ileyh ile haberleşerek bi'l-ittifâk eşkiyâ-yı merkûmenin üzerlerine varub destî-i(?) Bârî-i inâyet-i perverdegârî(?) ile ahz ve izâleleriyle infâz-ı irâde-i şâhâneme dâmen-der-meyân gayret eylemen fermânım olmağın tenbîhen ve te'kîden mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (boş) ile tisyâr olunmuşdur imdi paşa-yı mûmâ ileyh ile merâsim-i muhâbere ve ittifâk ve inhâde ri'âyet ederek eşkiyâ-yı merkûmenin bi-eyyi vechin kân izâle-i vücûd-ı habâset-âlûduyla te'mîn-i bilâd ve irâhe-i ibâda kemâl-i ihtimâm ve cidd-i tâmm eylemen matlûb-ı kat'î-i pâdişâhânem olduğı ve bu bâbda münâfî-i emr u rızâ ser-i mû kusûr u rehâvet vukû'a gelmek lâzım gelür ise vehâmetini müşâhede edeceğimize şübhe olmadığı ma'lûmun oldukda ber vech-i meşrûh mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince amel ü harekete ihtimâm ü dikkat ve hilâfindan gâyetü'l-gâye tehâşî ve mübâ'adet eylemen bâbında. Fî evâil-i Ra. sene [1]217

Bir sûreti:

Haleb vâlîsi el-Hâc İbrahim Paşa iclâlehûya eşkiyâ-yı merkûmenin ahz ve izâlelerine Maraş beylerbeyisi Seyyid Kalenden Paşa dâmet me'âliyahû ve Dergâh-ı âlî

kapucibaşlarından Ayıntab voyvodası Mîr Mehmed dâme mecduhû me'mûr kılınmış olmalarıyla bu bâbda mûmâ ileyhimâya lâzım gelen i'âneti icrâ ve takviye-i pazu-i me'mûriyyetlerini mûceb olur vesâilin istihsâline sa'y-i evfâ eylemesiyçün iktizâsına göre.

Sahife No : 72

Hüküm No : 111

Tarihi : Evâil-i Ra. 1217

Ankara ve Karaviran kazâları nâibleri zîde ilmuhumâya ve vücûh-ı memleket ve iş erlerine hüküm:

Zıkr olunan kazâlardan Yozgad'a gelinceye değın fi'l-asl menzilhâne olmayub fakat evâmir-i aliyyemle Bozok tarafına me'mûr olan hademe-i Devlet-i aliyye'me vesâir ulaklara kurâ fukarâsı ahâlîlerinden bârgîr tedârükiyle savb-ı maksûda irsâl olunageldiği ve Mısır seferi vukû'una binâen ordû-yı hümâyûnumdan rikâb-ı müstetâbıma ve rikâb-ı müstetâbımdan ordû-yı hümâyûnuma âmed-şüd eden telhîs tatarlarının tarîk-i mezkûrdan gidüb gelmelerinde suhûlet olmadığından zıkr olunan tatarlara ruhsat verildiği ve bu vesîle ile Sivas vesari taraflara gidecek hademe vesâir mültezim tâifesi birer takrîb menzil ahkâmı tahsîl ve Sivas'a gidecek iken doğru yoldan gitmeyüb Bozok tarîkine sapub esnâ-yı râhda olan kurâ fukarâsına cevr ü eziyyet ve hayvânâtlarını itlâf ve izâ'at edüb fukarânun bunların cevr ü ezâsına bir vechile tahammülü kalmadığı ve perâkende olmak derecesine vardığı bu def'a bi'l-ihbâr ma'lûm ve zâhir ve (...) Mısır seferi gâilesi ber-taraf olub bundan böyle bilâ me'mûriyyet Devlet-i aliyye'm ulakları Bozok tarîkine sapmayacağı ve vedî'atu'llâh olan fukarâ-yı ra'ıyyetin tahsîl-i âsâyiş ve refâhiyyetleri ehass-ı metâlib-i dâverânem idiği bedîhî ve bâhirolmakdan nâşî siz ki mevlânâ vesâir mûmâ ileyhimsiz fîmâ ba'd Ankara ve Karaviran kazâlarına vürûd eden hademe ve ulakların mâdâmki Bozok'a me'mûriyyetleri olmayub Sivas'a vesâir mahallere gidecek iken tarîk-i câddeden sapub Bozok cânibinden gitmek irâdesinde olanlara bârgîr verilmeyüb tarîk-i câddeden gitmelerini ifâde birle i'âdelerine ihtimâm ü dikkat eylemeniz fermânım olmağın mahsûsan işbu emr-i şerîfim irsâl olunmuşdur imdi fîmâ ba'd Bozok'a me'mûriyyeti olmayub Sivas vesâir mahallere gidecek ulaklar doğru yollardan sapub Bozok tarîkinden gitmek

irâdesinde olurlar ise o makûlelere kazâlarınız[dan] bârgîr verilmeyüb tarîk-i câddeden gitmeleriyçün i'âdelerine mübâderet eylemeniz husûsuna müsâ'ade-i aliyem erzânî kılındığı ve bu vesîle ile Bozok cânibini evâmir-i aliyemle me'mûr olan hademe-i Saltanat-ı seniyyeme ve ulaklara ta'addî birle avk u te'hîrlerini müceb olur mikdâr-ı zerre hareket vukû'una rızâ-yı aliyem olmadığı siz ki mevlânâ vesâir mûmâ ileyhimsiz ma'lûmunuz oldukda ber vech-i meşrûh amel ü harekete ihtimâm ü dikkat ve hilâf-ı fermân ve münâfî-i tenbîhât-ı şâhânem ser-i mû vaz' u hareket vukû'unu tecvîzden begâyet hazer ve mübâ'adet eylemeniz bâbında.

Fî evâil-i Ra. sene [1]217

Sahife No	: 72
Hüküm No	: 112
Tarihi	: Evâil-i Ra. 1217

Dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından Bozok sancağı mutasarrıfı Cabbarzâde Mîr Süleyman dâme mecduhûya hüküm:

Medîne-i Tokad nühâs emîni olan Hasan Efendi'nin Tokad ahâlîleri zimmetlerinde nühâs sermâyesi mâlî olarak iki kıt'a temessük mücebinca on yedi bini sekiz yüz on sekiz guruş alacağı kable'l-ahz mûmâ ileyh Hasan Efendi fevt olub meblağ-ı mezkûr serdâr-ı ekremim hazînesine âid olmağla ahâlî-i mezbûre mebâlig-i mezkûru bi't-temâm edâ ve mübâşirine teslîm ile îfâ-yı zimmete dikkat eylemeleri lâzımeden iken bu ânadek edâ olunmayub ukde-i te'hîre dûçar olduğu zâhir olmakdan nâşî sen ki Cabbarzâde mîr-i mûmâ ileyh sin Tokad nâibi Sarı Fakih oğlu Ömer Efendi ve (...) Hâfız Ali Efendi v sâbık müftî Seyyid Hüseyin Efendi demekle meşhûr kimesneler ile şehir (...)larından Mahmud ve Ömer nâm kimesneleri mübâşir ta'yîn olunan Mehmed Şakir zîde kadruhû marfetiyle serî'an Yozgad'a ihzâr ve meblağ-ı mezkûr kimlerin zimmetlerinde ise îcâb ve iktizâ edenlerden temâmen tahsîl ve sadr-ı a'zamım Ankara'ya vâsıl oluncaya kadar varub mübâşir-i mûmâ ileyhe teslîmen irsâle mübâderet eylemen fermânım olmağın imdî sen ki Cabbarzâde mîr-i mûmâ ileyh sin ma'rifetin ve ta'yîn olunan mübâşir-i mûmâ ileyh ma'rifetiyle bâlâda

mezkûrül-esâmî kimesneler serî'an Yozgad'a ihzâr ve meblağ-ı mezkûr her kimlerin zimmetlerinde ise ma'rifet-i şer'le bi-eyyi hâl serî'an temâmen tahsîl ve bî-kusûr mübâşir-i mûmâ ileyhe teslîmen serdâr-ı ekremim Ankara'ya vâsıl oluncaya kadar varub(?) serî'an ve âcilen îsâline mezîd-i ihtimâm ü dikkat eylemen matlûb-ı dâverânem olduğu ma'lûmun oldukda ber vech-i muharrer amel ü harekete ihtimâm ü dikkat ve iğmâz ü tesâmühden hazer ve mübâ'adet olunmak bâbında.

Fî evâil-i Ra. sene [1]217

Sahife No	: 73
Hüküm No	: 113
Tarihi	: Evâil-i Ra. 1217

Haleb vâlîsi el-Hâc İbrahim Paşa iclâlehûya hüküm:

Dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından bundan akdem me'mûriyyet ile Rakka vâlîsi Timur Paşa iclâlehû tarafına gidüb avdet eden ordû-yı hümâyûnum nüzül emîni Şerif dâme mecduhû muktezâ-yı me'mûriyyeti üzre müşârun ileyh tarafına lede'l-vürûd hâmil olduğu emr-i âlînin bir kıt'a sûretini ihrâc ve mu'temed âdemiyle ahâlî-i Rakka'ya irsâl eyledikde cümlesi sem'an ve tâ'aten merâsimini ba'de'l-icrâ vücûh-ı ahâlîden Çizmecioğlu Hasan ve Abdülbaki vesâir ma'lûmül-esâmî nüfûs-ı kesîre inkıyâd-ı emr-i âli birle nezd-i müşârun ileyhe gelüb cümlelerin rızâsıyla müşârun ileyhın derûn-ı Rakka'ya duhûlinü istisvâb ve bi't-terâzî istihsân(?) eylemişler iken müşârun ileyhın karındaşı sâbıkâ Millü aşîreti iskânbaşısı İbrahim nâm kimesne fi'l-asl merkûz-ı (...) olan fesâdı icrâ kasdıyla derûn-ı Rakka'ya firâr ve öteden berü eşkiyâ sergerdeleri olan Sofuoğlu Hâcî Mehmed ve Mehmed Emin ve (...) ve bayrakdarı ve Serdâr Hüseyin(?) nâm kimesneler ile ittifâk ve ahâlîye îsâl-i fesâd ü nifâk ile itâ'atlerini şekâvete tahvîl ve müşârun ileyhın Rakka'ya duhûlünü men' etmeleriyle müşârun ileyhın Rakka'ya duhûliyiçün ahâlî-i merkûmu iskân (...) olub evvel-i emrde cidâl ve kıtâl olunmak dahi tenfîz-i kulûblerini mûceb olacağı emr-i bedîhî idüğinden bahisle ahâlî-i merkûmeyi tahzîr(?) için Haleb'den iki kıt'a humbara havanı ile ma'iyet-i müşârun ileyhe irsâl olundukda ahâlî-i merkûmenin tabî'atlerine nazaran zikr

olunan havan mahalline varmaksızın ahâlî-i merkûme müşârun ileyhın duhûlüne râzî olacaklarını vücûh-ı merkûmeden Çizmecioğlu Hasan ifâde etmiş olduğun kapucıbaşı-i mûmâ ileyhın takrîrinden müstebân olmağla sen ki vezîr-i müşârun ileyhın Haleb'de olan havanlardan yuvarlak takımlarıyla iki kıt'a havan hâzır u müheyyâ müşârun ileyh tarafına âdem ve hayvânât vürûdunda teslîm olunmak fermânım olmağın işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (boş) ile tisyâr olunmuşdur imdi sen ki vezîr-i müşârun ileyhın Haleb'de mevcûd sâlifü'z-zikr havanlardan yuvarlak ve takımlarıyla iki kıt'a havan hâzır u müheyyâ edüb Rakka vâlîsi müşârun ileyh tarafından âdem ve hayvânât vürûdında ba'de'l-hitâmi'l-mashalat yine Haleb'e i'âde olunmak şartıyla teslîm olunmasına müsâ'ade-i aliyyem erzânî kılındığı ve zikr olunan havanın celbiyçün âdem ve hayvânât irsâl eylemesi zımında müşârun ileyhe dahi başka emr-i şerîfim ısdâr ve tisyâr olunduğu ma'lûm-ı dirâyet-melzumun oldukda ber minvâl-i muharrer havan-ı mezkûreyi yuvarlak ve takımlarıyla cânib-i müşârun ileyhden âdem ve hayvânât vusûlünde teslîm ve tesyîre mübâderet ve hilâfından mübâ'adet olunmak bâbında.

Fî evâil-i Ra. sene [1]217

Sahife No	: 73
Hüküm No	: 114
Tarihi	: Evâil-i Ra. 1217

Rakka vâlîsi Timur Paşa iclâlehûya hüküm:

Dergâh-ı mu'allâ'm kapucıbaşılarından bundan akdem me'mûriyyetle sen ki vezîr-i müşârun ileyhın tarafına gidüb avdet eden ordû-yı hümâyûnum nüzül emîni Şerif dâme mecduhû muktezâ-yı me'mûriyyeti üzre ol tarafa lede'l-vürûd hâmil olduğu emr-i âlînin bir kıt'a sûretini ihrâc ve mu'temed âdemiyle ahâlî-i Rakka'ya irsâl eyledikde cümlesi sem'an ve tâ'aten merâsimini ba'de'l-icrâ vücûh-ı ahâlîden Çizmecioğlu Hasan ve Abdülbaki vesâir ma'lûmü'l-esâmî eşhâs-ı kesîre inkıyâd-ı emr-i âlî birle tarafına gelüb cümlelerin rızâlarıyla derûn-ı Rakka'ya duhûlünü istisvâb ve bi't-terâzî istihsân(?) eylemişler iken sâbıkâ Millü aşîreti iskânbaşı karındaşın İbrahim fi'l-asl merkûz-ı (...) olan fesâdı icrâ

kasdıyla derûn-ı Rakka'ya firâr ve öteden berü eşkiyâ sergerdeleri olan Sofu Hâcı Mehmed ve Mehmed Emin ve (...) ve bayrakdar ve serdâr Hüseyin(?) nâm kimesneler ile ittifâk ve ahâlîye îsâl-i fesâd ü nifâk ile itâ'atlerini şekâvete tahvîl ve senin Rakka'ya duhûlünü men' eylediklerini ve senin duhûlün için iskân (...) olub evvel-i emrde cidâl ve kîtâl olunmak dahi tenfîz-i kulûblerini müceb olacağı ecilden ahâlî-i merkûmeyi tahzîr(?) için Haleb'den iki kıt'a humbara havanı ve ma'iyetine irsâl olursa ahâlî-i merkûmenin ma'lûm olan tabî'atlerine nazaran zikr olunan havan ve asâkir mahalline varmaksızın ahâlî-i merkûmenin duhûlüne râzî olacaklarını vücûh-ı merkûmeden mûmâ ileyh Çizmecioğlu Hasan zîde kadruhû ifâde ve ihbâr eylediğini ve karındaşın firârî-i merkûm İbrahim ve refikleir eşkiyâ-yı merkûme derûn-ı Rakka'da iken Rakka eşkiyâsının iskanları mümkün olmadığı merkûmenin ihrâciyçün Rakka'da ikâmet üzre olan merfû'u'l-vezâre Firuz Paşa dâmet me'âliyhûya ve Rakka kâdîsına ve vücûhuna hitâben emr-i şerîfim ısdârı lâzımeden olduğunu kapucıbaşı-i merkûmun takrîrinden müstebân olmağla ba'de'l-hitâmi'l-mashalat yine Haleb'e i'âde ve irsâl olunmak şartıyla Haleb'de olan havanlardan yuvarlak ve takımlarıyla iki kıt'a havan hâzır u müheyyâ edüb tarafından irsâl olunan âdem ve hayvânât vürûdunda teslîm etmesiçün Haleb vâlîsi düstûr vezîrim el-Hâc İbrahim Paşa iclalehûya başka emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmakdan nâşî sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin havanları hitâm-ı maslahatda yine Haleb'e irsâl birle celb eylemen husûsuna müsâ'ade-i aliyyem erzânî kılınmağla i'lâmen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (boş) ile irsâl olunmuşdur imdi ba'de'l-hitâmi'l-mashalat yine Haleb'e i'âde olunmak şartıyla zikr olunan havanların tarafından gönderilen âdemlere teslîm olunmasına müsâ'ade olunduğu ve merkûm İbrahim ve rüfekâsı olan eşkiyânın bi-eyyi vechin kân Rakka'dan tard ve ihrâclariyçün paşa-yı mûmâ ileyhe ve Rakka kâdîsına ve vücûhuna dahi müekked emr-i şerîfim ısdârıyla tenbîh ü te'kîd kılınmış idüğü ma'lûmun oldukda ber vech-i muharrer zikr olunan havanların tahmîliçün hayvânât ve mu'temed âdemler irsâliyle celbe mübâderet eylemen bâbında. Fî evâil-i Ra. sene [1]217

Sahife No	: 74
Hüküm No	: 115
Tarihi	: Evâil-i Ra. 1217

Rakka'da ikâmet üzere olan merfû'u'l-vezâre Firuz Paşa dâmet me'âliyhû ve Rakka kâdisına ve vücûh-ı ahâlî zîde kadruhuma hüküm:

Dergâh-ı mu'allâ'm kapucubaşlarından olub bundan akdem me'mûriyyetle Rakka vâlîsi Timur Paşa'ya gidüb avdet eden ordû-yı hümâyûnum nüzül emîni Şerif dâme mecduhû muktezâ-yı me'mûriyyeti üzere cânib-i müşârun ileyhe lede'l-vücûd hâmil olduğu emr-i âlînin sûretini ihrâc ve mu'temed âdemiyle ahâlî-i merkûmeye irsâl eyledikte cümlesi sem'an ve tâ'aten merâsimin ba'de'l-edâ vücûh-ı ahâlîden Çizmecioglu Hasan ve Abdülbaki vesâir ma'lûmü'l-esâmî eşhâs-ı kesire inkıyâd-ı emr-i âlî birle nezd-i müşârun ileyhe gelüb cümlelerin rızâlarıyla müşârun ileyhin derûn-ı Rakka'ya duhûlünü istisvâb ve bi't-terâzî istihsân eylemişler iken müşârun ileyhin karındaşı sâbıkâ Millü aşîreti iskânbaşısı İbrahim nâm kimesne fi'l-asl merkuz-ı (...) olan fesâdı icrâ kasdıyla Rakka'ya firâr ve öteden berü eşkiyâ sergerdeleri olan Sofuoğlu Hâcî Mehmed ve Mehmed Emin v (...) ve bayrakdar ve Serdâr Hüseyin(?) nâm kesân ile ittifak ve ahâlîye îsâl-i fesâd ü nifak ile itâ'atlerini şekâvete tahvîl ve müşârun ileyhin Rakka'ya dühulünü men' eylediklerini müşârun ileyhin karındaşı merkûm refîkleri eşkiyâ-yı merkûme derûn-ı Rakka'da iken Rakka eşkiyâsının iskânları mümkün olur mevâddan olmadığı kapucubaşı-i mûmâ ileyhin takrîrinden müsteban olmakdan nâşî siz ki vezîr ve mevlânâ vesâir mûmâ ileyhimsiz firârî-i merkûm İbrahim ve refîklerinin bi-eyyi hâl Rakka'dan tard ve teb'îdlerine kemâl-i ihtimâm ü dikkat eylemeniz fermânım olmağın imdi firârî-i merkûm İbrahim ve rüfekâsının alâ-eyyi vechin kân Rakka'dan tard ve ihrâclarına ve Rakka vâlîsi vezîr-i müşârun ileyhin derûn-ı Rakka'ya duhûlünü ve tahaddüs eden münâsefenin indifâ'ı husûsuna mezîd-i ihtimâm ve sa'y-i mâ-lâ-keâm eylemeniz matlûb-ı kat'î-i pâdişâhânem idüğü ve bundan böyle dahi münâfî-i emr-i rızâ eşkiyâ-yı merkûmu derûn-ı Rakka'dan tard ve teb'îd olunmamak ve bu münâfese (...) olub vedî'atullâh olan fukarâ ve re'âyâ pâ-y-mâl olmak lâzım gelür ise dâreynde vehâmet-i nedâmeti müşâhede etmenizde şübhe olmadığı

ma'lûmunuz oldukda ber vech-i meşrûh amel ü harekete ve tahsîl-i rızâ-yı Devlet-i aliyye'ne mezîd-i sa'y ü gayret ve münâfî-i rızâ vaz' u hareket vukû'unu tecvîz ile mübtelâ-yı nedâmet olmakdan gâyetü'l-gâye tehâşî ve mübâ'adet eylemeniz bâbında.

Fî evâil-i Ra. sene [1]217

Sahife No	: 75
Hüküm No	: 116
Tarihi	: Evâil-i Ra. 1217

Erzurum vâlîsi vezîrim es-Seyyid Abdurrahman Paşa iclâlehû ve eyâlet-i Erzurum'dan Âstâne-i aliyye'ne ağnâm nakl olunagelen kazâların kuzât ve nüvvâbına ve voyvodalar ve mütesellimler vesâir vücûh-ı memleket ve iş erlerine hüküm ki:

İşbu sene-i mübâreke Rûmeli'nin ihtilâli hasebiyle Der-aliyye'm sekencesiyçün mikdâr-ı vâfî ağnâm mübâya'a olunamadığından Der-sa'âdet'imde mukîm ibâdullâha lahm husûsunda zarûret ü müzâyakaya dûçâr ve bulunan mahallerden külliyyetlü ağnâm celbine (...) derkâr olduğuna binâen (...) râyici üzre beher vukiyye on üçer paraya kassâbâna ve kassâbân dahi on beşer paraya ibâdullâha bey' etmek ve ashâb-ı ağnâma bir vechile zarûret(?) çekdirilmemek Erzurum vesâir ol havâlîlerde sene-i sâbıkadan ziyâde külliyyetlü ağnâm tedârük ve Âstâne-i devlet-âşiyâneme sevk ve tesbîl olunması husûsuna kemâl-i ihtimâm ü dikkat bâbında sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin sana vesâir mûmâ ileyhime hitâben bundan akdem rikâb-ı müstetâbımdan sâdır olan emr-i şerîfimle dahi tenbîh ü te'kîd olunmuşidi el-hâletü hâzihi (...) zuhûr eylediği ve bu husûs mevâdd- sâireye makîs olmayub ibâdullâha hizmet olmakdan nâşî mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince havâlî-i merkûmeden Âstâne-i aliyye'ne me'mûlden efzûn ağnâm sevk ve tesbîl emrine dâmen-der-meyân gayret ve sarf-ı vüs' u miknet eylemen iktizâ-yı (...) mülûkânem olmağın te'kîden ve isti'câlen ve tenbîhen ve ihtimâmen mahsûsan ordû-yı hümâyûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (boş) ile irsâl olunmuşdur imdi bu husûsa kemâl-i ihtimâm ve sa'y-i mâ-lâ-keâm ve celeb tâifesini terğîb ve (...) ve himâyet ü sıyânet ederek havâlî-i merkûmeden Der-aliyye'ne sene-i sâbıkadan birkaç kat ziyâde

ağnâm tedârük ve sevk ve tesyîrleri(?) emrine mezîd-i ihtimâm ve cidd-i tâmm eylemen matlûb-ı kat'î-i pâdişâhânem olduğu ve Der-aliyye'ne gelecek ağnâmdan (...) bâc ve davar (...) ve mürûriyye nâmı vesâir bahâneler ile bir akçe ve bir habbe aldırılmayacağı ve bu husûs-ı ehemmede iğmâz u rehâvet vukû'uyla havâlî-i merkûmeden Der-aliyye'ye(?) me'mûl üzre ağnâm tevârüd itmemek ve Dâru'l-hilâfeti'l-aliyye'm sekencesinin zarûretleri müştedd olmak lâzım gelür ise vehâmeti tarafına râci' olacağı ma'lûm-ı dirâyet-melzumun olmağın ber vech-i meşrûh amel ü hareket ve mefhûm-ı emr-i şerîfimi lâzım gelenlere i'lân ve işâ'at ve senden me'mûl ve muntazar-ı şâhânem olan âsâr-ı kâr-güzârı ve dirâyet ve mâye-i umûr-ı âşinâyı ve sadâkat muktezâsını icrâya kemâl-i sa'y ü gayret ve hilâf-ı fermân ve münâfî-i rızâ iğmaz ve rehâvetden gâyetü'l-gâye tehâşî ve mübâ'adet eyleyesin ve siz ki mevlânâ vesâir mûmâ ileyhimsiz siz dahi müceb-i fermân-ı hümayûnumla amel ü hareket ve kazâlarınızda me'mûlden efzûn ağnâm ihraca ve irsâline ziyâde ihtimâm ü dikkat ve hilâfından be-gâyet hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî evâil-i Ra. sene [1]217

Bir sûreti:

Karaman vâlîsi ve eyâyet-i Karaman'dan Der-aliyye'ne ağnâm tevârüd edegelen mahallerin ve kuzât ve nüvvâb vesâire siyâk-ı meşrûh üzre.

Bir sûreti:

Dergâh-ı âlî kapucıbaşlarından Cabbarzâde Mîr Süleyman dâme mecduhû ve Bozok ve havâlîsinde vâkı' kuzât ve nüvvâbına vesâire ber vech-i muharrer.

Bir sûreti:

Adana mütesellimi kapucıbaşı Mîr Ahmed dâme mecduhû ve Adana ve havâlîsinde vâkı' kazâların kuzât ve nüvvâbına vesâire vech-i sâbık üzre.

Sahife No	: 76
Hüküm No	: 117
Tarihi	: Evâil-i Ra. 1217

Dergâh-ı mu'allâ'm kapucıbaşlarından mîrâhûr-ı evvelim pâyesi olub Bozok sancağı mutasarrıfı olan Cabbarzâde Mîr Süleyman dâme mecduhûya hüküm:

Hâlâ Rakka vâlisi Hüseyin Paşa geçen sene Rûmeli cânibinden sefer-i hümâyûnuma me'mûr kılındıkda esnâ-yı râhda vedî'a-i cenâb-ı Rabb-i izzet olan fukarâ ve zu'afâya envâ'-ı mezâlim ü ta'addiyâta (...) ve uğradığı kurâ ve kasabâtı harâb ve vîrân ederek ordû-yı hümâyûnuma vürûd ve kendüsinden şecâ'at ve kâr-güzârlık me'mûliyle vâkı' olan fezâhat ve ta'addiyâtının icrâ-yı mücâzâtından iğmâz ve sükût(?) ile yevmiyye ta'yînât-ı kesîre ve mâhiyye câize bedeli(?) olarak mebâliğ-i vefîre yegân yegân in'âmât i'tâ olunarak refâh-ı hâli istihsâl olunmuşiken Mısır pîşgâhında vâkı' muhârebede bir işe yaramadığı zâhir ve ordû-yı hümâyûnum Yafa'ya avdetde doğru mansıbına varub ikâmet eylemesiyçün izn verilmişiken iki mâh mikdârı Berr-i Şami havâlîleride ayak sürüyüb bu esnâda ol taraftan hareket v yollarda uğradığı mahalleri Ya'kûb yıkarak azîmet ve mansıbı olan Rakka'ya varmayub Konya havâlîsine doğru teveccühe niyyet etmiş olduğu bu def'a bi'l-ihbâr tahkîk-gerde-i hüsvân olub bu hâlet (...) merkûz olan isyân ve tuğyân emmâresini (...) eylediği bedîhî ve bâhir ve ma'âza'llâhu te'âlâ paşa-yı mûmâ ileyh adana'dan ilerüye mürûra fırsat-yâb olur ise haşerât makûlesiyle dâiresini (...) teksîr ederek vardığı kazâ ve kasabâtın ahâlîsi külliyyen perîşân olacağından başka Devlet-i aliyye'min böyle vakt-i iştigâlinde bu dahi bir gâile olacağı nümâyân ve fi'l-hakîka paşa-yı mûmâ ileyh mansıbı olan Rakka'ya varmayub ol taraflara teveccüh ve azîmet eylediği sûretde hilâl-i tarîkde tertîb-i cezâsı esbâbını istihsâl ve şerr ü şürûrundan bilâd ve ibâdı tahlîse sa'y-i bî-hemâl zimmet-i himmet-i şâhânem lâzım geldiği müstağnî-i ta'rîf ü beyân olmağla sen ki kapucıbaşı-i mîr-i mûmâ ileyhsin paşa-yı mûmâ ileyh mansıbına gitmeyüb Adana ve Ayıntab tarîklerinden Konya havâlîlerine azîmet irâdesinde olur ise kendüye kat'â ser-rişte verilmeyerek ve iktizâ edenleri tarafından kâğıdlar tahrîriyle celb ve cem' eyleyerek kâffe-i ma'âbir ve mesâliki ve cevânib ve etrâfını gereği gibi sedd ü bend birle

bir vechile firâra ruhsat-yâb olmayarak baġteten üzerine hücûm ve (...) ve cezâsını tertîb ve icrâ ve ser-maktû'unu ordû-yı hümâyûnuma irsâle sa'y-i mâ-lâ-keîâm eylemen husûsuna irâde-i kâtî'a-i mülûkânem ta'alluk etmeġin me'mûriyyetini şâmil mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve menhûren ve (boş) ile tesyîr olunmuşdur imdi bâlâda beyân olunduġu üzre paşa-yı mûmâ ileyh mansıbına gitmeyüb ol tarafda azîmet irâdesinde olur ise bi-eyyi vechin kân ahz ve tertîb-i cezâsıyla infâz-ı emr u irâde-i mülûkâneme ikdâm ve dikkat-i tâmm eylemen hasran ve kasran(?) senden matlûb-ı katî'i mülûkânem idüġi ve ma'âza'llâhu te'âlâ bu mâdde-i mühimmede tekâsül ü rehâvet ve zühûl ü gaflet ve nâmülâyim bir hâlet vukû'uyla mürûr eylemk veyâhûd bir takrîb (...) alub firâr etmek lâzım gelür ise vehâmeti tarafına râci' olacaġı ve sen Devlet-i aliyye'min gayret-keş ve hamiiyet ü sadâkat-güster ve hayr-hâhı olub (...) ve dirâyetin nezd-i ferd-i mülûkânemde bedîdâr ve bu makûle mevâdd-ı mühimme-i Saltanat-ı seniyye'mi ber tıbk-ı rızâ te'diyeye sarf-ı vüs' u iktidâr edegeldiġin ma'lûm ve âşikâr ve sana bi'l-vücûh i'timâd ve i'tikâd-ı hüsrevânem derkâr olduġundan husûs-ı merkûm uhde-i sadâkat ve hamiiyetine ihâle kılındıġı ma'lûm-ı dirâyet-melzumun oldukda ber vech-i meşrûh paşa-yı mûmâ ileyh mansıbı olan Rakka'ya gitmeyüb oltaflarda azîmet irâdesinde olur ise kendüye kat'â ser-rişte verilmeyerek mürûru melhûz olan kâffe-i turuk ve mesâliki ve etrâf ve enhâsyı gereġi gibi sedd ü bend ve etrâfdan celbi lâzım gelenlere tarafından müekked ve müşedded kâġıdlar tahrîr ve tesyîriyle celb ve cem' birle baġteten üzerine hücûm ve ahz ve cezâ-yı sezâsını icrâ ve ser-maktû'unu ordû-yı hümâyûnuma ba's ve isrâya ve hakkında derkâr ve (...) tezâyüdü nümûdâr olan hüsn-i teveccühât ve i'timâd-ı şâhânemi te'yîd ve tasdîka dâmen-der-meyân gayret ve sarf-ı nihâyete(?) vüs' u kudret ve kusûr u rehâvet ve zühûl ü gafletden gâyetü'l-gâye tehâşî ve mübâ'adet eylemen bâbında. Fî evâil-i Ra. sene [1]217

Sahife No : 77

Hüküm No : 118

Tarihi : Evâsıt-ı Ra. 1217

Mîrmîrân-ı kirâmımdan hâlâ Kırşehirli sancaġı mutasarrıfı Alaiyeli Sadık Paşazâde İbrahim Paşa dâmet me'âliyehûya hüküm:

Sen ki paşa-yı mûmâ ileyhsin sen Kırşehirli sancağının hâsılâtı idâre-i dâirene vefâ etmeyüb dâiren halkı (...) olduğundan livâ-i mezbûru mütesellim ile zabt ve sen vilâyetin olan Alaiye'ye varub birkaç nefer etbâ'ınla hânende ikâmet eylemek husûsunu müsâ'ade-i aliyyem erzânî kılınmasını ordû-yı hümâyûnuma gelüb şifâhen recâ eylediğine binâen livâ-i mezbûr u re'âyâ-perver ve sadâkat-kâr ve zabt u rabt-ı memlekete liyâkati bedîdâr mütesellim ile zabt ve sen vilâyetin olan Alaiye'ye varub hânende ikâmet eylemen husûsuna müsâ'ade-i aliyyem erzânî kılınmağla ruhsatı şâmil işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur imdi keyfiyyet ma'lûm un oldukda ber vech-i meşrûh livâ-i mezbûru mütesellim ile zabt ve sen Alaiye'ye varub hânende ikâmet ve devâm-ı ömr ü devlet kıvâm-ı fer u şevketim da'avâtına muvâzabat eylemen bâbında.

Fî evâsıt-ı Ra. sene [1]217

Sahife No	: 77
Hüküm No	: 119
Tarihi	: Evâsıt-ı Ra. 1217

Dergâh-ı mu'allâ'm kapucubaşlarından Bozok sancağı mutasarrıfı Süleyman Bey dâme mecduhûya hüküm:

Nevşehir ma'a Ürgüb kazâsı ve havâlîlerinde bir seneden berü kapusuz (...) zümresinden Hekimoğlu ve Yiğit Ömer ve Mehmed (...) ve Kara (...) nâm habâset-pîşe başlarına cem' eyledikleri üç dört yüz nefer eşkiyâ ile havâlî-i merkûmede serserî geşt ü güzâr ve Nevşehir kasabası üzerine hücûm ve on yedi nefer ehl-i İslâm ve zimmîyi katl ve ba'dehû sekiz nefer âdemlerini dahi bağlardan tutub el-yevm yanlarında mahbûs oldukları ve bundan mâ'adâ kazâ-i mezbûr ahâlîlerinin seksen bin guruşdan ziyâde nükûd ve emvâl ü eşyâ ve hayvânât gasb ü gâret edüb ahâlî-i fukarâ bir vechile (...) olamayub perâkende vü perîşan olacakları bu def'a bi'l-ihbâr vâsıl-ı sâmi'a-i şâhânem olub zîr-i (...) i mülûkânemde mustazill olan fukarâ ve zu'afâyâ hilâf-ı şerî'at-i mutahhara bu makûle zulm ü ta'addiyâta cesâret edenlerin icrâ-yı mücâzâtıyla te'mîn-i bilâd ve irâhe-i ibâd husûsuna ihtimâm (...) himmet-i şâhâne (...) ve mütehattim(?) olmakdan nâşî sen ki kapucubaşı-i mîr-

i mûmâ ileyhsin ne vechile ve ne tarîkle olur ise birân evvel eşkiyâ-yı merkûmenin indifâ'-ı şürûr u mefâsidlerine ikdâm ve ihtimâm-ı mâ-lâ-kelâm eylemen fermânım olmağın tenbîhen ve ihtimâmen mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (boş) ile tisyâr olunmuşdur imdi bi-eyyi vechin kân eşkiyâ-yı merkûmenin izâle-i şürûr u mazarratları emrine dâmen-der-meyân gayret eylemen senden matlûb-ı kâtı'î-i pâdişâhânem olduğu ve bu husûsda iğmâz ve betâet bir vechile câiz olmadığı ma'lûm-ı dirâyet-melzûmun oldukda ber vech-i meşrûh eşkiyâ-yı merkûmenin ne vechile ve ne tarîkle olur ise birân evvel bilâd ve ibâd üzerlerinden indifâ'-ı şürûr u mazarratlarına bezl-i vüs' u kudret ve senden me'mûl ve bu ânadek meşhûd olan âsâr-ı kâk-güzârı ve gayret ve mâye-i rızâ-cûy ve hamiyet muktezâsını icrâya kemâl-i ihtimâm ü dikkat ve tekâsül ü rehâvet ve iğmâz ve betâetden gâyetü'l-gâye hazer ve mübâ'adet eylemen bâbında.

Fî evâsıt-ı Ra. sene [1]217

Sahife No	: 77
Hüküm No	: 120
Tarihi	: Evâsıt-ı Ra. 1217

Dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından Bolu voyvodası (boş) dâme mecduhûya ve Karacaviran kazâsından ordû-yı hümâyûnuma gelince yol üzerinde vâkı' kazâların kuzât ve nüvvâbına ve mütesellimler ve a'yân ve zâbitân ve iş erleri zîde kadruhuma hüküm:

Medîne-i Ayntab'dan ordû-yı hümâyûnum hazînesine gelecek meblağdan bu def'a tahsîl olunan yirmi bir bin guruş hazîne-bend birle irsâl ve Karacaviran kazâsına vürûd etmiş olduğu bi'l-ihbâr vâsıl-ı sâmi'a-i şehriyârânem olub hazîne-i mezbûrenin esnâ-yı râhda muhâfaza ve muhâresesiyle âminen ve sâlimen ordû-yı hümâyûnum hazînesine irsâl olunması husûsuna kemâl-i ikdâm ve dikkat-i tâmm olunması lâzımeden olmakdan nâşî siz ki voyvoda kapucubaşı ve mevlânâ vesâir mûmâ ileyhimsiz hazîne-i mezbûre Karacaviran'dan her kangınızın taht-ı hükûmet ve kazâsına dâhil olur ise muhâfaza ve muhâresesi husûsuna dikkat ve gider oldukda dahi yanına kadr-ı kifaye mu'temed cebelü neferâtı ta'yîniyle kazâ be-kazâ birbirinize irsâl ve âminen ve saline ordû-yı hümâyûnum

hazînesine îsâl husûsuna kemâl-i dikkat ve sa'y-i bî-hemâl eylemeniz fermânım olmağın imdi siz ki Bolu voyvodası ve mevlânâ vesâir mûmâ ileyhimsiz hazîne-i mezbûre her kangınızın taht-ı hükûmet ve kazâsına dâhil olur ise muhâfaza ve muhâresesi husûsuna sa'y ü gayret ve gider oldukda dahi yanına kadr-ı kifaye müsellağ ve tûvânâ cebelü neferâtı terfikiyle âminen ve sâlimen birbirinize irsâl ve ordû-yı hümâyûnum hazînesine irsâle mübâderet eylemeniz matlûb-ı hümâyûnum olduğı ve ma'âza'llâhu te'âlâ hazîne-i mezkûre esnâ-yı râhda her kangınızın taht-ı kazâsında bir zarar u ziyân isâbet eylemek ihtimâli olur ise ol kazâdan tahsîl olunacağından başka ol kazânın hâkim ve zâbitânın muhkem haklarından gelineceğinde şübhe olmadığı ma'lûmunuz oldukda ber vech-i meşrûh amel ü harekete kemâl-i ikdâm ü dikkat ve hilâf-ı fermân ve mugâyir-i rızâ ednâ tekâsül ü rehâvet vukû'uyla mazhar-ı muâheze ve ikâb-ı şâhânem olmakdan gâyetü'l-gâye tehâşî ve ittikâ-i tâmm eylemeniz bâbında.

Fî evâsıt-ı Ra. sene [1]217

Sahife No	: 78
Hüküm No	: 121
Tarihi	: Evâsıt-ı Ra. 1217

Ordû-yı hümâyûnumdan Üsküdar'a varınca yol üzerinde vâkı' kazâların kuzât ve nüvvâbına ve mütesellim ve vücûh-ı memleket ve iş erlerine hüküm:

Serdâr-ı ekremim kayınzâdesi Dergâh-ı mu'allâ'm gediklülerinden İbrahim Bey zîde mecduhû bu def'a ordû-yı hümâyûnumdan Âstâne-i aliyye'ne azîmet etmekle mîr-i mûmâ ileyh ve yanında olan âdemlerinin rükûblariyçün iktizâ eden menzil bârgîrlerinin derhâl tedârük ve irkâbıyla âminen ve sâlinem savb-ı maksûde îsâli matlûb-ı şâhânem olmakdan nâşî siz ki mevlânâ vesâir mûmâ ileyhimsiz mîr-i mûmâ ileyh her kangınızın taht-ı kazâsına dâhil olur ise iktizâ eden menzil bârgîrlerini derhâl tedârük ve irkâb ve âminen birbirinize îsâl ve serî'an savb-ı maksûda irsâl olunması husûsuna kemâl-i ihtimâm ve sa'y ü (...) eylemeniz fermânım olmağın ve mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur imdi mîr-i mûmâ ileyh birân akdem âminen ve sâlimen Der-aliyye'ne irsâli

matlûb-ı hümayûnum olduğu ve bir mahalde bârgîre intizâren beyhûde meks ve te'hîr olunmak lâzım gelür ise lede'l-ihbâr ol kazânın a'yân ve zâbitânı muâheze olacağından şübhe olmadığı ma'lûmunuz oldukda ber vech-i meşrûh mîr-i mûmâ ileyh her kangınızın taht-ı hükûmetine dâhil olur ise rükûblariyçün lüzûmu olan menzil bârgîrlerini bilâ tevakkufin tedârük ve irkâb ve âminen ve sâlimen savb-ı maksûda îsâl ve irsâl olunması esbâbının istihsâline mübâderet ve şitâb ve hilâf-ı fermân esnâ-yı râhda bârgîre intizâren bir mahalde beyhûde meks ve te'hîrini müceb olur ednâ vaz' u hareket vukû'unu tecvîz ile mazhar-ı muaheze ve ikâb olmakdan be-gâyet hazer ve ictinâb eylemeniz bâbında.

Fî evâsıt-ı Ra. sene [1]217

Sahife No	: 79
Hüküm No	: 123
Tarihi	: Evâsıt-ı Ra. 1217

Beypazarı'nın cevânib ü etrâfında vâkı' kazâların voyvoda ve a'yân ve zâbitân ve iş erleri zîde kadruhuma hüküm:

Bir müddetden berü Beypazarı'nda voyvoda olub vedî'atu'llâh olan fukarâ ve zu'afâyâ mezâlim ü ta'addiyâtı derkâr olan Kel Hüseyinolu'nun mukaddemlerde hakkında bi'd-defe'ât evâmîr-i şerîfem sâdir olmuşiken ele girmeyüb firâr etmiş olduğu zâhir ve bedîdâr ve (...) sadr-ı a'zam sûtûde-şiyem ve serdâr-ı ekrem kaviyyü'lhimemim bi'l-izzî ve'l-istikbâl ordû-yı hümayûnum Beypazarı sahrâsına sâye-endâz-ı iclâl olduklarında şakî-i merkûmun harekât-ı (...) kesb-i ittilâ' eylediklerinde şakî-i merkûmun sâkin olduğu (...) ve kendüyi ve şekâvet(...) olan birkaç nefer âdemlerini ahz etdirüb voyvoda-i merkûmun cezâsını tertîb ve Beypazarı voyvodalığı Dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılardan Ayaş voyvodası Mesud dâme mecduhûnun uhdesine ihâle ve tefvîz olunmuş olduğu ve şakiqi merkûmun avenesinden ma'lûmü'l-esâmî eşkiyâ firâra ibtidâr eyledikleri zâhir ve âşikâr olmakdan nâşî siz ki voyvoda ve a'yân vesâir mûmâ ileyhimsiz ol makûle firârîlerden kazâlarınıza tevârüd edenleri sırran ve alenen taharrî ve tecessüs birle alâ-eyyi hâl ahz ve kapucıbaşı voyvoda-i mûmâ ileyh tarafına irsâle ihtimâm ü dikkat eylemeniz fermânım

olmağın tenbîhen ve ihtimâmen mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (boş) ile tisyâr olunmuşdur imdi voyvoda-i maktûlün avenesinden olub bu def'a kazâlarınıza firâr eden eşkiyâyı bi-eyyi hâl ahz ve kapucıbaşı-i mûmâ ileyhe irsâle müsâra'at eylemeniz matlûb-ı kat'î-i şahanem olduğu ve hilâf-ı fermân o makûle eşkiyâyı himâyeye birle voyvoda-i mûmâ ileyhe irsâl eylemek lâzım gelür ise lede't-tahkîk o misillülerin haklarından gelineceğı muhakkak ve mukarrer idiğı ma'lûmunuz oldukda ber vech-i meşrûh amel ü harekete kemâl-i ihtimâm ü dikkat ve hilâfından gâyetü'l-gâye tehâşî ve mübâ'adet eylemeniz bâbında.

Fî evâsıt-ı Ra. sene 1217

Sahife No	: 78
Hüküm No	: 124
Tarihi	: Evâsıt-ı Ra. 1217

Sivas vâlisi vezîrim Mustafa Paşa iclâlehûya hüküm:

Sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin Tokad hâssı aklâmından İliklü nâhiyesi karyeleri ahâlîleri tarafından bi-gayr-ı hakkın yüz kîseden mütecaviz tecrîm olunduğundan re'âyâ-yı merkûme havflarından nâşî iyâl ü evlâdlarıyla Şahin cibâline hurûc ve mevrû'âtları bu cihetle telef derecesini kesb eylediğı ve hattâ bu günlerde delîlbaşının karyelerine nüzûl ve yedi nefer re'âyâyı ahz ü girift ve kayd ü bend ile Sivas'a irsâl ve kal'a-bend olunduğunu bu def'a bi'l-ihbâr vâsıl-ı sâmi'a-i şâhânem olub hâss-ı mezbûr hamşîre-i muhteremem Beyhan Sultân dâmet-istemuhânın uhdesinde olub re'âyâsının rencîde vü remîde ve perîşân ve perâkende olmalarını müceb olur ser-i mû hâlet vukû'una rızâ-yı aliyem olmamağla re'âyâ-yı merkûmeden mahbus olanların derhâl sebîllerini tahliyeye mübâderet ve herhâlde himâyet ü sıyânete ihtimâm ü dikkat eylemen fermânım olmağın mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur imdi zemân-ı sa'd-i iktirân-ı pâdişâhânemde vedî'atu'llâh olan fukarâ ve zu'afâyâ ve bâ-husûs sultân-ı müşârun ileyhânın hâssı re'âyâsına hilâf-ı şerî'at-i mutahhara mikdâr-ı zerre zulm ü (...) vukû'una kat'â rızâ-yı aliyem olmadığı ve re'âyâ-yı merkûmeden mahbûs olan yedi neferin derhâl sebîllerini

tahliyeye müsâra'at ve fîmâ ba'd re'âyâ-yı merkûmeyi himâyet ü sıyânete ihtimâm ü dikkat eylemen matlûb-ı kat'î-i şâhânem olduğu ma'lûm-ı dirâyet-melzûmun oldukda ber vech-i meşrûh amel ü harekete ihtimâm ü dikkat ve fîmâ ba'd hilâf-ı fermân ve münâfî-i rîzâ ser-i mû vaz' u hâlet vukû'unu tecvîz ile mesûl ü mu'âteb olmakdan be-gâyet hazer ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî evâsıt-ı Ra. sene [1]217

Sahife No	: 80
Hüküm No	: 125
Tarihi	: Evâsıt-ı Ra. 1217

Dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından Ayıntab voyvodası Mîr Mehmed dâme mecduhûya ve Ayıntab kazâsı nâibine ve Başmuhâsebe ketebesinden olub me'mûriyyetle ol tarafda olan Mehmed Emin ve şikk-ı evvelim mehterler kethüdâsı Halil zîde kadrumâyâ hüküm:

Ayıntab ahâlîlerinin bâ-temessük ordû-yı hümâyûnum hazînesine müte'ahhid oldukları yüz bin guruşun mukaddem teslîmleri otuz bin üç yüz guruş mâ'adâ(?) bu def'a dahi yirmi bin guruşu Dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından Mehmed Sururi dâme mecduhûya teslîmen irsâl olunmuş olduğu sen ki kapucubaşı-i mîr-i mûmâ ileyhsin bu def'a vürûd olan tahrîratın mefhûmundan müstebân ve el-yevm ahâlî-i merkûmenin kırk dokuz bin yedi yüz guruş bâkî deyn-i sahîh ve zimmet-i sarîhaları kaldığı ve târîh-i temessüklerine nazaran vakt-i edâsı mürûr edeli iki mâhı tecâvüz eylediği ve meblağ-ı bâkî-i mezbûr ahâlî zimmetlerinde kalmayub tarafından temâmen tahsîl ve zimmetine geçmiş olduğu ol tarafdandan vürûd edenlerin ihbârlarından bedîhî ve iyân ve mebâliğ-i merkûmenin birân evvel tahsîl ve ordû-yı hümâyûnum hazînesine temâmen irsâl olunması husûsu mukaddem ve muahhar şeref-rîz-i sudûr olan evâmir-i şerîfemle sana tenbîh ü te'kîd olunmuş iken avk u te'hîr güne evzâ'a ibtidâr evâmir-i pâdişâhâneme adem-i imtisâli iş'âr eder hâlâtdan olduğu bâhir ve nümâyân olmağla işbu emr-i şerîfim vâsıl olduğu sâ'at meblağ-ı bâkî-i mezkûru derhâl ol tarafda olan mübâşirân-ı mûmâ ileyhimaya teslîmen serî'an Âstâne-i aliyye'ne irsâl ve tisyâr ve bu bâbda vâkî' olan kusûrunu inhâya sa'y-i bî-şümâr eylemen

fermânım olmağın tenbîhen ve tehdîden ve te'kîden ve isti'câlen (...) refde-i gafletden îkâzen mahsûsan işbu emr-i şerîfim dahi ısdâr ve (boş) ile tisyâr olunmuşdur imdi vusûl-i emr-i şerîfimde meblağ-ı mezbûru derhâl mûmâ ileyhimâyâ temâmen teslîm ve ordû-yı hümâyûnum hazînesine irsâline kemâl-i ikdâm ve ihtimâm-ı mâ-lâ-keîâm eylemen matlûb-ı kat'î-i pâdişâhânem olduğı ve bundan böyle dahi münâfî-i fermân imrâr-ı vakti mûceb olur harekete cesâret eylemek ihtimâli olur ise mazhar-ı muâheze ve ikâb-ı mülûkânem olacağın bî-iştibâh idüğü ve sonra pişmânlık fâide vermeyeceğı ma'lûmun oldukda ber vech-i meşrûh amel ü harekete dâmen-der-meyân gayret ve ikdâm ve hilâf-ı fermân ve münâfî-i rızâ fîmâ ba'd dahi öZR ü illet îrâdıyla ifâte-i vakti mûceb olur ednâ vaz' u harekete tasaddî birle mahzar-ı va'îdât-ı şâhânem olmakdan gâyetü'l-gâye tehâşî ve ittikâ-i tâmm eylesin ve sen ki mevlânâ-yı mûmâ ileyhsin ve sen dahi mûceb-i emr-i şerîfimle amel ü hareket ve hilâfindan hâlât vukû'unu tecvîzden hazer ve mücânebet eylesin ve siz ki mübâşirân-ı mûmâ ileyhimâsız işbu emr-i şerîfim nâtık olduğı üzre meblağ-ı bâkî-i mezbûru temâmen mîr-i mûmâ ileyhden ahz ve serî'an Hazîne-i âmire'me irsâle kemâl-i sa'y ü gayret ve tama'-ı hâm ve (...) encâma tebe'îyyet birle meblağ-ı mezbûru temâmen ahz eylemeyüb avdet eylemek misillü vaz'ı tecvîz ile mesûl ü mu'âteb olmakdan gâyetü'l-gâye tehâşî ve mübâ'adet eylemeniz bâbında.

Fî evâsıt-ı Ra. sene [1]217

Sahife No	: 80
Hüküm No	: 126
Tarihi	: Evâsıt-ı Ra. 1217

Sâbıkâ Karaman vâlîsi olub bu def'a Karahisar-ı Sâhib sancağı kendüye tevcîh olunan vezîrim Seyyid Alaeddin Paşa iclâlehûya hüküm:

Ber muktezâ-yı vakt ü hâl Karaman eyâleti sâbıkâ Şam vâlîsi düstûr vezîrim el-Hâc Abdullah Paşa'ya bundan akdem Karahisar-ı Sâhib sancağı dahi sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin sana bu def'a avâtıf-ı aliyye-i şâhâne ve avârik-ı behiyye-i pâdişâhânemden tevcîh ve ihsân-ı hümâyûnum olmağla bulunduğın mahalden muntazam kapun halkıyla hareket

ve doğru yoldan mansıbına varub makarr-ı mutasarrıfın olan mahalde ikâmet birle zabt u rabt-ı memleket ve enhâ ve def' u ref'-i şürûr-ı fesede ve eşkiyâ ve himâyet [ü] sıyânet-i ahâlî ve re'âyâ husûslarına ihtimâm [ü] dikkat eylemen fermânım olmağın me'mûriyyetini şâmil mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve tevcîh hükm-i münîfime matviyyen (boş) ile irsâl olunmuşdur imdi keyfiyyet-i me'mûriyyetin ma'lûmun oldukda ber vech-i meşrûh bulunduğun mahalden bilâ tevakkuf hareket ve serî'an doğru yoldan mansıbın olan Karahisar'a vusûle müsâra'at ve ba'de'l-vusûl makarr-ı mutasarrıfın olan mahalde ikâmet ve zabt [u] rabt-ı memleket ve enâ ve def' [u] ref'-i şürûr-ı fesede ve eşkiyâ ve himâyet ü sıyânet-i ahâlî [ve] re'âyâ husûslarına mübâderet ve evâmir-i aliyyemle muhavvel-i uhde-i ihtimâmın kılınan Karhisar sancağı mutasarrıflığına müteferri' olan kâffe-i mehâmm ve husûsat-ı mühimme-i Devlet-i aliyye'min vech-i vecîh-i hüsn ve tavr-ı mergûb ve (...) üzre tesviye ve tanzîmlerine ihtimâm ü dikkat ve (...) ve mansıbında tarafından ve etbâ'ının câniblerinden vedî'atu'llâh olan fukarâ ve zu'afâyâ mikdâr-ı zerre zum ü ta'addî vukû'undan ve bir mâddede tekasl ü rehâvetden gâyetü'l-gâye tehâşî ve mübâ'adet eylemen bâbında.

Fî evâsıt-ı Ra. sene 1217

Sahife No	: 81
Hüküm No	: 127
Tarihi	: Evâsıt-ı Ra. 1217

Sivas vâlisî vezîrim Mustafa Paşa iclâlehûya hüküm:

Sivas sâkinlerinden sipâh binbaşısı Hamza Mısır seferinden bilâ izn avdetlerine binâen sâire müceb-i ibret olmak için cezâsını tertîb ve kaffe-i emvâl ü eşyâ ve nükûd ve hayvânâtı cânib-i mîriyçün zabt olunmak bâbında mukaddemâ başka ba'dehû sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin sana hitâben mukaddem ve muahhar başka başka müte'addid evâmir-i şerîfem sâdır olmuşidi merkûm bu def'a ordû-yı hümâyûnuma gelüb (...) ve vâkı' olan cürmünün afvına müsâ'ade-i seniyyem erzân kılınmasını niyâz ve recâ edüb bu makûle kendü etbâ'ıyla gelüb etdiği işe pişmân olanların cerîde-i siyâkına kalem-i afv ü safh-ı

mülûkânem keşîde kılınması şîme-i kerîme-i şehen-şâhânemden olduğu bedîhî ve iyân olmağla merkûm fîmâ ba'd me'mûr olduğu mahalden bilâ izn avdet etmemek ve dâimen rızâ-cû-yâne hareket ve sâdikâne-i Devlet-i aliyye'ne hizmet eylemek şartıyla sinnine hürmeten ve iyâl ü evlâdına merhameten cürmü afv ve hakkında sâdır olan evâmirin kaydları terkîn olunmağla ve i'lâmen ve ifhâmen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur imdi şürût-ı merkûme ile merkûmun sahîfe-i seyyiâtına kalem-i afv ü sahf-ı mülûkânem keşîde kılındığı ve hakkında sudûr eden evâmir-i mezkûrenin kaydları terkîm olunduğu ma'lûmun oldukda ber vech-i meşrûh sudûr eden evâmir-i merkûmeye mebnî fîmâ ba'd merkûma ta'addî olunmamak bâbında.

Fî evâsıt-ı Ra. sene 1217

Sahife No	: 81
Hüküm No	: 128
Tarihi	: Evâsıt-ı Ra. 1217

Dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından Cabbarzâde Mîr Süleyman dâme mecduhûya hüküm:

Yabanabad kazâsı ahâlîleri taraflarından bu def'a ordû-yı hümâyûnuma vârid olan bir kıt'a i'lâm ve arz-ı hâl mefâhîminde kazâ-i mezbûre tâbi' Çukurviran karyesi ahâlîsinden Kırmızıoğlu'nun karındaşı Halil ve bölükbaşısı Tüysüz nâm şekâvet-pîyeler kendü hâllerinde olmayub eşkiyâ zümresini başlarına cem' ve karındaşı maktulün mesâlikine sülûk birle karye-i merkûme sâkinlerinden ehl-i ırz tâifesinden Seyyid İbrahim nâm kimesneyi bundan akdem bi-gayr-ı hakkın katl ve kazâ-i mezbûrdan firâr ve Dörtdivan kazâsında derebeyliği dâ'iyesinde olan Karcıoğlu Hüseyin'in yanına varub firâr ve mezbûr ile yekdil ve yekcihet olarak tarîk-i câddedededen mürûr u ubûr eden kazâ-i mezbûr tüccârının (...) geçüb emvâl ü eşyâların nehb ü gâret edüb ve bundan mâ'adâ çend rûz zarfında kazâ-i mezbûre tâbi' Buğralar(?) nâm karyeden ehl-i ırz ve hânedân-ı kadîmden Şaban oğlu Osman nâm kimesnenin nehâran hânesini basub kızını cebren ve kahren alub yine şakî-i merkûmun yanına firâr eylediği ve merkûmların zulm ü ta'addîlerinden emn ü

râhatları meslûb ve perâkende vü perîşan olacakları derc ve tastîr olunmuş ve sen ki kapucı-i mûmâ ileyhısın merkûmân Halil ve bölükbaşısı Tüysüz nâm vehâmet-encâmıları bi-eyyi vechin kan ele getürüb habs ve keyfiyyetlerini der-bâr-ı âtifet-karârıma tahrîr ve iş'âr ve ba'dehû ne vechile emr-i şerîfim sâdır olur ise mûceb ve muktezâsı üzre amel ü harekete ibtidâr eylemen fermânım olmağın mahsûsen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve mahfiyyen ve mektûmen ve memhûren (boş) ile tisyâr olunmuşdur imdi şakîyân-ı merkûmânın bi-eyyi vechin kân ahz ve habs ve keyfiyyetlerinin serî'an Der-aliyye'me bildirilmesi senden matlûb-ı kat'î-i pâdişâhânem olduğı ve tekâsül ve taksîr ve bir gûne-sû-i tedbîr ile firâr eylemek lâzım gelür ise mesûl ü mu'âteb olacağın muhakkak ve mukarrer idüğü ma'lûm-ı dirâyet-melzûmun oldukda ber vech-i meşrûh merkûmanı alâ-eyyi hâlin ahz ü habs ve keyfiyyetlerini Der-aliyye'me tahrîr ve i'lâma müsâra'at ve ba'dehû ne vechile emr-i şerîfim sâdır olur ise mûceb ve muktezâsı üzre amel ü harekete ihtimâm ü dikkat ve iğmâz ve tesâmühden be-gâyet hazer ve mübâ'adet olunmak bâbında.

Fî evâsıt-ı Ra. sene [1]217

Sahife No	: 82
Hüküm No	: 129
Tarihi	: Evâil-i R. 1217

Gümüşabad ve Düzce ve Eflaniborlu kazâları nâiblerine ve Kocaili sancağı mütesellimi Ahmed ve Akyazı kazâsı a'yânı Mustafa zîde kadruhumâya hüküm:

Kocaili sancağında vâkı' Akyazı kazâsına karîb ve civâr olan Eğridere nâm mahalde eşkiyâ zümresi tecemmu' birle hilâf-ı şerî'at-i garrâ ve mugâyir-i rızâ nehb-i emvâl ve katli-i nüfûs misillü harekâta ibtidâr ve mürûr u ubur eden kârban vesâir ebnâ-i sebîlin emniyyetleri bi'l-küllîye meslûb olduğı bi'l-ihbâr tahkîk-gerde-i şâhânem olub eşkiyâ-yı merkûmenin def'-i mazarratlarıyla tahsîl-i âsâyiş ve emniyyet (...) ihtimâm-ı lâzıme-i zimmet-i mülk-dârânem olmakdan nâşî siz ki mevlânâ ve mütesellim ve a'yân-ı mûmâ ileyhımsiz fîmâ ba'd mahall-i mezkûrdan mürûr u ubûr eden ebni sebîlin selâmet-i hâlleriyçün mahall-i mezkûrun münâsib olan mevâzi'a kazâhâ-i mezkûreden ma'rifetiniz

ile onar neferden otuz nefer kefillü ve mu'temed derbendci ta'yîn olunub ve derbende vaz' ve işbu derbendcilerin lâzım gelen masârıfları sâlifü'z-zikr kazâlardan i'tâ ve idâre olunmak ve Eğridere ve berü ve öte taraflarından kerban ve ebnâ-i sebîle fîmâ ba'd bir gûne hasâret vukû'a gelmemesine kemâl-i ihtimâm ü dikkat olunmak ve bu husûsda tekâsül ü rehâvet hasebiyle mürûr u ubûr eden ebnâ-i sebîle bir gûne zarar u ziyân vâkı' [olur] ise kazâhâ-i mezkûre ahâlîlerinden tazmîn etdirilmek ve işbu derbendciler be-gâyet mu'temed olmak ve lede'l-hâce bir derbend diğêr derbende i'ânet eylemek üzre bir hüsn-i nizâma ve râbîta-i kaviyyeye bend ve (...) kazâhâ-i selâseden i'tâ ve idâre olunub Eğridere ve berü ve öte taraflarında kârbân vesâir ebnâ-i sebîle kuttâ' (...) zümresinden bir gûne zarar ve hasâr zuhûra gelmemesi ve mârrîn ve âbirînin âminen ve sâlimen mahall-i mezkûreden mürûr u ubûr eylemeleri ve mârrü'z-zikr derbendciler kefillü ve mutemad olmak lede'l-iktizâ bir derbend derbend-i âhara i'ânet eylemek üzre şürût-ı kavîye ve nizâm-ı müstahseneye rabt ve bend olunması husûslarına bi'l-ittifâk kemâl-i ihtimâm ü dikkat eylemeniz matlûb-ı kat'î-i mülûkânem olduğu ve fîmâ ba'd mahâll-i mezkûreden mürûr u ubûr eden kârbân vesâir ebnâ-i sebîle bir gûne zarar u ziyân vukû'a gelmek lâzım gelür ise kazâhâ-i merkûme ahâlîlerinden tasmîn etdirileceğinden başka a'yân [ve] zâbitân ve iş erlerinin dahi lâzım gelen te'dîbâtları icrâ olunacağı muhakkak ve mukarrer idiğı ma'lûmunuz oldukda ber vech-i meşrûh amel ü harekete kemâl-i ihtimâm ü dikkat ve husûs-ı merkûmun sûret-i nizâmını Der-aliyye'me tahrîr ve i'lâma müsaaret eylemeniz bâbında.

Fî evâil-i R. sene [1]217

Sahife No	: 82
Hüküm No	: 130
Tarihi	: Evâhir-i Ra. 1217

Kocaili sancağında vâkı' kazâların kuzât ve nüvvâbına ve Kocaili sancağı mütesellimi livâ-i mezbûrda vâkı' kazâların a'yân ve zâbitân ve iş erlerine hüküm:

Kocaili sancağında vâkı' ba'zı kazâlar havâfîlerinde bir vaktten berü eşkiyâ ve haramzâde makûleleri aralık aralık zuhûr ve mürûr u ubûr eden ebnâ-i sebîl ve fukarâ ve zu'afâyâ hilâf-ı şerî'at-i garrâ îsâl-i hasâr-ı mevîr v katl-i nüfûs misillü harekât-ı (...) ictisâr birle ibâdullâhı bî-huzûr eyledikleri sadr-ı a'zam sûtûde-şiyem ve serdâr-ı ekrem kaviyyü'l-himemim bu def'a bi'l-yümn ve'l-ikbâl ordû-yı hümâyûnumla Der-aliyye'me müteveccihen İznikmid sahrâsına sâye-endâz-ı iclâl olduklarında sahîhan ihbâr olunub bu makûle zümre-i harzâde ve eşkiyânın zuhûru lede'l-ihbâr mütesellim ve vücûh-ı ahâlî bi'l-ittifâk üzerlerine varub ahz ve lâzım gelen mücâzât-ı meşrû'alarını icrâ ve indifâ'-ı şürûr ve mazarratlarıyla te'mîn-i bilâd ve irâhe-i ibâda sa'y-i ednâ eylemelidir lâzıme zimmetleri olmakdan nâşî sen ki mütesellim-i mûmâ ileyhsin livâ-i mezbûrda her ne mahalde o makûle eşkiyâ ve haramzâde zuhûr eder ise der'akab üzerlerine varub buldukları kazânın a'yân ve zâbitân ve iş erleri bi'l-ittifâk ahz ve mücâzât-ı lâyükalarını icrâyâ ve fîmâ ba'd livâ-i mezbûrda nâm-ı eşkiyâ mesmû' olmaması esbâbının istihsâline kemâl-i ikdâm ve ihtimâm-ı mâ-lâkelâm eylemen fermânım olmağın tenbîhen ve ihtimâmen mahsûsen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (boş) ile irsâl olunmuşdur imdi memâlik-i mahrûseti'l-mesâlik-i pâdişâhânemde ferd-i âferîdenin mâl ve cânına zarar u gezend vukû'una ve vedî'a-i cenâb-ı Rabb-i izzet olan sekene-i memleket ve fukarâ-yı ra'iyyet hasâret-i kesîre olduğuna kat'â rızâ-yı aliyyem olmadığı ve herhâlde himâyet ü sıyânet ve âsâyış veistirâhatleri ve bundan böyle havâfî-i merkûmede nâm-ı eşkiyâ mesmû' olmaması emrine kemâl-i sa'y ü gayret olunması matlûb-ı kat'î-i pâdişâhânem idiği ve o misillü eşkiyânın zuhûrunda derhâl ihbâr ve i'ânetde tekâsülü bedîdâr olan a'yân ve zâbitânın lâzım gelen te'dîbleri icrâ olunacağından şübhe olmadığı ma'lûmun oldukda ber vech-i meşrûh liva-i mezbûr kazâlarında o makûle eşkiyâ ve haram-zâde zuhûrunda derhâl üzerlerine varub buldukları kazâların a'yân ve zâbitân vesâir iş erleriyle bi'l-ittifak ahz ve lâzım gelen te'dîblerini icrâ ve keyfiyyetlerini Der-aliyye'me i'lâm ve inhâya ve senden me'mûl olan kâr-güzârı ve gayret ve sadâkat levâzımını ızhâra müsâra'at eyleyesin şöyle ki bu mâddeyi celb-i menfa'ate vesîle ve âlet-i (...) şekâvetde dahli olmayan bî-cürm kimesnelere azv-i töhmet ve isnâd-ı kabâhat ile hilâf-ı şerî'at-i mutahhara mikdâr-ı zerre ta'addî ve bu bahâne ile sekene-i memleket ve fukarâ-yı ra'iyyeti tecrîm misillü etvâra tasaddî olunmak lâzım gelür ise lede'l-ihbâr ve't-tahkîk bir vechile cevâba kâdir olamayub mazhar-ı eşedd-i

ukûbet ve cezâ olacağın muhakkak ve mukarrerdir âna göre amel ü hareket ve hilâfindan gâyetü'l-gâye tehâşî ve mübâ'adet eylesin ve siz ki mevlânâ ve a'yân ve zâbitân vesâir mûmâ ileyhimsiz siz ahi mûceb-i emr-i şerîfimle amel ü hareket ve o makûle eşkiyâ ve haram-zâde zuhûrunda derhâl mütesellim-i mûmâ ileyhe haber irsâl ve bi'l-ittifâk üzerlerine varılub ahz lâzım gelen mücâzât-ı meşrû'aları icrâsıyla infâz-ı emr u irâde-i şâhâneme ve te'mîn-i turuk ve mesâlike ve irâhe-i ibâda sa'y-i bî-hemâl ve münâfî-i fermân ser-i mü tekâsül ü rehâvet ve o misillüleri himâye gûne vaz' cesâretle mübtelâ-yı nedâmet olmakdan be-gâyet hazer ve mübâ'adet eylemeniz bâbında.

Fî evâhir-i Ra. sene 1217

KAYNAKÇA

- ARMAOĞLU, Fahir, *19. Yüzyıl Siyasi Tarihi*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 2003
- PAKALIN, Mehmet Zeki, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, Milli Eğitim Yayınevi, İstanbul, 1993
- UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı, *Osmanlı Devletinin Merkez ve Bahriye Teşkilatı*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, İstanbul, 1988
- AKSUN, Ziya Nur, *Osmanlı Tarihi*, Ötüken yayınevi, İstanbul 1994
- Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi*, Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı Yayınları, İstanbul, 2000
- Başbakanlık Osmanlı Arşivi Katolokları Rehberi*, Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara, 1995
- ÇETİN, Atilla, *Başbakanlık Arşivi Klavuzu*, Enderun Kitabevi Yayınları, İstanbul, 1979
- ÇETİN, Atilla, *Kavalalı Mehmed Ali Paşanın Mısır Valiliği*, İstanbul 1998
- DEVELİOĞLU, Ferit, *Osmanlıca- Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Aydın Kitabevi, Ankara, 1998
- Diyanet İslam Ansiklopedisi*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları
- Doğuştan Günümüze Büyük İslam Tarihi*, Çağ Yayınları, İstanbul 1993
- EMECEN, Feridun M., *Osmanlı Divanının Ana Defter serileri: Ahkâm-ı Mirî, Ahkâm-ı Kuyûd-ı Mühimme ve Ahkâm-ı Şikayet*, Türkiye Araştırmaları Literatür dergisi, c. 3, sayı 5, s. 107-139.
- HEKİMOĞLU, İsmail, *İslam Tarihi*, Feza Gazetecilik Yayınları, İstanbul 2001
- İslam Ansiklopedisi*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 1960

KILIÇ, Mustafa, *Osmanlı Tarih Araştırmalarında Mühime Defterinin Yeri ve 107 Numaralı Mühime Defteri*, Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi , 2003, c. VII / 2, s. 249-260

Osmanlıca- Türkçe Ansiklopedik Büyük Lûgat, Türdav Yayınları, İstanbul, 1992

ÖZTUNA, Yılmaz, *Büyük Osmanlı Tarihi*, Ötüken yayınevi, İstanbul 1994

SOYSAL, İsmail, *Fransız ihtilali ve Türk-Fransız Diplomasi Münasbetleri*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1999

EKLER

کتابخانه در بیدار

مهر لاهیجی
شهر

Handwritten marginal notes in Arabic script at the top of page 9.

Main body of handwritten Arabic text on page 9, starting with 'وغيره...' and ending with 'والله اعلم...'.

Handwritten marginal note on page 9.

Main body of handwritten Arabic text on page 10, starting with 'هذا هو...' and ending with 'والله اعلم...'.

Handwritten marginal note on page 10.

Main body of handwritten Arabic text on page 11, starting with 'هذا هو...' and ending with 'والله اعلم...'.

Handwritten Arabic text at the top of page 10, starting with 'منه...'.

Handwritten Arabic text block on page 10.

Handwritten Arabic text block on page 10.

Handwritten Arabic text block on page 10.

Main body of handwritten Arabic text on page 12, starting with 'بسم...' and ending with 'والله اعلم...'.

Handwritten marginal note on page 12.

استحقاقه... لا يفي الا ان يصدق... لا يفي الا ان يصدق... لا يفي الا ان يصدق...

الذوق

من ان... لا يفي الا ان يصدق... لا يفي الا ان يصدق... لا يفي الا ان يصدق...

الذوق

من ان... لا يفي الا ان يصدق... لا يفي الا ان يصدق... لا يفي الا ان يصدق...

الذوق

من ان... لا يفي الا ان يصدق... لا يفي الا ان يصدق... لا يفي الا ان يصدق...

بشماری که در آنجا... (Handwritten text on the right page of the manuscript)

رسوله... رسوله... رسوله... رسوله... رسوله... (Table of names and titles on the right page)

بشماری که در آنجا... (Handwritten text on the left page of the manuscript)

مرور...
سبب...
ویرجی...
صنعت...

مرور...
سبب...
ویرجی...
صنعت...

مرور...
سبب...
ویرجی...
صنعت...

مرور...
سبب...
ویرجی...
صنعت...
مرور...
سبب...
ویرجی...
صنعت...
مرور...
سبب...
ویرجی...
صنعت...

مرور...
سبب...
ویرجی...
صنعت...

مرور...
سبب...
ویرجی...
صنعت...
مرور...
سبب...
ویرجی...
صنعت...
مرور...
سبب...
ویرجی...
صنعت...

مرور...
سبب...
ویرجی...
صنعت...

مرور...
سبب...
ویرجی...
صنعت...
مرور...
سبب...
ویرجی...
صنعت...
مرور...
سبب...
ویرجی...
صنعت...

و در عهد ایلخانی در عهد مظفر از مورخین که در آن زمان در آنجا بودند...

تاریخ

تاریخ و در عهد مظفر از مورخین که در آن زمان در آنجا بودند...

در عهد مظفر از مورخین که در آن زمان در آنجا بودند...

بر روی صفحه

در عهد مظفر از مورخین که در آن زمان در آنجا بودند...

بر روی صفحه

بر روی صفحه

85
 رفة يوفى وزعم توبان الجود
 برب جود سحر هو مقتضى ما ورد في الزمان الذي
 لا يفي حدون وهو المقتضى الذي ورد في الزمان الذي
 كونهما في حدون وهو المقتضى الذي ورد في الزمان الذي
 يستعمل
 هو الذي جود به في حدون وهو المقتضى الذي ورد في الزمان الذي
 مقتضى في حدون وهو المقتضى الذي ورد في الزمان الذي
 هو مقتضى في حدون وهو المقتضى الذي ورد في الزمان الذي
 مقتضى في حدون وهو المقتضى الذي ورد في الزمان الذي

صحة الحديث
 في حدون وهو المقتضى الذي ورد في الزمان الذي

86
 سرور سامان العاق السطافي وامرنا الله العاق في قردة الوماش والفران فيج يوسف ابن لبار
 زفرده بعد حصول النبوة الوفاء الوفاء الذي يحفظ على الله فذبح ساسعا العفة ان احمدنا
 الخليل بعد دور الورد الوفاء الوفاء الذي يحفظ على الله فذبح ساسعا العفة ان احمدنا
 عبد ذمنا وهو نانا على ان تصرف في ذلك الدار المقدسة الشاكية كعب شيا ونسب هو
 اعوامه رضى اولاده وبنات اعراضهم وفي هذه الدنيا نوجه نصب الشاكية وامارة الخو
 من قريش العاق الى الدستور الحكم والشير في نظام العالم ووزنا السلا الخليل محمد
 فوجب اطاعتها كما قال تعالى اطعوا الله واطعوا الرسول واولي الامر منكم فان طاعة الله
 بطاعتنا فالواجب لكل من طاعة الخليل لكونه كخالفنا لفرنا وخارجا من الطاعة هو
 لقوله عليه السلام من فارق الجماعة شبرا فمات ميتا جاهلية فلو ان الله علم من يفرار
 ويخرج من الطاعة يجب لكل من طاعة خذاه صدر امرنا العاق بموجب الصقي الشريعة
 لجواز طاعته ووجوب طاعته ومطاعته الذي تفكر في من تبع من الصاخر والرعابا
 لظرفه بحدوده ووجوب طاعته ووجوب طاعته ووجوب طاعته ووجوب طاعته ووجوب طاعته
 وسأئنه وكما لفة الخليل ومطاعته وهو نواحي الخليل وانا كرم عن القدر والرفاه
 وانه يتم العاقبة ويحصل لكل كمال انتم والخذرة لخدمكم الخليل ذلك عليكم بالعدل
 بمضمون ما هالك قريبا في اليوم التاسع من شهر ربيع الثاني سنة سبع عشر وثمانين
 هـ

- صورتك صورته زفرده يد
- صورتك صورته زفرده يد
- صورتك صورته زفرده يد
- صورتك صورته زفرده يد
- صورتك صورته زفرده يد
- صورتك صورته زفرده يد
- صورتك صورته زفرده يد
- صورتك صورته زفرده يد

87
 عطفه على يد يوفى
 جود من حدون وهو المقتضى الذي ورد في الزمان الذي
 مقتضى في حدون وهو المقتضى الذي ورد في الزمان الذي
 مقتضى في حدون وهو المقتضى الذي ورد في الزمان الذي
 مقتضى في حدون وهو المقتضى الذي ورد في الزمان الذي
 مقتضى في حدون وهو المقتضى الذي ورد في الزمان الذي
 مقتضى في حدون وهو المقتضى الذي ورد في الزمان الذي
 مقتضى في حدون وهو المقتضى الذي ورد في الزمان الذي
 مقتضى في حدون وهو المقتضى الذي ورد في الزمان الذي
 مقتضى في حدون وهو المقتضى الذي ورد في الزمان الذي
 مقتضى في حدون وهو المقتضى الذي ورد في الزمان الذي

صورتك صورته زفرده يد
 صورته زفرده يد
 صورته زفرده يد
 صورته زفرده يد
 صورته زفرده يد
 صورته زفرده يد
 صورته زفرده يد
 صورته زفرده يد

برسوخ
در وقت بروز
و در وقت بروز
و در وقت بروز

برسوخ
در وقت بروز
و در وقت بروز
و در وقت بروز

برسوخ
در وقت بروز
و در وقت بروز
و در وقت بروز

برسوخ
در وقت بروز
و در وقت بروز
و در وقت بروز

برسوخ
در وقت بروز
و در وقت بروز
و در وقت بروز

برسوخ
در وقت بروز
و در وقت بروز
و در وقت بروز

برسوخ
در وقت بروز
و در وقت بروز
و در وقت بروز

برسوخ
در وقت بروز
و در وقت بروز
و در وقت بروز

برسوخ
در وقت بروز
و در وقت بروز
و در وقت بروز

برسوخ
در وقت بروز
و در وقت بروز
و در وقت بروز

70
لذلك وقد ورد في كتابه...
التي هي...

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذي جعل...

108
والله اعلم بالصواب...
والله اعلم بالصواب...

70
والله اعلم بالصواب...
والله اعلم بالصواب...

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذي جعل...

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذي جعل...

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذي جعل...

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذي جعل...

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذي جعل...

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذي جعل...

بر سر راه ...
تا پیش از آنکه ...
مردمان را ...
از قتل ...

123
بدرستی که ...
بر سر راه ...
مردمان را ...
از قتل ...

124
سوی که ...
تا پیش از آنکه ...
مردمان را ...
از قتل ...

همه را ...
تا پیش از آنکه ...
مردمان را ...
از قتل ...

126
سایه ...
تا پیش از آنکه ...
مردمان را ...
از قتل ...

ÖZGEÇMİŞ

01.01.1981 Yılında Kayseri'nin Tomarza ilçesinde doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini aynı ilçede tamamladıktan sonra 1999 yılında Niğde Üniversitesi Fen- Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümünde başladığı Lisans eğitimini 2003 yılında Sakarya Üniversitesi Fen- Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümünde tamamladı. Aynı yıl Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yakınçağ Tarihi bilim dalında Yüksek Lisans eğitimine başladı. 2001 yılından beri Adalet Bakanlığı, Sakarya Adalet Dairesinde memur olarak çalışmaktadır ve yüksek lisans eğitimine devam etmektedir.